Doroteea
dragostea tatei

- -
de Boris Druţă [Inereanu]

2010-01-04 | |

Doroteea

A nu iubi nu-i nimic – a nu putea iubi e grozav.
M. Eminescu

Abia trecut de cincizeci de ani, Naum Vainştein, scriitor şi avocat, descoperise cu stupoare că cel mai aprig foc, cea mai mistuitoare pară a sufletului omenesc poate surveni când pierzi irecuperabil o iubire întârziată. „E nostim, e ridicol să te îndrăgosteşti la aşa etate de o puştoaică cu o diferenţă de vârstă cam în jumătate, se osândea el. Acuma, dacă am pierdut-o, cui să-i spui durerea, cine să te asculte, cine să te consoleze? Decât numai să te condamne făţiş – uite, ghiuj bătrân, ce lux şi-a permis! Dar nu ţi-ai dat seama că e împotriva firii umane, a tuturor normelor morale şi creştine?!
Când se aventurase în acel roman, prietenii lui îi preziceau de la bun început un final dramatic, plin de frământări şi suferinţe. Aşa-i dădură de înţeles când romanul lui Naum cu puştoaica abia începuse, tot aşa îl avertizau când era în plină desfăşurare, când îl întâlneau la braţ cu ea pe străzile oraşului, la concerte şi spectacole sau în compania sămaşilor săi pe la sindrofii. Cineva chiar îl avertizase că în oraş există o gaşcă de madmoazele care se lipesc pe lângă bărbaţi mai în vârstă, numai să fie înţoliţi, o fac pe îndrăgostitele, având confortul unei locuinţe, a unei stări materiale la care să tot visezi. În realitate însă duc o viaţă dublă, având prieteni şi de vârsta lor şi bucurându-se de toate plăcerile. Unele chiar se aventurează să legalizeze un mariaj, ca să obţină o moştenire sau să le cheltuiască tot comândul, ca până la urmă să-i lase lefteri, să-i părăsească şi să-i arunce ca pe nişte cârpe ciuruite de prea lungi spălături. Lui Naum însă povestea de dragoste începută la câţiva ani după divorţul de ultima soţie, nu-i trezea nici un dubiu. Citise destule cărţi, romane, nuvele. Care descriau coliziuni similare – bărbat de vârstă înaintată, copleşit de dragostea unei femei tinere şi fermecătoare. Dar cu cât hăul patimilor îl absorbea mai rău, cu atât o ceaţă întunecoasă îi învăluia cugetul şi aşa se făcu că Naum Vainştein se trezi cuprins într-un concubinaj de aproximativ patru ani, ce îl făcea să creadă că au format un cuplu trainic şi diferenţa de vârstă nu contează. Cu atât mai mult că duduia îi declara întruna că se topeşte de dragul lui. Anii cât au locuit sub acelaşi acoperiş s-au scurs parcă într-o hipnoză, purtându-l pe valuri, iar el nu realiza nimic raţional. Toate cele întâmplate, văzute şi nevăzute, începu să le înţeleagă abia când se produse ruptura şi se pomeni într-o crâncenă singurătate.Rudele ca şi toţi evreii din târguşor au emigrat. Ar fi plecat şi el, dacă în oraş nu ar fi avut serviciu bine plătit, o duzină de copii de la diferite femei, care aveau nevoie de el, Dar ceea ce era mai important – mormintele părinţilor din cimitir. Evreii plecaseră, iar cimitirul rămase în voia sorţii. Administraţia oraşului adoptase cu uşurinţă o decizie prin care partea veche a cimitirului a fost demolată şi pe locul eliberat de mormintele cu lespezi străvechi fusese încropit un parc de cultură şi odihnă pentru orăşeni! Partea demolată ajunse aproape de tot de mormintele părinţilor săi şi numai datorită faptului că el, scriitorul şi avocatul Naum Vainştein, s-a postat în faţa buldozerelor, stopă vandalizarea

cimitirului evreiesc. De atunci el luptă cu puterea locală ca între noul parc şi restul cimitirului să fie construit un zid. A deschis uşile diferitelor instanţe, a bătut clopotele peste tot, în interior şi în exterior, până când edilii oraşului au promis că problema se va rezolva. Dar al câtulea an îl tot linişteau, că azi-mâiîne se vor găsi mijloace şi vor construi zidul. A apelat şi la alţi cunoscuţi împrăştiaţi în lume, rudele cărora erau înmormântate în acest vechi cimitir, dar s-a ales numai cu promisiuni, lucrurile rîmânând cum au fost. Era conştient că dacă pleacă şi el cu traiul în străinătate, întreg cimitirul va fi demolat fără ezitare.
Fusese unicul copil la părinţi. Adevărat, mai avusese doi fraţi gemeni, dar când fasciştii au năvălit în oraş, au găsit că sunt periculoşi pentru cel de-al III-lea Reih. Abia împliniseră 6 ani, când au fost scoşi la marginea oraşului, alături de alţi copii, femei, bătrâni evrei şi împuşcaţi cu mitralierele. Părinţii niciodată nu şi-au putut ierta că i-au lăsat acasă la nişte rude, ei plecând pentru o lună la Baku, Azerbaidjan, unde i-a şi prins războiul. Naum s-a născut de-acum la vreo zece ani de la marea tragedie şi părinţii l-au îngrijit ca pe ochii din cap. Îl crescuseră, îl educaseră, îi creaseră toate posibilităţile să obţină studii şi când au decedat, unul după altul, într-o singură vară, parcă magnetizaseră sufletul lui – Naum mereu merge la mormintele lor când are vreun necaz sau, pur şi simplu, îi este greu pe suflet. A ridicat două monumente frumoase la căpătâiul ambilor părinţi, iar între ei lăsă o distanţă, cât pentru încă un mormânt evreiesc, spunând prietenilor şi apropiaţilor că e locul unde copiii vor trebui să-l înmormânteze şi pe el, când îi va suna ceasul.
În oraş rămăseseră evrei cât să-i numeri pe degete. Dacă mai înainte locuitorii se uitau cu suspiciune la evreii care părăseau ţara, acum îi tratau cu bănuială pe cei ce se reţin şi nu emigrează. Cuminte, credul, ospitalier, Naum nu fuma, nu bea, însă avea, precum se exprimase şi mama lui „boala muierilor”. Ajunse să aibă zece copii cu opt femei – Mirabela, Şlioma, Raheli (Rahela), Malca, Avraam, gemenii Aizic şi Ester, apoi Dorin, Freida şi Golda. Şi toţi, femeile şi copiii, locuiau în această urbe. Şi toţi aveau nevoie de susţinerea lui materială. Iar el avea grijă, deşi nici una din mame nu era evreică, să-i educe în stilul tradiţiilor evreieşti. Mergea cu fiecare în parte la sinagogă, povestea despre trecutul îndepărtat şi apropiat al poporului evreu, îi purta pe la muzee, depuneau împreună flori la monumentul victimelor războiului şi ale pogromurilor din stradela Ierusalim şi din parcul „Alunel”. Şi fireşte, pe toţi îi ducea la cimitirul evreiesc să facă ordine la mormintele în paragină, să aprindă câte o lumânare, să depună pietricele la mormântul bunicilor... Chiar dacă fiii şi fiicele lui erau născuţi de diferite femei, locuind în diferite case, marele lui merit era că izbutise să-i consolideze deopotrivă pe toţi în jurul său, să-i ajute şi toţi îl recunoşteau de tată... Avea griji şi necazuri cât pururea, o ducea greu, ca mai toţi într-o ţară săracă şi să nu fi fost mormintele părinţilor şi copiii, demult ar fi emigrat în Israel sau în altă parte a lumii, unde viaţa e mai uşoară şi mai bună.
Până să fi apărut puştoaica în viaţa lui, fusese căsătorit doar de două ori. Un bun familist nu a reuşit să ajungă, dar tată la copii era. Avea prieteni, admiratori ai scrisului său, ajungând un bun şi căutat avocat. Se considera bărbat puternic şi nu bănuise vreodată ca după cincizeci de ani se va îndrăgosti lulea de o puştoaică, iar când ea îl va părăsi, va trăi un adevărat calvar. Acum, când prezicerile prietenilor se împliniseră şi o filă ordinară (ordinară oare?!) din biografia lui se consumase, se pomeni în casa-i pustie neputincios şi părăsit pentru totdeauna. Lipsa şi tăcerea fetei pe care o iubise îl aruncă într-o depresie cumplită. Singura consolare erau copiii care veneau să-l mai îmbărbăteze. Cele şase fiice şi patru feciori deveniseră întrucâtva părtaşii suferinţei lui şi acest lucru îl menţinea pe linia de plutire. Rana pricinuită de puştoaică parcă îl schimbase, îl făcuse să privească altfel viaţa şi oamenii. Acum mai mult îngândurat decât vesel ca altădată, se căznea să înţeleagă cum s-a putut să-l învârtă în jurul degetului mic mai bine de trei ani? Îşi jucase excelent rolul de îndrăgostită, dezmierdându-l cu dulcegării gen „îngeraşule”„iepuraşule”, „puişorule”, „motănele”, în realitate fiind doar o profitoare cinică şi crudă. Şi cum de a înţeles acest lucru abia după ce a ajutat-o să plece în

America, oficial, cu contract de muncă, să se angajeze recepţionistă, manager la un hotel din Arlington, lângă Washington…
Din clipa când ea a păşit pe scara avionului, realiză că în sufletul lui se petrecu ceva înspăimântător. Sărutul ei fugar pe obraz îl asemui cu cel al lui Iuda. Nu s-a întors nici pentru o fracţiune de secundă ca să-i fluture măcar din mână. A dispărut cum dispare un meteorit în noapte! Cuprins de fiori de gheaţă, Naum îşi dădu seama că balada iubirii lor a murit. O iubire unilaterală, spoită cu fantezii imaginare. Când avionul se avântă spre tăriile cerului, avu presimţirea că chipul drăgălaş al fetei se prefăcu imediat într-un demon. De necaz i se făcu rău. Câteva săptămâni la rând, nopţile se prăbuşea în hău, trezindu-se lac de sudoare. Îl chinuia insomnia, gândurile îl purtau mereu spre ea.
Era toamnă, mirosea a gutuie coapte, iar el suferea tot mai mult. Capul îi trosnea de gânduri incendiare, ba ruşinându-l că a îndrăznit, om în etate, să se înfrupte dintr-o grădină interzisă vârstei sale, ba mustrându-l că s-a lăsat călcat în picioare atât de crunt de o puştoaică provincială, cât un copil al lui. Dar nu mai putea schimba nimic. Domnişoara îl trata cu tăcere. Pierduse ireversibil ceea ce-i fusese scump şi drag în ultimii trei ani. Uneori îşi zicea că frământările lui sunt exagerate, că fata va înţelege curând că în Moldova i-a rămas bărbatul iubit, cu plusurile şi minusurile lui, că... Îşi zicea, ştiind că cea pe care a iubit-o e o fire ingenioasă, deşteaptă, îi ştie emoţiile, trăirile şi numaidecât va reveni la el, iar suspiciunile se vor spulbera ca fulgii de păpădie la prima adiere a vântului de primăvară. Vroia să creadă că nu a profitat de el, că nu l-a folosit doar ca să-şi atingă scopul. Însă casa lui avea prea multe urme ce-l disperau. Peste tot simţea paşii ei, ecoul vorbelor ei... Înţelegea, ca niciodată, că despărţirea l-a convins definitiv că a iubit-o cu adevărat, că o iubeşte şi nicidecum nu se poate împăca cu gândul că tot ce a fost între ei în ultimii ani s-a năruit, a dispărut fără urme... De data aceasta însă intuiţia îl induse în eroare. Seri de-a rândul se aşeza în faţa calculatorului, sperând că internetul îi va aduce un mesaj, o vorbă, un semn măcar de la Arlington, dar în zadar... Fata, de cum a încetat să-i scrie, nu şi-a mai amintit de el. Firul relaţiei lor se rupse şi tot ce-a fost frumos şi dulce se prăbuşise undeva în adâncurile reci şi întunecate ale Atlanticului necuprins.
„Floare-albastră, floare-albastră,
Totul este trist pe lume...”
Înnebunea. Nu ca Eminescu, dar, în felul lui, tot atât de dramatic şi crâncen.
* * *
Peste Basarabia s-au năpustit vântoaicele şi câţiva ani la rând deasupra acestui plai se învălmăşesc nori mari şi grei, ce se tot călătoresc în toate părţile lumii, destrămându-se undeva în zare. De pe aeroportul capitalei se desprinde anevoie un liner modern, pe Nistru plutesc corăbioare, iar arterele principale sunt aglomerate de maşini şi autobuze cu pasageri ce părăsesc ţara. Toată lumea este avidă de plecare şi fiecare în parte e mulţumit de posibilitatea de a emigra către alte meleaguri, în căutarea unei vieţi mai bune. Şi doar pământul lăsat de Dumnezeu – ogoare nelucrate şi cimitire aproape pustii – rămân îngândurate într-o eternă aşteptare, nădăjduind că, odată şi odată, vremurile vor reveni la normalitate... În toată această învălmăşeală migratorie a basarabenilor abia de licăreşte o searbădă speranţă că cineva dintre cei care pleacă se va întoarce cândva înapoi.
Primii care au luat toiagul pribegiei au fost evreii. La început au părăsit localităţile în care se mai aşezaseră câte un reprezentant-doi, apoi şi cele în care se concentraseră în ultimele decenii. Fostele dughene, cizmării sau ateliere de croitorie au rămas parcă pustii şi străine – treptat le-au luat locul saloanele moderne de modă şi magazinele de haine de lux. Unde şi unde mai poţi întâlni câte-un bătrân sau o bătrână care, dacă nu au pe nimeni în străinătate, stârcesc ca o veche amintire în aceste vremi tulburi, că în Basarabia până nu demult şi-au dus traiul sute de mii de evrei. Acum doar când şi când mai întâlneşti câte un rătăcit în negura vremurilor. Nori negri se tot îndreaptă în toate cele patru părţi ale lumii, înghiţind în umbra

lor crâmpeie din cântecul de adio al celor care pleacă, pleacă... Iar cei rămaşi se împotmolesc tot mai greu în necazurile vieţii lor de zi cu zi, proprii oricărui colţ al pământului...
* * *
1.
Apariţia domnişoarei o asemui mai mult cu intruziunea unui bolid ceresc în viaţa lui singuratică şi plină de rutină, pe care o ducea în apartamentul său cu trei camere din sectorul nou al oraşului, apartament unde avea şi un birou. Divorţase demult de ultima soţie. Mai toate locuiau în oraş, dar îl vizitau numai copiii, ba şi aceia mai mult după ajutoare materiale, aşa că viaţa lui continua să fie retrasă, lipsită de bucurii adevărate. În casa-birou toate miroseau a bărbat – singur îşi spăla rufele, se deprinsese să facă demâncare, iar gospodinele din vecini chiar veneau adesea la el să înveţe a conserva vişine în sucul lor, pentru colţunaşi, şi dulceaţă din gutui. Părăsit când trecu de 50 de ani, mereu se simţea în propria-i casă înfăşurat parcă în plapuma unei dezamăgiri. Când începeau sărbătorile, cu nopţile lor lungi de iarnă, o pustie de tăcere cotropea toate odăile, întreruptă doar de un lătrat sinistru al maidanezilor cuibăriţi prin labirinturile cartierului... În acea linişte de plumb, singurii lui tovarăşi erau tristeţea şi nedumerirea – nopţi la rând analiza unul şi acelaşi tablou: ultima lui consoartă îi închise uşa în nas, îi răspunsese cu brutalitate şi răutate, atunci când el făcuse acelei fiinţe atâtea favoruri şi numai bine, la început ca s-o ajute, apoi să o facă fericită. În schimbul acestora el se alesese cu două palme usturătoare, un zâmbet sarcastic şi... o ciucă cât o pampuşcă sub nas, lăsându-l înjosit, murdărit şi scuipat în suflet. Apoi viaţa nu ar fi viaţă, dacă omul nu şi-ar răsfoi din vreme-n vreme anii, străduindu-se să dea limpezire întâmplărilor mai sumbre. Ca tot omul, Naum avea nevoie de comunicare – în casa lui părea că se stinge lumina, iar soarele nu-i mai găseşte geamurile. Şi-ar fi dorit să pâlpâie măcar o lumânare, să renască, să reînvie acea căldură de fiinţă femeiască.
Încercase mai multe tentative să înnoade o nouă relaţie cu altă femeie, ce ar fi înlocuit-o pe cea plecată, dar se pomeni că deja nu este un lucru tot aşa de uşor ca în anii când era mai tânăr. Constată cu stupoare că mai toate dintre cele acostate îi răspundeau cu refuz la propunerile de prietenie din cauza diferenţei de vârstă. Se deprinsese zeci de ani să aibă relaţii cu femei mai tinere, însă anii se aşezară pe umerii lui pe neobservate, aşa că, firește, se trezi că nu orice doamnă sau domniţă până în 30 de ani s-ar fi hotărât la o astfel de relaţie. Adevărat, femeile erau ademenite, chiar frapate de inteligenţa lui, de felul său aparte de a conversa, dar până la urmă i-o spuneau franc: e cam trecut pentru ele. Dacă ar fi măcar cu vreo zece ani mai... Poate de-aceea toate relele şi necazurile se ţineau scai în ultima vreme de el. Unicul lui refugiu erau mormintele părinţilor săi de la cimitirul evreiesc central, unde venea adesea să le îngrijească, să mediteze, cerând parcă sfaturi de la mama şi tata. În rest, în fiecare dimineaţă, trezindu-se, lua micul dejun, îşi aranja ţinuta, bea cafeaua, rostea o rugăciune pentru el, învăţată de la mama şi, dacă pleca în oraş, neapărat punea mâna pe mezuză (semn religios, simbol al pazei şi liniştii căminului evreiesc), rugându-se în gând să-l îndrume şi să-l ajute Cel de Sus. Îşi dorea să întâlnească o femeie care i-ar deveni soţie. Într-o oarecare măsură simţea un fel de frică. La vârsta lui, se temea că poate rămâne singur în casă. Dar de unde s-o găsească pe cea pe care să o iubească şi să-l iubească, să-şi dorească să trăiască cu el sub acelaşi acoperiş în armonie şi dragoste? Frământările îl cuprindeau şi mai abitir, îndeosebi când întâlnea soţiile prietenilor, majoritatea cărora îi creau impresia că sunt anume acele dintre care el şi le jinduieşte.
Îl chinuia singurătatea mai ales când se întorcea acasă. Punea iar şi iar mâna pe mezuză şi vedea că nimeni nu-l aşteaptă, iar cei patru pereţi vâjâie a pustiu. Avea presentimentul că o va întâlni doar atunci când nu o va mai căuta, cum adesea se întâmplă în viaţă.
De la o vreme se decise să aibă o preocupaţie permanentă ca doar aşa să- şi aline singurătatea. Scria întruna, dădea telefoane pe la amici şi cunoscuţi, străduindu-se să facă abstracţie de pustiul din casă, unde adesea venea doar să doarmă. Şi când prietenul său Vladimir Şeremet îi

propuse să conducă asociaţia obştească a părinţilor de la Liceul „Spiru Haret”, unde era elevă şi o fiică a lui, Malca, acceptă imediat. Şi dintr-odată se pomeni foarte ocupat – a făcut ordine în actele de constituire, apoi a înţeles că are nevoie de o secretară, care să se afle permanent în oficiu, să răspundă la telefoane, cât el lipsea. Deşi în ţară procentul şomerilor era în creştere, i-a fost dificil să găsească o persoană de încredere. A fost nevoit să apeleze la cunoştinţele sale, pe la grefierele de la Curtea Supremă de Justiţie, pe la judecătorii, poate îi propun o candidatură potrivită. În cele din urmă, părea ca minunea să se fi întâmplat! Într-un început de ianuarie, fireşte, absolut întâmplător... Într-una din zile, o grefieră de la Curte sună şi-l informă că pare să-i fi găsit candidatura de care avea nevoie. Naum se bucură şi plecă la locul unde trebuia să-l fi aşteptat. În ajun sărbătorise revelionul şi spera că primele zile ale noului an îi vor aduce ceea ce caută.

S-au întâlnit în holul larg şi luminos al Curţii. Proaspătă absolventă a Facultăţii de Drept a Universităţii de Stat din Moldova, domnişoara stătea în faţa lui mai mult cu ochii în jos, răspunzând cu sfială la întrebări. Naum nu avea de gând să-i facă vreo anchetă, dar află totuşi că toamna trecută absolvise Facultatea de Drept şi până mai ieri a stat acasă la părinţi. Că vrea să lucreze la oraş, pentru că în sat moare de plictiseală. Că ar accepta funcţia de secretară, chiar dacă are studii superioare... Era îmbrăcată cu o blăniţă neagră, scundă, cu părul negru cârlionţat, pieptănat peste cap, cu ochi mari şi buze cărnoase, cu obrăjori rumeni. I se păru o păpuşă vie. Nu corespundea vârstei din buletin. În timp ce verifica actele, fata continua să stea timidă în faţa lui. Mai cuprinse o dată cu privirile statura mică şi i se făcu milă de ea. Deşi mai avea nişte candidaturi, se opri la domnişoara cu chip de înger.
– Ioana, răspunse ea fiind întrebată cum o cheamă. Ioana din Brânza, raionul
Cahul.
Au stat o clipă în holul Curţii Supreme, apoi Naum găsi că e cazul să meargă la biroul său pustiu să mai vorbească acolo cu ea. Avea o mulţime de acte asupra sa şi, pornind amândoi pe jos spre liceu, hotărî să-şi procure o geantă. Celei vechi în ajun i se rupsese toarta. Cum tocmai treceau pe lângă papetărie, intră, ademenit de o servietă neagră în vitrina magazinului. De fapt, de mult căuta aşa ceva.
Afară era ger. Fulguia. Vântul împrăştia pe străzi şerpoaice de zăpadă.
– N-ai cumva să-mi împrumuţi nişte bani? o întrebă aşa, dintr-odată, cam nehotărât, ca să nu mai meargă dus şi întors până la safeul de la liceu.
– Am, răspunse fata îmbujorată şi scoase din buzunarul cojocelului o bancnotă de două sute, exact cât costa servieta-diplomat.
Naum încercă să ghicească dacă rujele de pe faţă sunt din sfială sau gerul i-a făcut machiajul.
– Acum e altă treabă! făcu bărbatul când aşeză toate documentele în servietă şi porniră mai departe spre liceu.
Până la liceu mai merseră câteva minute. „ Ciudat, se gândi domnişoara, unui necunoscut, pe care îl văd de cinci minute, i-am împrumutat toate rezervele mele... Dar dacă e un afacerist?”
În priviri i se strecură o zdreanţă de nelinişte. Bărbatul păşea repede pe pârtia îngheţată a trotuarului şi scârţâitul ascuţit al încălţămintei o străpungea cu fiori de gheaţă prin cojocelul cam ponosit. Din gura lui se desprindeau uşor rotocoale de aburi, ce se topeau chiar în faţa ei, parcă luând-o în zeflemea. Se opri brusc în faţa unui bancomat, încât fata se propti cu nasu-i îngheţat în paltonul lui de stofă bună. Domnul avocat zâmbi şi o privi mai îndelung, parcă voind să o iscodească ce gânduri o frământă. Îi culese jăraticul din priviri, o prinse de cot, în semnul unui fel de scuze că, uite, mai să o răstoarne în sulul de zăpadă. O clipă îi străpunseră pe amândoi un fior necunoscut şi dulce. După care Naum se apropie de bancomat, schimbă câţiva dolari şi Ioana, primindu-şi bruma de biştari împrumutaţi, răsuflă uşurată.
– Îi aveam de o eventuală gazdă pentru început, se dezvinovăţi parcă domnişoara, înţelegând că are în faţă un bărbat de treabă şi că în zadar gândise rău despre el.

În biroul mic, dar comod, cu o masă şi patru scaune, un ghişeu ce da în afară, Naum îi explică ce ar avea de făcut o viitoare secretară. Avea nevoie de o persoană de încredere la Asociaţia părinţilor, care să stea de la oră până la oră – părinţii vin la ghişeu să achite taxa şcolară. Domnişoara primi cu entuziasm instrucţiunile şi acceptă fără a sta pe gânduri funcţia de secretară, cu suplinirea celeia de referent personal al lui Naum.
– Astfel îţi vei păstra şi stagiul de specialist în drept, concretiză el, ca fata să se bucure mai mult de funcţia de referent. Apoi, făcându-i şiret din ochi, adăugă: E o mică încălcare, dar inscripţia nu va figura în ordinul de numire în funcţie, ci numai în carnetul de muncă, pe care nu eşti obligată să-l arăţi altcuiva, decât numai mie deocamdată...
Ioana se bucură când Naum îi înmână carnetul de muncă şi-i strânse mâna încă rece de frigul de afară. Ea privi uimită prima inscripţie din carnetul său de muncă şi faţa-i se umplu de o bucurie copilărească atunci când citi înscrisul „consilier juridic". Bărbatul îi prinse din nou privirile de jăratic şi chipul ei de înger îi păru acum şi mai fermecător. „Vom fi doar noi doi în birou" se gândi el şi o vagă satisfacţie i se strecură în toate mădularele.

2.
Aşa începu cariera de muncă a domnişoarei. Lui Naum îi plăcu noua subalternă chiar din primele zile. Înţelesese că e o fire sârguincioasă, deşteaptă, capabilă, făcea tot ce îi ordona. Doar că nu ştia nimic despre dânsa. Decât că e necăsătorită,
după cum arăta fişa de post, şi că are 22 de ani. Fire romantică, în curând îşi dădu seama că viaţa lui parcă intră în sărbători – începu să-i placă tot mai mult fata, dar... se temea de ea. Căuta să nu se lase pradă ispitelor, conştientizând că poate fi o nouă aventură a creierului. Dar nici în ziua aceea, nici noaptea, nici a doua zi chipul domnişoarei nu-i ieşea din cap. Dimineaţa, reîntâlnind-o, ceva parcă îi răvăşi întreaga fiinţă. Părea că adie de la ea a flori de câmpie văratică, a prospeţime şi dragoste de frumos. Când vorbea, vocea îi aluneca într-o tonalitate de catifea. Când privirile lor se întâlneau, Naum simţea o descumpănire. Asemenea simţăminte cunoscuse demult, când colega sa de clasă Luciana îi trezise fiorul primei iubiri. El, care în fiecare zi o trăgea pe fată de cosiţe, deodată prinse a se sfii când o întâlnea, iar privirile lui se scufundau în ochii ei mari, frumoşi, atunci când începură a face schimb de bileţele.
Această poveste ar fi trebuit deja să o uite, dar iată că din clipa când a văzut-o pe domnişoara secretară, emoţiile din adolescenţă îi reînviară. Se nelinişti, însă, ştiind că o eventuală idilă, deja cu o subalternă, ar putea să-i aducă mari neplăceri. Se întreba în sinea lui: „Şi dacă are un prieten cu care se întâlneşte şi au intenţii serioase? Cum va reacţiona iubitul ei atunci când are să afle că el, ghiuj bătrân, de două ori mai mare ca ea, îi face curte puştoaicei?" Dar gândurile tot către ea i se furişau.
Trecuse vreo lună de când erau colegi de birou şi Naum părea să le găsească pe toate în armonie, decât că nu erau împreună după orele de muncă. Cu cât trecea timpul, cu atât mai puternice îi erau sentimentele faţă de puştoaica ordonată şi ascultătoare. Şi-ar fi dorit să fie călăuza ei toate 24 de ore. Avea o plăcere aparte când o revedea dimineţile la serviciu cu acelaşi chip de fată îngrijită, gata să îndeplinească orice indicaţii ale şefului! Naum avea chestiunile lui la serviciul de bază – avocatura îi răpea uneori ziua întreagă. Dar când stătea prea mult cu clienţii, domnişoara îl suna neapărat şi îi raporta lucruri banale, ca un soldat ce face de planton: toate sunt bine şi... de ce nu vine la oficiu? De la o vreme, cât stăteau amândoi la birou, asupra documentelor, Naum simţi că şi fata are o atracţie oarecare faţă de el – îl fura din ochii cu jăratic în priviri, îl dăruia tot mai des cu zâmbete dulci. Când intra în birou, slobozind aburi de ger de afară, îi făcea un ceai şi-l îmbia să se aşeze, să se mai relaxeze. Cât sorbea ceaiul, ea îi povestea cele întâmplate la asociaţie în absenţa lui. Erau nişte mărunţişuri, dar ea i le povestea entuziasmată, impresionată parcă de orice fleac. În aceste clipe ar fi adus discuţia pe un făgaş mai intim, însă nu ştia cum să ia vorba cu

domnişoara fermecătoare. Tot nu îndrăznea s-o descoase – cine-i sunt prietenii, ce face după orele de serviciu. Aflase doar că locuieşte când la un cămin, când la o verişoară a ei, al cărei soţ era plecat la muncă în străinătate şi ea mai dădăceşte doi copilaşi. Asupra laturilor intime Ioana încă nu avu nici un prilej să se destăinuiască.
De fapt, îi era frică. Dacă se pasionează prea mult şi ea îl refuză delicat? Va trăi clipe de dezamăgire. Nu o dată în viaţă, când îl refuzau fetele de care se îndrăgostea, suferea. Acum se simţea ca un adolescent. Dar căuta să evite momentele ce i-ar pricinui răni sentimentale. Cu toate acestea, chipul fetei persista în imaginaţia şi în casa lui rece, pustie. Ocazia veni degrabă – un vechi prieten, doctorul Paladi, îl invită într-o bună zi la el în ospeţie după lucru. În ultimul timp lui Naum nu-i prea plăcea să meargă la sindrofii şi era cât pe ce să-şi refuze amicul, dar îşi luă o rezervă, zicându-i că se mai gândeşte, şi îl sună. De fapt,se prinse că se gândea la domnişoară.
– M-a invitat la el în ospeţie, acasă, un prieten, medic-anesteziolog, zise parcă într-o doară către Ioana. Nu mi-s prea la inimă sindrofiile, dar dacă ai merge şi tu… Mi-i şi oarecum să-l refuz…
– Aş fi curioasă să cunosc societatea unor medici, răspunse fata după câteva clipe de ezitare. De fapt, părinţii au insistat să fac dreptul, mie îmi plăcea mai mult medicina. Ş-apoi la medicină şi concursul era altul, mult mai strâns…
– Să ştii că o să-i facem o mare plăcere, răspunse Naum uşurat. Şi se gândi în sinea lui: „Las' că-i bine, domnişoară…"
Şi-au fixat întâlnire după serviciu, în faţa monumentului lui Maxim Gorki – un loc preferat al evreilor din oraş, de unde veni să-i ia cu maşina chiar prietenul său, medicul-anesteziolog. Erau ultimele zile de iarnă şi gerul muindu-se, zăpada se topea aproape peste tot, iar ţurţurii de sub streşinile caselor se prefăceau ziua în mici cascade, serile se lăsa însă rece, noaptea venea devreme cu un cer înalt şi înstelat, aducând cu ea peste oraş un geruleţ ce scotea aburi pe gurile oamenilor. Fata purta un mantou negru, cu glugă şi se părea că o pătrunse frigul. Când urcă în maşină, îi dârdâia bărbia şi Naum, fără a-i spune ceva, apucă mâna ei mică în palma sa cât o covată, i-o sărută, apoi începu să-i încălzească mâinile cu suflarea sa caldă. Fata îl răsplăti cu un zâmbet dulce.
…A fost o seară plină de discuţii aprinse, în epicentrul cărora era Naum, cu argumentele lui despre prezentul şi viitorul societăţii din Basarabia. Ioana asista pentru prima dată la asemenea încrucişări de opinii, cu adversari de calibru. Duelările i se păreau interesante şi descoperea multe lucruri noi, de care habar nu avea. Amfitrioana Angela, soţia medicului, o primi foarte cald, dar o tot măsura cu privirea şi nu-i venea să creadă că amicul lor se aventurează, a câta oară, într-o nouă idilă, de data aceasta cu o adevărată copilă.
– Este secretara mea! zise într-un târziu Naum. Dar şi consilier juridic. A absolvit dreptul, se grăbi să sublinieze prin asta statutul ei de persoană cu studii superioare.
Familia Paladi îi tot îndemna să mai guste din bucate, să bea şampanie. Naum era copleşit de prezenţa fetei alături de el. Gândurile şi privirile lui, uneori languroase, se învârteau în jurul ei şi era nerăbdător să iasă în stradă, numai cu ea. Îi simţea privirile, îi simţea răsuflarea, părea că-i aude bătăile inimii. Era o taină, un miracol, o senzaţie de aşteptări frumoase.
Întîlnirea din casa anesteziologului Paladi sfârşi târziu de tot şi stăpânul casei se oferi să-i ducă cu limuzina până la căminul Ioanei din partea de sus a oraşului. Stelele pe cer se înmulţiseră. Geruleţul le pişca obrajii. Înainte de a urca în ma- şină, Naum iarăşi îi luă mânuţa şi o întrebă:
– Ţi-a plăcut vizita?
Era o întrebare banală şi fata îi răspunse cu un zâmbet aprobator, fără a mai scoate vreo vorbă. La cămin ieşi să o conducă până peste pragul întunecos. În ajun cineva spărsese becul de deasupra uşii de la intrare şi căminul semăna mai mult cu un penitenciar. Sosise momentul cel mai important pe care Naum îl aşteptase întreaga seară. Trebuia să se despartă. Fata îi păru

mai veselă, mai vioaie. Ochii îi scânteiau, măsurându-l în întuneric din cap până în picioare. Naum se simţi intimidat.
– Mulţumesc, m-am simţit foarte bine, spuse fata, considerând că trebuie deja să se despartă.
Naum o apropie uşurel la piept şi-i spuse oarecum stângaci:
– Dacă nu ai încă nici un prieten, te rog... să nu-l cauţi!
Un simţ interior îi spunea că trebuie să fie foarte precaut la despărţire, în acest întuneric slab al nopţii cu puţină zăpadă. Îi strânse gingaş mâna şi înainte de a-i spune „Noapte bună!", i-o sărută mai îndelung.
Ioana nu se grăbi să-şi retragă mâna. Lui Naum îi năvăli sângele în cap. Pentru un moment se gândi să o strângă la piept, dar se reţinu. Se întoarse brusc şi ieşi glonţ afară, unde prietenul său încă îl aştepta. Nici măcar nu oprise motorul...
– Atât de repede? îl întrebă amicul cu subînţelesuri. Naum, confuz peste măsură, dădu din mână a pagubă, parcă alungând întrebarea. Şoferul apăsă pe accelerator şi demară. Şuieratul ascuţit al cauciucurilor spintecă tăcerea nopţii şi-i sperie toate simţirile nebuloase. La despărţire amicul se consideră în drept să-i mai dea un sfat:
– Am observat că eşti amorezat de puştoaică. Fii atent ce faci! E un copil. Poţi avea neplăceri cu părinţii ei. Te pot considera... pedofil!
…În noaptea ceea Naum se căzni mult să adoarmă, dar somnul trebui să aştepte până gândurile i se mai împrăştiară, iar chipul fetei se topi într-o mare de ceaţă. Chibzuia mereu vorbele pe care avea să i le spună când se vor întâlni a doua zi la serviciu şi simţea că va fi cel mai mare eveniment al anului. Dacă, printr-un miracol, va accepta prietenia lui. Nu ştia de are prieten, dar chiar dacă îl are, se gândea, va depune toate eforturile să accepte prietenia lui, să fie mai mult amândoi, poate pentru totdeauna.
O revăzu în vis, alergând printr-un lan de secară încă verde şi el străduindu-se să-i prindă călcâiele goale şi ude; îi lunecau din mână, Naum cădea şi până apuca să se ridice, fata se îndepărta din nou, chemându-l cu un râs zglobiu de clopoţel. Când se trezi, primul lucru pe care-l făcu a fost să alunge gândul că între ei se poate însăila o idilă de vis, cum numai în filme poate fi. Se gândi cu o frică neînţeleasă că poate dânsa are vreun prieten şi că e tânăr, iar el e deja cu funigei pe la tâmple şi... Se ridică iute din aşternut, îşi făcu un duş rece, îmbucă ceva la repezeală şi ieşi grăbit, lăsând patul neaşternut şi ceaşca de cafea nespălată.
La serviciu fata îl întîmpină cu acelaşi zâmbet obişnuit de fiecare zi, de parcă nimic nu se întâmplase aseară. Atâta doar că-i aminti, aducându-i cafeaua, că peste trei zile e ziua lui de naştere:
– Sărbătorim degrabă, şefu' ? întrebă dânsa cu zâmbetu-i dulce de la o vreme încoace, arătând spre calendarul ce atârna în spatele lui.
– Nu-mi place să-mi fac ziua de naştere. Anii îmi amintesc tot mai des că îmbătrânesc.
Şi încercă să-i prindă reacţia. Ioana nu comentă spusele lui.
Se grăbi să plece. În stradă chipul fetei continua să-i stăruie în faţă. Şi totuşi păşea la braţ cu şovăielile: nu credea că o relaţie a lor avea vreo şansă în viitor. Prea mare e diferenţa de vârstă. „Ea e un copil, eu sunt coşcogea bărbat cu zece copii în cârcă".
* * *
În acea zi, după serviciu, trecu pe la mormintele părinţilor săi din preajma Beit Tahara, zidire ruinată, unde cândva evreii îşi plângeau defuncţii înainte de a-i da pământului. Puse acolo nişte pietricele şi şopti o rugăciune pentru odihna lor. Mătură, făcu ordine în jur, apoi se întoarse acasă, unde nu-l aştepta nimeni. Dornic să-şi împărtăşească emoţiile, sună, ca totdeauna, la unica familie de evrei din mahala, Hona şi soţul ei Iţik Mazik. Hona se plânse de dureri de şale, iar Iţik nu se lăsă prea mult înduplecat – se gândi să mai afle de la domnul avocat ce mai e nou prin ţară şi prin sferele de sus. Aşa că peste un sfert de ceas în prag apăru pururi acelaşi bărbat cu hainele mai largi decât trupul pirpiriu al stăpânului, în caţaveica-i (îmbrăcăminte tradiţională evreiască) ponosită. De sub bata pantalonilor i se iţeau ţîţăs (un fel

de canafuri din aţe albe şi negre, sure care se prind la brâu să iasă abia văzute deasupra pantalonilor), pe cap purta ştraml (un fel de căciulă purtată de evreii ortodocşi), iar cu o batistă mare, pe care o scotea mereu din buzunarul de la piept, îşi tot ştergea fruntea şi grumajii transpiraţi. Cu arcuşul şi vioara subsuoară, de care nu se despărţea decât în sinagogă, erau parcă atributele de lăutar bătrîn din „Şatra" lui Emil Loteanu. După ce ascultă povestea cu noua pasiune a lui Naum, acesta tăcu un minut, apoi ridică arcuşul, ca un semn de exclamare, gest că vrea să-l povăţuiască.
– Eu, în viaţa mea, am iubit-o numai pe femeia mea, Hona. Iară tu, prietene, păzea! Iarăşi te-ai prins de o fustă tânără! Află de la mine, poate pentru prima oară, că de la altcineva nu vei afla în oraşul nostru demodat. Cea mai gingaşă fiinţă ce poate sta alături de bărbat este femeia! Cea mai periculoasă fiară care se poate afla lângă bărbat la fel e femeia! Îndeosebi dacă mai este şi pupăză... Niciodată să nu crezi femeile! De când e lumea, ea l-a dus în ispită pe bărbat. Eşti amorezat? Foarte bine... şi Iţik Mazik săltă arcuşul pe strunele viorii, însăilând o melodie săltăreaţă. Dar păzeşte-te în fiecare clipă, că la vârsta noastră femeile caută să ne folosească, să aibă profit. Şi-apoi, vorba ceea: cine se căsătoreşte din dragoste prea mare, acela are nopţi splendide şi zile de coşmar...
Iţik îi mai cântă câteva melodii duioase, apoi de jale, bău câteva păhărele de vin roşu, pe care Naum totdeauna îl avea în casă, muşcă crâncen cu dinţii săi mari din hrincile de pâine şi şoldul de cocoş, condimentând rumegăturile cu câţiva căţei de usturoi. Şi plecă mulţumit spre casă, la Hona lui...
3.
Data naşterii sale se nimeri în acel an într-o zi de odihnă. Deja era la jubileul de 50 de ani, şi Naum decise să-l sărbătorească acasă – în ultima vreme întradevăr îi displăceau sindrofiile de prin restaurante, cu prietenii şi rudele, care nu scăpau ocazia să-l descoase despre numeroasele-i soţii şi odrasle.
Sergiu Fusu, pictor talentat, îi dărui o reproducere după Vincent van Gogh, iar fratele lui, Dumitru Fusu, un pulover împletit de soţie. Veniră neapărat Iţik Mazik cu vioara şi cu soţia sa, Hona, care nu obişnuia să participe la discuţii, decât numai să probeze atentă toate bucatele de pe masă. Apoi Rodica, contabila de la asociaţie, şi mama Goldei, mezina lui Naum, împreună cu Ioana de la Brânza. Când sosi şi bunul lui prieten, stilistul Pavel Nică, apoi familia Paladi, nelipsită la asemenea ocazii, Naum a înţeles că societatea este pregătită de petrecere. Oaspeţii s-au veselit până aproape de miezul nopţii. Vioara lui Iţik satisfăcea toate dorinţele şi în casă prinseră a se rândui dorul cu veselia, doinele cu romanţele. Naum nu bea alcool, era mereu cu ochii pe domnişoară, care părea absentă, dar se vedea că ar fi dorit să discute ceva cu el. În toiul sindrofiei, când oaspeţii se încinseră în discuţii, o invită să-i arate biblioteca, pe care începuse a o încropi încă de pe timpurile când era student la drept. Numeroasele titluri rânduite pe rafturile din dormitor au frapat-o. Naum îi povestea pasionat despre averea lui ca despre un şirag de nestemate. Îi arătă Tora, o carte veche, mândru că este un obiect de anticariat, primit ca moştenire la barmiţva (ritual la evrei prin care un băiat ajuns la 13 ani este declarat că a atins majoratul, capabil să îndeplinească toate ritualurile poruncilor religioase) de la bunicul său din partea mamei, Moşe, care a fost rabin la sinagoga din Teleneşti şi a murit cu mulţi ani în urmă. Această carte sfântă pentru fiecare evreu a văzut multe în viaţa ei. Bunicul lui a păstrat-o cu sfinţenie, îndeosebi pe drumurile morţii în ghetoul din Transnistria, apoi în perioada represaliilor staliniste... Fata văzu pe pereţi tablouri cu scris ebraic şi află de la Naum că tatăl său a fost evreu cu carte ca şi mama lui... Tora a fost pentru el prima carte pe care a cunoscut-o când s-a trezit copil la părinţi. Era mândru că în colecţia lui există un obiect rămas ca moştenire de la bunic. Pe pereţii din cabinetul de lucru atârna o reproducere după Modigliani şi nişte trandafiri brodaţi în cruciuliţă de mama lui Naum pe când era domnişoară de numai 17 ani.

Fata îl asculta ca pe un ghid de muzeu şi Naum simţi că-l cuprind fiorii. Nu ştia cum să treacă la o discuţie mai intimă. În salon oaspeţii discutau în continuare un subiect aprins.
– Îţi place? şi îi cuprinse cu mâinile sale mari umerii scunzi.
– E drăguţă biblioteca, aprobă fata. Şi, după o pauză nu prea lungă, surâse: Dar se simte că lipseşte o mână de gospodină.
O fierbinţeală ca cea din seara de odinioară îi învălui din nou toată fiinţa. Profitând de clipa de intimitate, Naum o strânse la piept şi o sărută uşor pe buze. Simţi că fata nu s-a opus şi a doua oară buzele lor se încleştară lacom într-un sărut dulce şi îndelung. Revenit ca după o ameţeală, o întrebă în şoaptă:
– Ai vrea să fii cu mine... ă-ă-ă ... să locuieşti la mine?
– Niciodată nu am avut un bărbat cu o diferenţă de vârstă atât de mare, se fâstâci fata.
Răspunsul fetei îi păru neaşteptat de liniştit şi absolut sincer.
– Gândeşte-te. Ai putea înviora această casă pustie.
Cuvintele-i se rostogoliră gâtuite şi un nod buclucaş îi stăruia în gât. Domnişoara surâse doar şi-i făcu semn spre salon, de unde răzbăteau hohote şi discuţii pe tonuri destul de ridicate. Ieşiră din bibliotecă pe rând, să nu dea nimănui nimic de bănuit.
Cât sindrofia era în toi, prinzând câte un moment prielnic, s-au mai strecurat o dată în bibliotecă.S-au sărutat îndelung şi Naum chiar o culcă în fierbinţeala sentimentelor pe patul de lângă raftul plin cu cărţi. Şi dacă fata nu s-ar fi împotrivit uşor, ameninţând cu degetu-i arătător spre uşa salonului, garantat că o şi avea. Dar lucrurile n-au mers mai departe. Când dezbaterile începură să lunece spre o hărmălaie nemaicontrolată de spirite ameţite, fata îi mărturisi că şi-ar dori să plece, englezeşte, la cămin. Naum oftă şi chemă un taxi.
4.
Avocatul Naum Vainştein era născut în aceeaşi lună cu marele poet Grigore Vieru, decât că cu o săptămână mai devreme. Asistându-l într-un proces şi mai descoperind că sunt din aceeaşi zodie, el deveni curând unul dintre prietenii apropiaţi ai Bardului. La drept vorbind, îi unea nu numai succesul acelui proces, ci şi preţuirea literaturii române în parte, pe care Naum o manifesta deschis, a culturii universale în ansamblu. Naum provenea dintr-o familie de vechi evrei basarabeni Vainştein, ultimii ei descendenţi naturalizându-se în perioada sovietică aproape cu desăvârşire. Cât despre Naum, dacă nu ar fi fost cunoscut prin protestele sale vehemente contra demolării cimitirului evreiesc, puţini ar fi crezut că este din neamul lui David. Apoi, Grigore Vieru îşi pierdu tatăl în ultimul război, iar familia Vainştein tot atunci cunoscu ororile holocaustului. Aşa că îi legau şi memoria celor trecuţi prematur din viaţă, clipele de tăcere in memoriam. Şi tot Grigore Vieru îi fu redactorul primei lui nuvele, mai schimbându-i prima literă din nume, aşa, pentru mai multă prestanţă, credea el.
La concertul de gală din sala palatului „Ginta Latină”, consacrat jubileului de 70 de ani al Bardului, Naum a avut o invitaţie specială. A chemat-o şi pe Ioana să-l însoţească, dar ea îl refuză, motivând că are alte treburi. Nu se aşteptase să-l refuze după sărutările din bibliotecă. Cum palatul „Ginta Latină” se afla de la Asociaţie peste Parcul Central, după serviciu, înainte de a ajunge la festivitate, zăbovi în acel amurg pe o bancă de pe Aleea Clasicilor, în faţa lui Eminescu. Încă din anii studenţiei prefera să vină la bustul marelui poet; avea impresia că gândea mai bine, îl vizita mai des inspiraţia, mai întâlnea câte un prieten ca să mai schimbe o vorbă-două despre artă şi literatură.
Era o seară liniştită de februarie. Dintrodată o zări pe Ioana venind din partea de jos a parcului, la braţ cu un flăcău înalt, în palton negru. Cotiră pe o cărăruie lăturalnică şi, până să ajungă la havuz, se opriră unul în faţa altuia. Erau aproape de tot, dar probabil nu s-au gândit că-i vede o cunoştinţă incognito pe diagonală. Statura ei micuţă contrasta, după părerea lui Naum, cu vlăjganul înalt şi bine clădit – trebui să se ridice în degete atunci când s-au sărutat. Apoi şi-au urmat calea spre havuz, veseli, de parcă toată lumea era a lor şi nimeni nu-i vedea.

Un junghi ascuţit îi tăie toracele în dreptul inimii şi Naum, chiar în clipa aceea, îşi zise că trebuie să dispară din viaţa fetei. Pur şi simplu să demisioneze şi să plece, deoarece ştia, avusese experienţă în trecut – atunci când dragostea e unilaterală, ai de pătimit mult. În plus, plănuise să publice în vara aceasta o carte de proză. În sfârşit, nu mai era june, ca să concureze cu tinereţea ei. Şi deodată se întrebă în sinea lui: „Şi de ce vlăjgan? E un tânăr ca toţi tinerii. Chiar bine făcut...”
Şi i se făcu oarecum ruşine că a îndrăznit să-l numească aşa, că acum câteva ore mai credea că poate exista dragoste între o puştoaică şi el, un ghiuj de vârsta părinţilor ei. Nu e societatea ceea despre care ai crezut, bătrâne, că e de... ptiu, de nasul tău. Nici măcar o idilă nu e, plămădită cu iscusinţă de către cel mai genial scriitor. E realitatea asta provincială din Basarabia şi trebuie să stai cu ambele picioare pe pământ, bătrâne...” Ca numai peste două clipe să se întrebe: „Dar ce are Basarabia cu pururi amorezul Naum Vainştein? Ghiuj bătrân!”
A doua zi merse dis-de-dimineaţă la directorul liceului – orele începeau la opt şi un sfert, iar directorul chiar nu avea în acea zi ore, însă, ca întotdeauna, era prezent „în arie”, vorba lui – şi-şi anunţă demisia. Directorul făcu o mină mirată şi, până să-l întrebe ce l-a apucat, Naum i-o luă înainte – motivă că l-au năvălit acum treburi mult mai importante la serviciul lui de bază şi este nevoit să demisioneze. Iar ca să fie împăcat, chiar l-a adus peste două ore pe prietenul său Gheorghe Andrieş, fost administrator al unei bănci comerciale, care să-i ia locul.
Pe la chindie privirile lor se ciocniră: pline de nedumerire, ale domnişoarei de la birou, şi reci, pătrunzătoare, cu o perdea de reproşuri, ale bărbatului. O salută rece şi îi întinse catalogul să înregistreze cererea lui de eliberare din funcţie.
– Adică... plecaţi de la noi, din asociaţie? spuse descumpănită, privindu-l pieziş, parcă intuind că ceva nu e în regulă.
– Sunt avocat, domniţă, îi răspunse el acru. Mă bucur că am făcut ordine în activitatea asociaţiei. Mai departe lucrurile vor decurge de la sine şi eu nu mai am timp de pierdut pe aici. Ai să conlucrezi de minune cu noul tău director, pe care mâine îl vei cunoaşte, mai aruncă Naum la despărţire.
Acum, când toate lucrurile şi evenimentele erau vizibile, lui nu-i rămânea decât să le analizeze, să tragă propriile concluzii. Cu fiece zi care se scurgea timpul ar fi trebuit să-l îndepărteze de cele întâmplate, dar şi de fata cu privirile de jăratic, de ziua despărţirii şi el, timpul, trebuia să-i fie ca un medicament, ca o alifie peste trăirile, de ce să nu recunoască, dureroase. Însă descoperea totodată şi lucruri senzaţionale, pe care i le aduceau schimbările în vremurile din urmă şi care se reflectau, ca într-o oglindă aburită, ce se limpezea treptat, în procesele pe care le asista. Cotidianul oamenilor din jur era tot mai des periclitat de nişte surprize din cele mai diverse şi neaşteptate.
Descoperise că în viaţa de toate zilele sunt specimene care şi-au făcut o „meserie” din a face rău. Precum Dumnezeu aduce binele pe pământ, cineva, ispitit de diavol, creează probleme oamenilor. Aflase că se înmulţiseră vrăjile prin urbe – unele persoane fac vrăji asupra altora. Ţi se pune ceva în mâncare şi vraja te ia ca pe un mieluţ de două-trei zile. Ba se zvonise că femeile care vor să-şi ţină un bărbat alături, să-l diriguiască aşa cum vor ele, pun în mâncarea sau în băutura lui scursuri de ciclu menstrual. După ce bărbatul înghite această zeamă muierească, cade, în pofida voinţei sale, în plasa intereselor doamnei sau domnişoarei... „De unde o fi apărînd toate aceste apucături şi mârşăvii?”, se întreba Naum acuma. Şi cum ultima lui pasiune îi răscolea orice ungheraş de conştiinţă, găsi că trebuie să iasă din joc. Şi cât mai curând, ca să fie, vorba ceea, mai departe de vreo belea. „Asemenea trufandale sunt periculoase, dacă reuşesc cu tot dinadinsul să-ţi înghită sentimentele, nu-l lăsau gândurile despre despărţirea de Ioana. Până la urmă, te face gol-pistol nu numai de avere, dar şi îţi lasă un pustiu nemărginit în suflet. La vârsta mea, e dificil să suport asemenea rupturi de sentimente.”

Astfel Naum Vainştein încerca să se convingă că făcuse bine că şi-a înaintat demisia şi a abandonat serviciul de la asociaţie. „Are viaţa ei de femeie tânără şi de ce trebuie să mă bag acolo unde nu e păşunea mea. Încerca să-şi alunge gândurile de la tânăra domnişoară, dar ele dădeau buzna ca tătarii. Revenind iarăşi şi iarăşi la aceleaşi gânduri, căuta să ghicească dacă a greşit sau a fost consecvent, dacă e sincer cu sine însuşi sau se înşală şi de această dată. Cum o păţise şi cu alte femei, cu care s-a aflat în concubinaj o habă de vreme şi a avut chiar copii, dar nu şi-a mai întemeiat o „casă de piatră". Şi iar se înfrunta în cugetul său: „Doar ai ieşit din birou, ai obţinut demisia, a venit deja altă persoană să te înlocuiască, ce mai vrei acuma? Adio, moment de pasiune!" Alunga aceste gânduri din oră în oră şi habar nu avea că relaţiile lui cu Ioana de la Brânza, din acele zile, abia aveau să se declanşeze.
Trei zile îşi căută de ale lui. Mergea la procese, exercitându-şi funcţia de apărător; numai bine avea în aceste zile câteva dosare dificile. Îi venea greu să se concentreze – gândurile la domnişoara cu chip de înger se precipitau mereu în algoritmul apărării, ca o sare într-o reacţie chimică dintre un acid şi o bază. Se străduia să se convingă măcar acum că în afară de câştiguri viaţa îţi aduce şi pierderi şi trebuie să te deprinzi cu ele. Mai ales că avea experienţa atâtor pierderi în peste 25 de ani de practică juridică. „Nu tot ce zboară se mănâncă", spune o vorbă înţeleaptă din bătrâni. Şi tu, slavă Domnului, acum eşti la poarta acestei categorii sociale, numită delicat de jurnalişti „vârsta a treia". Ce mai atâtea gân- duri – fata se va deprinde degrabă cu noul ei şef şi va uita de tine.
Habar nu avea că se înşela şi de data aceasta. Fata era departe de a fi un înger. Chibzuise ea din primele zile de când se cunoşteau în mai multe feluri, iar din seara ceea când se sărutaseră tot ce chibzuia începuse să prindă un contur de plan bine gândit. Şi când Naum dispăru îndărătul uşii, ea simţise că se clatină planeta ei albastră. Bărbatul era în etate, e drept, dar Ioana nu-l găsea bătrân cu totul. Chiar era plăcut să stai alături de el – totdeauna îmbrăcat în costum, la cravată, iar pe obrajii lui rumeni mai jucau umbrele unei tinereţi de foc. „Şi atunci de ce aş rata o şansă?" se întreba fata chiar în după-amiaza plecării avocatului. Cu atât mai mult cu cît era singură – noul şef se prezentase la director în acea zi, dar promisese să vină să ia cunoştinţă de viitoarea sa funcţie peste trei-patru zile.
În ziua a treia însă nu venise încă.
5.
A treia zi, seara, la ora când se apropia de apartamentul lui pustiu, admirând fulgii ultimei luni de iarnă pogorând frumos din ceruri, copii strigând pe întrecute la săniuş, luminile strălucitoare ale felinarelor şi din geamurile blocurilor învecinate, deodată, celularul îl anunţa printr-un semnal că are un mesaj. În toate aceste zile nu avu nici unul, chiar dacă erau în plină desfăşurare câteva procese, iar unii clienţi preferau să se consulte sau să-i dea probe suplimentare mai degrabă prin mesaje decât direct la telefon. Deschise aproape mecanic şi tot în aceeaşi clipă, încă înainte de a purcede să citească mesajul, gândul îl duse iar la Ioana. Şi citi:
„De ce pleci? Nu te duce. Dacă pleci, pierd orice sprijin în acest oraş şi nu mai are nici un rost să rămân… Am nevoie de tine, îngeraşule".
„ Ciudată coincidenţă", se gândi el cu amărăciune. Se îndreptă brusc spre scara blocului, descuie uşa aproape frenetic, o izbi după ce intră, aruncă servieta pe taburetul din hol, se îndreptă spre bibliotecă şi se trânti furios pe divan. Gândurile şi sentimentele angajaseră o luptă crâncenă şi la numai un sfert de ceas avea impresia că au început să-i clocotească creierii. Se ridică tot atât de brusc şi ieşi glonţ afară. Ninsoarea lină şi aerul rece păreau să-i facă bine – noianul de gânduri şi sentimente se mai potoli. Peste un alt sfert de ceas plimbarea îl calmă şi Naum reveni acasă cu gândurile domolite. Dar toate păreau să aştearnă covoare împărăteşti spre chipul fetei din Brânza cu privirile sale de jăratic.
Toată noaptea nu închise un ochi, iar dimineaţa – cine a zis că noaptea e sfetnic bun? – nu mai fu în stare să reziste ispitei, chemărilor interioare. Intră în cabinetul directorului de la Liceul

„Spiru Haret” tot atât de hotărât ca acum trei zile. Descoperi cererea sa de demisie pe masă, încă nesemnată. De faţă cu directorul îl sună pe camaradul de la bancă şi-l rugă să mai îngăduie cu funcţia propusă. Apoi rupse cererea şi-l lăsă pe director tablou. Iar când să iasă pe uşă, îi aruncă, făcându-i din ochi: – Las’ că-i bine. Toate-s bune şi totul va fi bine.
La prânz îşi invită secretara la pizzeria din vecinătate. Până să le aducă pizza, îşi frământa fiecare tăcerea lui, neîndrăznind să înceapă primul. Decât că schimbaseră câteva cuvinte asupra meniului. Când pizza fu gata, şi se puseră pe mâncat, Naum apucă taurul de coarne:
– Dacă ai fi a mea, te-aş învăţa să şofezi, am procura o maşină chiar… Pot să te fac chiar notar! Şi după o pauză scurtă: – Dar aşa, tu nu vrei să fii a mea!
Fata ascultă liniştită şi părea să fie concentrată mai degrabă asupra pizzei decât la spusele bărbatului. Sorbi din bere, rezemă cuţitul şi furculiţa de marginea farfuriei şi reluă firul dialogului abia început:
– Şi dacă sunt de acord?
Îl fixă cu o privire galeşă şi asta îl debusolă pe Naum. Nu se aştepta la o asemenea întorsătură. Era hotărât să o convingă mai pe îndelete, dar să-i şi pună nişte condiţii. Reteză energic cu cuţitul din felia de pizza, înfipse parcă înciudat în ea şi o repezi în gură. Începu să mestece, până să-şi adune replica. Dar tot fata fu cea care o reluă prima.
– Băiatul cu care m-ai văzut se căsătoreşte cu altă fată…
„De unde ştie că i-am văzut? se miră Naum. Că doar nu m-au observat... Isteaţă, puştoaica!”
Spulberă toate replicile pregătite din timp şi atacă frontal, cu un evident tremur în glas:
– Hai în această seară la mine.
– Mâine, căzu de acord domnişoara. După serviciu vin la tine, îngeraşule. Ultimul cuvânt era din mesajul de aseară. În gura fetei răsună neobişnuit de gingaş...
Terminară prânzul în tăcere şi până la sfârşitul zilei schimbară doar nişte replici de serviciu, dar mai des ca altădată.
A doua zi fata îi fixă pe reverul hainei un mărţişor şi îl sărută pe obraz. „Carevasăzică, iată de ce mâine”, pricepu Naum. Toată ziua s-au prefăcut că sunt concentraţi fiecare asupra treburilor sale – fata prin hârţoagele de la oficiu, Naum irosind câteva ore în proces, în rest dînd telefoane şi făcînd aranjamente neînsemnate. Amândoi însă păreau să fie stăpâniţi de un singur gând...
Fire visătoare, în biografia lui de burlac seara de 1 martie se dovedi a fi o seară cu cer senin, înstelată, dar geroasă – însemnă o filă luminoasă şi fericită. Ba chiar o seară de-a dreptul fantastică. Fata îşi ştia „meseria” în aşternut – l-a sedus ca pe un june prea puţin experimentat. Au făcut dragoste fără prea mult preludiu şi menajamente, chiar fata l-a tăbârcit, însetată, în pat…
S-au iubit până în zori. Dar a fost şi noaptea sincerităţilor reciproce – domnişoara se destăinui că de fapt avuse prima sa relaţie sexuală pe la 16 ani şi de atunci a făcut dragoste cu mai mulţi bărbaţi. Aşa că era femeie în toată legea. Apucase chiar să-şi facă şi câteva chiuretaje. Avusese relaţii intime şi cu băieţi mai mici decât ea, dar cel mai mult îşi aminteşte de serile petrecute la cămin cu flăcăul originar din Căinari, care era cu doi ani mai mare decât ea. După absolvire a plecat să lucreze la procuratură în provincie. A tânjit mult după el şi numai Andrei, unul din actualii ei prieteni, un băiat înalt de aproape doi metri, îi mai aminteşte uneori de „dragostea” amicului din Căinari.
Ioana se dovedi a fi foarte indiscretă – îi mărturisi că la o zi de naştere a unei colege se întrecuseră cu băutura, ajungînd aproape de orgie – toate fetele din camera de la cămin, înnebunite de şampanie, au făcut sex în grup, prietenii cu prietenele şi chiar cunoscuţii cu pur şi simplu cunoscutele, necunoscuţii cu necunoscutele, o noapte întreagă în cămin. Dar asta a fost demult, în anul doi, şi ea a fost în stare să se abţină de la un asemenea desfrîu. În ultima vreme l-a avut pe Toma, pe care chiar părea să-l iubească. Adevărul e că a fost o perioadă când Toma se pasionă de altă domnişoară, dar foarte curând şi-au reluat întâlnirile. Prietenia

lor dură până a mers în ospeţie la părinţii lui – nu a trecut însă testul mamei sale. Iar Toma ţinea la părinţi şi acum se pregăteşte să se căsătorească cu alta. „Nu e o fire stabilă şi nu poţi avea încredere în el, oftă fata. Îmi pare rău de noua lui victimă, dar asta e treaba ei deja.” Şi, cuprinzându-l pe Naum, îi declară cu un uşor răsfăţ:
– Acum, când sunt alături de tine, ştiu că nu mai am nevoie de nimeni.
A doua seară, după ce inimile lor s-au topit în acelaşi foc al dragostei şi s-au unit într-un singur cămin, Naum i-a cerut permisiunea să-i dea un nume ce i se părea lui la vremea ceea că i se potriveşte mai bine:
– Ce mai înseamnă asta? Părinţii mei mi-au zis Ioana…
– Doroteea, din greaca veche, înseamnă trimisă de la Dumnezeu!
Şi dintr-odată apartamentul se umplu de un hohot de râs, pe care domnişoara şi-l potoli cu greu. Apoi încheie cu un surâs enigmatic: Prikolino! (Aici: ingenios, isteţ; mişto!)
6.
De acum încolo Ioana a rămas la Naum şi nu mai plecă la cămin sau la verişoară. Dimineaţa Naum îi înmână cheia, zicându-i că de azi înainte casa lui va avea doi stăpâni. Începu să o trateze cu mai multă atenţie şi gingăşie ca pe o fiinţă dulce şi dragă. Naum avea o „cronică a vieţii” sale, un fel de jurnal intim în care îşi nota doar cele mai fericite şi mai sacre momente din viaţa lui. Începu să-i încredinţeze şi ei „«cronica»”, pentru a face notiţe, a-şi scrie impresiile despre dragostea lor. Şi fata, când avea chef, în anumite perioade, îi aşternea în „cronică” gândurile ei. Erau nişte descrieri mustind de fidelitate şi credinţă pentru Naum.
Mai târziu cunoscu modul de a crea al lui Naum Vanştein – lucra mereu la cuvînt, însăilând ba o povestire, ba un vers. Dar cea mai neaşteptată descoperire fusese faptul că Naum avea idee de muzică – ştia nu numai să cânte la chitară, ci să şi scrie muzică. Într-un timp se apucă să orchestreze, cu prietenul său Anatol Roşcovanu, un cântec după altul şi să-l înregistreze în studio. Aflase că în copilărie a cântat în fanfara şcolii, apoi, în armată, în cea militară. Înregistrase chiar câteva piese în sanscrită şi în idiş. La înregistrarea cântecului „Am, Isroel, hai!”, care era un fel de imn al demnităţii evreieşti, Naum o luă în studio şi pe Doroteea şi făcu o prezentare a acestei glorioase melodii, pentru toţi evreii din lume, în limba engleză.
Ioana-Doroteea avea o dragoste faţă de această limbă încă din şcoală şi din liceu, apoi la facultate şi-o perfecţionă şi o poseda binişor, fireşte, la nivel de oraş. Naum îşi trase un CD de rezervă cu acea înscriere a vocii romantice şi cristaline a Doroteei şi acest lucru avea să-l preţuiască la justa lui valoare mult mai târziu.
7.
Demult în casa lui nu mai fusese atâta lumină, căldură, gingăşie, dar mai ales o curăţenie de vis. Dintrodată Naum se pomeni fericit. Uită de gheaţa singurătăţii lunilor trecute, de visele sale romantice la o femeie ideală, potrivită vârstei lui. Începu să creadă că diferenţa uriaşă, censul de vârstă la aceste timpuri noi nu mai aveau nici o importanţă. Ieşea cu Doroteea la plimbare pe bulevard şi constată că ea nu se sfia deloc de trecători, păşind cu el alături. Ba dimpotrivă, îl prindea de braţ şi păşea parcă mândră că are un asemenea însoţitor. Uneori mergeau pe stadion să facă sport – de când se stabilise la Naum, Doroteea avea frică să nu se îngraşe. Chiar la o vreme se decise să facă aerobic la clubul din vecinătate, dar nu a mers decât de vreo două ori. Mai târziu şi-a dorit să meargă la sala de forţă şi a şi făcut-o.
Degrabă, după un timp de concubinaj, începu a bănui că fata uneori e lipsită de voinţă, nu prea perseverează când este vorba să obţină vreo performanţă prin efort intelectual, iar dacă chiar realiza ceva, trebuia să o forţeze, să o mâne din urmă.
Plictiseala şi rutina încă întârziau. Veni vara şi Naum o cuceri cu abilităţi culinare neobişnuite pentru bărbaţi – îi plăcea să facă compoturi din vişine, să marineze castraveţi la borcan. În toamnă îi dovedi că ştie să facă chiar dulceaţă. Preferata lui era cea de gutui. La balcon în fiecare an avea doi saci de zahăr (unul pentru el, şi altul pentru odrasle, îi explică Naum) şi căpăcirea borcanelor devenise chiar o slăbiciune pentru el. Borcanele le depozita într-un

dulap, deasupra uşii de la intrare. Doroteea nu avea atracţie nici pentru compoturi, nici pentru dulceaţa de gutui, nici măcar pentru castraveţii marinaţi, dar fu o descoperire pentru ea. Mai ales comparându-l pe domnul avocat cu tatăl ei, căruia deloc nu-i plăcea să gospodărească nici măcar pe domeniile bărbăteşti. La ei acasă mai toate le gestiona mama ei. Până şi cele ce erau ale bărbatului tot ea trebuia să i le pună în nas şi să-l ia din urmă. Ce să mai zici, ea este inima întregii gospodării, i se destăinuia fata lui Naum în timpul conservărilor. Şi mai era în casa lor un obicei: mâncarea de azi să nu fie lăsată pe a doua zi, nimeni nu se mai atingea de ea. Aceste lucruri se vede că o învăţase şi pe Doroteea – ştia a bucătări cu rost şi a găti bucate gustoase. Naum se minuna uneori cum această fiinţă plăpândă şi suavă izbutea mereu să-l încânte cu gustoşenii de Brânza.

Dar Naum se tot căznea să-i descopere şi predilecţiile din afara bucătăriei. Într-o sâmbătă a mers cu el la cimitirul evreiesc. Vainştein avea această slăbiciune – să citească şi să mediteze asupra celor scrise sau asupra chipurilor de pe pietrele funerare. Chiar şi când vizita localităţi noi, îşi făcuse obiceiul să viziteze întâi şi-ntâi ...cimitirele. Au rătăcit împreună vreo două ore încheiate, ţinându-se de mână, printre mormintele din cimitirul ce trebuia să fie demolat. Fetei însă nu i-a produs cine ştie ce impresii. Poate chiar nici o impresie. Nici cimitirul, nici lupta lui pentru a-l păstra. Când se întorceau acasă, îşi exprimă dorinţa să treacă pe la un bar – primăvara întârzia şi frigul încă era stăpân pe alei. Ea se zgribulea şi se lipea de Naum – mersese la cimitir îmbrăcată cam subţire. Apoi tăcerea mormintelor îi mai adăugă răceală în toate fibrele corpului. Naum o servi cu un păhăruţ de coniac scump şi insistă să-l dea peste cap dintr-odată. Atunci pentru prima oară o văzuse ameţită de-a binelea. „E firavă la băutură porumbiţa”, se gândi el.

Era tăcută şi o toropea somnul. Ajungând acasă, i-a zis că doreşte să se culce.

– Cu mine, iepuraşule, nu faci mare treabă la beţie, căscă ea lung şi nefiresc. Mulţi dintre băieţii care m-au avut au crezut că băutura mă face mai cu temperament, dar s-au înşelat…

Şi adormi buştean fără măcar să se dezbrace.

Lui Naum aceste vorbe în căzură cu plumb în suflet. Şi-ar fi dorit ca fata măcar să nu-i spună despre escapadele ei amoroase din trecut. Tot atunci descoperi că sforăie în timpul somnului de se cutremură pereţii. Mai târziu avea să constate că sforăitul e pe măsura consumaţiei – cu cât mai multă şi mai tare era băutura, cu atât sforăitul era mai periculos pentru geamuri. În acelaşi timp, chipul ei de copil şi sforăitul de om matur îl amuză şi el o sărută dulce pe obrăjori. Sforăitul se curmă, Doroteea zâmbi fără a deschide ochii, ca un adevărat îngeraş, iar peste câteva clipe „tromboanele” îşi reluară partitura. Ciudat lucru că aceste aspecte – sforăitul, femeile ameţite, dar mai ales bete lulea – în general îi displăceau, simţi că este tot mai pasionat de ea.

Citise multe romane de dragoste ai căror eroi erau îndrăgostiţi sau cupluri având o mare diferenţă de vârstă. Şi el se pomenise acum, în felul său, erou de roman, când asculta domnişoara explicându-i că nu simte nici o diferenţă între el şi tinerii de seama ei. Era sinceră cu el. Dar încă de atunci când îi povestise despre viaţa ei sexuală, despre avorturi, convenirăcă asta nu înseamnă deloc că ea poartă vreo vină în faţa lui sau că i-ar impune anumite obligaţii. Aşa a fost în trecut, iar acum ei sunt în doi şi cu timpul trebuie să devină un tot întreg. Adică un fel de căsătorie civilă, în care dragostea şi credinţa să se bazeze pe onestitate, pe fidelitate şi respect reciproc în toate. Naum acceptase fără rezerve – parcă era într-o plutire de vis. La o astfel de surpriză, la un asemenea dar de la Cel de Sus nici că se aşteptase vreodată. Se credea un bărbat fericit.

Fata cu adevărat dădea semne că îl iubeşte. Într-o zi, când veni vorba, îi declară că s-a deprins cu el şi că diferenţa de vârstă nu o deranjează absolut deloc. Îl numea numai cu vorbe blânde, din iepuraş, iubiţel, motănel, puişor părea să nu-l mai scoată. Ce şi-ar mai fi dorit un bărbat ca bietul Naum, după ce se „căpătuise” cu o domnişoară chiar mai mică decât propria lui fiică, cea mai mare, după două divorţuri şi mai multe concubinaje nereuşite? Senzaţia că este iubit

de o domnişoară atât de micuţă şi ca vârstă, şi ca statură, că stau amândoi alături să împartă binele şi răul îl bucura omeneşte. Era ca într-un vis. Un singur lucru nu-i pica bine: zilele îi păreau lungi şi aştepta cu nerăbdare să vină seara, procesele, mai lungi şi ele ca o noapte de iarnă, îl enervau la culme şi păreau să nu se mai sfârşească, să vină pentru el cât mai repede ora când va merge spre casă, unde să o găsească pe Doroteea, inventând noi bucate. În pofida vârstei şi a părerilor că tinerele de astăzi nu ştiu a curăţa barem un cartof ca lumea, ea se dovedise o bucătăreasă iscusită. Făcea nişte mâncăruri delicioase, lăudându-se întruna că deprinderea e de la mama ei, de la Brânza.
Nu se lăsa nici el mai prejos – o învăţă să gătească şi mâncăruri evreieşti: Yuh, yuhmit fasolies, farşmac, leikeh, farpreiglte leiber, knişek leh şi alte idişe mahulim. (Mâncăruri evreieşti: Yuh – bulion din carne de găină; yuhmit fasolies – bulion din carne de vită cu fasole; farşmac – scrumbie tocată; leikeh – prăjitură delicioasă; farpreiglte leiber – ficat de găină prăjit; knişek leh – pateuri de formă rotundă, cu umplutură de legume.)
În tot acel ocean de fericire, cu care valurile vieţii se năpustiră peste căminul lui, interveni ca un vânt rece doar fiica Mirabela, care îi declară supărată că nu e nimic serios în această relaţie, e chiar un fapt ruşinos. Părintele ei concubinează deschis cu o copilă cu peste treizeci de ani mai mică decât el. „Oare nu ţi-e clar, mă faci de râs în tot oraşul!?”, îi reproşă, supărată de tot.
A fost primul reproş din partea copiilor săi. Mirabela era fata lui cea mai mare din prima căsătorie. Avea deja familia ei, se împăca bine cu soţul şi era în drept să-şi permită să-l probozească. Asemenea replici auzi şi de la alte persoane apropiate, dar nu le luă în serios. Era absorbit de patima dragostei şi trecea cu uşurinţă peste toate prejudecăţile acestei lumi ce se credea corectă, dar de fapt era plină de imoralităţi mai mari sau mai mici. Nu-l mai interesa trecutul fetei, se resemnă chiar cu faptul că fuma, uneori ţigară după ţigară. Era convins că fata, cu toate micile ei cusururi, îl iubeşte şi ţine la el cu adevărat. Altfel de ce l-ar numi cu cuvinte atât de gingaşe şi dulci, de care nici una dintre soţiile sau concubinele sale nu i-a spus niciodată până la ea: îngeraş, puişor, iubiţel, motănel? Era gata să se ia la harţă cu fostele soţii, cu copiii lui, cu toată lumea, apărându-şi casa şi noua lui dragoste.
Din primele zile de cum veni la el, Naum şi-a pus în gând să-şi aplice tot talentul pentru a face din Doroteea o soţie adevărată şi fericită. Întâi a insistat să se înscrie la cursurile de şofer, apoi să studieze serios calculatorul şi un şir de programe pentru el. Doroteea urma cu stricteţe îndemnurile lui, Naum acoperind satisfăcut cheltuielile, chiar şi cele pentru micile ei plăceri şi dorinţe. Avea să treacă multă vreme până să-şi dea seama de pasiunea ei aprigă pentru şofat – îndărătul succeselor pe care le repurta, de nespusa bucurie şi mândrie cu care îi flutură într-o zi permisul de conducere, îndărătul faptului că mai de fiecare dată venea cu autoturismul-şcoală până la pragul casei, iar instructorul, un bărbat smead la faţă, cu mustăţile pe oală, îi strângea de fiecare dată mâna şi o saluta respectuos cu dreapta la închipuitu-i cozoroc, se ascundea de fapt o relaţie nu numai de şofaj. Dar despre acestea şi despre multe altele domnul avocat avea să-şi dea seama sau să afle mult mai târziu. Deocamdată el era fericit şi venera noua lui dragoste.
* * *
Iţik Mazik, aflând despre concubinajul prietenului său, veni într-o seară la el cu vioara şi-i cântă câteva melodii clezmere de nuntă.
– Mă bucur că ai asemenea jupânească, îşi lăudă el confratele. E micuţă şi durdulie… Ai noroc că nu vei cheltui multă stofă pe haine. Eu trebuie să cânt la zece sindrofii şi petreceri ca să adun peşcheş să-i cumpăr Honei mele adevărate huse…pentru tancuri!

Şi se apucă să-i cânte Doroteei, la vioară şi vocal, un cântec de-al avocatului:
Împleteşte-mi cosiţele, mamă,
Şi mă lasă în lume să plec,

Nu-ţi ascunde privirea-n năframă,
Căci şi eu tot de plâns mă înec.

Ai crescut, mamă dragă, o fată
Şi-ai umplut lumea-ntreagă cu ea,
De ce-ţi tremură mâinile-n pleată,
Poate ea se va-ntoarce cândva?

Se va-ntoarce şi-i fi bucuroasă
De copila pe care-ai crescut,
Rămâi, maică, rămâi sănătoasă,
Căci eu plec, mi se pare, pe mult...

În compania acestui evreu pirpiriu, Iţik Mazik, Naum şi Doroteea au avut o seară plină de voie bună şi de farmec enigmatic.

8.

De când cei doi îşi făcuseră din apartamentul lui Vainştein un „cuibuşor de puf şi nebunii", în casa lor aproape că nu venea nimeni în ospeţie. Amicii lui, cei mai mulţi, demult erau deja bunici şi aveau cu totul alte griji, alţii se ramoliseră rău, unii chiar s-au trecut în lumea celor drepţi. Dar mulţi pur şi simplu se sfiau să-i calce pragul. Nici Doroteea părea să nu-şi fi prea făcut prieteni din colegii de facultate. Ce-i drept, într-o zi îi veni în vizită o colegă de studii, Marta Cicaru, o domnişoară înaltă, cu faţa mare şi smolită, din satul vecin Pogoreni. În compania celor două fete tinerele, Naum întâi îşi demonstră iscusinţa culinară. Tradiţional, făcu o mămăliguţă cu jumări, smântână şi brânză de oi, dar şi o tocăniţă din carne de găină şi legume, preferinţa evreilor, le servi cu câte un păhăruţ de vin. Iar după ce au ospătat, le prezentă fetelor biblioteca şi le cântă la chitară. Apoi le invită în birou şi le făcu să asculte la calculator şi alte cântece, compoziţii proprii, pe care le realizase în decurs de câţiva anit în studioul lui Anatol Roşcovanu. Le plăcu îndeosebi „Cântecul ţiganului" şi cel intitulat „Golda". Naum avea mulţi copii şi fiecăruia dintre ei îi dedicase câte un cântec. Se înţelesese cu Doroteea din priviri să producă o impresie bună, aşa încât scriitorul şi avocatul Naum Vainştein îşi intră în rol – le invită pe rând la dans. Îi plăceau valsurile şi tangourile, iar fetele, deprinse cu noile curente ale muzicii uşoare, se amuzau când le rotea în dans, în ritmul melodiilor în stil clasic. Marta se considera cea mai apropiată prietenă a ei de facultate, mai fiind şi din acelaşi raion, şi era în bune relaţii cu Toma. Doroteea intuia că Marta îi va spune despre toate cele văzute în casa lui Naum şi se străduia să-i producă impresii cât mai plăcute şi mai tari. După seria de tangouri şi valsuri, Naum lăsă fetele singure pe câteva minute. Când reveni, Marta, scufundată în fotoliul de sub tablourile de Van Gogh şi Sezanne, lăcrima: „Cât eşti de fericită, draga mea! Nici măcar nu-ţi închipui cât eşti de fericită!"

Pe Naum îl flată scena şi decise să le dea gata cu încă „un număr" – telefonă unui amic militar, care sosi în nici un sfert de ceas şi, tuspatru, merseră, într- un jeep luxos, la saună. Abia atunci Doroteea şi Marta au aflat ce înseamnă cu adevărat o saună. Naum le făcu amândurora întâi un masaj uscat, apoi le frecă spatele, picioarele, mâinile, pieptul cu făină de porumb, ca după ce le-a spălat să le ungă peste tot cu miere de albine şi abia după aceea să le permită să treacă în saună, apoi în piscină...

A fost o seară superbă şi fantastică. La despărţire, ochii mari ai Martei scânteiau de invidie pentru Doroteea că şi-a găsit un bărbat atât de atent, cu apartament şi relaţii extraordinare, pe care ea, domnişoară fără sprijin la oraş, putea numai să le viseze.

La numai câteva zile Doroteea primi un telefon neaşteptat.

– Te felicit, podruga! (aici: prietenă, în zeflemea) Bravo! Trăieşti cu un babalâc de peste 50 de ani, întrun apartament cu toate dependinţele. Ai bibliotecă, pinotecă. Bravo, foloseşte-l, cum ştie să o facă Ioana de la Brânza… Ba să am pardon, deja Do-ro-te-ea!

8.
Era Toma. Fusese atât de surprinsă, încât abia izbuti să îngaime:
– Mai bine ai avea grijă de tine.
„Să fie oare trebuşoara Martei? se gândi cu ciudă şi şuieră printre dinţi: Ce trădătoare!”
A doua zi se întâlni cu Toma în plină stradă. Aflase că s-a angajat la Comisariatul de Poliţie Centru şi că aşteaptă să fie înaintat în grad. Era pe punctul să-l felicite, firește, dacă el nu i-ar fi luat-o înainte:
– Dacă până mai ieri aveam o stimă oarecare faţă de tine, acum nimic nu ne mai poate apropia. Decât poate o eventuală partidă de sex. Aici tu eşti pe cal bălan!
Era prea veninos tonul ca să nu o rănească.
Seara i s-a plâns lui Naum că Marta o trădase atât de mişeleşte.
– De-ai fi văzut câtă ură şi câtă zeflemea erau în ochii şi vorbele lui, i se tângui Doroteea. De unde apar la oameni toate acestea?
Şi Doroteea aruncă mucul de ţigară în trunchiul nucului din faţa balconului, de parcă ar fi vrut să facă ţăndări, fie din chiştoc, fie din trunchi. Îşi aprinse imediat altă ţigară şi spuse cu hotărâre în glas:
– Marta nu-mi mai este prietenă. E o trădătoare! Cum de nu mi-am dat seama, doar o ştiu de la facultate şi din camera de cămin. Era şi a rămas o pârâtoare, o consumistă şi o fire lipsită de principii!
Şi, ca să se mai răzbune parcă, fata i se destăinui că ştie multe despre Marta, dar nu a umblat cu toba printre prieteni – la facultate, ca să ia note pe unde mai mari, pe unde chiar şi de trecere, accepta aşternutul cu mai mulţi profesori...
Naum îşi trecu mâna sa lată prin pletele ei moi, liniştind-o părinteşte.
– De azi înainte să te gândeşti serios pe cine inviţi în ospeţie. Casa noastră trebuie să fie un tot întreg, o cetate. Dacă doreşti ca această fortăreaţă să devină trainică, va trebui să renunţi la prietenia cu invidioşii…
Era o seară de septembrie. Din copac cădea din vreme-n vreme câte o nucă, lovindu-se de asfaltul tare şi spărgându-se sau rostogolindu-se în răzorul de la intrare, de unde ploile le împrăştiau prin toată curtea. Erau nuci cu coaja slabă şi cele ce cădeau noaptea, spre dimineaţă, când maşinile din faţa blocului virau spre oficiile stăpânilor, pe asfaltul plumburiu rămâneau pete de miez şi coajă strivite. Altădată lui Naum îi plăcea această muzică, chiar compusese şi o melodie, „Căderea nucilor”. Acum însă îi veni în gând o cu totul altă paralelă: aşa e şi în viaţă – pe unii îi ia apa, pe alţii îi face piftie roata destinului, iar câţi oare ajung pe masa istoriei ca ingrediente la bucate?
Când surprinse că mâna Doroteei se îndreaptă spre cea de a treia ţigară, i-o prinse uşor, i-o aduse pe după grumaz şi strânse fata la piept. Ea se lipi de trupul bărbatului şi aşa, îmbrăţişaţi, se retraseră în bibliotecă. La geamul mare de aici se legănau uşor scoruşele coapte – se înroşiseră de-a binelea şi părea să verse o nuanţă de purpuriu şi peste pereţi, cărţile de pe rafturi, tablourile de pe peretele dimpotriva geamului.De când erau împreună, transformaseră biblioteca în dormitor, iar dormitorul lui Naum rămase, chipurile, odaia găzdaşei avocatului. E drept, nu era decât o legendă ieftină, care valora exact cât o ceapă degerată, pentru că deocamdată nu trebuia să dea explicaţii nimănui, decât poate Mirabelei, care de fapt se împăcase cu gândul că tatăl ei se prăbuşi într-o nouă aventură amoroasă. În schimb divanul de aici le era martor al primelor săruturi şi al primei nopţi de dragoste focoasă, dar şi al celorlalte ceasuri lungi de amor. Şi acum Naum prinse a-i netezi pletele dese şi aromitoare, a-i spune iar cuvinte liniştitoare. „Vom şti de azi înainte cui să permitem să cunoască taina căminului nostru, cămin a două persoane îndrăgostite, care trebuie să rămână o cetate, îi şoptea bărbatul, lunecându-şi braţele peste umerii, talia şi şoldurile ei. O cetate medievală, trainic zidită, bine întărită, atâta timp cât ea fereşte de răuvoitori taina dragostei lor. Dar din momentul când în casă aduci prea mulţi cunoscuţi, prieteni, pereţii cetăţii încep să se năruie...”

Femeia se lăsă mângâiată, încolăcindu-se tot mai pătimaş de mădularele băr- batului şi degrabă şoaptele s-au stins, luând locul unor „a-a-ah-h-h” şi „u-u-uî-î- î-îh”, cunoscute tuturor amorezilor din lume la ceasul cel de taină intimă.

9.

Din acea zi, Doroteea i-a declarat lui Naum că-i este credincioasă doar lui şi că-l poate numi soţ. A jurat că rupe definitiv relaţiile cu Marta, excluzând-o din lista de prieteni. Asfinţitul acela de septembrie, sclipirile roşietice ale scoruşelor şi plăcerile trupului se cuibăriseră în cugetul domnului avocat, lăsându-l să plu- tească, a câta oară, pe spuma valurilor unei furtuni năvalnice, fără a bănui că cu cât se apropie de mal, cu atât mai mare e primejdia de a se sfărîma de o stâncă sau de pietroaiele de pe litoral. Puţine care ajung într-un golf liniştit şi se ostoiesc în plăcere, ele, valurile. Toma şi invidia lui, inclusiv un chiuretaj de la el, aluziile la eventuale ocazii de relaţii sexuale, alţi bărbaţi până la el în viaţa Doroteei şi chiar destăinuirile fetei că nu cu toţi foştii ei parteneri s-a simţit bine în pat se refugiaseră undeva, într-un colţ mai întunecat al creierilor, adunând praf şi pânze de păianjen. Chiar şi destăinuirea, nu prea plăcută pentru Naum, de mai deunezi că cel mai bine a făcut sex cu colegul său de facultate de la Căinari şi că numai cu el atinsese apogeul fericirii se rostogoli tot în acel colţişor întunecat.

„Dar cu mine cum te simţi? a întrebat-o el atunci, oarecum contrariat. „Dragul meu, fii liniştit, îl acoperi cu mângâieri fata. În pat tu mă satisfaci cum nu se poate mai bine... Şi să nu crezi că stau lângă tine, în gazdă, să zicem, numai pentru că nu am altă soluţie. Îmi placi şi sunt îndrăgostită de tine!”

Domnul avocat înghiţea cu lăcomie numai destăinuirile de bine. Îl făceau să se cutremure de emoţii şi să se simtă fericit alături de Doroteea, cu care se hotărî să fie „un tot întreg, un monolit nedespărţit” şi gata să împartă aceeaşi soartă în viitor. Cu atât mai mult ultima destăinuire, pe care i-o făcuse în acel amurg încins cu roşu de scoruş, când Naum Vainştein se gândi că fata cu jăratic în priviri şi în simţiri e gata se renunţe la toţi prietenii ei doar ca să fie alături de el pentru totdeauna.

A doua zi au mers la piaţa din Calea Basarabiei, de unde Doroteea s-a întors cu un papagal în colivie. Îi plăceau păsările exotice. Demult visa să le aibă în casă şi acum Naum îi satisfăcu acest moft. Era veselă şi binedispusă. Seara, la uşa lor mieună o pisică sură care dorea să intre în casă. Doroteea îi deschise uşa şi ea intră în antreu, căută adăpost gudurându-se, dar Naum, până la urmă, o dădu afară.

– E în căutarea stăpânului, putem avea neplăceri, zise el. Apoi recunoscu: Din copilărie nu-mi place să ţin feline în casă…Nu pot să explic de ce, dar nu-mi place. Ş-apoi o pisică îţi poate păpa papagalul.

Şi Doroteea se conformă. În acele seri un alt val de sincerităţi îi deschise lui Naum noi pagini din biografia fetei. Află că părinţii Doroteei nu sunt adevăraţi. Adică cei biologici au abandonat-o încă de copil sugaci, iar actualii au înfiat-o, au crescut-o, au dat-o pe la şcoli şi i-au oferit căldura ce i-ar fi lipsit dacă ajungea la o casă de copii orfani. Pentru tot ce-au făcut, desigur, le este recunoscătoare şi îi preţuieşte ca pe ochii din cap…

– Doar soarta mea putea fi cu totul alta, îşi încheie ea mărturisirea. Să-mi fi petrecut copilăria la vreun orfelinat sau vreun azil cazon, îţi închipui ce caracter aş fi avut acum, ce destin! Îţi închipui?!

– Nu-mi închipui, răspunse Naum. Dar ceea ce pot să presupun eu e că tu nu semeni a fi româncă. Eşti poate de etnie slavă sau chiar de etnie evreiască…

– Nu ştiu şi nici nu mă interesează, răspunse Doroteea cu o voce indiferentă.

– Nu-mi închipui cum aş trăi fără să ştiu de unde mi se trag rădăcinile.

– Îngeraşule, te rog…Să nu vorbim despre asta. Eu am părinţi şi ţin la ei ca la cele mai scumpe fiinţe din lume…Am fost abandonată din faşă şi ei m-au crescut…

Naum mai încercă de câteva ori să-i spună că este gata, în virtutea profesiei de avocat, să răscolească arhivele şi să-i identifice părinţii adevăraţi, dar ea de fiecare dată se opunea şi spunea că-i este dureros să atingă această temă, la anii ei nu mai avea nici o importanţă.
– Am acum nişte părinţi de aur. Lucrează la calea ferată, muncesc în sudoarea frunţii la câteva cote de pământ şi fac totul pentru binele meu. Mama e o gospodină minunată. Deşi e a doua căsătorie cu tata...Cu el avem probleme – e cam nervos, îi cam lipseşte o doagă, mai stă la balamuc uneori, dar, în fine. E un tată bun pentru mine…Şi Naum se lăsă păgubaş. Şi chiar dacă multă vreme încă nu putea înţelege de ce nu doreşte să-şi afle adevăraţii părinţi, o lăsă în pace.
Destăinuirile se înşirau ca mărgelele pe aţă. Naum află că Doroteea mai are o prietenă de cămin pe care apucă să o perie ca şi pe Marta: că a trăit în concubinaj vreo doi ani cu un bătrânel, căci nu avea unde sta în gazdă. Bătrânul însă s-a dovedit a fi un zgârîie-brânză şi ea, în cele din urmă, i-a dat papucii. De vreo câteva luni s-a stabilit în garsoniera unui muzicant din dealul Petricanilor. Acesta o asigură cu apartament şi cu ceva bani de cheltuială. Dacă Naum are să-i permită, are să o invite în ospeţie.
-- Vezi să nu ai şi cu ea problemele pe care le-ai avut cu Marta, păru să sfârşească Naum discuţia. Fata însă se îndârji, trăgând lacom din ţigară.
– Taşca Lungu e o altă fire, cu totul alta. Ştie a ţine secretul şi e o fată pe care te poţi bizui…
– Dar de ce a fost concubina unui bărbat mai în vârstă? o ispiti Naum.
– Oare chiar nu înţelegi? se miră Doroteea. Bărbaţii de acest gen nu sunt nişte coate-goale. Pot da unei domnişoare, puştoaice alde mine, nu numai un acoperiş deasupra capului, dar şi un sfat, o protecţie normală, un sprijin material.
– Şi dânsa ce îi dă în loc? începu să se amuze Naum de îndârjirea fetei.
– Taşca? Cum nu înţelegi, ea tot se jertfeşte. Îi dă ceea ce are mai scump o domnişoară – iubirea!
– Şi atunci tu? Tu nu te afli în aceeaşi situaţie, alături de mine?
– Nu-u-u! prinse iar a se alinta Doroteea, ţuguindu-şi buzele. La noi e cu totul altă situaţie, îngeraşule. Eu te iubesc! Sentimentele mele pentru tine sunt sincere şi curate.
– Atunci de ce crezi că Taşca nu avea aceleaşi sentimente faţă de bătrânelul pe care l-a părăsit? începu să o sâcâie domnul Vainştein.
– E cu totul altă situaţie. Crede-mă, ea-mi destăinue mai tot ce suferă. Poate că ai observat-o, ne întâlnim uneori şi discutăm la terasa din faţa liceului. E sinceră cu mine…
Puseră punct discuţiei. Lui Naum nu-i prea ardea în acel moment să mai afle ceva şi despre alţi prieteni. Nu-i plăcea să vânture lenjeria altora. Îndrăgostit până peste urechi de domnişoara cu priviri şi simţuri de jăratic, discuţiile despre viaţa juvenilă păreau să-l facă şi pe el mai tânăr. Unde mai pui că şi Doroteea era în primele luni activă în pat şi Naum se simţea în al nouălea cer de fericire. Serile se grăbea acasă, unde o aştepta bărbatul care o dezmierda cu cele mai frumoase cuvinte, declarând că îi este soţie şi o altă femeie alături nu-şi imaginează. Îl numea cu cele mai frumoase cuvinte când era de-asupra şi când era cuprinsă de învăluirile orgasmului. Atunci îi şoptea jurăminte că un alt bărbat nu-şi poate închipui.
Şi Naum simţea cu fiece zi că se ataşează tot mai mult de fată. Încetă să mai fie blând şi deschis în vorbă cu fostele amante, care nu înţelegeau ce se petrece cu el. Nu mai observa pe nimeni în jur şi ele se mirau cum de a devenit atât de fidel unei singure persoane, ceea ce în anii trecuţi nu se pomenea.
Ceva totuşi îl deranja – în clipele de proastă dispoziţie o brumă de nelinişte îi învăluia cugetul, fiinţa în cele mai tainice ungheraşe intime. Începu să se întrebe tot mai des de ce Doroteea se temea ca despre relaţiile lor să nu cumva să afle părinţii ei sau cineva de la Brînza. Îl asigură că va veni o vreme când are să le divulge acest secret şi că se va strădui să-i convingă, îndeosebi pe maică-sa că şi prin astfel de relaţii se poate întemeia o familie… Mai ales că mama sa Dina nu a avut în viaţa ei copii şi în ultima vreme părinţii mereu o cicălesc să se

căsătorească şi să le aducă un nepoţel. Ce mult le-ar plăcea să ţină în braţe şi să legene un bebeluş, sunt gata chiar să-l şi întreţină.Aceste nelinişti se îndesiră când Doroteea îi spuse că e gravidă, dar a fost categoric împotrivă să păstreze sarcina.
– De ce? Doar tu ai misiunea de la Domnul să devii mamă. Iar eu am să vă asigur cu apartament, cu toate cele necesare ca odrasla noastră şi tu, alături de ea, să nu duceţi lipsă de nimic, îi reproşa Naum.
Dar fata se împotrivea tot mai abitir şi îi declară că la anii ei nu doreşte încă să audă de copil, să întemeieze o familie. Vrea să mai aştepte un an-doi până când se va convinge că este pregătită să îngrijească gospodăria alături de Naum, să nască un copil. Şi l-a mai rugat să n-o oblige să ridice receptorul de la telefonul fix din apartament. Nu vrea ca cineva să ştie că locuieşte la el... Deocamdată are nevoie de această conspiraţie şi de protecţie.
Oarecum în ciuda înduplecărilor sale, insistenţele fetei deveneau pe zi ce trece tot mai îndârjite şi mai argumentate, încât într-un sfârşit fu nevoit să ducă fiinţa cea cu chip de înger la un medic bun, pentru a o scăpă de povara sacră. Apelă, fireşte, la amicul său, Ion Paladi, anesteziologul de la Salvare, şi Doroteea îşi reveni iarăşi în duşii ei buni, ca la începuturi. Tot el i-a recomandat Doroteei şi un şir de contraceptive sigure, care protejează femeile de sarcini nedorite.
Curând avea să cadă şi prima surpriză neplăcută din viaţa lor – o persoană incognito avea să strecoare vestea despre concubinajul lor până la urechile părinţilor, la Brânza. Mai bine zis, în viaţa lui Naum. Pentru că tot ce avea să urmeze într-un an şi ceva a fost să-i aducă cele mai mari necazuri anume lui.

10.
Altminteri, părinţii fetei erau oameni cu studii superioare, intelectuali de la ţară, dar din cauza reformelor şi greutăţilor ce se abătuseră peste viaţa de la ţară, cu timpul, deveniseră ţărani. Aveau ei, ce-i drept, serviciul lor la stat, la calea ferată – aprovizionau trenurile cu apă potabilă, însă arendau şi câteva cote de teren agricol, pe care creşteau cartofi şi alte produse agricole pentru a le vinde în piaţă. Tatăl Doroteei era un bărbat înalt, uscăţiv, bolnăvicios. Mamă-sa era cu câţiva ani mai în vârstă decât el şi anume ea dirija autoritar toată gospodăria prin severitatea şi chibzuinţa ei raţională. Avea o faţă brăzdată de griji şi nevoi şi se părea că nu ştie a zâmbi. Avusese o căsnicie cu un bărbat bun, dar acela o părăsi degrabă, fiindcă nu-i stima trufia. Se recăsători cu actualul soţ, căci tocmai munceau împreună, la aceeaşi întreprindere, şi îşi duceau povara şi grijile gospodăriei într-o casă cazonă, cu pereţii de cărămidă roşie, situată chiar pe malul Prutului. Dina, aşa o chema pe mama Doroteei, îl acostase pe Mihail la un dans. Nu au avut copii, şi după ce Dina a înţeles de la doctori că nici nu va avea vreodată, au înfiat-o pe Doroteea. Se zicea că părinţii ei erau nişte râsuri din Sculeni, dar mama Dina se angajă să facă din copilă om, să le fie de ajutor şi mângâiere la bătrâneţe. S-au străduit să-i dea o educaţie bună. Fata creştea cuminte şi silitoare. Era o fire tăcută, ascultătoare. Părinţii erau severi cu ea, dar o iubeau de parcă ar fi fost a lor cu adevărat şi fata simţea acest lucru. Şi părinţii deveniseră pentru ea o autoritate incontestabilă, cărora le-a purtat totdeauna cinstea.
După ce se căsători cu Dina, Mihail căută să-şi domine soţia, dar pe cel de al doilea soţ ea izbuti să-l facă ascultător, să-l pună sub călcâi. Când încercă de câteva ori să-şi arate năravul, ştiu cum să-i facă probleme de sănătate. La vreo doi ani după căsătorie se alesese cu o boală psihică şi ea avea să-l şantajeze cu acest handicap toată viaţa. Uneori îl apuca damblaua, dar Dina avea grijă să nu treacă vestea despre această boală dincolo de micul lor canton. Odată chiar a sărit pe fereastră, în faţa trenului ... Gurile rele din mahala presupuneau că Dina se ocupă de vrăji.
Într-una din zile mama Dina primi un telefon de la o persoană necunoscută din oraş, care îi comunică printre altele că fiica lor… nici mai mult, nici mai puţin, împarte aşternutul cu un

bărbat de seama lor. Glasul de la celălalt capăt al firului avu grijă să-i spună nu numai adresa şi numărul apartamentului, dar şi telefonul, ba să şi mai descrie cu lux de amănunte cuibuşorul unde stă acuma, în gazdă chipurile, hulubiţa lor. La început mama Dina a fost în stare de şoc. Îşi sună imediat fata. Când îi ceru explicaţii cum de îşi permite să trăiască cu un bărbat trecut de 50 de ani, fiica simţi că-i tremură picioarele. Toţi anii studenţiei mai minţise părinţii, încât aceştia nu cunoşteau adevărul despre aventurile ei amoroase, despre chiuretajele suportate, însă de data aceasta simţea că nu avea dreptul să mintă. A liniştit-o pe mamă cum a putut, promiţându-i că sâmbăta va veni acasă şi îi va explica totul.
Când îşi mai veni în fire, mama Dina puse la cale o vecină să sune la oraş, să verifice dacă apartamentul cu pricina aparţine avocatului Naum Vainştein. Când pricepu că toate se adeveresc, mai încercă, cu aceeaşi vecină, o stratagemă: o îndemnă pe aceasta să-i facă domnului avocat o probozeală aşa, de zile negre. Ş-apoi las' pe două femei bune de gură: vecina prinse a-l ruşina că ce fel de avocat este el dacă-şi pune mintea cu un copil, care, din câte ştie ea, e chiar mai mică de ani decât fiică-sa Mirabela sau Elvira, cum o mai fi chemând-o acolo, că la noi la ţară nu prea sunt aşa nume delicate. Dar vezi că faptele părinţilor lor nu sunt deloc delicate. Numai un bărbat nesocotit şi lipsit de înţelepciune părintească poate suci minţile unei sărmane copile şi s-o nechibzuiască! Fapta lui va fi numaidecât răzbunată!
Tonul de acuzare creştea tot mai vehement şi Naum se prăbuşi pe scaun, căci „pledoaria" avea să mai dureze. Începu să-i fie greaţă de probozeala de la celălalt receptor, dar un al şaptelea simţ îi şoptea să asculte până la capăt, să vadă ce ştie mâcuţa asta despre relaţia lor. Cu cât mai multe probe, cu atât mai uşor am putea identifica făptaşul, mai chibzui Vainştein. Iar când vocea începu să strige la el de ce tace, de ce nu răspunde, că ce poate spune un ghiuj cu zece femei sau câte-o fi ele acolo şi cu două „desetce de copchii", n-are ce spune, 'nţeles… Naum puse receptorul în furcă. Auzul său mai prindea ecoul acelei voci supărate, care mai plutea în aer şi, reverberînd, năvăli la bucătărie, acolo unde el cu Doroteea cinau şi dejunau, apoi în bibliotecă, templul tainelor sacre ale celor doi, căută ceva pe sub acoperământul divanului… Lui Naum i se păru că mişcă cu adevărat un colţ al cuverturii şi chiar tablourile prinseră a se clătina uşor a dojană.
Doroteea era încă la serviciu şi,când intră în casă, îl găsi palid la faţă, cu vocea-i sugrumată de noduri.
– Ce s-a întâmplat, ce-i cu tine, iubiţelule? se nelinişti ea.
Naum îi povesti confuz despre duşul rece din receptor şi-i dădu de înţeles că veştile proaste sunt de la Brânza. Poate chiar de la părinţii ei sau cineva din rude. Doroteea ascultă încruntându-se, apoi se resemnă şi murmură mâhnită:
– Da, de la Brânza. E vecina noastră, o femeie foarte rea de gură...
– Şi acum ce facem? scânci parcă bărbatul încă teribil de afectat de cele întâmplate. N-am zis eu că trebuia mai demult să mergem la părinţii tăi?
Doroteea nu comentă nimic mai mult. Dar nici Naum nu se întrebă cum de fata a depistat atît de lesne cine a sunat şi a zis că se va lămuri ea ce-i cu această probozeală, că va curma orice amestec în viaţa ei personală. A doua zi,că era tocmai sâmbătă, Doroteea plecă în vizită la părinţi şi se întoarse duminică seara cu o geantă plină cu bucate gustoase, pregătite de mama ei. Acasă le spusese părinţilor că într-adevăr stă în gazdă într-un apartament ce aparţine avocatului Vainştein, doar că avocatul locuieşte la soţia sa. Că într-un fel Doroteea ca şi cum îi străjuieşte locuinţa, ca să vadă ochii lumii că este suflare în ea, că nu e pustie. Şi că mai vine, din când în când, să doarmă acolo şi Rahela, fiica stăpânului. Ca să vezi, se leagă bine versiunea, se gândi Naum, dar cu toate acestea o probozi uşor:
– De ce i-ai minţi? Mai bine să le fi spus adevărul...
– În nici un caz, îngeraşule, reproşă dânsa. I-am zis mamei, aşa, ca o adiere:
„Ei şi chiar dacă m-aş căsători cu un bărbat cu mult mai în vârstă ca mine, se sfârşeşte lumea?" Habar n-ai ce rău am supărat-o.

– Nu ţi-au zis să pleci de la gazda asta? deveni curios domnul avocat.
– Nu. Pentru că i-am spus din start că are toate condiţiile, e confortabil şi mi-e convenabil. Doar că a fost împotrivă să mă mărit eventual cu un bărbat prea în vârstă.
În tot ce-i povesti, Doroteea avea dreptate. Doar că Naum încă nu prinse firul pe care începu să-l toarcă domnişoara: e un bărbat cu pondere, în acest apartament destul de confortabil ea poate rămâne liniştit multă vreme, iar domnul avocat poate cu timpul să o ajute în multe pe fundalul mizeriei actuale în care s-a pomenit po- pulaţia din acest colţ de lume. Ei şi ce dacă Naum era de-o vârstă cu tatăl ei vitreg – fata simţea cu câtă atenţie, bunătate şi îngăduinţă face totul pentru ea. În schimbul unor clipe de iubire. Chiar dacă părea o fire mai retrasă decât tinerele contemporane, mult prea desfrânate, în viziunea avocatului, o fiinţă firavă şi neajutorată în urbea asta nebună, mintea ageră a fetei îl studie minuţios pe Vainştein din primele zile de concubinaj, depistându-i foarte uşor marea lui slăbiciune faţă de domnişoare. Aşa era, pare-se, concepută firea lui fiziologică – cu înaintarea în vârstă nu suferea să facă dragoste decât cu o domnişoară tânără alde ea. Când se întorcea acasă obosit de monotonia şi mizeria proceselor, era de-ajuns ca Doroteea să se apropie de el cu o vorbă dulce, să-l netezească, ca pe un copil, pe cap, să-i spună: „Îngeraşule, uită de mizeria lumii, vin la lelea să te sexuiască!” şi el uita de toate. Îl lua de mână ca pe un copil cuminte şi-l ducea în aşternut, aşa ca Naum să uite de toate. Şi poate chiar să-i şi ierte vreo călcătură strâmbă, mai ştii.
Naum avusese multe femei în viaţă, cel puţin două familii, considera el, şi copii destui, îi plăcea să spună. Copiii nu locuiau cu el, dar erau toţi în relaţii bune între ei şi cu tatăl lor. Avea grijă de ei într-o măsură ce nu era caracteristică bărbaţilor ce-şi părăseau soţiile sau amantele cu copii – se îngrijea de latura lor materială şi-i apropia. Cu toate acestea, Doroteea ştiu să ţese relaţiile lor în aşa fel, încât partea leului din atenţia avocatului să şi-o revendice anume ea. Dincolo de atracţia lui pentru ea, îl cuceri de la început cu o sinceritate ce şterse cu de la sine diferenţa din cale-afară de mare de vârstă, discuta şi nu scăpa să-şi etaleze orice apucături ca de la egal la egal, cum se cuvine între soţ şi soţie. Ea începu să-l numească tot mai des soţul meu cel blând, iar diminutivele îngeraş, iepuraş, puişor răsunau în gura ei atât de sincer, că, ascultându-le, erai silit să crezi că între ei se înfiripaseră nişte relaţii frumoase şi curate, ce se clădesc doar pe o dragoste sinceră şi reciprocă. Ba şi ea se deprinsese cu îmbrăţişările lui pe unde gingaşe, pe unde mai joviale, cu repezeli din cele ce imitau metode de sex în picioare. Se amuza cu frazele nostime ale domnului avocat de tipul „nu vorbi din pântece”, adică nu vorbi aiurea, ci ceea ce trebuie, savurându-le uneori gustul de ingrediente de vocabular.
– Cum vom convieţui mai departe? îi spulberă meditaţiile scânceala bărbatului.
Şi în vreme ce el mai zăcea în aşteptarea unei explicaţii mai ample, Doroteea îl cuprinse, îl fixă cu ochii ei mari, îi zâmbi şi-i ciripi:
– Mi-a fost dor de tine, iepuraşule! Vino să te sexuiesc!
Şi în aceeaşi clipă – a câta oară! – îl luă de mână, ca pe un copil şi îl conduse de la calculator spre divanul din bibliotecă...
Îndemnul domnişoarei îl excită şi inima lui se îmblânzi, uitând de toate insinuările din acea dimineaţă la telefon. După 50 de ani se schimbase totuşi, şi era capabil să facă sex numai după o bună stimulare a Doroteei. Ea recunoştea că nu s-a mai simţit atât de bine nici cu un partener. Se ştia dorită şi el făcea totul pentru ca ea să plutească în norii plăcerilor... Îl înnebuneau vorbele seducătoare ale Doroteei care îl îndemna mereu „Îngeraşule, iubeşte-mă! Iubeşte-mă!” În acea seară, după ce s-au iubit până la istovire, multă vreme îi netezi părul lung, înspicat pe alocuri, şoptindu-i la ureche cu voce domoală „Soţiorul meu scump şi iubiţel! Te-ai simţit bine, iepuraşule?”
– Rămâi în imperiul îmbrăţişărilor mele, desfăcu el braţele şi-i cuprinse corpul miniatural.
– Fii liniştit, motănaşule! Ţin foarte mult la tine.

– Bine, îngână el visător şi împăcat. Ai un corp atât de micuţ şi de gingaş. Tocmai bun pentru iubire.
– Voi fi totdeauna aşa, îngeraşule. Nu te lăsa copleşit de tristeţe.
– Convorbirea la telefon de bună seamă m-a afectat.
– Te cred, dar nu te agita. Ţin foarte mult la tine. Oare asta e puţin?
11.
Lunile primelor iubiri sau perioada de miere, cum s-ar spune, au trecut demultişor, dar natura relaţiei lor nu lăsa loc de schimbări şi plictiseală, cum i se întâmplase cu alţi bărbaţi chiar tineri. Naum o iubea. O iubea privind-o cum păşeşte, cum se îmbracă, cum se priveşte în oglindă, cum se scaldă în baie, când îl ruga să-i spele spinarea cu buretele şi ţipa veselă cu voce de copil: „Ce bine e...". Dimineaţa Doroteea se trezea prima la „soneria" celularului. Un sfert de ceas îşi făcea tualeta, se dădea neapărat cu parfumul lui bărbătesc şi, după ce îşi bea cafeaua, aşternea patul. Când era gata să plece, Naum o strângea la piept de braţele-i împreunate, ca să-i pârâie oscioarele, parcă alungându-i oboseala din trup, şi o săruta dulce pe obraz. Ieşea pe balcon s-o urmărească – micuţă şi sprintenă, se grăbea cu paşi mărunţi spre staţie. Şi fata simţea acestea toate – cum îi soarbe lacom mersul paşilor, unduirile corpului, când trebăluia prin casă, conturul de lebădă când făcea duş în baie, privirile ei visătoare când medita. Se bucurau şi înlăturau orice îngrijorare împreună. Când o vedea tristă şi într-o uşoară depresie, bărbatul se străduia să o readucă din lumea umbrelor în braţele sale, să-i asculte păsul, s-o înţeleagă. Doroteea îşi amintea adesea despre anii de şcoală, cei de studenţie şi pe faţa ei se citea nostalgia anilor de zbor copilăresc.
Singura lui nemulţumire, chiar din primele zile, era că fuma, uneori chiar prea mult. Serile fumul de la balcon pătrundea în casă prin bucătărie şi în tot apartamentul stăruia un miros neplăcut ce ştirbea din graţia acestei fiinţe suave. El, care nu a fumat niciodată, începea să o convingă să renunţe la această obişnuinţă rea. Dar ea nu se putea lăsa de ţigară. Şi doar la insistenţa lui, încetă să fumeze acasă. Seara însă, când revenea de la serviciu, aducea cu ea un iz greu şi neplăcut. Cum intra pe uşă, se grăbea în baie să se spele pe colţi, cum se exprima.
Când veni toamna şi septembrie bătu cu primele ploi de frunze arămii, sufletul i se umplu iar de o melancolie neînţeleasă – i se destăinui că este prima dată în viaţa ei când nu mai merge la nici un fel de ore, iar colegii ei de şcoală, de facultate, odată cu începerea carierei de muncă, parcă au uitat-o. I se plânse atunci că tot mai des o stăpâneşte o senzaţie ciudată că nu este iubită de nimeni şi că toţi au uitat de ea.
Ascultând-o, Naum se simţea oarecum vinovat. Intuia că domnişoara tânjeşte după tineri de vârsta ei, după cercul ei de prieteni, comparând viaţa Doroteei cu aceea a fiicei sale, Rahela, care avea gaşca sa, cu care mergea adesea în turism, iar în weekend la campingul de la Vadul lui Vodă. Pe când Doroteea sâmbăta şi duminica era nevoită să-i ţină de urât domnului avocat. E drept, cu avocatul era oarecum interesant – el îi povestea cazuri şi cazuri din viaţa lui profesională, despre oraşele şi ţările pe care le vizitase şi încă multe altele. Avea un dar aparte de a explica lucrurile. Şi totuşi, fata tânjea – o surprinse tristă şi tânguitoare, când află cu certitudine că Toma, fostul ei prieten de facultate, cu care se iubise trei ani şi mai bine, se căsătoreşte. Vainştein se gândi atunci că chinuieşte o pasăre în colivie. Adică îi îngrădeşte viaţa, înălţimea zborului şi, ca un tată adevărat, atâta timp cât o va ţine alături de el, face un păcat. El e dator, neapărat, chiar dacă o iubeşte şi o adoră, să facă tot posibilul ca să-i redea albia tinereţii pe care merită să o trăiască. Înţelegea că, poate, fata e în stare să se jertfească pentru el, dar numai dacă îl iubeşte cu nemărginire, dacă nu poate să trăiască altfel...
Anume odată cu acel început de septembrie prinseră a se întâmpla nişte lucruri stranii. De cum începu anul şcolar, amândoi se pomeniră că le sună foarte des persoane anonime. Dacă pe domnişoară o sunau şi vocile din receptor rămâneau mute, apoi pe Naum îl sunau voci şi de băieţi, şi de fete, care îl luau la plefturit, ponegrindu-l şi batjocorindu-l cum le venea mai bine pe limbă. Îi insinuau răpirea şi ţinerea în colivie a frumoasei păsăruici, căreia menit îi

este să zboare în înălţimile pline de farmec ale anilor ei, nu să ciripească peste bătrâneţile unui ghiuj hodorogit ca el, ciripi-i-ar prohodul fanfara militară. Telefoanele, în special cele de la bărbaţi, începeau cu alegorii şi metafore aparent spirituale şi sfârşeau cu înjurături sau cuvinte indecente de tot felul. Naum nu se putea împăca cu gândul că ar păcătui, după cum i se insinua, că doar fata nu stă cu de-a sila alături de el. Într-un timp prinse a bănui că telefoanele şi insinuările sunt puse la cale poate chiar de ea, dar Doroteea venea şi ea tristă de la serviciu, plângându-i-se că şi ea a fost în acea zi atacată de apeluri telefonice anonime venite de la persoane ce n-au dorit să se prezinte, dar nici nu i-au spus vreun cuvânt... „Sau poate e Toma?", începură să se întrebe tot mai des amândoi.
Alteori, după aceste apeluri anonime, se întâmpla ca între ei doi, serile, să se aştearnă tăceri îndelungate.
* * *
Iţik veni dis-de-dimineaţă. Era bine dispus şi îi zise la început un marş vesel la vioară, apoi un cântec de inimă albastră.
– Ce s-a mai întâmplat, prietene? De ce eşti atât de vesel?
– Eu sunt vesel de când eram în burta mamei.
– Ai vreun motiv? mai repetă Naum întrebarea, căscând somnoros.
– Toată noaptea n-am dormit. Ieri am fost la înmormântarea unui creştin. L-am petrecut pe Tănase Adaşan de la căsăpie pe ultimul drum. A fost o înmormântare veselă. Casapul a lăsat cu limbă de moarte să fie îngropat cu muzică. Eu am veselit lumea, de-mi sfârâie şi azi buricele degetelor.
– Totuşi, măcar acum ar trebui să-l deplângi în tăcere pe măcelar. Ştiu că te ajuta la nevoie. Îţi dădea mereu câte o halcă de carne când treceai pe la căsăpia lui.
– Sigur că-mi dădea, făcu împăcat Iţik Mazik... Acum mă bucur pentru tine...
– De ce, mă rog?
–Femeia lui mi-a dat de pomană două cămăşi de-a lui Tănase. Nou-nouţe. Venind acasă, i le-am arătat Honei şi amândoi am fost în acelaşi gând:
„Are să-i vină numai bine lui Naum, bunul nostru prieten, a zis Hona. El e un zdrahon unu la unu cu măcelarul!" Şi, iată, ţi le-am adus... Sunt ale tale...
„Cămăşi de la mort? Ce-ar trebui să însemne asta? se întrebă Naum după ce Iţik ieşi pe uşă cu fundul înainte şi cântând la vioară. Nu e o aluzie cumva?"
Şi din nou îi dădu târcoale gândul că poate chinuieşte o pasăre în colivie…
* * *
12.
După lungi şi chinuitoare ore de meditaţie, Naum Vainştein se decise să „eli- bereze" fata care îi era atât de dragă, dar faţă de care, simţea tot mai mult, nu are nici dreptul moral şi, poate, nici Dumnezeu nu-l binecuvântează să o ţină lângă el. Să o lase să zboare în înălţimile pline de farmec ale anilor ei, cum îi reproşau vocile anonime din ultima vreme, şi să ciripească alături de alte ciocârlii şi piţigoi de vârsta şi pe potriva ei. Chibzui că uneori, de bună seamă, poate provoca situaţii şi lucruri cu totul neplăcute, dacă nu chiar şi frânge destine anume, oricât ar părea de ciudat, prin ademenirea unui suflet. Experienţa propriei vieţi îi întărea pe zi ce trece acest raţionament. Şi se prinse că e în căutarea unui prilej mai potrivit pentru a face acest lucru. Ajunsese la o vârstă când în fiecare toamnă, de câţiva ani, mergea la sanatoriul „Codru", în inima codrilor din părţile Călăraşilor. Când veni termenul, merse şi în această toamnă la tratament, lăsând-o singură pe Doroteea în apartament şi convenind că în sâmbăta ce vine va trage şi ea o fugă la sanatoriu, măcar în zilele de odihnă. Voia să dea astfel „lovitura de graţie"!
Doroteea îl ascultă. I-au plăcut aceste locuri pitoreşti, pe care nu le mai văzuse niciodată. Pentru Naum nu a fost o problemă să se înţeleagă cu doctorii să urmeze şi dînsa câteva proceduri. I-au plăcut şi mănăstirea cu călugării sihaştri, pădurea, izvoarele, frumuseţea

autumnală care parcă acoperise cu o plapumă paradiziacă multicoloră toată Moldova în acele zile. Păşeau amândoi prinşi de mâini, apoi, pe aleile frumos îngrijite, pe potecile străjuite de arţarii şi stejarii seculari ea îl apuca de braţ. Au hoinărit pe colinele din preajmă cu livezi şi podgorii, au cules flori şi şi-au împletit coroniţe, scufundându-se parcă în anii copilăriei. De la localnici au cumpărat struguri şi faguri de miere, pere aurii, savurând plăcerea unei toamne la ţară. Pacienţii, majoritatea în vârstă, îi petreceau cu priviri curioase, întrebându-se, cum e firea omului, dacă domnul avocat se plimbă cu fiica lui de, mă rog, cum e acum la modă…
Doroteea părea ca niciodată de frumoasă şi elegantă. Pantalonii negri şi o bluziţă roz, părul cârlionţat când şi-l prindea în două-trei agrafe, îi deschideau faţa smeadă, niţel copilăroasă. Duminica, înspre seară, la una din terase cânta muzica şi ei au mers la dans împreună cu toată lumea. Într-un târziu, când se întunecă, s-au retras pe o potecă învelită cu o plapumă de frunziş moale al pădurii de toamnă. Era momentul cel mai potrivit, gândi Naum, să-i comunice, după ce analizase încă o dată toate, decizia sa cea mare. Era o noapte senină, înstelată, luna avea să apară pe cer abia pe la miezul nopţii. Păşeau în tăcere, ascultând fericiţi şoaptele frunzelor. Naum o luă în braţe, o sărută şi... ca un popă adevărat intră, apoi ieşi pe poarta mănăstirii. Nu era nimeni şi nu avea cum să le vadă cineva apucăturile indecente. Au râs amândoi de-această aventură. Naum îi spuse că a bravat ca dânsa să-şi amintească locul unde a petrecut cu el zile la sanatoriu. Apoi au mers sub un stejar „Monument al naturii” un arbore de peste 300 de ani, şi s-au aşezat pe o bancă din faţa lui.
– Dulcea mea copilă, începu el. Mâine te întorci la oraş şi vei merge să vorbeşti cu Toma. Îi spui aşa: dacă mai ţine la tine, trebuie să se întoarcă. Şi dacă va cădea de acord, reluaţi relaţiile frumoase pe care le-aţi avut. În perspectivă, dacă el ţine la tine, vă veţi căsători… Nu, nu încerca să mă contrazici, aţi avut o dragoste adevărată… Iubirile pierdute se pot recupera. Nu mă voi supăra, deşi fără tine are să-mi fie greu… Vei lăsa cheia lui Iţik Mazik. Îmi scrii un bileţel şi pleci, liberă, în largul tinereţii tale. Te rog, convinge-l pe Toma că el este anume bărbatul ce te merită şi viitorul e de partea voastră. Ai înţeles? Să ştii, dacă veţi fi împreună, eu am să mă simt nevinovat. Altminteri, trăind cu tine, am impresia că te văd mereu tristă, că săvârşesc o crimă latentă. E ceva anormal, probabil…
Fata mai încercă o dată să-i întrerupă monologul, dar Naum îi puse degetul arătător pe buze. În poiana nu prea mare noaptea cotropea, rază cu rază, puţinele zbateri de lumină. Luna, singura care străjuia această bătălie dintre noapte şi zi, părea să-i dojenească – pentru un adulter sau pentru că-şi alungă atât de crunt iubirea? se întreba în sinea lui bărbatul. În întunericul rece ce puse stăpânire tot mai autoritar peste pădurea seculară şi cei doi trecători sub un cer înstelat, Vainştein mai degrabă intui decât prinse aceleaşi străluciri de jăratec în ochii căprui ai fetei. Dar i se păru că descoperi, la lumina slabă a lunii, în priviri şi un soi de disperare, amestecată cu o mirare neaşteptată.
Tăcerea dură mai puţin decât un sărut de început. În clipa următoare Naum reluă:
– Iar dacă nu-l convingi pe Toma, totuna va trebui să te decizi – pleci la cămin sau la altă gazdă. Şi porneşti în căutare. Eşti domnişoară simpatică, deşteaptă şi ai dreptul să-ţi găseşti norocul, sortitul pe care îl meriţi cu adevărat. Însă dacă… Naum făcu o pauză, parcă ezitând să spună şi ultima condiţie. O prinse de umeri, scuipă firul de mohor pe care-l mestecase tot acest timp între dinţi şi o fixă cu o privire oarecum tristă, dar hotărâtă: Dacă însă decizi altfel… Adică să rămâi, apoi ia aminte! Va trebui să fii numai a mea. Să nu faci gară de tren din sufletul tău. Nimănui să nu-i permiţi să-ţi păşească pragul sufletului cu încălţămintea murdară. Ai să-mi devii soţie, cu toate obligaţiile şi drepturile ce decurg de aici. Va trebui să fii cu mine, să nu mă înşeli cu alţii. Altfel mă pui pe frigare… Vei fi numai a mea, atâta timp cât vei dormi şi locui cu mine sub acelaşi acoperiş. De ai nevoie de un răgaz, dispui de el până mă întorc de la sanatoriu. Şi hai să ne înţelegem: de dragul tău am dărâmat toate podurile spre alte femei. Şi tu va trebui să faci la fel! E clar?! Dacă mă înşeli, nu te voi ierta. Mă voi răzbuna pe tine şi peste zeci de ani... Sunt foarte rău când oamenii mă jignesc!

Ultimele cuvinte trădau un oarecare reproş, o notă de acuzare. Ascultându-l, Doroteea deveni deodată serioasă. Părea că încearcă să potrivească, în această seară de toamnă din Pădurea Domnească, ce misiune dificilă îi revine la întoarcere – să decidă viitorul ei de mai departe. Vocea lui suna dur. Încă nimeni nu o pusese în situaţia de a decide: cu Toma, cu tinereţea şi alt bărbat pe care trebuie să-l găsească sau… numai cu Naum! „Să fi aflat ceva domnul avocat?" se întrebă ea, devenind prudentă. Niciodată, de când îşi trăia tinereţea liber, cu băieţii pe care îi avuse, nimeni nu-i pusese nici un fel de condiţii, nu fusese într-o asemenea situaţie. Acum trebuia să decidă definitiv: revine la Toma sau rămâne numai cu Naum…
– Voi face-aşa cum spui, îngeraşule, aprobă ea murmurând. Merg la oraş şi mă clarific definitiv cu Toma…
„Vasăzică, e totuşi Toma la mijloc", concluzionă Vainştein.
…A doua zi, în zori, Naum o petrecu la oraş cu o maşină de ocazie. Un cer plumburiu atârna deasupra codrilor pitoreşti, înceţoşându-i gândurile şi presimţirile. Poate că s-a grăbit, se gândi, urmărind cum dispare limuzina după colnicul ce o înghiţi împreună cu fiinţa iubită. Poate că ar fi trebuit să lase să se limpezească toate de la sine? Acum privi decizia sa cu ochii adevăratului Naum Vainştein – nu acel care-şi face probleme de conştiinţă, ci acel care, dacă se îndrăgosteşte de o femeie, o cucereşte fără scrupule. „De când ai devenit moralist, bătrâne?" se lua de piept cu gândurile ce nu-l mai slăbeau nici după ce crezu că tăiase nodul gordian al relaţiilor dintre el şi Doroteea. Şi se războiaşa câteva zile la rând, până primi un SMS de la oraş. Mesajul îi ostoi crâncenele bătălii dintre inimă şi conştiinţă: „Motănel, îngeraşule! M-am decis definitiv! Rămân a ta! Vom locui sub acelaşi acoperiş împreună ca doi hulubaşi! Te pupăcesc şi te aştept să te întorci cât mai degrabă în colivia fericirii noastre!"
Ultimele zile i-au părut un secol. În ziua plecării, nu mai aşteptă prânzul şi pachetul cu raţia rece de drum. Îndată după dejun nu mai aşteptă nici măcar cursa de dimineaţă a autobuzului – avea să-i pară o veşnicie călătoria prin autogările prăfuite din satele pe care le colinda până la oraş. Prinse şi el o maşină de ocazie şi tot drumul dădu semne de nerăbdare, că poate se pricepe şoferul să apese mai adânc pe accelerator.
Acasă găsi ordine ideală în apartament. Se vede că Doroteea muncise ca o furnică, aşteptându-l. Atmosfera căminului lor parcă îmbrăcase aceleaşi straie albe, ca la început. Şi în acea seară s-au considerat parcă logodiţi, au devenit un tot întreg. S-au iubit, jurându-şi fierbinte fidelitate şi credinţă, că vor rămâne împreună orice s-a întâmpla cu ei în viitor, în ciuda bârfelor şi a scornirilor cu care lumea i-ar împroşca. Iar la primăvară Doroteea va merge la părinţi să le spună totul…
La două săptămâni, de ziua oraşului, Doroteea îi ceru o oră liberă – trebuia să se întâlnească în oraş cu Taşca Lungu, cu care se înţelesese să-i împrumute nişte bani. Surprinse umbre de nelinişte în privirile ei, dar nu a vrut să o descoase, gândind că ar fi mai bine să o facă atunci când se vor întâlni. Au convenit să se întâlnească în Piaţa Marii Adunări Naţionale – se înţeleseseră anterior să petreacă seara audiind un concert şi admirând focurile de artificii. Doroteea nu era la ora şi locul convenit. În clocotul infernal al mulţimii şi fumul înecăcios al frigăruilor Naum aştepta de la ea barem un bip. Încercă el să o sune, dar telefonia mobilă îl anunţa că celularul e deconectat. Amintindu-şi idila de nu demult, Naum începu să se neliniştească, potrivind că se întâmplă ceva ciudat cu iubirea lui. Era o după-amiază caldă de octombrie, cu mult soare până în geana serii, dar Doroteea nu se afla nicăieri. Derutat, se gândi să plece spre casă – începu să-l irite veselia fără margini din jur, această lume ce cânta şi dansa ca apucată, ca de zilele raiului, în grupuri mai mari, mai mici. Dar tocmai atunci Doroteea îl găsi prin mulţimea bezmetică. Aducea a fum şi alcool de la ea. Faţa ei mai trăda urmele unor plăceri otrăvite. Îşi motivă întârzierea cu nişte scuze cam încâlcite – se întâlnise cu mai mulţi colegi de facultate şi i-a fost oarecum să-i părăsească prea subit. Şi cum scuzele păreau să nu aibă efectul dorit, îl îmbrăţişă cu braţele-i gingaşe în plină mulţime, se săltă în vârful degetelor să-l sărute pe buze, fără să se sinchisească de lumea din jur:

– Cum s-a chinuit aşteptându-mă, motănaşul meu cel scump! Las' că mergem acuşica acasă, la cuibuşorul nostru de puf şi nebunii, şi totul va fi o-key… Apoi izbucni deodată bucuroasă: Mâine mama îmi trimite de-acasă geanta cu bucate...
Au mai rătăcit printre mulţimea smintită în veselie, poate vreo oră sau mai bine. Pe Doroteea o suna cineva mereu la celular – după cum răspundea, insul părea să fie pe undeva aproape şi nu se lăsă despărţit de dânsa. Ea se tot ferea de Naum, scurta dialogul şi încerca să potolească pe cât era posibil insistenţa celui ce-i dorea vorba, iar când închidea telefonul, îl învăluia pe Naum cu un zâmbet larg, ce trebuia să-i spulbere negura de pe faţă şi din priviri. Când simţi că zâmbetul se sfarmă ca de o stâncă rece de granit, deconectă definitiv mobilul, îl apucă de braţ şi începu să-l scoată din benchetuiala soră de cruce cu sfârşitul lumii.
Seara fu şi mai apăsătoare. Cum ajunseră acasă, Doroteea se răsturnă în pat şi adormi buştean. Imediat începu să sforăie şi Naum renunţă la gândul de a o trezi. Pentru prima dată se pomeni că nu-i mai arde a dragoste – era sigur, oricât ar zgâlţâi-o, nu ar fi trezit-o, puteai să tai lemne pe ea.
Se trezi abia a doua zi la o oră avansată, cât pe ce să întârzie la serviciu.
13.
Cu toate micile neplăceri şi neînsemnatele incidente, până în iarnă viaţa lor a fost din cea mai dulce. Mergeau la câte o premieră, nu scăpau nici unul din concertele cu vedetele preferate, vernisajele unor pictori consacraţi, tot mai frecvente de la o vreme. Au fost chiar şi în vizită la atelierul lui Glebus Sainciuc, bun prieten cu Naum, când îşi sărbători jubileul de 90 de ani. Maestrul îi schiţă un portret în creion şi Doroteea părea să fi intrat în posesia unui tablou din epoca Renaşterii. Într-o duminică au călătorit, împreună cu amicul Dumitru Fusu şi feciorul acestui la volan, până la Ineasca. S-au dus să-i arate Doroteei locurile unde şi-a petrecut copilăria. Şi unde Naum avea un camarad de armată, de care îl lega o prietenie, cum s-ar zice, de arme şi de la care Naum cumpăra ani la rând brânză de oi. S-au fotografiat în cerdacul casei lui, o casă veche, ţărănească, ce mai păstra încă farmecul acelor cămine de la ţară, care-i legănase şi alintase copilăria.
Apoi au făcut o vizită la cimitirul evreiesc din Teleneşti, care e la o aruncătură de băţ de Ineasca, şi au îngrijit mormintele bunicilor lui Naum. În Teleneşti deja nu mai era nici un evreu, cimitirul vechi se afla într-un hal fără de hal şi numai două morminte, ale bunicilor, erau îngrijite, datorită nepotului. Revenind la Ineasca, au mesit la Ionel a lui Agache Tîrsînă, prietenul de copilărie al lui Naum.
Soţia camaradului măsură fata din cap până în picioare, îl chemă deoparte pe Naum şi-l întrebă:
– Ai început a trăi cu copiii?
El zise că Doroteea e prietena feciorului lui Dumitru Fusu.
– Nu minţi, Naume. Se observă după ochii tăi şi ai ei. Te cunosc prea bine, zise femeia. Ia seama să n-o încurci rău de tot...
– Eu?
– Da, mătăluţă! E pomuşoară bună, se vede după ochi. Asta tace şi face! Să nu zici că nu te-am prevenit…
Ultimele luni ale anului au trecut parcă într-o curată idilă. Se deprinseseră deja unul alături de altul. Se puneau la cale până şi în cele mai mărunte treburi. Când ieşeau în societate, Naum se îmbrăca la costum, îşi lega cravată. Doroteei îi procurase un costum negru, cămaşă albă şi era atât de drăguţă, încât ar fi fost în stare să o ţină mereu în buzunarul de lângă inimă. Serile îi povestea despre viaţa lui din trecut, despre situaţiile din practica de avocat, despre perioada când comuniştii îi îngrădeau în drepturi pe evrei, nu-i primeau la studii în instituţiile de prestigiu. Aşa se făcu că el, care s-a născut în Moldova, a fost nevoit să studieze dreptul tocmai la Celeabinsk. Fata îl asculta tăcută, până adormea pe neobservate cu capul pe braţele lui. Dimineaţa se trezea mai devreme decât el. Aşternea patul, se farda, se stropea cu parfumul

bărbătesc luat din colecţia lui Naum şi, înainte de a pleca la serviciu, îi zâmbea, ţuguind buzele, îl săruta. Suspiciunile că mai poate avea pe cineva îl părăsiseră. Doroteea părea ataşată de el – îl suna şi-i declara că îl iubeşte, îl întreba dacă a luat prânzul, ce ar vrea să-i gătească lui la cină – să-i facă plăcinte sau colţunaşi cu brânză, bucatele lui preferate. Povestea cu mult haz întâmplări de la asociaţie, situaţii nostime cu părinţii. Degrabă amuţiră şi telefoanele anonime. Doroteea se amuza pe seama a trei femei ce locuiau în acelaşi bloc şi care, fie vreme bună sau rea, ploaie sau ninsoare, la o oră fixă se instalau pe banca din faţa blocului şi stăteau cu privirile pe trecători, morsocându-i. Ea le poreclise, zicîndu-le „agenţi ai SIS-ului”!
Bani nu aveau mulţi, dar cum apăreau, Naum croia procentul pentru odrasle, iar cu restul mergeau prin magazine după cumpărături. Naum insistă să-i schimbe fetei garderoba. Îi schimbă Doroteei garderoba pe placul lui şi procură cercei şi un inel incrustat. O dată a mers chiar în secţia de lenjerie de corp şi a sfătuit-o ce chiloţi ar vrea el să poarte. Vânzătoarea, cam de vârsta lui, se amuza, măsurându-i cu privirile şi mirîndu-se că, uite, ce grijă are tata de fiică!
Curând începu să se deprindă şi cu copiii lui Naum. Prima care se împrieteni fu chiar Rahela, fiica ce venea cel mai des la ei. Aveau cam aceeaşi vârstă şi aproape că deveniseră prietene. Seara mergeau tustrei la vreo pizzerie din vecinătate şi atunci veselia trona peste toţi trei. Tot de Rahela sfătuită, Doroteea îşi procură pe credit un aparat de telefon sofisticat. Celularul era înzestrat cu multiple servicii auxiliare – puteai asculta muzică, fotografia, filma şi depozita o mulţime de numere de telefon în memorie. Întâmplător, Naum depistă odată în cartoteca ei telefonică mai multe nume de băieţi. Anume de băieţi necunoscuţi, ceea ce-i tulbură iar liniştea şi-i trezi valuri de gelozie. Dar nu îndrăzni să o întrebe cine sunt şi cu cine poartă ea convorbiri în afara orelor de serviciu. În asemenea cazuri, Doroteea reacţiona vehement şi supărată, apostrofându-l:
– De ce eşti atât de chiţibuşar?! Parcă e frumos să te uiţi în lucrurile ce mă vizează numai pe mine?!
– Mai avem încă secrete unul faţă de altul? îi reproşă Naum.
– Cred că am dreptul la o anumită doză de intimitate, dragul meu, nu? Fieca- re îşi are micile lui secrete, e normal. Hai, adună-ţi curajul şi spune! Fii liniştit. Ceea ce voi socoti eu că trebuie, primul care are să afle vei fi tu!
Naum însă nu se lăsă învins uşor. Hotărî să o ia din alt „flanc”. Începu să o convingă insistent, iar uneori chiar să-i interzică Doroteei să fumeze. Şi ea, de la o vreme, îşi permitea acest lucru doar în locuri ferite de el. În schimb, câteodată, serile, îşi cerea permisiune de la Naum să mai stea, după serviciu, în oraş, în compania Taşei Lungu şi a prietenului acesteia, la „Anotimpuri”, o terasă din centrul urbei, destul de populară printre tineri. De câteva ori încercă să-i interzică, dar Doroteea se răsti la el:
– Nu sunt pensionară! Ce-o să stau numai în casă?! Mi-i dor de colegi, de vorbă...Iar tu, dacă vrei să mă limitezi, spune-mi să plec. Nici o problemă! O să-mi caut altă gazdă...
În asemenea situaţii vorbele ei îl puneau în gardă. Simţea că o iubeşte, nu dorea să-l părăsească şi acceptă să fie mai loial, mai blând cu ea. Într-adevăr, la cei peste douăzeci de ani avea tot dreptul să se relaxeze după serviciu în compania semenilor. I-a propus să vină şi el la o bere, dar fata nu rămase încântată.
– Poate mă integrez şi eu în compania voastră. Ar suna cumva fals vocea mea într-un eventual cvartet? Încercă el să o ia cu terminologia muzicantului.
– Mai încolo, propuse Doroteea. Încetul cu încetul se face oţetul! Cunoşti zicala?
– Pare-se că da, se lăsă păgubaş Naum şi o aştepta acasă.
În ajunul sărbătorilor de Crăciun întâlnirile cu Taşca Lungu după orele de serviciu se cam îndesiră. Prietenul acesteia, un bărbat obez, cu coadă la ceafă, avea o formaţie vocal-instrumentală. Era invitat adesea la vreo prezentare sau deschidere de magazine de către businessmeni. Doroteea mergea cu ei şi întârzia mai mult în oraş, preferând să participe la

acele sindrofii. Când se întorcea acasă, era bine dispusă, dar duhnea a fum de ţigară de la ea. Se spăla pe dinţi şi încropea ceva deale gurii, apoi avea grijă să-l sexuiască. Tradiţional, nu prefera să discute cu el altceva sau să citească vreo carte din biblioteca sa bogată. Îi întorcea tuhisul (fesele) şi adormea, sforăind până dimineaţa... Acest ritm de viaţă devenea obişnuit. De la Brânza primea o dată la două săptămâni o geantă cu produse alimentare şi frigiderul lor era totdeauna plin cu de toate. În serile când venea mai devreme acasă, făcea curăţenie, spăla rufe şi se porăia la bucătărie, uimindu-l de fiecare dată cu măiestria ei culinară.
Timpul se scurgea pe neobservate, în casa lui Naum se simţea tot mai vădit mâna de femeie. Prietenii şi oaspeţii se bucurau de el că mai întinerise parcă. Doroteea avea grijă să-i spele şi să-i calce cămăşile, să-i perieze costumul şi să-l pună să se bărbierească atunci când trebuia să plece la proces. Serile se plimbau pe bulevard sau intrau la pizzeria din vecinătate să bea un suc, fata preferând o sticluţă de gintonic. Au mers împreună la Teatrul „Satiricus", la spectacolul „O scrisoare pierdută" de I.L. Caragiale , care le-a plăcut foarte mult, în special jocul actorului Mihail Curagău. Prinseră chiar să-l imite cu fraze întregi din diferite scene, îndeosebi expresia „Aveţi puţuntică răbdare!", amuzându-se uneori până la hohote de râs.
Iarna se lăsă parcă pe neaşteptate cu vreme blândă şi zăpadă din belşug. Copacii din faţa blocului îmbrăcară veşminte albe. Ultimele zile ale anului erau duioase, pline de aşteptări. În ajunul Crăciunului primiră de la Brânza o geantă cu mâncăruri gătite de mama Doroteei, cu borcane de miere şi carne înăbuşită, un cocoş şi multe copturi. Şi Doroteea zăbovea cu plăcere la bucătărie, preparând fel de fel de bucate. Îi plăcea să fredoneze, abia auzit şi înţeles numai de ea, câte-o melodie.
Primul lor revelion l-au petrecut împreună. Doroteea renunţă să meargă acasă la Brânza, să-l petreacă cu părinţii sau cu colegi din sat. A preferat să-l serbeze la oraş. În salon au împodobit un brăduţ cu jucării şi ghirlandă. Masa de sărbătoare îi aştepta cu bucate delicioase, tort, lumânări şi şampanie. Naum se îngrijora ca nu cumva fetei să-i fie urât cu el, dar Doroteea era veselă, primea întruna felicitări, mesaje de la prieteni şi devenea din ce în ce mai fermecătoare. Când orologiul bătu ora douăsprezece, s-au sărutat şi au stins lumina, aprinzând două lumânări de pe masă. La calculator de fiece dată când începea să cânte Chris Rea „And you my live", dansau îmbrăţişaţi ca doi tineri îndrăgostiţi. De mult nu mai trăise asemenea clipe. Naum se mai convinse o dată că acest gingaş sufleţel de fată i l-a trimis însuşi Dumnezeu. Ce ingenios fusese când s-a gândit s-o numească Doroteea!
Petrecură o noapte lungă, plină de fericire. Fata îi transmitea energie pozitivă, încredere în prezent şi în ziua de mâine. Şi el îşi zicea că va face totul ca s-o păstreze, s-o crească aşa cum i-ar sta bine unei soţii adevărate. Toată viaţa se jucase de-a familia şi nu izbutise să aibă alături o soţie aşa cum şi-ar fi dorit. Acum o avea şi un îndemn intern îi sugeră să se dedice în viitor familiei, să o educe şi să o ataşeze pe Doroteea la modul şi gusturile lui de viaţă, căci simţea că are în faţă trimisa lui Dumnezeu, care doreşte acelaşi lucru. Gândurile păreau că se îngemănează în acele clipe în tăcerea lor, în ritmul dansului. Era o tăcere intimă,ce îi făcea să creadă că îi aşteaptă un an plin de evenimente frumoase, impresionante pe care amândoi sunt capabili să le făurească. Au dansat până s-au stins lumânările în candelabre şi nu se lăsau despărţiţi. Diadema de luminiţe multicolore de pe brăduţ se îmbina armonios cu muzica şi vocea lui Chris Rea, creând o atmosferă de vis şi feerie romantică. Abia în zori s-au scufundat în cearşafurile albe şi au dormit îmbrăţişaţi toată ziua. În seara zilei de întâi ianuarie au plecat la pomul de Crăciun din centrul oraşului, unde s-au fotografiat, iar fata a preferat să meargă călare pe un cal roib, pus la dispoziţia publicului.
Având câteva zile de concediu, îndată după seara de revelion Doroteea plecă acasă, să-şi mai vadă părinţii, să-i ureze. Naum le pregăti părinţilor ei câte un mic cadou – un coniac scump şi o cutie de bomboane de ciocolată – şi le transmise urări de sănătate. Îi mărturisi fetei că ar vrea să meargă şi el la Brânza. Doroteea însă rosti, zâmbind:

– Ai puţuntică răbdare, iepuraşule! Am spus că va sosi momentul potrivit şi te voi lua la Brânza. Nu mă forţa.
Cât fata s-a aflat la ţară, Naum a dus-o tot într-o aşteptare. Când veneau la el copiii, le dădea darurile pregătite şi nu mai întindea discuţiile cu ei, ca altădată. Şi copiii, observându-l dus de gânduri, încercau să-l înţeleagă. Tot în acele zile a trecut pe la el Mirabela. I-a spus că nu-i mai poartă pică, dacă îi place Doroteea şi crede că o va putea ţine lângă el, dacă-i este bine cu ea, fie! Binecuvântarea fiicei mai mari îl făcu fericit.
Vacanţa de iarnă în Moldova durează cam vreo două săptămâni, lumea ajunge să se sature de mâncăruri şi chiulangeală, şi doar guvernul e mulţumit că cetăţenii se distrează şi mai uită de probleme. Naum profită de această vacanţă şi merse, cu fiecare copil care venea la el să-l ureze şi să primească daruri, la mormintele bunicilor săi. Pentru fiecare din ei avea tichiuţa pe care le-o punea pe cap când intrau pe teritoriul cimitirului. Venea şi de unul singur la mormintele părinţilor să cureţe zăpada şi să mai stea la sfat cu ei. Ambii părinţi parcă îl îndemnau să trăiască cât mai bine şi mai frumos, să se bucure că Dumnezeu i-a adus în casă o femeie plăcută şi dragă. Iar el trebuie să se ţină de ea, să nu se uite la gura lumii. Fiecare om îşi are soarta şi viaţa lui... Să nu uite de-aceasta!
Pe la Bobotează guleaiurile s-au încheiat şi Doroteea s-a întors la oraş, la Naum Vainştein, puţin indispusă. Tatăl ei avea probleme de sănătate. Uneori avea accese ciudate. Boala lui o ţineau în mare taină şi-l tratau în condiţii de casă. Simptomele bolii de data aceasta se manifestaseră violent şi tata, după o criză de nervi, sări la bătaie la mama. Când părea că s-a liniştit, pe neprins de veste a sărit pe fereastră cu tot cu geam... Slavă Domnului, s-a mai calmat. Dar va trebui ca Naum s-o ajute să cumpere nişte medicamente. Nimeni nu trebuie să ştie despre boala lui, altfel administraţia ar fi obligată să-l concedieze necondiţionat. Mai era amărâtă şi pentru că mama Dina a cicălit-o, descosând-o dacă are de gând să se mărite şi să-i bucure cu un nepoţel.
În schimb îi mărturisi că e gata să muncească mai mult şi cu un salariu mai acătării, căci acesta e prea mic. Unde mai pui că şi actualul serviciu e cam plictisitor.
– Ai altă soluţie? întrebă Naum. Aşteaptă puţin, să împlineşti anul de lucru la asociaţie, apoi o să-ţi găsesc un serviciu de jurist cu un salariu mai bun.
– Aşa le-am spus şi eu, îngeraşule, dar mama Dina e o femeie insistentă. Părinţii mei nu înţeleg că la oraş nu este atât de uşor să găseşti o slujbă cu salariu bun. Mama m-a sfătuit să mă gândesc serios la plecarea la muncă peste hotare, în SUA... Elvira, fiica vecinilor noştri, e plecată într-acolo şi trimite acasă bani buni...
– Ai puţuntică răbdare! o întoarse Naum în gluma lor obişnuită.
– De avem sau nu dreptate, cine să ne judece! aduse replica Doroteea.
– Eminescu şi Veronica.
Pe aceste unde Naum îi ceru din nou mâna – îi propuse căsătorie, să nască un copil, să cimenteze o familie. Doroteea îl domoli cu acelaşi argument: e prea devreme, încă nu e pregătită. Când va sosi momentul şi va simţi necesitatea, neapărat o să-i spună. Deocamdată le este rău aşa?
– Deloc rău, fu de acord şi de astă dată domnul avocat.
14.
În seara când oraşul celebra Ziua Îndrăgostiţilor, sărbătoare venită peste noapte de la catolici în inima Moldovei, Doroteea se decise să-i demonstreze lui Naum că devine disciplinată, credincioasă lui şi numai lui. Nu s-a dus în compania Taşei, a lui Vitalie şi Constantin. Veni devreme acasă, se aşeză într-un jilţ şi începu să plângă aproape în hohote:
– Nimeni nu mă mai iubeşte, nu-mi poartă nimeni de grijă. Toţi prietenii mei se veselesc în piaţă, dar pe mine nu mă mai trage nimic încolo.
Ca să-i ridice cumva moralul, Naum scoase din dulap camera lui de luat vederi – a fost singura dată când o filmă pe Doroteea înlăcrimată şi improviză un miniinterviu. În cele din

urmă, jalea se spulberă. Mai ales că veni în ospeţie şi prietenul său Pavel Nică, un bun jurnalist şi un scriitor scăpătat. Au aprins lumânările în candelabru – Nică era şi un povestitor iscusit şi-i amuză pe amândoi cu peripeţii din viaţa lui, cu mărturisiri dramatice de pe timpul participării la lichidarea consecinţelor catastrofei nucleare de la Cernobâl. Avea o vorbă blândă şi domoală, plină de bunătate, dar din cauza bronşitei cronice se sufoca des, ceea ce îl făcea şi mai hazliu. În realitate suporta dureri acute, dar le ascundea după perdeaua umorului, povestind despre călătoria lui în Italia, la Milano, unde-şi lansase, împreună cu soţia, cartea „Catastrofa", despre cum l-au întîmpinat italienii, ca pe un scriitor celebru… Astfel seara se transformă în una destul de interesantă, şi când veni vremea să se culce, rămaşi singuri, Doroteea îi mărturisi lui Naum:
– Tu eşti mai mult decât un soţ pentru mine. O să-ţi fiu credincioasă şi n-o să te înşel cu nimeni niciodată, puiule.
Cuvintele ei din acea seară de februarie răsunară atât de dulci şi gingaş, atât de sincer şi plăcut auzului. Apoi fata îl anunţă în maniera ei copilărească:
– Mâine am să-i telefonez mamei să-mi trimită o geantă cu merinde gustoase de-acasă, căci frigiderul nostru iarăşi este gol… Iar pînă una alta, hai să te sexuesc, iepuraşule!...
Din acea zi Doroteea deveni în ochii lui Naum parcă mai cuminte, mai retrasă şi mai ascultătoare, dar şi mai plină de taine. De cele mai multe ori tăcea, nu se avânta în discuţii. Semăna cu un pugilist care a făcut un meci greu din care a ieşit învingător, chiar dacă a primit câteva lovituri dureroase de la adversar. Nu mai obişnuia să răspundă la telefonul fix din apartamentul lui Naum, oricât de mult insista el ca ea să ridice receptorul în lipsa lui. „Doar eşti la tine acasă!" îi reproşa el. Din acel februarie şi chiar următoarele luni, primele două de primăvară, se făcea mereu absentă când venea vreun prieten sau vreo rudă la Naum. Dacă o ispitea ce se întâmplă, îi spunea că doreşte să-i aparţină numai lui, să fie o familie trainică, la fel ca o cetate, mereu amintindu-i spusele că în clipa când familia permite mai multor persoane să intre ca oaspeţi sau prieteni ai casei, pereţii cetăţii încep să se năruie. Ea însă nu dorea ca cetatea lor să se dărâme.
Doroteea într-adevăr era asediată de nişte trăiri aparte, neîncercate încă până atunci. De când cunoscuse bărbaţi, era pentru prima oară când simţi chemarea să întemeeze o familie, s-o consolideze, iar în apartamentul lor să miroase a bucate gustoase, făcute de ea, să zburde copii... Începuse să mediteze în modul cel mai serios la propunerea lui Naum, făcută în repetate rânduri, să-şi oficializeze relaţiile printr-o căsătorie. Părea chiar să regrete că atunci când rămăsese însărcinată de la el, îi ceruse cu insistenţă să o ajute să scape de sarcină. Părea să regrete că atunci când bărbatul i-a propus să-i facă rost de apartament în oraş cu această ocazie, chiar dacă nu va dori să fie cu el împreună, nu a acceptat. Adică totuna copilul să fie asigurat de el în viitor, cum proceda şi cu celelalte odrasle ale sale.
Simţea că Vainştein o place mult. O amuzau, dar o şi flatau în acelaşi timp declaraţiile lui, în fiece dimineaţă şi în fiece seară, cât e de îndrăgostit de ea, şi că se simte ataşat tot mai mult şi mai mult de ea, îndeosebi când petrec timpul în doi… Naum îşi asuma chiar obligaţia să meargă la Brînza şi să-i convingă pe părinţii ei să accepte căsnicia lor. Doar el o iubeşte şi are să o ajute, să o sprijine în toate câte va dori ea să se afirme, că doar are influenţă şi pondere ca avocat. Unde mai pui că toată lumea îl cunoaşte şi ca un scriitor bun...
Sosi primăvara şi toate păreau să reintre pe un făgaş parcă firesc. Naum primi în dar de la nişte cunoştinţe doi miei, băuturi felurite şi alte merinde. Mieii îi puse la congelator – pentru ziua ei de naştere, care era în mai. „Las' pe mine, va fi o petrecere de pomină, cu cârlani şi mulţi prieteni", glumi el. Şi Doroteei îi veni gustul să-şi celebreze ziua de naştere într-o atmosferă neobişnuită. Vainştein se gândi să-i facă şi un cadou neobişnuit către acea dată – l-a convins pe un prieten să o primească pe viitoarea lui soţie la un alt loc de muncă unde condiţiile erau mai bune – Doroteea avea să îndeplinească funcţia de jurist, adică să lucreze conform profesiei – dar şi salariul era aproape dublu faţă de cel de la asociaţie. Iar acest lucru

părea să fie chiar mai esenţial pentru ea. Au trecut amândoi pe la viitorul ei patron ca să se înţeleagă să-şi preia funcţia imediat ce îşi va sărbători ziua de naştere şi petrece concediul – primul ei concediu de odihnă. Iar ea va merge în ajunul zilei sale de naştere acasă la părinţi, să le spună şi lor vestea şi să le afle părerea referitor la… Ştie ea la ce! Bucuria părea să nu o încapă.

15.

Surpriza avea să vină însă atunci când Naum se aştepta mai puţin. Era de fapt conştient că aceşti ochi cu priviri de jăratec ascund ceva mai mult decât patima ei pentru un bărbat de vârsta lui. Dar se îmbătase cu acele seri de dragoste aprinsă şi cu acea perioadă de beatitudine din ultimul an. Şi când fata îi ceru să-i caute un alt serviciu, Naum nu se grăbi, gândind că-i va trece degrabă şi că e tot mai bine să fie mai multă vreme împreună. Doroteea însă începu să se plictisească tot mai mult şi să-i ceară tot mai des să zăbovească serile în compania prietenilor Taşei sau să meargă în oraş să se întâlnească cu foşti colegi de facultate. La început Naum nu vedea nimic rău în aceste ieşiri cu prietenii sau colegii şi prinse a-şi face obiceiul din a găti el cina. Foarte repede deveni un bucătar aproape pe potriva ei, şi când intra pe uşă, bărbatul o întâmpina cu bucatele de-a gata. Doroteea se arăta foarte mulţumită. Cinau, îşi spăla „colţii", cum numea ea în glumă dantura sa albă şi perfect sănătoasă încă, dar afumată de ţigară, obligându-l şi pe Naum să facă aceeaşi procedură. După care îl lua de mână ca pe un copil şi îl conducea în dormitor, zicându-i:

– Hai să ne sexuim, îngeraşule!

– Mă iubeşti?

– Te iubăsc, mă…

Erau clipe dintre cele mai fericite. Clipe de paradis! În sinea lui, Vainştein se bucura că la acei ani a întâlnit o hulubiţă tânără ce îl copleşea cu atâtea mângâieri şi plăceri trupeşti. Pentru altul acest ritual poate că demult s-ar fi transformat într-o rutină, Naum însă părea că trăieşte o poveste. Îşi punea în exerciţiu toate străduinţele ca fata să se simtă comod alături de el, să nu se plictisească, să descopere cât mai multe taine ale vieţii.

Singurul lucru ce-l neliniştea întrucâtva era valul de miros de ţigară care-l înţepa când fata se întorcea serile de la întâlnirile cu prieteni sau colegi. Încercând să o mai „fure" din cercul lor, continua să meargă cu ea pe la pictori, scriitori, pe la artiştii ce-i avea de prieteni, seri în care Doroteea se întorcea doldora de impresii.

De Sfântul Valentin ninsese, peste tot se formaseră nămeţi cu crestele teşite de viforniţă. Încerca să înveşnicească pe peliculă o iarnă de poveste, cu oameni veseli pe străzi şi în magazine. Doroteea veni şi a doua zi de după Ziua Îndrăgostiţilor mai devreme şi mai tristă ca de obicei. Stărui să afle ce s-a întâmplat, dar ea tăcea. Şi numai într-un târziu, când începu iar să o filmeze, se mai linişti şi răspunse la câteva întrebări în faţa camerei. Parcă în glumă, parcă în serios i se plânse că simte cum trece timpul, tinereţea, iar dânsa se chinuieşte într-un birou la asociaţie, cu un salariu mizerabil, fără nici un viitor. Seara târziu păru să-şi recapete calmul în aşternut şi îi explică bărbatului că a fost dominată de nişte emoţii juvenile, dar că e fericită alături de el. De fiecare dată când asculta aceste mărturisiri, Naum simţea că i se toarnă balsam pe suflet şi era gata să se facă luntre şi punte numai ca ea să fie o soţie fericită.

De 1 martie, Naum a decis să-i încropească o sărbătoare. Era prima zi de primăvară şi se împlinea un an de când erau împreună. Se hotărî pentru o saună şi, ca să le fie mai vesel, o invită şi pe fiica Rahela cu prietena ei Caterina, nepotul Srul, student la Universitatea Tehnică, care tocmai sosise în ospeţie.

Se nimeri o seară mohorâtă şi oarecum neliniştită. În curtea blocului o haită de maidanezi stârniseră o hărmălaie infernală. Mahalaua de sus deţinea probabil întâietatea pe oraş la numărul de potăi fără stăpân, înmulţindu-se an de an parcă în ciuda tuturor crizelor şi greutăţilor pe care la înfruntau „prietenii" lor bipezi. Pe banca din faţa blocului, SIS-ul făcea de gardă întâmpinând şi petrecând pe oricine din femeile ce coborau în curte sau păşeau pe

trotuar, parcă ţinând, ca la catastif, evidenţa atât a maidanezilor, cât şi a celor care intrau şi ieşeau. Lui Naum nu-i plăcea această „troică” – o avea de pează rea, care se nimerea neapărat să-i croncănească de dimineaţă în zilele când nu-i mergea bine. Acum, când plecau la saună, „SIS-ul”, fără ca cineva să le tragă de limbă, îi petrecu cu o urare de cioară neagră:
– Odihnă plăcută, drăguţilor!
Odihna la saună fu într-adevăr foarte veselă şi zgomotoasă. Au băut câte o bere tare, au mîncat tartine cu murături şi când au revenit în doi acasă, aburii le-au mai tocit din tensiunile de la serviciu din ultimele săptămâni. Fericit şi mulţumit, Naum mereu amintea că azi, 1 martie, nu este o zi oarecare, ci se împlineşte un an de când s-au scufundat unul în braţele altuia. Au mai dat cep la o sticlă de şampanie şi buna dispoziţie se întronă peste amândoi. Se vedea cât colo că Doroteea are chef de a tăifăsui. Naum aduse vorba despre prietenia lor, făcând parcă o recapitulare a celor trăite într-un an, şi-i mărturisi că nu mai simte nici o diferenţă de vârstă între ei, că e convins că şi fata e de aceeaşi părere. Iar când oamenii trăiesc împreună timp îndelungat, încep să semene unul cu altul.
– Dacă stau strâmb şi gândesc drept, vorbi ca pentru sine, mulţumit, într-un târziu Vainştein, de când ne cunoaştem am fost fideli unul altuia. Eu, înainte, cum vedeam trecând pe-alături vreo fată frumoasă, nu o slăbeam din ochi. Acum nu-mi mai pasă de nici una, am ochi numai pentru tine, spuse bărbatul şi se îndreptă spre sertarul biroului să scoată mărţişoarele şi să i le prindă la piept.
I-a fost fatală mărturisirea, avea să-şi amintească peste multă vreme. Poate dacă nu aducea atunci vorba de fidelitate, altfel s-ar fi depănat firul relaţiei lor.
Doroteea îi cântări cuvintele cu o tăcere cam îndelungată, care-l tulbură pe Vainştein. Privirile ei cam înceţoşate de aburii şampaniei încercau parcă să prindă firul unui ghem încâlcit şi nu-i găseau capătul.
– Şi eu te-am iubit numai pe tine până nu demult, rosti deodată fata şi tot atunci zâmbetul senin îi dispăru de pe faţă. Dar nu ştiu cum s-a întâmplat, că am ajuns să te înşel... Nici eu nu înţeleg cum s-a întâmplat că te-am înşelat...
Cuvintele fetei se năpustiră asupra lui ca nişte săgeţi otrăvite. Se cutremură. O revoltă surdă îi năboi conştiinţa, dar pe dată se strădui din răsputeri să nu explodeze în acel târziu de seară, să nu o ia la palme. Acum desluşi clar zeflemeaua din urările „SIS-ului” şi îşi aminti de un zvon, precum că era mereu aşteptată în faţa colegiului de bărbaţi cu limuzine, apoi pleca în direcţii necunoscute. Nu dădu acelui zvon prea mare importanţă, mai credea, naivul de el, că Doroteea, după ce obţinuse permisul de conducere, pleca să mai acumuleze experienţă în şofat cu prieteni sau colegi ce aveau maşină. Apoi avu impresia că poate a visat cele auzite. Totuşi, izbuti să se adune şi să spună calm:
– Nu mi-ai spus nimic nou. Ştiu... Frică mi-i numai să nu mă molipseşti de vreo boală venerică.
Şi se miră cum de reuşi să fie atât de stăpânit. Sertarul rămase închis.
– Nu avea nici o frică. Cu bărbaţi străini întotdeauna am făcut sex protejat. Avea o voce obosită şi parcă străină. Lui Naum i se păru chiar că răspândeşte o adiere de răceală şi asta îl nelinişti şi mai mult. „Oare totul s-a terminat?” se gândi el deodată. Şi iar îşi chemă stăpânirea de sine:
– Şi cine sunt acei fericiţi?
– Nu sunt, ci a fost unul singur. Toma... Dar, crede-mă, nici eu nu pot înţelege de ce am făcut dragoste cu el, când tu mă satisfaci pe deplin, minţi fata.
– Nu-i chiar aşa. Eu am informaţii că tu faci dragoste şi cu alţii în afară de Toma.
– Nu-i adevărat, iepuraşule! Chiar pot să-ţi spun când m-am sexuit cu el ultima oară...
Lui Naum îi repugnă diminutivul. De-atâtea ori îl savurase, îi mângâiase orgoliul bărbătesc în clipele de patimi şi beatitudine, dar iată acum îi sună fals şi respingător în gura Doroteei.

„Care Dorotee, dragă? E o simplă Ioană dintr-un Brânza oarecare!” se mustră pe el însuşi. Şi îndată îi veni gustul să o prindă la colţ:
– Dar prima oară de când ne cunoaştem şi trăim împreună? Cu cine ai fost?
– Numai cu Toma... De ziua oraşului, ţii minte, când m-ai aşteptat în Piaţa Marii Adunări Naţionale. Atunci am fost cu el la vila părinţilor lui, pe şoseaua Poltava...
– De ce ai minţit că ai fost cu colegii de universitate?
– Nu ştiu.... murmură vinovată fata, cu semne de panică pe faţă, asemeni unui copil care adineaori a stricat o vază scumpă. Nu-mi pot explica de ce te-am înşelat...
Era vreme târzie. Naum mai scotoci o sticlă cu vin şi-şi turnă în pahar. Când să-i toarne şi ei, Doroteea îşi retrase paharul. Bărbatul nu insistă. Dădu paharul pe gât şi la puţin timp îşi mai umplu unul. Şi-ar fi dorit să se îmbete, dar simţea doar că mintea îi obosise cumplit. Noutatea îl şocă şi-i anihilă aptitudinea de a gândi clar, de a analiza, de a găsi o soluţie.
Doroteea se ridică de la masă şi se îndreptă spre bibliotecă. Se opri în pragul uşii şi-l mai măsură o dată cu priviri vinovate, apoi rosti cu voce stinsă:
– Îngeraşule, scuză-mă! Să ştii că te iubesc, ţin la tine, nu fi trist! Iartă-mă, mai mult nu se va întâmpla...
Mai zăbovi câteva clipe în cadrul uşii şi Naum avu impresia că îl priveşte „Ne- cunoscuta” lui Kramskoi. Când femeia părăsi cadrul şi dispăru în bibliotecă, îşi umplu al treilea pahar, dar tot în zadar – somnul nu-l prindea. Rămase singur, cu sticla aproape goală, poate încă o oră, poate două. În tot acest răstimp se deconectase de la lumea reală şi plutea pe undeva între cerul înstelat şi amintirile-i cenuşii. Nu desluşi nimic din noapte, decât un sunet strident de frâne şi un lătrat furios de maidanezi undeva dincolo de curtea blocului. Mult după miezul nopţii se strecură şi el, resemnat, în bibliotecă. Se gândi la început că poate se duce să se culce în salon, dar ceva inexplicabil îl împinse spre aşternutul lor de un an de zile. „Bună aniversare”, îşi zise şi se lăsă, îmbrăcat cum era, pe divan, cu spatele la cea pe care, de un an de zile, o strângea aproape în fiecare noapte la piept. Nici aşa somnul nu venea. Gândurile i se zbăteau ca într-o cuşcă, dintr-un perete în altul, fulgerând şi ostoindu-se, căutând ba cum să o pedepsească, ba cum să o îndreptăţească. „Pe de altă parte, cugeta el, fata a fost sinceră, a avut curajul să-i spună anume ea adevărul şi nu a lăsat să afle acest lucru de la cineva străin. Ş-apoi şi eu, în viaţa mea, am avut mai multe femei, mi-am înşelat soţiile... De ce să o pedepsesc atât de aprig, când a recunoscut sincer... Poate că într-adevăr nu va mai recurge la preacurvie”, cugetă Naum, amintindu-şi de fraza ei din cadrul uşii. Şi tot atunci simţi că nişte braţe, cândva dulci, îl cuprind pe de la spate şi-l roagă parcă să se apropie, să le apropie:
– Îngeraşule, scuză-mă! Te iubesc! Ţin la tine... Iartă-mă, mai mult nu se va repeta...
16.
Toată noaptea, până să vină Naum lângă ea, mintea Doroteei încerca să limpezească apele pe care le tulburase chiar ea, aşa, tam-nisam, cu mărturia ei fatală.
Pe de o parte, se căznea de ce ar fi trebuit să-i spună anume ea despre infidelitate şi să nu lase lucrurile să meargă pe acelaşi făgaş, până când avea să afle el singur? Încă bine că nu i-a spus adevărul gol-goluţ, aşa cum era. Pe de altă parte, se întreba dacă credea chiar ea în jurământul pe care i l-a făcut în seara asta şi dacă va rezista mai departe ispitelor. Era conştientă că, în ciuda mărturisirii sincere, îl minţise. Atunci de ce-i jurase fidelitate? Nu trecură nici trei luni de la relaţia lor, când descoperi că e mereu cu ochii în căutarea unui prinţ, care ar veni pe neaşteptate, aşa cum aşteaptă orice fată la vârsta ei – tânăr, frumos, deştept, cult, atent – să o ia cu el într-o lume de basm, să o iubească pătimaş. Ca inima ei în flăcări să simtă o vigoare, un temperament tânăr, muşchi vânjoşi care să-i frământe sânii cruzi încă, o piele tânără de bărbat, miros de sudoare tânără... Pe când ea e nevoită să se mulţumească cu un bărbat în etate, care are copii mai în vârstă decât ea, prieteni de o vârstă cu el, un anturaj ce făcea parte din altă lume. Începu să balanseze între gândul că îl iubeşte şi acela că îl stimează pentru tot ce face pentru ea. Treptat balanţa prinse a înclina mai mult spre stimă. Totuşi tinereţea, vrei,

nu vrei, se făcea tot mai simţită. Oricât de mult se străduia să nu-l ofenseze, când mergea la serviciu, Doroteea se prindea că întoarce privirile, în transportul public, pe stradă, spre băieţi de seama ei şi numai când ajungea acasă, îşi dădea seama că are obligaţia de a-şi păstra sentimentele pentru această căsnicie-concubinaj, că trebuie să fie fidelă bărbatului ei sub al cărui acoperiş are norocul să locuiască. „Norocul sau nenorocul?" – se întâmpla să se întrebe. Ca să-şi răspundă direct că nu avea de ales. Şi se obliga să alunge neastâmpărul simţămintelor, să-şi înece clocotul fierbinte al sângelui tânăr, să se schimbe şi să fie întocmai aşa cum îi ceruse Naum. Să vină la timp acasă şi să-i dea ascultare.
Realitatea îi zdruncina însă orice hotărâre şi îi punea piedici la tot pasul. Lumea tânără o ademenea şi o ducea involuntar pe aripi nevăzute spre largul ei. Profitând de loialitatea lui Naum, îndesi întâlnirile cu Taşca şi Vitalie, concubinul ei, ca să-şi mai tempereze cumva neastâmpărul tineresc. Încerca uneori să se liniştească la gîndul că şi Taşca trăia cu un bărbat mai în vârstă, dar numai cu zece ani, pe când Naum o întrecea tocmai cu 27 de ani! Cu fiece zi se convingea că nu se poate asemui unei eroine din romanele de moravuri, care ar fi fost chemată să salveze o navă naufragiată, precum i se părea că este acest Naum Vainştein.
În toiul acestor frământări se pomeni cu Toma în pragul biroului, într-o zi când Naum era în proces. Se forma ca ofiţer de urmărire penală în sectorul Buiucani şi o rugă să-i multiplice nişte acte la calculator. Şi-a dat degrabă seama că-i doar un pretext, când mai reveni de câteva ori, exact când domnul avocat avea procese. Anume atunci nu rezistă ispitei fostei lor relaţii şi acceptă invitaţia la vila părinţilor lui din şoseaua Poltava, la o partidă de dragoste. „Doamne, oare am devenit un pui de curvă?" se frământa necăjită Doroteea după primul act de infidelitate faţă de avocat. Dar mai urmară câteva, însoţite de aceleaşi frământări: „Dacă ar şti despre toate peripeţiile mele îngeraşul, zău aş lua-o la căpăţână".
Apoi Toma dispăru pe o vreme – avea să prindă un stagiu în străinătate. Îi duse câteva săptămâni dorul, dar tot mai tare începu să o poarte şi pe ea gândurile la alte meleaguri. Între timp îl cunoscu pe Costic Ainstadt, un bun specialist în automobile, care transporta aparatura ansamblului vocal-instrumental şi toţi componenţii orchestrei la locurile unde trupa lui Vitalie avea concerte sau prezentări şi unde foarte des se pomeneau şi Taşca cu Doroteea. Din vorbă-n vorbă Costic-Constantin află că-i place limba engleză, arta culinară şi iubea la nebunie şofatul. Costic nu trecuse nici de treizeci, era bogat, căci locuise un timp în Germania. Prietenii lui ştiau că cu doi-trei ani în urmă trăise o tragedie – cineva din lumea interlopă le omorâseră pe mamă-sa şi pe tânăra lui soţie…. Nimeni nu ştia natura acestei crime, iar Costic, de când se întorsese din Germania, prefera să nu-şi amintească de acest subiect. Cu Doroteea încerca să-şi mai completeze cunoştinţele sale sumare de engleză, căci, prinse ea firul, tânărul avea şi el gânduri de ducă şi fata de la o vreme pusese ochii pe el. Se gândi în sinea ei că poate Costic îi deschide nişte perspective de a merge cu el în străinătate, de ce nu? De când îl cunoscu, multe prinseră a roi în capul Doroteei şi de fiecare dată când se vedeau, îi făcea ochi dulci. Tânărul prinse şi el a-i zâmbi hoţeşte şi cum află că-i place şofatul, îi dete de înţeles că nu ar fi împotrivă să-i ofere şansa de a-şi mai împrospăta deprinderile. Aşa se făcu că se treziră în doi, într-o limuzină de lux, într-un boschet din pădurea Petricanilor… După câteva sindrofii de-ale Taşei şi Vitalie, se treziră în flăcările unei aventuri neaşteptate. Întâlnirile lor păreau să fie mai totdeauna ocazionale – băiatul îi telefona să o întrebe ceva în engleză şi ca printre altele îi spunea că e disponibil pentru ora cutare să mai probeze volanul.
„Şcoala" era mai scurtă decât opririle într-o poiană sau un loc mai ferit de ochii lumii. Se iubeau pe covorul înflorat din poieniţă sau direct în salonul maşinii. Aceste întâlniri clandestine erau şi comode – tânărul le pricepuse imediat rostul: se întâmplau cel mai des după-amiază, pe Doroteea o aducea cu maşina până în preajma blocului şi nu se arăta în curte. „Maşina e gândul omului", îşi ziceau la despărţire şi se sărutau a bun-rămas.
Şi Doroteea îşi făcu calculul ei, aşa încât Naum să nu poată avea bănuieli: se încadra în timpul cât ea trebuia să vină de la serviciu în transportul public, să mai intre în vreo alimentară după

ceva de-ale gurii. Când petrecerile cu Costic nu se încadrau în ritmul obişnuit, găsea un motiv şi-l informa pe Naum la telefon „unde se află”. Dar mai totdeauna venea acasă la timp, îi făcea demâncare. Serile ieşeau la plimbare, la vreo terasă sau pizzerie ori pur şi simplu la o promenadă pe bulevardul Mircea cel Bătrân, frumos amenajat în ultima vreme de primăria municipală. Mergeau la braţ, stârnind curiozitatea multor trecători, şi chiar dacă îi zâmbea seducător lui Naum, gândurile îi zburau mai des la Costic, care era incomparabil mai viril şi seducător şi care o cucerise prin vigoare tânără şi ...bu- zunarul lui mereu plin. De un lucru totuşi se temea – după escapadele cu Costic, făcea dragoste cu Naum în silă şi fără nici o plăcere. O făcea din datorie, imitând uneori chiar nebunia orgasmului. Ţipa, răsfirându-şi părul de la ceafă spre creştet atunci când era deasupra, mima altă „agonie” a plăcerii. Şi trăia mereu cu teama ca nu cumva lupul bătrân de Vainştein să descopere că simulează toate mişcările, că totul nu-i decât un fals şi o minciună.
Acum, de câteva ceasuri scuturând aceste amintiri, nu înceta să se întrebe: de ce i-a trebuit, aşa, dintr-odată, fără nici un motiv, această mărturisire? Pentru că îl iubeşte în continuare, ca la început, pe Naum? Nu era sigură de asta. Atunci de ce? Are vreo perspectivă mai bună dacă îl părăseşte? Încă nu o vedea. Ori poate sângele tânăr îşi cere revanşa pentru acest târg cu un bărbat de două ori mai în vârstă ca ea? Dar poate că nu e târg totuşi?
Gândurile îi zburau ca un roi de viespi, înfierbântându-i creierii şi alungându-i somnul. Era pentru prima dată când, ameţită de băutură, nu adormi buştean. Nici chiar sauna nu-i aduse acea moleşeală plăcută pe care le-o promisese Naum.
„La ce mi-a trebuit anume acum această mărturisire? Doamne, oare am devenit un pui de curvă?” Aceleaşi gânduri porneau deja în cel de-al doilea tur, când simţi că Vainştein se prăbuşi, îmbrăcat, alături...
17.
Şi totuşi, Naum Vainştein părea să fi intrat în zodia surprizelor. La puţin timp de la mărturisirea Doroteei şi jurământul de a nu-l mai înşela, aveau să survină alte întâmplări scandaloase.
Venit la sesiunea de primăvară pe două săptămâni, nepotul său Srul rămase perplex, văzând cu ce fată tinerică convieţuieşte unicul său moş. Încă din seara cu sauna de pomină, mai prin childuri, mai peste băţ, se ceru în gazdă. Tânăr şi cam despuiat în maniere, fire ingenioasă şi cu mare trecere la fete, Srul se oferi într-o dimineaţă să o repeadă fulger cu limuzina până la serviciu. E drept că trebui să facă un ocol pe sub pădurea Râşcanilor, să ia un CD de la garajul unui prieten. În cele trei-patru minute, cât tânărul sporoväi în garajul prietenului, fata coborî din maşină – aerul de pădure, trilul de păsări, prospeţimea dimineţii o învăluiră ca un parfum de elită. Ridică braţele şi îşi undui trupul spre cerul albastru, parcă dorind să urce către vârfurile arborilor, legănându-se în bătaia uşoară a vântului, către trilurile păsărilor, către soare. O plăcere enigmatică i se răspândi prin toate fibrele fiinţei şi când să lase mâinile în jos, se trezi cuprinsă de două braţe puternice – tânărul o strânse dibaci la piept şi îi sorbi buzele într-un sărut fierbinte şi îndelungat. Doroteea nu se împotrivi pe dată – se lăsă pradă sărutului pătimaş şi încleştării de fier. Abia când braţele începură să lunece uşor spre coapse, se desprinse domol şi anevoie, înainte ca fierbinţeala patimilor să-i ameţească cu totul cugetul – trebuia să ajungă la serviciu la timp şi să nu dea nimic de bănuit domnului avocat.
Până la prânz întreaga ei fiinţă se scăldă în ameţeala acelui sărut matinal. Nu rezistă ispitei şi prinse a-i scrie un răvaş pe net, dând frâu liber simţirilor ce o năboiau. În buimăceala trăirilor tulburi, trimise răvaşul pe adresa lui Vainştein. Naum mai descoperise întâmplător răvaşe de-ale Doroteei sau ale prietenilor ei, dar le trata ca pe nişte înaripări juvenile ieftine ale unor inimi ce rătăcesc printre pofte de moment şi sentimente efemere. Îi plăcea să vadă cum se veselesc tinerii şi multe dintre naivităţile lor îl amuzau. Când însă descoperi răvaşul rătăcit, o chemă în birou şi-i ceru socoteală. Fata se pierdu pentru câteva clipe – adevărul era gol-goluţ în faţa celor doi, dar degrabă se reculese şi se prefăcu că citeşte atent până la capăt. Lui Naum

îi sări clanţa – încă nu se şterse bine istoria cu cafeneaua „Anotimpuri”, că începea alta. Îi aminti şi de cele două prezervative, pe care le descoperise tot întâmplător acum câteva zile – căzură din geantă când căuta cheile. De chiuretajele despre care chiar ea îi povestise, de Toma şi alţii. Vainştein relua invectivele una după alta şi începuse a striga că nu mai poate tolera atâta destrăbălare din partea unei copile cu chip de înger, dar de fapt un adevărat monstru al poftelor sexuale. Şi-i puse din nou ultimatum: ori respectă fidelitate şi disciplină de familie, ori pleacă chiar acum de la el şi se dedă desfrâurilor impardonabile cu cine vrea şi cât îi pofteşte inima şi carnea!
Doroteea simţi că treaba se îngroaşă şi când se mai ostoi, începu să-l asigure că nu e decât o glumă de întâi aprilie şi singurul lucru care e adevărat este că a greşit într-adevăr adresa. Încolo, martor îi este Dumnezeu că nu iubeşte pe nimeni decât numai pe el, pe Naum Vainştein, îngeraşul, hulubaşul, motănelul, puiul, iubiţelul… După multe-multe jurăminte şi îndouplecări, clipe de tăcere îndelungată, remuşcări şi reculegeri, Vainştein se mai stinse din gelozie şi se decise în sinea lui să o ierte, să-i mai dea o şansă... Văzându-l potolit şi încă uşor bosumflat, fata mai prinse niţel la curaj şi, ca semn de împăcare, îi dete de înţeles că nu poate suporta „lecţiile lui de morală”, care-s tot mai frecvente şi că dacă insistă tare, ea poate pleca până la urmă, nici o problemă…
Până în seară spiritele se ogoiră de tot şi după o cină „împăciuitoare” (Doroteea încropi în grabă o supă din găină cu fasole, una din bucatele lui preferate), merseră la plimbare, să guste din aroma liliacului proaspăt înflorit, după care se retraseră în bibliotecă. Aşternutul fericirii lor îi primi ca şi cum nimic nu se întâmplase peste zi – Doroteea îl iubi aprig, cum ştia ea să o facă atunci când era bine dispusă. Înainte de somn îi ceru totuşi lui Naum permisiunea pentru o ţigară. De data aceasta bărbatul nu i se puse împotrivă şi ea ieşi singură pe balcon şi fumă îndelung şi cu nesaţ. Moleşit, Naum adormi aproape pe dată, însă pe la miezul nopţii îl treziră zvârcolelile ei – simţi că fata nu doarme. Fixase cu ochii absenţi şi larg deschişi plafonul, iar mâinile şi picioarele îi tremurau, parcă zbătându-se în convulsii.
– Ce-i cu tine? se sperie bărbatul. Să chem ambulanţa?
– Nu! strigă speriată. Vreau acasă, la mama... Vreau acasă, nu contenea să scâncească, deja ca un copil.
Neştiind ce să facă şi neînţelegând la început ce se întâmplă, Vainştein o cuprinse cu căldură, apropiind-o la piept. Trupul ei era tot acoperit cu o sudoare rece. Curând Doroteea se ogoi şi îşi lipi de pieptul lui faţa scăldată în lacrimi. Mai tremura încă toată şi Naum se gândi că poate are dereglări psihice, când deodată toate îi deveniră clare – fata nu fumase o ţigară simplă, ci una cu iarbă de canabis.
– Nu-mi vine să cred că foloseşti droguri, îi spuse el deodată contrariat şi aprinse lumina. Ochii fetei se făcură mari, iar pupilele îi erau tulburi. Orologiul număra cu tic-tacul lui minute bune în care ea se linişti. Doar privirile îi mai erau înceţoşate şi îl fixară de parcă l-ar fi ispitit de unde o mai ştie şi pe asta. Într-un târziu tot ea răspunse aproape calmă:
– Taşca cu Vitalie folosesc sistematic otravă de aceasta. Iar eu am încercat numai la ciubucul de la „Anotimpuri”. Eu nu vreau să mă otrăvesc cu iarbă…
Şi iar începu să plângă cu sughiţuri:
– Nu vreau să mor... Să nu mai strigi aşa la mine cum ai strigat azi... Am vrut să uit şi am tras o ţigară din alea care fumează Taşca şi Vitalie. Dacă ai să mă cruţi, să ştii că va veni o zi când am să las cu totul fumatul.
Şocat de noile mărturisiri, când se linişti de-a binelea, Naum îi propuse să-i facă o sesiune de masaj uscat. Învăţase la nişte cursuri speciale această procedură încă pe timpul când se pregătea împreună cu ultima sa soţie să emigreze în Canada.
Masajul îi plăcu Doroteei şi curând adormi buştean, sforăind cum îi era obiceiul. Era hăt după miezul nopţii şi Vainştein nu putea să adoarmă. Gândurile, unul mai deocheat decât altul, dădeau buzna care mai de care. „Ea are viaţa ei. De ce să o încurc? Las’ să se ducă. Am s-o

alung, totuşi... Dar mi-i dragă şi nu pot", îşi recunoştea sieşi. Avea o presimţire ciudată, că vede tot cu ce se ocupă Doroteea în viaţa ei liberă, extraconjugală, dar nu se putea decide să ia hotărârea cardinală – să o alunge de la el, să plece în voia ei, acolo unde-i place şi îi e locul. Are să-mi fie greu fără de ea, repeta el întruna, căci nu am alta în loc. Dar trebu- ie… trebuie să-i dau fetei libertate, cea pe care o merită vârsta ei… Nu de alta, dar vor afla părinţii ei, care au atâta copil, şi vor năvăli într-o bună zi peste noi cu învinuiri de tot soiul – cum aşa, el, coşcogea bărbătoi, de-o seamă cu tatăl ei, să o ţină ferecată în casa lui aidoma unei sclave a sexului…"

* * *

A doua seară trecu pe la el Iţik Mazik. Doroteea încă nu venise de la serviciu. Într-o mână avea nedespărţita-i vioară, în alta – un şirag de potcoave pentru cai, iar subsuoară arcuşul. Era proaspăt bărbierit, în costumul vechi, boţit, cu aceeaşi căciulă, a cărei clapă stângă se ridica în sus, iar cealaltă spânzura peste urechea vânătă de frig.

– M-am decis să fac business cu potcoave! Chiar dacă strămoşii mei până la mine au fost numai lăutari! La oraş căruţe nu-s, dar la sate apar tot mai multe. Iar căruţele, precum ştii şi tu de la lecţiile de istorie, sunt trase de cai înhămaţi. Iar dacă sunt cai, e nevoie de potcoave! Iţik zâmbi şiret, dar ochii îi trădau o mâhnnire adâncă. Mai degrabă o lehamite necuprinsă. Naum râse în hohote, dar prietenul său nu se sinchisi deloc.

– Am deschis prăvălie, închiriem o cameră lângă biserica din strada Ciuflea. Acum vioara mă ajută şi mai mult. Cânt la uşa dughenei, unde Hona stă la tejghea şi vinde potcoave. Viaţa mea parcă a devenit mai îmbelşugată, mai veselă. Ideea de a comercializa potcoave mi-a sugerat-o nepreţuita mea soţie! Uneori femeia, prin gândirea ei, poate să urnească stelele cerului din loc, concluzionă Iţik Mazik.

Naum nu mai râse în hohote, ci schiţă doar un zâmbet acru şi-i dădu de înţeles prietenului său că nu-i în toane bune. Iţik trecu arcuşul sub cealaltă subsuoară, schimbă vioara şi şiragul de potcoave, zăngănind surd din ele, şi se retrase tăcut şi încovoiat.

Naum rămase singur cu gânduri sumbre să o aştepte pe Doroteea…

* * *

18.

– Nici nu vreau să aud! i-o reteză mama, când Ioana-Doroteea îi făcu aluzie că s-ar putea căsători cu un bărbat ca de vârsta tatălui său. E cumva domnul avocat? Mi-am dat eu seama, copilă hăi, că tu trăieşti cu el, dar numai eu ştiu cât de mult sufăr. Ştiu, ai vrea să trăieşti la capitală, casa părintească nu te atrage… Acolo n-ai nici un sprijin de la nimeni şi domnul avocat, precum am înţeles, te ţine, vorba vine, în gazdă, te asigură material, ţi-a găsit de lucru. Ei bine, fata mea, dar viitorul tău nu e cu el împreună, cum nu înţelegi? Fii ascultătoare, draga mamei, peste cel mult zece ani el va fi deja pensionar, iar tu eşti încă o copilă…

– Parcă-l iubesc, mamă, murmură Doroteea, nefiind sigură că a spus un adevăr, dar şi mai mult că maică-sa poate să o creadă.

– Ce fel de dragoste poate fi între un copil ca tine şi un moşneag!? se indigna mama Dina. Ţi-a sucit minţile şi tare aş mai vrea eu să-l trag cumva la răspundere, dar, cum am înţeles, altă soluţie nu ai. Toma s-a căsătorit, iar altul mai tânăr şi de seama ta încă nu ţi-l aduce Domnul! Mai îngăduie şi tu oleacă, abia împlineşti 24 de ani, le vei dovedi pe toate.

– Mai bine te-ai gândi serios ca să-ţi găseşti un lucru peste hotare, se amestecă în vorbă tata Mihail, făcând-o să înţeleagă că şi el ştie că dânsa concubinează cu domnul avocat.

– Îmi pusesem eu de gând, cu Venea Nastasiu, vecina noastră, să ţi-l dezbat, interveni mama. Chiar l-am sunat pe domnul acasă şi eram pusă rău să-i spun tot ce cred despre el, dar am făcut bine că m-am stăpânit până la urmă. Am simţit că e un om ce-ţi doreşte numai binele. Iar binele e păcat să-l amesteci cu răul.

– Parcă spuneaţi că doriţi să aveţi un nepoţel?

– Numai nu de la el. Un pui de jidan încă n-ai mai adus pe lume! După naştere, când te vei schimba la trup, o să te lase pe drumuri! Orice-ai zice, ochii tăi tânjesc după băieţi tineri.
– Îmi place de el, mamă. E bine la dânsul în apartament. E liniştit, atent cu mine…
– Şi atunci ce-ţi mai trebuie? se aplecă mama Dina spre urechea fiicei. Trăieşte cu el mai departe, dar nu-ţi pune tinereţea în jugul căsniciei şi nu te apuca cumva să-i naşti un copil, parcă o blagoslovi mama când tata Mihail ieşi să mai scruteze calea ferată. Că doar are vreo zece, nu unul! La ce ai să-i trebuieşti tu cu un copil? Ş-apoi poate că acum numai îţi pare că îl iubeşti, eu am fost ca tine, ştiu bine cum se întâmplă.
Doroteea o privi lung, căznindu-se parcă să şi-o închipuie tânără şi subţire, ca dânsa. De când o ştie, era o femeie robustă, smolită şi încercată de multe greutăţi în viaţă. Crescuse, împreună cu celelalte surori şi unicul frate, fără tată. Fusese o dată căsătorită nereuşit şi se recăsătorise cu un bărbat mai tânăr decât ea, însă mare dragoste faţă de el nu a simţit. Pur şi simplu, valurile vieţii au purtat-o prin şanţurile anilor. Demult s-ar fi despărţit de acest bărbat înalt, uscăţiv şi hărţăgos din fire, însă după ce au înfiat-o pe Doroteea, dragostea lor s-a adunat în jurul acestei fiinţe firave şi, parcă pe neobservate, au dus-o împreună aproape treizeci de ani. Au înjghebat amândoi o gospodărie, au lucrat zi de zi împreună şi deprinderea i-a unit pentru totdeauna, chiar dacă mare dragoste între ei n-a mai fost. Acum se stinse cu totul şi doar deprinderea şi existenţa copilului lor, fie şi adoptiv, îi menţinea împreună ca familie.
Când reveni la oraş, Naum o întâmpină ca de obicei în staţia de troleibuz de lângă Universitate. Numai că de data aceasta o întâmpină cu un buchet de trandafiri sângerii. Îi înflori un zâmbet galeş în obraji, dar ochii îi rămaseră totuşi oarecum trişti. Revenea în capitală cu sufletul năruit, de parcă ceva se schimbase brusc. Nu avea cu ce să-l bucure pe bărbatul ce-i aduse flori şi o mângâie cu sărutări fierbinţi în plină stradă. Văzu relaţiile dintre ei cu alţi ochi, reflectându-se într-o cu totul altă realitate. Deodată se înfricoşă, simţind că speranţele ei n-au fost decât nişte iluzii ce s-au spulberat undeva în drum, odată cu ecoul răguşit al sirenei locomotivei. Perspectivele parcă se întunecaseră – nu-i prevestea nimic bun, decât instabilitate şi nedeterminare, iar pereţii cetăţii lor nu-i mai păreau de granit. Oricât se străduia Naum să o descoase, să afle ce a vorbit cu părinţii acasă, Doroteea se limită ca de obicei la nişte mărturisiri vagi, din care el desprinse că mama Dina deocamdată o sfătuieşte să nu se grăbească cu măritişul. E tânără, are când…
– Hai, nu te supăra, încercă să-l liniştească pe Naum, văzându-l cum se schimbă la faţă. Lucruri de asemenea anvergură se fac migălos. Mai întâi clădeşti fundamentul, apoi casa, nu-i aşa? Acum le-am spus părinţilor că tu ai trecut deja să locuieşti în apartament. Că eu dorm cu fiică-ta Rahela pe un pat, iar tu în cămară… Data viitoare, când voi merge la Brânza, am să le spun că Rahela a plecat la mamă-sa şi că locuim deja amândoi sub acelaşi acoperiş. Şi tot aşa, până când părinţii mei vor înţelege că toate-s bine clădite şi că lipseşte numai acordul lor ca noi să devenim o familie… Oare gândesc greşit?
– Gândeşti ca un om matur, căzu într-un sfârşit de acord Naum.
În acea seară, deşi au petrecut împreună discutând mai întâi pe o terasă din vecinătate, apoi în casă, Doroteea se trezi că se gândeşte tot mai mult la ziua ei de naştere şi la… Costic Ainstadt.

19.

Ziua de naştere a Doroteei aproape coincidea, la diferenţa de doar câteva zile, cu cea a lui Rahela. Şi chiar în ajunul evenimentului Doroteea îi spuse lui Naum că cele două tabere, a ei şi a fiicei sale, au decis să le sărbătorească laolaltă, la Vadul lui Vodă. În arealul de odihnă, pe malul râului, există toate condiţiile pentru a face frigărui, mese şi pot comanda căsuţe, dacă va fi nevoie să rămână peste noapte. Naum încuviinţă şi se arătă şi el dispus să meargă la această sindrofie, dar cea care s-a opus categoric se dovedi a fi chiar Doroteea.

– Cum aşa? îi reproşă ea pretenţios. Acolo vom fi toţi tineri, iar tu cu cine ai să comunici? Ai să te simţi singuratic şi jenat. Las'că sărbătorim cu tine aparte, în familie. Nu-i mai bine aşa?
Bărbatul socoti că fata are dreptate şi nu dădu nici un semn de supărare. Toată seara din ajun şi dimineaţa el pregăti cei doi mieii pentru frigărui, adusese de la clienţii lui vin şi alte merinde. Pe la amiază Doroteea, cu prietena sa Taşca şi nepotul Srul, însoţite de o gaşcă de tineri, au venit de au luat cele necesare pentru agapă. Era o zi cu cerul tulbure, însă compania tinerilor plecă bine dispusă.
La Vadul lui Vodă au ajuns în două echipe: cea a lui Rahela şi cea a Doroteei. În compania Doroteei era şi Costic. Au adunat merindele, mesele şi s-au pus pe gătit bucate. Când s-au dumerit că le mai lipseşte ceva pentru a termina bucatele toate, Costic plecă cu Rahela şi Doroteea la magazinul din localitate să mai procure merinde şi băutură. Spre uimirea sărbătoritelor, toate cele procurate au fost achitate de Costic.
Când au revenit pe terasa din preajma căsuţelor, toată lumea îi aştepta cu pocalele pline. Urările şi toasturile se topiră în fumul şi dulceaţa frigăruilor, iar şampania, vinul şi rachiul au dat startul veseliei, glumelor şi anecdotelor. Euforia ajunse la maximum când fumătorii mai inveteraţi trecură de la ţigări de firmă la trabucuri cu canabis. Doroteea rândui şi ea câteva fumuri din trabucul prietenei sale. Buna dispoziţie săltă şi mai mult. Muzica făcu să amuţească orice vietate din jur şi degrabă cele două tabere se fărâmiţară în grupuri mai mici şi amesteca- te, ca să se audă barem unii pe alţii.
Profitând de un moment prielnic, Doroteea şi Costic s-au retras undeva în desişurile parcului şi păduricii din preajmă. Au lipsit aproape o oră şi când au revenit împreună, puţini au fost cei care i-au surprins lipsind – toată lumea se înfierbântase de-a binelea.
– Poftim la masă, îndrăgostiţilor, le strigă totuşi careva dintr-un grup mai din margine.
Până să se aşeze din nou la masă, Doroteea trase în fugă o ţigară. Costic îşi scăpără şi el un tutun, din care trăgea lacom şi oarecum abătut. Era una cu canabis, firește. Vitalie se apropie de el şi glumi cu voce tare, dar puţini au fost cei ce au înţeles spusele lui:
– Post coitus, animalis tristi! (După sex animalele devin triste. (lat.)
– Nu v-a tras răceala, hulubaşilor? îşi luă prietena la mişto Taşca.
Doroteea se aşeză în tăcere la masă, iar Costic rămase pe terasă să-şi termine de fumat ţigara.
Veselia a continuat până seara târziu. Se mânca, se bea, se dansa şi fiecare era preocupat de ale sale. Costic a dansat mai toată seara cu Doroteea şi a băut mult, încât spre sfârşit abia se mai ţinea pe picioare. Fata, mai reţinută, îl mustra să nu mai ia băutură tare, însă el nu-i dădea ascultare. Către miezul nopţii începu să bureze şi toată lumea căzu de acord că e numai bine să se cuibărească prin căsuţe, care şi cum nimeri: câteva perechi împreună, iar ceilalţi, fetele şi băieţii, pe unde separat, pe unde laolaltă. Începu să tune şi să scapere crâncen, ploaia se înteţi şi mai tare, cu răpăituri sonore în geamurile şi pereţii de scândură, încât şi cei îndrăgostiţi se văzură nevoiţi să se retragă în căsuţe. În căsuţa Rahelei dădu buzna Caterina, prietena ei, şi se năpusti să-i povestească, puţin speriată, ce văzuse afară:
– Vai, draga mea, ce-am văzut! În maşină la Costic, ştii, două picioare se sprijină în parbriz, iar el de-asupra se opinteşte de clatină maşina… Vai, aşa ceva văd pentru prima oară! Da' Doroteea unde-i?
Rahela se reţinu cu greu să nu iasă afară să-i prindă în flagrant.

20.

– Du-te de la mine unde ştii! i-a strigat din urmă, după ce-i scoase toate bulendrele în coridor şi, luând-o de o aripă, o îmbrânci afară. Avea faţa desfigurată, ochii înroşiţi, fulgerând văpăi. Un tic nervos îi brăzda, din secundă în secundă, obrazul stâng. Doroteea nu-l văzuse niciodată atât de enervat – acum îşi ieşise din pepeni rău de tot. Aproape se rostogoli pe scări – a fost un brânci puternic – şi se împiedică în pragul ieşirii din bloc. Apucă să ţipe, speriată că Naum are

să o snopească în bătăi cu pumnălăii săi. Dar cum se văzu slobodă din încleştările lui, fugi în amurgul serii şi rătăci o bucată de oră prin oraş fără noimă, fără să se gândească la buclucurile pe care i le aruncase bărbatul din urmă.
Peripeţiile ei de la Vadul lui Vodă ajunseră la urechile lui Naum Vainştein la nici două zile. La început se gândi că Rahela îi făcuse bucata, dar degrabă îşi dădu seama că în compania lor din acea noapte erau prea mulţi necunoscuţi, fapt de care Doroteea nu prea ţinuse cont. „Nu, Rahela nu are acest obicei, de câte ori am călcat pe bec şi Rahela era la curent, nu am avut de suferit", încerca să ghicească Doroteea cine o fi aranjat-o. Tocmai acum, când nu mai erau decât doar câteva zile până să meargă la noul serviciu. Şi ea încercă să depene, rând pe rând, replică cu replică, cearta din această seară. De cum intră pe uşă, domnul avocat o aşeză pe scaun, în faţa lui, şi o luă la interogat despre toate cele auzite şi de fapt, fu nevoită să constate, despre toate cele ce s-au întâmplat în noaptea de pomină.
– E adevărat sau nu? se răsti el furios, după ce îi puse pe tapet câteva din peripeţiile ei cu Costic.
Fata încercă să câştige ceva timp, să înţeleagă cât de departe a mers cea cu denunţul. Privirile lui erau atât de crâncene, încât bâigui, încercând să fie cât mai calmă:
– Nu mai sunt toate adevărate. Costic se dădea mereu la mine, dar era atât de beat că nici nu i se scula... Nu putea să facă nimic... N-a fost nimic între noi.
Şi până să-şi dea seama cât de aiurea i-a fost răspunsul, Vainştein îi scoase fulger cele două valijoare cu bulendre pe palier, o înşfăcă într-o încleştare de urs de „o aripă" şi-i făcu vânt afară.
„Du-te de la mine unde ştii!", îi răsuna încă multă vreme în conştiinţă verdictul crud. „Cine să o fi aranjat?" se întreba ea întruna şi de fiecare dată îşi dădea seama că a fost prea discretă, chiar despuiată în acea noapte, la Vadul lui Vodă. Avea tot dreptul să o alunge.
Când se întunecă de-a binelea se gândi să-l caute pe Costic. Nu-l găsi – în ajun plecase cu totul în Germania, de unde nu avea să se mai întoarcă, şi Doroteea a înţeles că nu mai poate nutri nici o speranţă la acel bărbat, cu mult mai tânăr decât Naum, mai bănos şi mai descurcăreţ în viaţă. Acum conştientizase că şi l-a dorit foarte mult ca prieten şi ca un real salvator, dar, cum se vede, şi el a profitat de ea. „Jigodie", strecură ea cu ură printre dinţi.
– Cine eu? Îmi pare rău, dragă Ioană!
Tresări la numele parcă uitat demult. În faţa ei se postă o namilă de vreo doi metri şi până să se dumirească cine e, namila o apucă de umeri şi o întrebă cu o voce caldă şi plină de bucurie:
– Ce faci, fată dragă, ce s-a întâmplat, pe cine înjuri?
– U-u-f-f! se lipi de pieptul flăcăului, după ce-l recunoscu pe Matei Bour, colegul ei de facultate. Parcă însuşi Dumnezeu mi te-a scos în cale.
Şi Doroteea îi înşiră la repezeală o fabulă cu alungatul din gazdă în plină noapte. Matei avea o prietenă cu care locuiau într-un apartament cu două camere în zona Otovasca. Îi propuse să rămână deocamdată peste noapte le ei – îi oferiră o odaie cu un pat. După confortul cu care se obişnuise la Naum, toată noaptea nu a închis un ochi. Se gândea mereu, ca o drogată, la ce a făcut şi de ce a dat cu piciorul în atâta bine de s-a ales acum numai cu acest pat ruginit, ce scârţâia la cea mai mică mişcare, sub povara unor saltele zdrenţăroase.
A doua zi merse la Taşca, în Petricani. Era tristă şi îngândurată. Ascultându-I spovedania, prietena ei prinse să o certe:
– Şi tu eşti bună! Ai lângă tine un bărbat care te asigură, îţi oferă toate condiţiile, iar tu te ţii de lizioane! Doar ştiai că nu ai nici o perspectivă cu nemţoiul acela. El niciodată nu te-a luat în serios… Te-a kidănit! (de la rusescul кидать (a azvârli). Aici: a trage pe sfoară, a aburi, a ţepui) Oare n-ai putut să fii mai atentă în seara aceea?! Puteai face lucrul acesta şi a doua zi, că nu crăpa răbdăul!
– Am făcut-o de oaie! murmură Doroteea vinovată. Am fost o proastă! De-acum e târziu!
– Naum nu te-a sunat? o întrebă ea mai moale, trăgând simandicos din ţigară.

– Dă-mi şi mie, să mă calmez puţin, ceru Doroteea. Şi după ce trase lacom, mai rătăci o vreme cu privirile în neştire, până le îndreptă iarăşi asupra prietenei sale: Ce mă fac acuma?
Taşca strânse evaziv din umeri, după care zâmbi şiret:
– Are să te sune, ai să vezi…
– Şi eu ce să fac?
– Să te împaci din nou, ce alta să faci?
– Crezi că are să mă ierte?
– Dacă vei fi cuminte, zâmbi Taşca cu aceeaşi şiretenie şi-i întinse chiştocul. Doroteea trase şi ea la rândul ei din ţigară ce se mai putea.
Pe la amiază, după ce se lungise pe iarbă şi trase un pui de somn, Doroteea simţi că i se învârte capul când se trezi. Se gândi iar că săptămâna viitoare trebuia să se angajeze la noul serviciu şi lipsa lui Naum, care o propusese şefului de la firma „Xerox", era foarte inoportună. Calmă şi tăcută de firea ei în cazuri dificile, se decise, ca totdeauna, să aştepte. Înnoptă iar în Otovasca şi seara, până hăt spre miezul nopţii, fu nevoită să asculte „simfonia" patului din odaia vecină, unde se drăgosteau cei doi.
Dimineaţa când se trezi, simţi că iar îi vuieşte capul. Era zi de odihnă şi a stat toată ziua în casă, ca un ostatic – Bour şi prietena plecaseră în oraş de dimineaţă. A vrut să meargă undeva şi dânsa – la vreo cafenea sau terasă, dar ceva o reţinea. În cele din urmă se decise să-i telefoneze lui Naum. Se interesă chipurile de soarta buclucurilor ei.
– Dacă doreşti, poţi veni să ţi le iei. Am avut totuşi grijă să le adăpostesc în apartament, nu le-am lăsat pe scară.
Avea glasul calm, dar încă bosumflat şi fata prinse niţel curaj.
– De ce eşti atât de crud cu mine? întrebă deodată, scâncind în receptor.
– Fiindcă mă înşeli prea crud, îi răspunse Naum, calm. Într-o asemenea situaţie nici un bărbat din lume nu te va ierta… Şi, puteai s-o faci cu cap, parcă repetă bărbatul cuvintele Taşei. Dacă chiar ţi-a plăcut afaceristul acela, apoi trebuia să
nu aflu eu.
– Crezi chiar toate prostiile, zise Doroteea şi se grăbi să închidă telefonul. Ciudat, dar piuitul din receptor parcă îi mai domoli inima domnului avocat.
Pentru prima oară simţi acut lipsa fetei şi îşi dădu seama că, involuntar, începe să o ierte. Uită cu desăvârşire că numai cu câteva ore în urmă inima îi clocotea de obidă şi necaz. „Mămuliţă dragă, se căina el, fata asta nu-i decât o târfă ordinară! Curvă adevărată! Iar eu trăiesc cu o prosmandrovcă în casă! Doamne, Doamne! Şi când stai şi te gândeşti că sunt îndrăgostit de ea până peste urechi, ca un prost de mahala sau din fundul târgului! Fiul oii, ce sunt eu!"
Cândva mai trecuse printr-o stare asemănătoare, cu ultima lui soţie, când aceasta, încă neavând copil de la el, s-a decis să-l părăsească. Atunci Naum se pomeni însingurat şi merse să hoinărească prin păduricea din mahalaua de sus, dar se pomeni că se roagă lui Dumnezeu cu voce tare: „Doamne, fă aşa ca să trec peste toate şi păstrează-mi-o, adu-mi-o înapoi! Ad-o, Doamne, înapoi!" se ruga el întruna. Iana, însă, aşa o chema pe ultima lui soţie, îl părăsise din motive de ge- lozie – o înşelase cu o judecătoare de la Curtea de Apel. Altminteri, Iana i-a fost o nevastă fidelă până în măduva oaselor, dar, la insistenţa lui, şi-a cerut iertare şi în cele din urmă a revenit acasă. Au mai trăit împreună patru ani. Ea a născut un copil şi numai când s-au săturat unul de altul, Naum i-a dăruit un apartament în centrul oraşului şi se despărţi de ea.
Acum îşi aminti de acele zile când el o chema, în numele Domnului, rătăcind prin pădure, şi iată că situaţia se repetă. „E legea bumerangului, îşi zise în sinea lui. Cândva eu am trădat şi, uite, acum am ajuns să fiu şi eu trădat! De ce oare se întâmplă astfel în viaţă şi cum ar trebui să fie?" Şi tot el îşi răspunse: „Indulgenţa, toleranţa, iertarea…" Şi deodată îl încolţi gândul că nu are ce pierde, totuna e singur. Trebuie să o cheme pe Doroteea îndărăt şi să o ierte! Oricum, altă femeie în casă nu are şi de tristeţe şi singurătate poate să căpieze!

Şi hotărî să-i telefoneze:
– De ce totuşi îţi permiţi să mă ofensezi? luă Naum taurul de coarne. Chiar nu te gândeşti că toate bârfele acestea – fie şi bârfe! – mă dor? Şi eu sunt om, în carne şi oase! Mă doare, pricepi?
Doroteea simţi că bărbatul doreşte o consolare şi înclină spre iertare, dar mai zăbovi să-i satisfacă îndată orgoliul. Îl avea şi ea pe al ei.
– Şi eu ce pot să-ţi fac, dacă tu crezi toate bârfele şi prostiile lor. A fost o situaţie atunci, la Vadul lui Vodă. Nu am avut loc în căsuţă şi am dormit în maşina lui Constantin. Dar asta nu înseamnă că am şi făcut dragoste… Ţi-am mai spus-o…
– Când vii acasă după bulendre? apăsă Naum special pe cuvântul acasă.
– Azi nu am să vin, răspunse ea capricios. Poate mâine dimineaţă.
– Hai,vino azi, începu să insiste Naum. Fie, te cred şi de data asta …
– Totuşi am să vin mâine, răspunse Doroteea, neînţelegând nici ea la ce bun această amânare.
Seara, fiindu-i oarecum să mai rămână în apartamentul lui Bour, merse să doarmă la fiica lui Naum, la Rahela. Iar dimineaţa se întâlniră la staţia de troleibuz. Naum avea ochii obosiţi – toată noaptea nu dormise, simţind că are nevoie de fată şi dacă are să o lase să umble brambura, ea cu adevărat poate ademeni un alt flăcău şi atunci are să aibă remuşcări şi mai grele. În acea noapte simţise că este îndrăgostit nu glumă şi nu o mai poate părăsi. Doroteea îi ghici uşor starea şi, pe neaşteptate, îl cuprinse şi-i sărută oboseala de pe ochi. Inima bărbatului se înmuie şi curând se topi cu totul. A scos din buzunar cheia şi i-a întins-o:
– Eu plec la serviciu, iar tu du-te acasă şi fii gata – mâine mergem la noul tău post, să te prezint şefului. Te aşteaptă.
Doroteea se prefăcu încă puţin supărată, dar luă cheia şi se întoarse acasă. Se apucă să deretice, apoi să facă o mâncare gustoasă, cum ştia ea. Seara s-au scăldat amândoi din abundenţă, mai întâi în cada din baie, apoi în cea a dragostei…
21.
Vara intră în drepturile sale, cu arşiţă şi străzi semipustii. Naum şi Doroteea nu plecară la odihnă,ci doar duminicile şi le petreceau pe malul Nistrului,într-o staţiune de la Vadul lui Vodă. Îşi procuraseră un aparat de fotografiat şi Doroteea prefera să-l imortalizeze în diferite ipostaze. Se fotografiau în stradă,în parc, în casă. Serile făcea adesea notiţe în «cronica» lui, pentru istorie, precum se exprima el…
Noul serviciu îi era pe plac. Spre deosebire de munca la asociaţie, aici îşi perfecţiona cunoştinţele de specialitate, se forma ca jurist. Împreună cu „Bunelul” (aşa îl numeau cu respect pe Tudor Votan, şeful lor, toţi colaboratorii, căci era într-adevăr un bărbat în etate, dar încă uimitor de energic) asista la procese judiciare, formulau cereri, demersuri, apeluri, recursuri către instanţe şi deodată se simţi pasionată de jurisprudenţă. În zilele când nu aveau procese, se amuza pe seama domnului Bălegaru, un prieten de-al şefului, care avea un mers caraghios de tot, uita mereu să se spele pe dinţi, purta sacou chiar şi pe cele mai mari călduri, încât să-i asude şi sufletul, iar zâmbetul lui sinistru aducea mai mult a boală decât a sănătate. O saluta respectuos pe Doroteea, care-şi avea biroul chiar la intrare, săltându-şi pălăria, iar subsuoară ţinea întotdeauna o cutie de şah:
– Bună ziua, fârnâia el, de parcă vedea în faţa lui o comoară.
– Buna, domnule Bălegaru, îi răspundea amabil Doroteea. Cum vă mai merg treburile la companie?
– De-a dura, răspundea el cu acelaşi zâmbet. Am venit să-l bat pe şef la şah.
Aşa trecură vreo două luni. Doroteea era mulţumită de noul serviciu – era nu departe de circul din oraş, mult mai aproape de casă, condiţii mai bune decât la Asociaţia „Spiru Haret”, salariu de două ori mai mare.

În cuibuşorul lor din mahalaua de sus, zilele prinseră din nou a se scurge tot în dragoste şi pace. Peste viaţa lor se abătură totuşi cîţiva nouri atunci, când în ospeţie la rudele Doroteei veni verişorul ei Sebastian din Oriol.
Rudă pe linia mamei, Sebastian era un flăcău chipeş, moldovean de origine, dar cum părinţii i se stabiliseră demult în Rusia, nu cunoştea limba română. A stat o săptămână la ţară, vizitând rudele, apoi, după ce se plictisi, sosi în ospeţie la Doroteea să cunoască oraşul. Nu se văzuseră din copilărie. Sebastian muncea la calea ferată din regiunea Tula, venise în concediu cu bănişori şi cu dorinţa de a petrece. Cei doi se străduiau să nu-i dea de bănuit verişorului în privinţa relaţiilor lor intime.Acum Naum dormea în salon, ea în dormitor, iar Sebastian în bibliotecă.
La îndemnul lui Naum, Doroteea ceru de la "Bunel" un concediu de o săptămână , pentru a-şi distra cât de cât verişorul. L-a plimbat prin oraş, hoinărind prin parcuri şi pe la cafenele, avându-i ca însoţitori şi pe Taşca Lungu şi concubinul ei. Apoi, pentru câteva zile, plecară în doi la baza turistică a lucrătorilor feroviari de la Vadul lui Vodă. Întrucât tatăl ei obţinuse de la Cahul un bilet pentru o căsuţă şi mai fiind acolo o odaie liberă, Doroteea îl chemă şi pe Naum să-i urmeze. El însă refuză, fiind sigur că Doroteea se poate descurca singură cu ruda ei. Trebuia să-şi editeze un nou roman şi aranjamentele cu editura şi tipografia îl ţineau în oraş. Povestea de nu demult cu Vadul lui Vodă se retrase din memoria lui activă undeva într-un colţ mai îndepărtat al conştiinţei.
Au revenit din vilegiatură bronzaţi, plini de impresii – s-au scăldat, s-au plimbat cu vaporul, au călărit şi au dansat pe săturate la discotecă. Sebastian avea bani berechet şi Doroteea nu-l slăbea din ochi. Tânărul avea un comportament de craidon, practic nu-i lipsea din mână berea scumpă, comanda la domiciliu pizza, şampanie şi ţigări. Cât Naum se afla în procese, cei doi rămâneau singuri acasă, iar când revenea îi găsea cu masa pusă, cu multe mucuri de ţigară în scrumieră şi o sticlă de „Amareto" aproape goală – băutura preferată a Doroteei. Pe Sebastian îl găsea mai totdeauna cu chipul scăldat în plăceri, tolănit pe pat sau în fotoliu, cu sticla de bere la gură, aidoma unui sugaci, urmărind la televizor meciurile campionatului mondial de fotbal. Doroteea părea să trăiască şi ea o sărbătoare a sufletului – era amabilă cu Naum, păstrând de ochii vărului său distanţa şi secretul relaţiilor cu stăpânul casei. Acum, când ieşeau la plimbare pe bulevard, îşi ducea verişorul de braţ.
Concediul luă sfârşit şi Sebastian făcu o petrecere cu Naum, Rahela şi Doroteea, la ei acasă, cu bucate alese şi băuturi scumpe. A doua zi dimineaţa Sebastian îşi schimbă planurile. Renunţă la serviciile căii ferate, unde avea înlesniri, şi se decise să plece spre Tula cu avionul, astfel mai croindu-şi o zi pentru sejurul său în Moldova. În amurg, comandă un taxi şi plecă însoţit de verişoară la aeroport.
Doroteea îşi reluă serviciul şi în următoarea săptămână după plecarea rudei sale părea bănuitor de bine dispusă – zile în şir zăbovea asupra celularului, citind SMS-urile vărului ei dintr-o haltă de la Oriol, îi scria bănuitor de des, până când Naum, într-o seară, o întrebă:
– Ce-ţi tot scrie atât de des ruda asta din Oriol? Să nu-i scape cumva din atenţie trenurile pe care le supraveghează, s-ar putea ca într-o zi să deraieze vre-o unul.
– Ei, ba, nu-şi dădu seama Doroteea. Ce fel de rudă îmi este el? Eu doar sunt înfiată de părinţii mei. E rudă cu maică-mea, pe când eu, ca rubedenie, pe linie de sânge, nu am nici în clin, nici în mânecă…
Această replică fu pentru Naum ca un duş rece – prinse iar a bănui că în acea vilegiatură de la Vadul lui Vodă nu lipsiră aventurile. Căzu îndelung pe gânduri şi câteva zile le tot „dădea la strungă" dintr-un ocol în altul. Doroteea îi citi degrabă tristeţea de pe faţă şi-i intui lesne gândurile. Făcu de curînd aşa ca mesajele„vărului ei din Rusia" să nu mai vină la ea deloc, iar lui Naum avea să-i replice într-un târziu de seară:
– Te rog, nu te gândi la nebunii, îngeraşule! Doar Sebastian îmi este totuşi rudă…

Derutat complet, Naum îşi zise că e bolnav de gelozie. „Prea exagerez. Poate că are dreptate Doroteea când se supără pe mine.” Şi se decise să scape de bănuieli şi să nu o mai spioneze. Dar nu-i era deloc uşor. Chiar dacă Doroteea se străduia să vină mai devreme acasă şi să facă totul ca el să nu intre la nici o bănuială că ar putea să-l înşele. Şi dacă uită degrabă de SMS-uriule rusului, acum începu să fie suspicios la fiecare caz de întârziere. Iar fata nu scăpa să-i spulbere orice urmă de bănuieli, atunci când se întâmpla să întârzie prea mult la serviciu:
– Liniştește-te, nu te agita, iubiţelule. Mi s-a început ciclul, şi chiar dacă aş fi vrut să fac prostii, totuna nu aş face-o din motive igienice, îl liniştea întruna în asemenea seri.
Şi Vainştein se mai domoli cu suspiciunile pentru un timp.
* * *
Iţik Mazik cumpără un ceas la intrarea în magazinul de potcoave. Doar că în loc de cuc, la orele fixe, ceasornicul slobozea un nechezat cabalin, atrăgând astfel atenţia trecătorilor. În vreme ce Hona, cu perucă şi bariz pe cap, stătea în aşteptare la tejghea, el prindea a mânui agitat arcuşul şi a cânta în uşa dughenei:
– Nu mor caii când vor câinii…
Naum trecu pe la magazinul lor cu gând că poate mai tăifăsuieşte cu singurii lui prieteni evrei din această urbe şi poate îi mai trece din necazurile de acasă. Hona nu era femeie proastă şi i-ar fi limpezit câte ceva din comportamentul Doroteei, dar văzând şi ultima sminteală a lor, îi pieri orice poftă de mărturisire. Le lăudă din politeţe „invenţia” şi se porni să rătăcească pe uliţele oraşului (de câteva zile nu avea nici un proces, iar la Asociaţie nu prea avea ce căuta), petrecut de scâncetul viorii lui Iţik:
– Nu mor caii când vor câinii…
* * *
22.
Imperturbabil, cu o toamnă romantică în faţă, anul îşi depăna firul lui spre o iarnă friguroasă. Frigurile se lăsară cu o veste tristă pentru Naum – decedase fostul lui profesor de la şcoala medie, Alexe Andoni. Plecă la înmormântare, luă cuvântul la procesiunea funerară şi pentru prima oară în viaţa lui, cu un asemenea prilej, i-a dedicat dascălului şi o poezie, care i-a fost scrisă mai târziu ca epitaf pe mormânt:
Din înălţimile astrale
Căderea stelei în rotire
Dă strălucire urmei tale,
Rămasă-aici ca o iubire.

Zidită-n propria-ţi lucrare,
Ce dăinui-va ani de-a rândul,
Cât lângă noi în fremătare
Vor fi şi codrii, şi pământul.

Şi-n tot ce-i zbor şi e cetate
Noi punem dragoste fierbinte.
Şi-al inimilor clopot bate,
De tine aducând aminte...

După acest eveniment trist Naum se simţea parcă mai resemnat. Mergea tot mai des la mormintele bunicilor săi de la Teleneşti, din cimitirul ruinat, şi la cele ale părinţilor. Aprindea câte o lumânare şi punea alte pietricele pe lespedea cu inscripţii în idiş. Stătea pe bancă îngândurat, cercetând partea mai mare, rămasă după demolare a cimitirului evreiesc, cu morminte străvechi şi vechi, care se împrăştiau haotic pe colină. Aici erau înmormântaţi şi părinţii lui. Pe o porţiune de teren, cu vreo duzină de ani în urmă, avuseseră loc alunecări de

teren şi multe morminte fuseseră dezgropate. Ici-colo, la lumina zilei, stârceau fragmente de schelete omeneşti. Cealaltă parte a cimitirului îmbătrânea cu fiece an. Urmaşii celor îngropaţi aici erau acum risipiţi prin diferite colţuri ale lumii şi uitaseră de locurile sfinte ale străbunilor lor. Pietre funerare, cu inscripţii şterse, zăceau pretutindeni, de parcă nimeriseră sub un bombardament. Doar câteva erau îngrijite. Se gândea că poate e singurul care, după ce făcea curăţenie la locul de veci al părinţilor săi, trecea şi pe la mormintele cunoscute şi făcea puţină ordine. Lucrul acesta îl liniştea de fiecare dată, îi purifica sufletul, mai ales când era frământat de îndoieli şi decepţii.
Se adresă de câteva ori la Primărie să obţină autorizaţie pentru construcţia unui zid ce ar despărţi cimitirul de parcul din preajmă. Tot mai des la urechile lui ajungeau zvonuri că unii businessmeni din capitală fac demers după demers pen- tru a obţine demolarea întregului cimitir, ca să construiască aici un local pentru jocuri de noroc. La Primărie i se promise că în primăvara viitoare problema se va rezolva, doar dacă se vor găsi mijloace financiare. Naum nu dormea nopţile, căutând întruna o soluţie – luă legătura prin internet cu rudele de peste hotare ale răposaţilor ca să intervină cu ajutoare materiale, ce ar face posibilă construirea zidului. Parcă-parcă se întrevedea o rază de speranţă, dar mereu întârzia...
În acest oraş provincial mai avea şi o droaie de copii de la mai multe femei, dintre care mai nici una nu lucra. Tot ce câştiga cheltuia pe întreţinerea acelei armate de mame şi copii. Poate dacă nu avea şi aceste griji, demult ar fi construit din banii lui acel zid. Şi poate că, după aceasta, ar fi emigrat şi el ori în Chicago, la verişoarele tatălui, ori în Israel, la fratele mamei sale. Poate că acolo, pe pă- mântul făgăduinţei, nu va mai avea atâtea bătăi de cap. Poate... Acolo, la sigur, nu ar fi întâlnit-o pe Doroteea...
Către sărbătorile de iarnă din acel an în casa lor parcă se împuţinară neînţelegerile. Serviciul lui Naum îi aducea onorarii bune şi împreună cu Doroteea au decis să renoveze anturajul şi mobilierul din apartament. Au procurat un calculator nou, un birou de serviciu, două fotolii roşii şi o canapea cu pânză vişinie în dormitor, aragaz, aspirator, covoare, maşină de spălat, iar pe pereţi două reproducerii după Dali şi Picasso. Din suma pe care o mai aveau la economii au procurat tehnică multiplicativă, un radiotelefon şi frigider. Doroteea devenea gospodină în toată legea. Mânuia cu dibăcie aspiratorul şi făcea dezinfecţii cu detergenţi în baie, se deprinsese să lucreze la calculator şi la cealaltă tehnică.
Noaptea de revelion au sărbătorit-o iarăşi în doi şi viaţa lui Naum deveni din nou poveste. Au ciocnit câte o cupă de şampanie cu ocazia sosirii Anului Nou la ruşi, apoi la români. De fiecare dată când orologiul bătea trecerea anului vechi şi venirea celui nou, se sărutau, felicitându-se şi dorindu-şi ca anul ce vine să le aducă fericire şi cât mai mulţi bani. În acea noapte Naum aduse din nou vorba de căsnicie, argumentând că nu mai poate aştepta – e la vârsta critică, când trebuie să decidă traiul său pe viitor şi să legitimeze relaţiile lor. Doroteea îl ascultă şi-i răspunse:
– Îngeraşule! Deocamdată eu nu sunt gata nici de familie, nici nu mă închipui mămică… Şi, dacă o să-ţi nasc un copil, să ştii că, în primul rând, am să mă deformez şi n-am să-ţi mai plac. Iar în al doilea rând, o să devin foarte capricioasă, o să revendic maximum de susţinere materială…O să fiu mai rea decât toate soţiile pe care le-ai avut. Îţi trebuie una ca asta, puiule?
– Aş vrea să avem o fetiţă şi să o numesc exact ca pe tine, nu se molcomea Naum. Să-i prinzi două fundiţe, să o îmbraci într-o rochiţă scurtuţă, încât să i se vadă chiloţeii. Când o vei duce la părinţii tăi, la Brânza, dânşii să fie nebuni de fericire!
– Nu-u-u! Nu vreau nici familie, nici copii, rămânea tot atât de categorică Doroteea. Oare nu-ţi e bine aşa cu mine, motănel?
– Mi-i bine, ofta Vainştein, chibzuind că tot mai bine ar fi dacă în casa lor ar suna un clopoţel de glăscior, dacă ar avea un copil comun. Atunci şi el ar fi convins că Doroteea e a lui pentru

totdeauna. Aduse vorba chiar de cununie, de o nuntă modestă … – Eu niciodată nu voi avea copii, zise ea într-un sfârşit, parcă dusă pe gânduri. Nu vreau să-i am…
Pe după miezul nopţii, deşi începu să ningă uşor, norii se destrămară, lăsând luna să apară şi să dispară printre ramurile înălbite ale copacilor din faţa geamului. Către dimineaţă, dinspre centrul oraşului se mai vedeau focuri de artificii. Vainştein ieşi la bucătărie şi sorbi câteva înghiţituri de apă rece din frigider. Întorcându-se, se poticni parcă din senin şi căzu cu zgomot la podea. Doroteea se înspăimântă la început, crezând că e ceva cu inima bărbatului, dar Naum, ridicându-se, zâmbi nedumerit:
– E un semn bun.
– Cine ştie, răspunse gânditor Doroteea.
23.
Chiar din primele zile ale anului, Doroteea începu să-l cicălească pe Naum să-i caute o posibilitate de a pleca peste hotare. Părinţii îi tot spun că multe fete din sat lucrează în America, trimit bani acasă şi se simt fericite. Chiar i-au zis că în zadar pierde vremea la o firmuliţă ca jurist, cu un salariu de râsul curcilor.
Pretenţiile mai izvorau de fapt dintr-o nemulţumire faţă de noul serviciu – avea mult mai multe obligaţii decât la Asociaţia „Spiru Haret”, iar remunerarea, deşi era cu mult mai mare, totuşi nu-i satisfăceau poftele din ce în ce mai sporite. Făcea adesea referinţă la colegii ei de studii, care se lăudau cu salarii mai acătă- rii. Dorea şi ea să aibă o siguranţă în viitor.
– Ş-apoi părinţii s-au săturat să mă tot aprovizioneze cu genţi pline cu mâncare. Oare tu nu vezi că mai toată Moldova pleacă în străinătate pentru un trai mai bun? Aş lucra zi şi noapte, dac-aş şti că mi se plăteşte ca lumea. Mama mi-a pus ultimatum: ori plec la muncă peste hotare, ori mă întorc acasă. Vor să mă mărite, să-mi facă gospodărie, să le aduc nepoţi… Ajută-mă, iepuraşule! Doar ştiu că poţi face multe pentru mine, te rog, prinse a scânci în altă seară.
– Dacă pleci în străinătate, eu ce mă fac? o întrebă deodată Naum, parcă dându-i de înţeles că o poate ajuta, dar nu se grăbeşte să o facă.
Doroteea umblă tăcută o vreme prin casă, apoi se apropie de el, îl sărută, îi netezi pletele rebele, i se urcă în braţe şi zise:
– M-am gândit la noi! Fii cu ochii pe mine…
– Sunt.
– Doar de multe ori mă îndemni să ne căsătorim, să avem copii… Acum, dacă mă ajuţi să plec în America, pentru o perioadă, ştii ce se va întâmpla?
– Nici n-o să-ţi aminteşti de mine. Mă vei uita a doua zi.
– Vorbeşti din pântece, motănel! Despărţirea noastră va fi un examen. Dacă e să întemeiem o familie, despărţirea are să ne pună la încercare: putem trăi unul fără celălalt sau nu...
– Logic! aprecie Naum. Dar va trebui să mai îngădui ceva timp.
Vainştein îşi aminti că prima sa soţie are o firmă ce trimite la studii şi la muncă peste hotare. Îi telefonă şi a doua seară îi aduse o veste bună Doroteei – există posibilitatea să obţină un contract de muncă în SUA. Dar acest lucru va dura până prin mai.
– Te aranjează?
– Am de ales? îl sărută cu foc fata.
– Desigur că nu.
– Până când vom şti ce contracte au primit din SUA, îmi dai voie să merg la nişte cursuri avansate de engleză? Nu mi-ar strica să mi-o mai perfecţionez...
– Tot din mai vei merge şi la cursuri, aşa prevede contractul, preciză Naum. Poate am să merg şi eu să o învăţ. Doar e o limbă care-mi va trebui şi mie. Dacă nu azi, mâine…
– Puişorul meu. Nu-i neapărat să mergi şi tu. Dacă am să o ştiu eu bine, am să te învăţ şi pe tine.

Iarna a fost cu zăpadă multă şi evenimente puţine. Când ninsorile conteneau, Naum făcea pârtie până la mormântul părinţilor săi. Primăvara, când se topiră zăpezile, curăţă noroiul scurs din deal în vale. În martie sădi mai la deal de morminte un stejar, vopsi gardul şi reînnoi cu bronz inscripţia de pe monument. Doroteea îl ajuta. Muncea umăr la umăr cu el în orele libere, iar sâmbăta şi duminica le petreceau împreună la concerte, spectacole, în piaţa centrală a oraşului… Peste tot, Doroteea îl ducea la braţ şi le zâmbea amabil tuturor cunoscuţilor lui Naum, vădit fericită. Se deprinsese cu ea şi nu-şi închipuia că poate trăi de unul singur.
– Mă iubeşti, momoţele?
– Te iubăsc, mă! era dialogul cel mai des, parafrazând de fapt un cântec ce suna frecvent în acele zile la postul de radio Bucureşti.
În casa lor, cu mobilă nouă, fotolii roşii în salonul din care Doroteea făcuse acum birou pentru Naum şi unde veneau clienţi cu diferite probleme, pentru consultaţii juridice contra plată, era foarte comod. Ca şi în bibliotecă şi în dormitor.
Aprilie năvăli peste oraş cu soare mult, dar zile friguroase. Reci erau mai ales dimineţile. Din viaţa lui Naum părea că dispăruseră orice suspiciuni sau urme de gelozie. Salariul Doroteei le prindea bine la cheltuieli mărunte. După câteva negocieri dintre Naum şi „Bunel”, Doroteei i se majoră salariul. Fata mai plecă de câteva ori acasă şi Naum nu uită să le trimită cadouri părinţilor. Era şi o recunoştinţă, fiindcă din acele mâncăruri gustoase se înfruptau uneori şi copiii lui, când veneau după bani. Începu să-i pară că nu a trăit niciodată atât de fericit.
Era de fapt hipnotizat. Părea să nu observe când Doroteea venea sau se ducea la serviciu. Chiar dacă venea târziu, nu-i mai cerea socoteală, convins că fata s-a cuminţit şi nu mai poate repeta aceleaşi greşeli. Într-o seară pică în ospeţie Pavel Nică cu o problemă de spaţiu locativ. Lui Naum îi plăcea să discute cu el pe marginea procesului literar din Moldova, mai băură şi câte un păhăruţ-două.
Doroteea se retrase de astă dată la balcon să fumeze, după care fugi în lavoar să se spele pe dinţi. Apoi se scufundă în convorbiri telefonice îndelungate, mai departe de bărbaţi, să nu fie auzită. Nu acceptă să guste cu ei băutură, oricât a insistat Naum.
Pe la sfârşitul lui aprilie Naum câştigă un proces de răsunet şi se pricopsi cu bani mulţi. Găsi de cuviinţă să-i facă totuşi Doroteei o surpriză de ziua ei de naştere. „Fie, îşi zise, cedând în faţa amorului propriu. Chiar dacă-i o destrăbălată, să fiu eu indulgent. Poate îmi va preţui vreodată binele. Poate…” Se gândi să plece împreună în străinătate. Cu atât mai mult cu cît de doi ani nu fusese nicăieri la odihnă, decât la sanatoriul „Codru”.
Alesese Turcia, pentru că aici în luna mai biletele sunt mai ieftine. Ca surpriza să fie deplină – într-o după-amiază veni să o ia direct de la serviciu, fluturând cele două bilete de odihnă în faţa ei.
– Scumpa mea copilă, să ştii că ziua ta de naştere vom sărbători-o, ca niciodată, la mare. În Turcia, la Kemer, pe malul Mediteranei.
Demult nu-l văzuse pe Vainştein atât de mândru şi senin la faţă. Şi Naum citi pe faţa „copilei” o bucurie, o fericire imensă.
În ajunul plecării au mers la magazinul Soiuz şi-i procură două rochii pe placul ei. Apoi ea plecă să se coafeze, devenind mai tânără, mai simpatică, mai proaspătă.
A trebuit să călătorească mai întâi cu autobuzul pînă la Odesa. La vama din Palanca, după ce au trecut toate controalele, erau bine dispuşi. Pe malul Nistrului văzură o cireadă de vaci. Printre ele se plimba un munte de taur, care tot sărea când pe una, când pe alta, dându-i de furcă văcarului. Pus pe glume, Naum îi atrase Doroteei atenţia la pastorala bovinelor şi rosti, spionând-o cu privirea:
– Oare ce le zic seara ceilalţi tauri care stau acum acasă, când juncile lor se întorc de la păscut?

Ea se prefăcu că nu auzi. Era încântată de această călătorie. Niciodată nu plecase peste hotarele Moldovei şi niciodată nu zburase cu avionul. Şi toate acestea i le dăruia acum bărbatul de alături în preajma zilei ei de naştere.

24.

La aeroport, de unde trebuiau să zboare spre Turcia, ajunseră pe la amiază. Naum îşi aminti că în copilărie părinţii îl luaseră într-o călătorie la Odesa. Văzu pentru prima oară marea, vapoarele, pescăruşii. I se întipări în memorie oraşul frumos, năpădit de verdeaţă şi viţe de iederă ce acopereau balcoanele caselor până la cele mai înalte etaje. Părinţii, profesori, aveau vara concediu la mare. Au vizitat atunci multe rude, care vorbeau între ele în idiş. Îşi aminti cum s-a împrietenit cu o verişoară, o fată mai mare decât el, pe nume Larisa Dolina... Au hoinărit amândoi pe străzile oraşului, mâncând multă îngheţată, au fost în excursie la catacombe, în port, s-au fotografiat lângă monumentul lui Richelieu. Într-o seară au fost cu rudele la un concert la Teatrul de operă şi balet. Era o reprezentaţie cu marinari şi dansurile lor focoase, cu cântece patriotice. În drum spre casă rudele şi părinţii îşi aminteau în şoaptă de anii grei de război, de evacuarea în Altai, de revenirea în oraşul distrus de bombardamentele germanilor. Acasă au pomenit ceva despre ghetoul din Transnistria, i-au deplâns pe cei masacraţi, care nu au avut norocul să ajungă să se bucure de viaţa paşnică. Pe atunci nu prea înţelegea rostul acelor amintiri ale părinţilor. Când mai crescu, tot de la părinţi avea să afle că la Odesa au activat scriitorii Mendele Moiher-Sforim, Şalom Alehem, Ilia Ilf, Valentin Kataev. Citind cărţile multora dintre ei, avea să-şi închipuie oraşul, străzile, locurile descrise, trăind alături de eroii din paginile lor. Acum, revenit la Odesa după foarte mulţi ani, încerca să-şi închipuie că pe străzi se mai plimbă copilăria lui frumoasă, dar fără părinţi, cu un trecut anevoios, cu un prezent plin de remuşcări şi un viitor confuz.

Era o zi însorită, copacii înverziseră, peste tot aglomeraţie de oameni, străzi neîngrijite. Era un cu totul alt oraş. Şi oamenii erau alţii. Nu mai auzea pe străzi coloritul limbii idiş, pe care o vorbeau odinioară bătrâneii, plimbându-şi consoartele pe bulevardul Deribasovski. Mai încercă să-l regăsească o dată când avionul lua altitudine peste Marea Neagră, dar degrabă dispăru şi dedesubtul lui văzu la început albastrul-cenuşiu al apei, apoi o plapumă imensă de nori albi...

La Antalia au ajuns spre amiază, pe o vreme călduroasă, cu cer senin şi mult soare. Călătoreau pentru prima oară în zona subtropicală. Chiar în perimetrul aerogării îi frapară palmierii bătrâni şi portocalii cu fructe aurii. Peste tot curăţenie, confort şi atmosferă de desfătare. Clădirile moderne îi întâmpinau cu drapele roşii cu semilună, însemnul statului, cu acoperişuri împânzite de cisterne argintii, pe care le identificară ca baterii solare. Doroteea abia catadicsea să fotografieze toate cele ce o uimeau – ba un arbore tropical, ba o mascotă, ba un grup de femei în straie orientale. S-au fotografiat în doi pe fundalul munţilor din depărtare, când s-au oprit la un magazin neobişnuit de bogat de lângă o benzinărie.

Un autocar confortabil i-a dus pe un traseu splendid, asistaţi de un ghid, până la staţiunea balneară „Bel Tur” de la poalele munţilor din localitatea Kemer. În drum au traversat două tuneluri, ghidul le-a arătat o insulă ce se înălţa în mare în formă de broască ţestoasă, informându-i că acea aşchie stâncoasă este de fapt un dar oferit de părinţi unei domnişoare. Tot el i-a distrat cu diferite jocuri până la destinaţie.

Când s-au cazat într-un hotel de trei stele, odată cu cheile de la camera cu două paturi, au primit şi câte-o cureluşă verde, fixată la mână ca o brăţară, cu denumirea staţiunii, pe care era dator să o poarte fiece vilegiaturist. S-au grăbit să coboare în curtea cu arbori exotici, cu două piscine, înconjurate de paturi pliante, unde au luat şi dejunul. Apoi s-au dus pe litoralul cu nisip fierbinte de peste drum. Era un sfârşit de mai comod, cu turişti puţini, cei mai mulţi vin în lunile de vară, li s-a explicat. În faţă se întindea infinitul mediteranean,în spate munţii înalţi de culoarea plumbului. Între aceste două peisaje ale naturii turceşti din golful Antalya se afla staţiunea lor, înconjurată de magazine cu tot soiul de marfă, cu multe suvenire şi bijuterii.

Încă nu le venea a crede că s-au pomenit într-o atmosferă de basm. Erau numai ei doi şi se sorbeau din ochi de parcă se întâlniseră pentru prima dată. Naum ştia să înoate bine, învăţase din copilărie. O prindea pe Doroteea în braţele lui mari şi o învăţa tehnica înotului. Erau veseli şi gălăgioşi. După ce s-au scăldat în mare şi s-au bronzat niţel, s-au întors în staţiune, unde aveau la dispoziţie o saună şi o baie turcească. Şi toate aceste minunăţii erau pe gratis, ca şi băuturile răcoritoare şi alcoolice de la barul din curte. Chelnerii, la papion şi cu bonete albe pe cap, erau numai atenţie şi amabilitate cu cei care se odihneau. Îi surprinseră mult această posibilitate de a te odihni comod şi cu farmec. Cum avea bani destui, când mergeau sau se întorceau de la plajă, vizitau magazinele, locurile publice din vecinătatea altor staţiuni balneare, admirau păstrăvii din acvariile enorme. Vânzătorii ambulanţi de portocale şi bijuterii îşi făceau reclamă la marfă cu voce tare, într-o rusă stâlcită. Doroteea era fericită.
– Niciodată nu am crezut că în ziua când voi împlini 25 de ani am să mă bucur de o asemenea surpriză. Îngeraşule, eşti cel mai scump bărbat din lume! Eşti şi îndrumător, pedagog, înger păzitor.
Îl îmbrăţişă şi-l sărută dulce. Bărbatul se arătă măgulit de vorbele ei, dar în priviri îi mai scânteiau păreri de rău. Zise:
– Crezi că este de ajuns pentru a ne simţi fericiţi aici?
Întrebarea nu era lipsită de temei. Doroteea urma un tratament la organele genitale şi Naum îi purta acum pică acelui unguent alb, care-i îngrădea accesul la toate cele de ce ar avea nevoie un bărbat aflat la o odihnă de vis în compania unei tinere fermecătoare.
– Motănaşule, nu-ţi face inimă rea, îi ghici ea părerile de rău. De cum mă fac bine, voi fi a ta zi şi noapte...
Bărbatul însă se căznea cu multe semne de întrebare. Naum găsi că nu e numaidecât să afle cum se pomeni la Kemer atât de bolnavă şi aştepta ca Doroteea să-i explice. „Oare cât are să mai dureze nedeterminarea, neînţelegerea între noi?
Oare cât am să tolerez această fiinţă gingaşă, cu un corp frumos şi mlădios, trăind în minciună şi nesinceritate?”
Nu găsea nici răspuns, nici limpezirea situaţiei. Rămase doar cu resemnarea, căci gândurile sale nu le puteai auzi, simţămintele nu le puteai simţi.

25.

Doroteea era încântată, veselă, scria mereu mesaje în caietul de notiţe, pe care Naum îl purta cu el peste tot. Îl fotografia întruna pe Naum, apoi îl ruga să-i facă ei poze. Uneori ruga câte-o persoană să-i fotografieze împreună. Şi-ar fi dorit să meargă şi la apele termale de la Pamukale, aflate la vreo sută de kilometri de Kemer, dar s-au gândit că n-are să-i ţină chimirul. În schimb au făcut o excursie cu vaporul din port până la cascada Antalya şi înapoi. Pentru Doroteea a fost o călătorie de vis. Ziua era însorită, marea liniştită. Nava ieşi în larg şi pluti pe lângă malurile stâncoase, de culoare brună, cu configuraţii antice, brăzdând valurile până a ajuns în dreptul cascadei. Priveliştea părea extraordinară – turiştii se grăbeau să imortalizeze această clipă minunată, fotografiindu-se pe fundalul apei căzătoare. Naum o fotografie pe Doroteea cu braţele desfăcute în semn de nemărginită satisfacţie. Ora de excursie trecu pe neprins de veste şi peste o vreme nava porni îndărăt spre port. Naum continua să admire de pe proră frumuseţea mării şi ţărmurile abrupte. „Pe aici, cândva, în antichitate, au trecut oştirile lui Alexandru Macedon, se gândi el. Apoi făcu o deducţie banală: natura e veşnică şi în frumuseţe, şi în furie. Numai oamenii sunt trecători. Câte generaţii au admirat această frumuseţe, ce vine din vremuri străvechi şi care va mai fi admirată încă multe milenii la rând!”
Deodată îşi dădu seama că o pierduse undeva pe Doroteea. Porni în căutarea ei. O zări stând la o masă de la bufet, cu nişte fete şi băieţi, fumând şi discutând aprins. Vorbeau în engleză şi dânsul nu îndrăzni să-i deranjeze. Reveni pe chei şi mai veselă, şi mai entuziasmată. Prinse a

citi inscripţiile în turcă de pe frontispiciile clădirilor. În port s-au fotografiat la statuia ecvestră a lui Ataturk din preajma cheiului. S-au întors la staţiunea „Bel Tur" mulţumiţi, impresionaţi şi odihniţi. Fata insistă să-şi facă la un meşter ambulant un tatuaj în formă de fluture pe umăr, la modă printre tineri.
Şi iar o masă doldora de bunătăţi, odihnă, plajă, scăldat. După câteva zile fata începu parcă să se plictisească – se retrăgea tot mai des prin WC sau în locuri fe- rite să fumeze sau să-şi exerseze engleza cu tinerii turci, veniţi aici din Germania să se odihnească.
De ziua ei au petrecut la plaja cu şezlonguri şi umbrele albastre, apoi pe o terasă unde se gusta şi se bea totul pe gratis. Seara câţiva turci au încercat s-o acosteze, iar unul dintre ei, arătând către Naum, întrebă nestingherit:
– Cine este el – tată, bunic?
Altcineva dori să o ia la dans, dar Doroteea refuză, stârnind chiar un soi de zarvă între ei, de parcă Naum nici nu se afla alături. Când simţi că gluma se îngroaşă, Vainştein, ca jurist şi scriitor, avu inspiraţia să se adreseze poliţiei de moravuri, situată la fiecare intrare în staţiunile balneare ale Kemerului, şi să protesteze vehement că nişte persoane suspecte îi acostează soţia! Poliţia interveni imediat împreună cu patronajul hotelier, aşa încât după aceea nu au mai avut nici o problemă.
Doroteea era fericită. Mediterana i se păru domoală, dulce şi merita toată admiraţia. Pe oglinda albastră a valurilor navigau vapoare, iar în zare se desluşea clar insula ceea singuratică, în formă de broască ţestoasă şi plină de mister.
– Ai vrea să locuim, singuri-singurei, pe insula ceea din zare, îngeraşule? îl netezi pe cap şi Naum se simţi şi el urcând în al nouălea cer. Chipul fetei iradia de-o plăcere imensă şi această imensitate de pe chipul ei îi provocă un şir de gânduri albastre şi plăcute. „Iată unde poate găsi adevărata fericire pentru un suflet de copiliţă, precum e Doroteea", îşi zise el plin de mândrie că mai este capabil să aprindă focul dragostei într-o inimă tinerică. Acum era convins că fata uită acele aventuri copilăreşti şi că nu va mai reveni la ele. Şi că-i reuşi întru totul transferul în Imperiul îmbrăţişărilor sale cuceritoare. Doroteea, acest sufleţel trimis de la Dumnezeu peste viaţa lui mohorâtă de un an şi ceva, sălăşluia acum în aria destinului său. Dulcile sărutări şi îmbrăţişările pătimaşe, hăul ameţitor în care se prăbuşeau nopţile aici, sub stele sudice şi în simfonia talazurilor mediteranene, păreau să-i fi adus pentru vecie în încleştările unui destin fericit şi lipsit de orice nouraş. „Ce poate fi mai frumos pentru un bărbat de vârsta mea, care a izbutit să cucerească o domnişoară mai tânără decât mine cu 27 de ani şi care îşi sacrifică anii tineri, acceptându-te anume pe tine!"
Cu asemenea gânduri Naum savura acele clipe de fericire, îşi făcea în nopţile prelungi notiţe în «cronica» sa, iar a doua zi o plimba din nou pe Doroteea până târziu de tot pe litoralul nocturn însoţiţi de muzica talazurilor neastâmpărate, şi de o lună plină pe bolta cerului sudic. Era convins că fata nu va uita niciodată aceste clipe de mister şi surpriza pe care i-o făcuse cu ocazia împlinirii vârstei de 25 de ani.
În chiar seara zilei sale de naştere au mers la o saună turcească. Naum îi făcu întâi un masaj, după care o săpuni şi o spălă ca pe un copil, cu buretele, cu făină de porumb şi miere de albine. După ce se uscară îndelung, s-au îmbrăcat şi au mers pe una din terasele de pe ţărm, unde au petrecut o „seară albastră" până pe după miezul nopţii. Îi servea un chelner tânăr, cu mustăcioară, în frac şi cămaşă albă cu papion. Naum bău multă bere şi îi permise Doroteei, ca de ziua ei, să fumeze ceva mai multe ţigări. Se ameţise niţel şi la un moment dat îi veni să anunţe publicului motivul sărbătorilor. Mai mulţi bărbaţi se grăbiră să o felicite pe Doroteea de ziua ei şi chiar să o invite la dans. Puţin aburită şi radiind de satisfacţie, Doroteea, într-o pauză, arătă spre chelnerul cu mustăcioară şi i se destăinui lui Naum:
– Uite, îngeraşule, mie aşa tip de bărbaţi îmi plac!
– Mergi şi-l acostează chiar acum, îi scăpă lui Naum o zeflemea şi îi păru imediat rău de cele spuse.

– Nu, hulubaşule! O să înţeleagă că îl vreau. Dar în această seară nu-ţi pot aparţine decât ţie. Alt bărbat nu-mi trebuie…
Cele două săptămâni petrecute pe malul Mediteranei s-au scurs neaşteptat de repede şi când sosi ziua plecării, nu le veni a crede. Înainte de a merge la aeroport, administraţia staţiunii le-a organizat o excursie la expoziţia de blănuri şi giuvaiere. Naum se oferi să-i cumpere un lănţişor de aur, dar Doroteea refuză. Preferă să mai stea o bucată de oră în curtea instituţiei şi, cum era zi de odihnă, o zi senină şi frumoasă de sfârşit de mai, asculta fermecată vocea misterioasă a preotului musulman care chema lumea la slujba divină din acea amiază.
…Urcaţi în avion, Doroteea îşi culcă căpşorul pe umerii lui Naum şi zise visătoare:
– Au fost cele mai frumoase clipe din viaţa mea. Îmi voi aminti cu drag de ele. Îndeosebi mă bucur că am o sumedenie de fotografii, care nu-mi vor permite să uit aceste zile niciodată.
Îl sărută dulce pe Naum, adăugând:
– Mulţumesc, motănel! Nu am crezut vreodată că voi avea un asemenea prilej de a petrece împreună. Şi să ştii, orice s-ar întâmpla între noi pe viitor, tu eşti cel mai iubit şi mai drag bărbat din viaţa mea!
Au aterizat pe o vreme înnorată şi lumea parcă deveni altfel. Doroteea se pomeni căzută din rai şi acum trebuia să se deprindă cu acelaşi curs monoton al vieţii din această urbe înăbuşitoare. Amintirea Antalyei rămase într-un fel încrustată pe corpul ei ca de ciocolată, pe umărul tatuat şi în multiplele bijuterii pe care le procurase şi le purta la gât, pe braţe, asemuind-o cu o veritabilă turcoaică.

* * *
Pe Iţik Mazik îl găsi trist. Cum îl zări pe Naum, sprijini arcuşul pe strune şi-i zise un cântec vechi evreiesc.
Vinde Sara răsărită,
Că la vară se mărită…
– Ai priceput ce am păţit, frăţine? îl întrebă după ce sfârşi cântecul.
Din mila Honei mele am pierdut cu potcoavele o avere! Chiar şi la ceasornic am schimbat nechezatul de iapă după armăsar pe un cântec duios de cuc şi l-am vândut ca să mă achit cu debitorii. Am devenit lefteri şi iată-mă acum cântăreţ ambulant la poarta pieţei. Iar Hona înfloreşte – se laudă tuturora că ştie ce înseamnă business-woman!
Abia acum Naum observă barizul cunoscut rătăcind haotic printre mulţimea de capete din piaţă. Un fior rece îi străpunse creierul şi scăpă în surdină: „Doamne fereşte…” Îi aruncă în grabă lui Iţik o salutare şi porni grăbit spre staţie…
* * *
26.
După revenirea de la odihnă, Doroteea găsi în aşternutul lor agrafe şi păr lung de femeie. Era nedumerită cine ar fi putut să se tolănească acolo. Deveni prudentă şi mereu îi telefona lui Naum, să-i spună unde se află, ce face, că îl iubeşte, îl pupăceşte şi să nu fie trist, că deseară va veni acasă să-i gătească ceva gustos şi se vor sexui… Nu dorea să apropie pe nimeni dintre fostele ei prietene, inclusiv pe Taşca Lungu, cu care se întâlnea acum din ce în ce mai rar. În schimb pe Naum în vara aceea începu să-l îndesească cu vizitele unul dintre clienţii săi, devenit amic, Alexei Bonghiu, împreună cu amanta lui, Viorica, o farmacistă înaltă, avînd părul negru şi faţa pistruiată. Soţia lui Alexei era plecată la muncă în Italia, iar soţul farmacistei în Grecia. Farmacista le amintea bărbaţilor că ştiinţa a descoperit viagra, care le continuă viaţa sexuală. Pe Doroteea o informă care sunt contraceptivele eficiente, ce nu te îngraşă. Stăteau adesea toţi patru la masă, glumeau, făceau planuri de viitor, iar când plecau în urma lor rămâneau înţelegerea şi voia bună. Această pereche li se păru un exemplu grăitor – o domnişoară tânără alături de un bărbat în vârstă emană un farmec aparte. Alexei Bunghiu era vesel şi părea că înfloreşte în compania Vioricăi. Amicul avea slăbiciunea de a-l lăuda mereu

pe Naum că e un avocat deştept. Se împotmolise în nişte procese judiciare, la care participa Naum, şi îi vizitau mai în fiecare săptămână. Odată le-a adus în dar lui Naum şi Doroteei un motan de rasă, mare şi alb. Doroteea se bucură tare, dar pisoiul nu se acomodă la noii stăpâni – se ascunse printre cărţile de pe rafturile bibliotecii, de unde nu ieşi vreo săptămână. Ca să evite pierirea felinei ce nu reacţiona nici la mâncare, nici la băutură, îl rugă pe Alexei să-şi ia darul înapoi.
Într-un târziu, când se luară de vorbă de ce descoperise Doroteea în aşternut, Naum recunoscu că la plecarea lor în Turcia îi lăsase cheia lui Alexei să supravegheze apartamentul. Desigur că acesta ar fi adus-o aici pe Viorica… Au râs cu toţii când au aflat de suspiciunile Doroteei, iar cei doi guzgănei le-au mărturisit că le-a fost bine şi plăcut cât Doroteea şi Naum au călătorit în ţara celor patru mări! Şi Doroteea găti o masă copioasă cu ocazia revenirii din Turcia şi petrecură până aproape de miezul nopţii.
A doua zi pleca la Brânza, să vadă şi părinţii ce bronz şi ce tatuaj adusese ea din Turcia.
– Aş avea plăcere să mergem şi la anul să ne odihnim acolo.
– S-ajungem sănătoşi, o cuprinse la piept bărbatul. Şi o iscodi imediat: Şi ce ai să le spui părinţilor, cu cine te-ai odihnit la turci?
– Cu soţii Bunghiu. Doar am atâtea fotografii împreună cu ei.
– Hai mai bine spune-le adevărul. Că suntem soţ şi soţie! Cât se mai poate să tot ascundem adevărul… De-ai şti cât de mult aş vrea să merg şi eu cu tine la părinţii tăi! Să îi cunosc, să stăm la taifas, să îi bucurăm cu vestea că degrabă ne vom apleca capetele sub coroana cununiei şi că se vor bucura de vreun nepoţel…
– No-o-o! se îndârji Doroteea. Eu nu vreau nici căsătorită, nici copil. Vreau la muncă în America, să fac bani mulţi.
– Încearcă măcar…
– Toate la vremea lor, iepuraşule! se grăbi să pună punct acestei discuţii mai puţin plăcute. Părinţii mei nu sunt pregătiţi să afle acest adevăr… Ş-apoi e bine aşa cum trăim acum, fără ca preşedintele Moldovei să fie la curent cu cine eşti înregistrat, mai glumi ea. Ai în acest oraş atâtea femei neajutorate, cu odraslele tale, că abia-abia reuşeşti să faci faţă. Doar te văd în fiecare zi cum umbli îngrijorat şi stresat că nu le poţi satisface la toţi poftele…Îţi mai trebuie o belea în plus pe cap?
– Îmi pare rău că nu încerci să le spui, o ţinea bărbatul morţiş pe-a lui.
–Nu-ţi pară. Dacă aş deveni soţia ta, dacă aş avea copil, m-aş face rea cu totul, reluă Doroteea argumentul din repetate rânduri. Sunt o fire posesivă, hulubaşule. Voi cere să-mi acorzi atenţie numai mie. Iar ţie asta îţi trebuie? Zi mulţumesc că nu…
– M-am ataşat prea tare de tine.
–Mai vorbim când mă-ntorc. Am să vin încărcată ca o albină, să mă întîmpini la gară.
– Nu trebuie s-aduci nimic, avem de toate, zise Naum mâhnit.
– Mama nu mă lasă să mă întorc fără torbe cu mâncare, ştii prea bine.
– Bine, bine, murmură bărbatul. Să te întorci cât mai degrabă, are să-mi fie dor de tine.
27.
Revenită de la Brînza, Doroteea deveni şi mai mofturoasă, şi mai pretenţioasă. Îi amintea mereu că părinţii iar au presat-o să se decidă odată şi odată: ori rămâne să trăiască la oraş, în mizerie şi lipsuri, cu un salariu şi determinare iluzorie, ori se hotărăşte să plece la muncă peste hotare. Îl tot sâcâia pe Naum să se intereseze, prin cunoştinţele pe care le are, cum ar putea grăbi chestia cu un contract de muncă mai convenabil şi mai asigurat. Dacă n-are să o ajute el, cine altul are să o facă? Şi iar pomenea de prietenele şi cunoştinţele ei, care plecaseră pe un cap în SUA sau în Marea Britanie să îngrijească acolo de copiii bogătaşilor şi care s-au aranjat bine, primesc salarii bunicele şi au un alt viitor.
– Şi cu mine cum rămâne? o întrebă într-o zi Naum. Doar mie fără de tine are să-mi fie foarte greu, ştii bine…

– Dacă soarta ne va hărăzi să fim împreună, fii sigur, aşa are să se întâmple. Chiar de voi pleca, voi fi mereu cu gândul la tine, la revenirea în acest cuibuşor, unde am depus atâta suflet. Vom repara cele nereparate şi, venind din America cu bani, vom rezolva mai multe decât îţi închipui tu….
– Noi şi acum putem rezolva câte ceva, se opunea Naum. Mai avem bani în cont şi dacă doreşti, putem să mai procurăm din cele ce nu ne ajung. Iar în de- cembrie să facem o călătorie în Egipt, la piramide...
– Tocmai voiam să-ţi spun, prinse Doroteea în cleşte propunerea bărbatului. La etajul doi, deasupra firmei noastre, închiriază un spaţiu compania „Matrix". Vinde calculatoare şi tehnică de multiplicare, sunt multe piese cu care se poate renova biroul nostru.
Naum se lăsă convins şi s-au decis să schimbe calculatorul pe unul mai sofis- ticat. Chiar peste o zi Doroteea apăru în biroul lui cu un oarecare Felix, specialist în calculatoare de la "Matrix", un tânăr din sudul Moldovei, ce vorbea cu accent regăţean. Băiatul trebuia să instaleze tehnica şi programele. Lui Vainştein tocmai îi veniseră în vizită copiii şi el o lăsă pe Doroteea să supravegheze lucrul ma- istrului. Felix nu era căsătorit, dar sta în gazdă într-un bloc din aceeaşi mahala, cu o tânără cu care avea de gând să se căsătorească. Locuiau chiar nu departe de biroul domnului avocat. Avea un BMW cam vechi, dar bine îngrijit, încât părea o maşină de lux şi cunoştea tehnica şi tehnologiile informaţionale la perfecţie. Însă ceea ce nu-i plăcu lui Naum fură câteva gesturi şi replici prea familiare, de cum au păşit cei doi pragul. Acum la urechile lui ajunseră câteva chicoteli de-ale Doroteei, care-l puseră în gardă şi-i treziră nişte bănuieli mai vechi. Îi veni dintr- odată în memorie o glumă de-a Bunelului despre tânăra lui soţie şi flăcăii de la calculatoare, căreia atunci nu-i dădu nici o atenţie. Acum tocmai prinse fraza prin care fata îi explica tânărului că de fapt ea stă aici în gazdă la unchiul ei.„De fapt nu-i este deloc datoare cu o asemenea explicaţie", îşi zise supărat în sinea lui.
Schimbarea calculatorului şi apariţia tânărului de la „Matrix" în casa lor în acel sfârşit de vară îi suflară în jăratecul geloziei. Nici nu-şi dădu seama când se puse pe urmărit. Într-o zi, întorcându-se de la serviciu, trecu pe la alimentara de vizavi şi, când achită cumpărătura, îi surprinse prin vitraliul mare pe amândoi stând la taifas chiar în pragul blocului. Când îl văzu pe Naum ieşind din magazin, Doroteea se fâstâci şi-i făcu semn pe-ascuns lui Felix să plece, şoptindu-i că persoana care se apropie de prag nu este altcineva decât ... gelosul avocat. Naum se prefăcu că nu observase scena şi nu-i reproşă nimic, dar observă că Doroteea se refugiază tot mai des la balcon să fumeze şi-i prinsă în convorbiri interminabile cu cineva. Asemeni unui vulpoi bătrân, trăgea cu urechea, poate prinde câteva rupturi de fraze compromiţătoare. Nu avea nici o îndoială – fata intrase din nou în zodia ei incurabilă şi domnul avocat aştepta doar să adune temeiuri incontestabile pentru a-i da papucii. Adică pentru a o ruga frumos să plece de la el.
Îl „ajută" măria sa întâmplarea. Într-una din zile, Naum fu oprit în stradă de una din fostele lui favorite în tinereţe – o doamnă cu o coadă lungă, pe care mereu ba o împletea, ba o despletea. Îl întrebă pe şleau:
– Ştii cu cine îşi iroseşte sentimentele prospătura ta?
– E vreo problemă?
– În clădirea unde se află firma "Xerox" lucrează şi ful meu. E specialist în calculatoare.
– Şi dacă? întrebă el, grăbit să se despartă de doamna vădit tulburată.
– Castraveciorul dumitale îi aţine calea.
– Cui?
– Se plimbă amândoi în fiece seară cu maşina…
– Ei şi? îşi exprimă nemulţumirea Naum.
– N-am să-i permit! se revoltă dintrodată femeia, lăsându-şi coada lungă în pace, despletită, când văzu că Naum se îndepărtează. Băiatul meu are logodnică. Doroteea n-are ce să se bage!

Strigătul femeii în plină stradă îl înnebuni. Se puse şi mai aprig de pândă. De obicei, Doroteea pleca mai dimineaţă la serviciu decât el şi chiar a doua zi după întâlnirea buclucaşă din stradă prinse firul cum Doroteea, înainte de a ieşi din casă, avu un apel telefonic, pe care îl tratâ doar cu un răspuns laconic „Da, acolo". Îl sărută pe frunte şi o zbughi afară, grăbită la serviciu. Copacii din jurul blocului abia înmuguriseră şi Naum o urmări să urce în cursa ce trecea pe lângă circ. Deodată, însă, de după blocul din vecinătate stopă BMW-ul negru cu geamuri fumurii şi Doroteea se strecură cu o îndemânare uluitoare înăuntru.
Îi şi telefonă imediat.
– Adică, domnia ta are şofer personal?
– M-am întâlnit ocazional cu un coleg de serviciu, îi răspunse ea, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Şi întrerupse convorbirea.
Ziua întreagă nu-şi putu găsi astâmpăr. „Aceeaşi poveste, îşi zise, gândindu-se cu dispreţ la ea. E bolnavă. Poate că vrea să fie altfel, dar nu poate. Nimeni nu o poate salva…Iar eu? Oare cât să-i mai fiu înger păzitor? Tată, îndrumător, pedagog?"
Seara Doroteea veni acasă mai devreme ca de obicei, luându-l cu mângâierile, căutând discuţie.
– Ai să-mi spui ceva? o întrebă el uitându-i-se drept în ochi.
– Te rog, îngeraşule, nu crede nimic rău despre mine. Nu te înşel… M-am întâlnit cu un băiat care lucrează la "Matrix" şi m-a luat cu maşina la serviciu. Nici asta nu am voie s-o fac?
– Procedează cum îţi dictează conştiinţa, dacă o ai, îi spuse Naum. De mine nu depinde nimic. Iată, mama acestui „prieten" are pretenţii că îi strici viitorul. Să n-o păţeşti! Ştii că prietena lui e gravidă?
– Îngeraşule, n-are nici o prietenă! S-a legat de el o bolnavă psihic şi-l şantajează, sărmanul… Poate de aceea acum a închiriat garsonieră şi nu trăieşte cu părinţii… Bine, mai mult nu voi urca niciodată în maşina lui.Voi circula prin oraş în înghesuiala din transportul public…
Mai vru să o întrebe de unde ştie aceste detalii, dar vocea ei părea că-i zgîrie creierii şi se duse să se culce. Doroteea se spălă, se parfumă şi veni cu pielea ei catifelată să-şi trezească bărbatul în pat.

28.
Domnul avocat epuizase toate rezervele de încredere. Ar fi fost în stare să o ierte de nenumărate ori – simţea că o iubeşte la nebunie pe această fetişcană cu ochi căprui. Însă intuiţia şi zvonurile ce veneau tot mai multe din toate părţile începuseră să-i roadă, cu un cariu, orgoliul de bărbat. Până şi fiica Mirabela îl preveni odată, ca printre altele:
-- Am văzut-o în oraş pe mândruţa cu care convieţuieşti... Să vezi cât de mlădios a învăţat să urce în maşină! Îi place la volan sau cel puţin pe bancheta din faţă. Fii atent, batea (aici: tată (peiorativ), să nu-ţi crească degrabă coarne de cerb cu Doroteea ta...
„Ce să fac? se frământa Naum jignit şi înjosit. Nu am caracter. Alt bărbat, în locul meu, demult i-ar fi dat un şut în fund şi ar fi scăpat". Era, însă, ceva peste puterile lui să se despartă de ea.
Paharul se umplu la doar câteva zile – într-o după-amiază, aşteptând verde la semafor, trecu fulger pe lângă el BMW-ul negru. Culmea! – alături de Felix, chiar pe bancheta din faţă, fandosită, fuma maliţios femeia lui iubită, Doroteea! Maşina gonea spre bariera Sculeni, direcţie ce nu-i inspira gândul unei sarcini de serviciu.
Sângele îi năboi spre tâmple, iar cugetul prinse a dumica gânduri din cele mai încurcate şi mai nehotărâte. „Oare ce să mai fac? Poate să-mi găsesc o altă femeie?!" Era conştient că devine tot mai ridicol nu numai în faţa Doroteei, dar şi a cunoscuţilor săi, a multor clienţi care îl recunoşteau pe stradă şi care, avea impresia, îl ironizau când îl salutau cu un zâmbet slugarnic. Părea că fiecare îşi râde în mustaţă şi se bucură pe din spate că o fetişcană, pe cât de mişto, pe atât de porno îi pune coarne.

Într-una din acele zile, când noaptea trecută şi dimineaţa Doroteea îi jură credinţă, se puse din nou la pândă, nici el neştiind de ce. Se dosi printre lumea din staţia de autobuz, de unde se vedea ca-n palmă scara cu apartamentul lui Felix şi rămase acolo ceasuri bune. Şi poate că aşteptarea lungă avea să-i adoarmă vigilenţa, dar sună celularul şi Doroteea îl anunţă că termină lucrul şi vine curând acasă. Încă nu închise bine mobilul când descoperi BMW-ul compromiţător stopînd în faţa scării. „Da, e cum am presupus", îşi zise Vainştein, când din maşină coborî Dortoteea şi amândoi, şoferul şi pasagera, fură înghiţiţi de umbrele scării... Sângele prinse a-i clocoti să-i spargă timpanele şi inima. Se ridică să meargă acasă, dar se răzgândi şi rămase în aşteptare pe bancă, muşcându-şi unghiile şi frământând gânduri din cele mai bizare. „Ce să fac? Să o alung? Dar o iubesc! O iubesc, bate-m-ar cerul!", se acuza şi se căina el în acelaşi timp.
Domnului avocat nu-i plăceau buclucurile în casă. Certurile îi displăceau şi îl scoteau din starea de normalitate pe săptămâni, ba uneori şi pe luni întregi. Nu putea spune că precedentele sale soţii au fost şi ele curve, poate nici chiar femei de moravuri uşoare, dar mai toate i s-au nimerit fie cu caractere turbulente, fie cu cerinţe materiale exagerate, ceea ce şi stârnea certuri şi situaţii de scandal. Acum nu voia să repete trecutul. O iubea pe Doroteea, dar şi situaţia penibilă în care se pomenise din nou îl împingea să întreprindă ceva.
Cam la o jumătate de oră, cât trebuia să vină de la serviciu, Doroteea reapăru din umbrele scării. Era singură, în rochia ei scurtă cafenie, bine dispusă. Se uită la ceas şi păru să o ia în sens opus direcţiei către blocul lor. „Aşa, vrea să înconjure, ca să intre în bloc din cealaltă parte, ca şi cum ar veni de la staţie" ghici Naum intenţiile femeii. Dar în clipa următoare o luă de-a dreptul prin curte spre casă. Încă nu ştia ce-i va spune, dar se repezi să-i taie calea.
– De unde vii, dragă!? o apucă brusc de braţ şi se miră chiar el de câtă mânie desluşi în propriul glas. Te-am văzut cu cine ai intrat în bloc. E totuşi Felix şi întâlnirile voastre nu-s deloc întâmplătoare. Ce înseamnă asta, Doroteea?
Fata îl privi perplexă – nu se aşteptase să fie surprinsă în flagrant şi, buimăcită, murmură ce-i veni pe limbă, fără să se gândească la rostul vorbelor:
– Felix m-a adus de la serviciu până acasă, mai degrabă...
– Şi ai tras niţeluş prin aşternutul lui, îi continuă firul răspunsului Naum, mâniat la culme nu atât de răspunsul impertinent al fetei, cât de situaţia penibilă în care se pomeni.
– Mai mult n-am să fac, zise dânsa cu o voce stinsă şi vinovată.
Răspunsul îi păru cât se poate de banal. Simţi un dezgust, o repulsie pe care nu şi-o putea stăpâni.
– Mergi acasă, îţi iei catrafusele şi să nu te mai văd la mine în casă!
Răcni. Porunca sună categoric, cuvintele i se înşiruiră sacadat şi cu o răutate nefirească în voce. De data aceasta Doroteea îl privi ca niciodată cu ochii speriaţi. Chestiunea cu plecarea ei în SUA era destul de confuză, iar acum părea că se poate nărui definitiv. Un mare semn de întrebare stârnea însăşi funcţionarea acelui sistem de contracte. Să plece la o altă gazdă însemna să achite o chirie grasă, ceea ce ar lipsi-o practic de mijloacele necesare pentru plecare. Însă chipul hotărât şi negru al bărbatului nu-i lăsa nici o speranţă, de data aceasta nu avea cum să o ierte. Şi Doroteea începu a se ruga şi a plânge copilăreşte, ca să atragă mai degrabă atenţia şi celor trei agenţi ai SIS-ului (ca de obicei, ele tăifăsuiau în curte, pe banca din faţa blocului):
– Iartă-mă, te rog. Căci nu am unde să mă duc! Iartă-mă, îngeraşule...
– La Felix! urlă cu adevăratelea bărbatul şi banca de sub cele trei păru să tros- nească. Pentru prima dată SIS-ul încremeni şi nu suflă o vorbă. Una din ele îşi făcu la repezeală cruce şi până ca ce doi să intre în scară făcură şi ele picioare.
Ca să-şi mai stingă din ruşine şi revoltă, bărbatul îmbrânci femeia în intrarea din bloc, iar nu zăbavă pe întreaga scară tună zgomotul unei uşi trântite puternic.
În casă femeia se trânti pe canapea şi începu să plângă în hohote.

– La ce bun să te iert şi de câte ori! nu-şi putea stăvili furia Vainştein. Când ţie îţi plac alţi bărbaţi, îţi place să te freci cu Costic, Sebas, Felix... Cu orice armăsar îţi cade-n cale! Las' să te ia el în gazdă sau să-ţi ofere un apartament undeva în oraş... De ce-aş fi eu dator să asigur o femeie depravată ca tine, care nu are altceva în minte decât vagabondajul sexual. Nu, nici vorbă! Iată chiar acum îţi arunc toate bulendrele pe geam, ca să nu-mi mai păşeşti pragul, şi du-te să nu te văd mai mult între pereţii casei mele. Curvotină altoită ce eşti!
Cuvintele o biciuiau cu un şuier usturător. Nu-i păsa dacă le aud sau nu femeile de pe bancă, teama că va rămâne în stradă, cu plecarea peste hotare în derivă puse stăpânire pe toată fiinţa şi cugetul ei. Se puse pe bocit în batistă şi mai tare, ca la mort, împleticind picioarele în urma bărbatului. Vainştein porni să măsoare cu paşi mari şi grei odăile toate, de parcă era într-un acces de nebunie. Nu-i auzea plânsul, necazul îi sugruma gâtlejul, gata să-l sfâşie definitiv: „Cu ce am păcătuit, Doamne, ca să tolerez în casa mea atâta murdărie din partea acestui chip de înger, dar cu suflet păgân de diavol? Am 53 de ani, trebuie să-mi aranjez şi eu restul sorocului... Ar fi cazul să-mi aduc o femeie ca lumea în casă, dar nu pot... Sunt îndrăgostit de ea şi dacă pleacă, îmi va fi, sufleteşte, foarte greu şi rău... Şi de ce anume eu, Doamne, trebuie să sufăr neapărat curva asta lângă mine?!"
Ştia că şi de data aceasta o va ierta. De la o vreme se prinse la gândul că, poate, fata asta îl hipnotizează cu mâncărurile sale gustoase, aduse de-acasă, de la Brânza, şi trebuie pur şi simplu să-i ierte toate nebuniile. „U-u-ufff! Plânsul ei mă omoară!... Cât voi mai suferi stricata asta lângă mine?!" Gândurile îl năpădeau ca hoardele şi Naum se simţi ca un copil neajutorat. Se gândi să o pedepsească amarnic, doar ca ea ...să rămână.
Într-un târziu, bocetele fetei se stinseră treptat. Vainştein se abătu spre dormitor şi descoperi că Doroteea adormise. Şi deodată prinse a păşi în vârful degetelor... să nu o trezească.
Nu mai trăise asemenea ruşine, dar nici atâta răbdare nu ştia că poate avea. Toată noaptea se căzni să adoarmă, dar somnul fugea de la el ca lăcustele de ploaie. Aproape de zori îi păru să fi găsit soluţia de a se descotorosi de ea. „America! sări din aşternut drept în picioare. Da, America! Asta e soluţia! Am să o ajut să-şi perfecteze cât mai degrabă actele pentru ambasadă şi ducă-se în... voia ei! Numai aşa am să scap de ea. Şi ea de mine..."
Ultima frântură de gând îl întristă, dar nu mai era în stare să gândească. Se răsturnă pe canapea şi adormi somn lung şi greu.

* * *

– Îţi face vrăji, frăţine, negreşit îţi face vrăji, îşi dădu cu părerea Iţik Mazik şi lăsă vioara cu arcuşul pe laviţa aşternută cu o veretcă cam roasă. Naum nu avea cu cine să împartă necazurile sale. Dintre toţi prietenii singurul care l-ar înţelege cu adevărat este Iţik. La el şi veni să-şi răco- rească păsul. – Te hrăneşte cu mâncăruri gustoase, dar acolo-s vrăji făcute de ea şi de maică-sa. Negreşit. Gândeşte-te, frăţine. Tu o ţii la tine în tot confortul, nu achită nici chiria, nici serviciile comunale. Ai ajutat-o cu serviciul şi ea... te foloseşte. Ia seama, până la urmă are să te nimicească. Are să te usuce ca pe o iască. Ştii ce-i trebuie ei acum? E-he-he-i! Un armăsăraş tânăr cu potcoave, ca să se sprijine bine şi la împins să nu piardă nici un milimetru! Când s-a urca pe el, să aibă orgasme şi să ţipe, de să stârnească toţi maidanezii din cartier. Iar tu, cine eşti?! Şi Iţik făcu o pauză, îşi frământă pe un moment mintea, apoi reluă: Ia, cole, un băşinos bătrân, care o exciţi din când în când, dar nu-i aduci plăcerea cea aşteptată... Ascultă la mine, fii atent, gagica are să te falimenteze, cum m-a falimentat pe mine Hona când a stârnit aventura cu potcoave şi caiele! Ţie ea îţi trebuie pentru un masaj erotic, iar ea te foloseşte ca pe un măgar! Numai că n-are să te ducă în Ierusalim. Negreşit…

29.

Cât de mult ar fi vrut să nu ia în serios vorbele lui Iţik! Îl ştia de palavragiu şi ciucure de sfânta naivitate de când s-au cunoscut. Dar bănuiala că fata posedă o putere magică asupra lui

creştea pe zi ce trece şi se întărea în cugetul lui. Era destul să-i spună câteva vorbe dulci, să-l mângâie şi el se tembeliza cumplit.
După ultima ceartă se închise şi mai mult în sine. Doroteea părea să-şi fi luat iar o pauză în aventuri şi se tot străduia să nu-i dea nici un prilej de bănuială la infidelitate. Îi telefona, îi comunica unde se află... „Poveşti mai vechi, coniţă", îşi zicea Vainştein de fiecare dată când punea receptorul în furcă sau închidea celularul. Adevărul era că nu mai simţea nici o plăcere cu ea în aşternut. Era conştient că face dragoste cu el pur şi simplu din datorie. Doar că nu recunoştea. Ba chiar o făcea pe îndrăgostita – îl săruta, îi zâmbea şi-i spunea acelaşi rebegit „Doamne, cât de mult te iubesc!"
Naum mai insistă o dată la compania gestionată de fosta lui soţie, de astă dată i se adresă personal. Bela era o femeie experimentată, călătorise de nenumărate ori în SUA şi putea să-i găsească mai grabnic un contract de muncă.
– Cuconiţa ta pricepe engleza?
– La perfecţie. Ştie calculatorul...Te rog, ajută-mă! se rugă el cu voce disperată.
– Dacă e nevoie... E foarte complicat, dar mă voi strădui să te ajut. Mâine să vină la mine.
– Dacă se poate, caută-i un loc la Washington.
– De când te ştiu, ai fost un nemernic, Naum, nu se abţinu nici ea să-i mai pună sare pe rană. În loc să faci bine copiilor tăi, bunăoară, fiica Malca doreşte să înveţe la Ottawa, în Canada, are nevoie de susţinere morală, nu i-ar strica şi nişte bani, tu îţi ieşi din pepeni pentru interesul unei... cocote!
Doroteea o găsi chiar simpatică pe prima lui soţie. Avea ochi inteligenţi şi îi păru o femeie serioasă. „De ce nu s-au împăcat?" se gândi la un moment, dar degrabă îşi alungă orice gând lăturalnic – a venit să susţină o verificare a cunoştinţelor de engleză şi trebuia să se concentreze.
– Ai şanse să pleci, dar va trebui să obţii viză la ambasadă. Şi trebuie să fii conştientă că îţi asumi un risc, fiindcă ofiţerii de-acolo uneori resping fără nici o explicaţie cererea de plecare. Voi încerca să te angajez pe un contract de muncă la un hotel din Arlington, lângă Washington, în calitate de recepţioneră. Pe un an. Dacă te vei prezenta bine, vei avea posibilitate să-ţi prelungeşti contractul de muncă până la trei ani!
Asta însemna că Doroteea trebuia să mintă ambasada americană, prin acte false, că este angajat hotelier şi pleacă în SUA la muncă mai curînd pentru a acumula experienţă şi să-şi perfecţioneze limba engleză.
Acasă veni fericită. Până la finele anului rămăseseră săptămâni numărate şi se puse pe adunat actele necesare. Reluă în continuare cursurile de engleză, căci, după cum i s-a spus, în caz de reuşită, plecarea se preconiza pentru anul viitor pe la începutul verii. Şi cei de-acasă, deşi făceau reparaţie capitală şi intraseră în datorii, i-au făgăduit să o ajute. Mama Dina şi tata Mihail erau acum încântaţi de perspectiva fiicei.
– Vom mai împrumuta de la neamuri, de la cunoştinţe şi vom aduna suma necesară. Da tu ţine-te de domnul avocat, să te ajute şi el, nu-ţi face de cap. De Sfinţii Arhangheli invită-l la hram....
Doroteea pricepu că maică-sa ştie demult că trăieşte cu Naum. Probabil, mai ştie şi despre alte aventuri amoroase ale ei.

30.
În ajunul plecării în satul Doroteei avu mai multe emoţii neplăcute. Mama lui Avraam, căsătorită acum cu un italian, s-a stabilit la Torino. Avraam împlinise 17 ani, absolvise 9 clase gimnaziale şi pleca şi el în Italia. La despărţire băiatul îi spuse că va reveni acasă doar dacă va veni şi mama. Acolo se înscrisese deja la un colegiu. Despărţirea a fost grea şi pe faţa lui Naum se citea o tristeţe tulbure şi neînţeleasă. Era primul lui copil care pleca în străinătate...

În ziua hramului, de Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, plecă la Brînza împreună cu fiica Rahela. Din primul schimb de priviri lui Naum nu-i prea plăcu mama Doroteei. Nu a observat să zâmbească măcar o singură dată la masa plină cu bucate şi musafiri de toate rangurile. Simţea cum îl măsoară toată oastea gazdei din tălpi până-n creştet. Naum încerca să se simtă comod, să fie glumeţ şi chiar era pornit pe confidenţe. Pricepându-i intenţiile, Doroteea făcu pe supărata şi-i dădu de înţeles că ar putea să-i strice reputaţia în faţa rudelor. De fapt, ar fi vrut să fie cumva mai familiar, dar simţea că ochii mesenilor din Brânza parcă trădau adevărul despre el şi Ioana lor şi îl condamnau. Zâmbea galant cu doamnele şi diplomatic cu bărbaţii, spunea glume şi anecdote, dar simţea că râsul celor din preajmă e forţat, iar fiecare replică e presărată cu piper. Ca să scape de aceste presimţiri, într-o pauză se duse cu câţiva meseni mai întâi la staţia de epurare a apei, unde munceau părinţii fetei. Ca să mai topească din gheaţa răcelii dintre el şi rudele fetei, s-a fotografiat cu lucrătorii de-acolo, iar mama fetei i-a făcut o excursie prin staţie, explicându-i în ce constă lucrul lor, dar şi plângându-se de utilajul deja învechit şi de pericolul că poate fi con- cediată din funcţia în care a muncit o viaţă cu toată familia – a atins vârsta pensionării şi nu ştie dacă administraţia îi va prelungi contractul de muncă. Naum îşi dădu cu părerea şi încercă să se apropie cu câteva sfaturi privind legislaţia muncii şi practica angajatorilor şi cu această ocazie îşi mai limpezi părerile – cu toată sobrietatea ei, doamna Dina părea o femeie modestă, la locul său, muncitoare şi conştiincioasă, cunoştea la perfecţie principiile de funcţionare a utilajului. Până la urmă s-au mai fotografiat şi în poarta casei părinteşti, cu toţi oaspeţii veniţi să petreacă de hram.
Naum mai descoperi că Doroteea şofează cu îndemânări nebănuite – i-a adus de la autogara din Vulcăneşti până la Brânza cu maşina părinţilor, un „Jiguli” de marcă veche, dar încă destul de bine păstrat. Acum pricepu mai multe decât presupunea când o suspecta de infidelitate: „Ştie a mânui bine volanul, ce mai vorbă! Plimbându-se cu atâtea maşini străine prin oraş, nu a pierdut vremea în zadar cu Costic, Felix şi cine mai e acolo. Încaltea, a şi avut cu ce plăti...”
Când peste Brânza se lăsa amurgul, Doroteea îi conduse până la staţia auto, de unde urmau să se întoarcă în aceeaşi seară la oraş.
– Cum ţi-au părut părinţii Doroteei? dori să afle Naum de la fiică.
– Oameni simpli şi de treabă, răspunse Rahela. Mamă-sa mi s-a părut cam posacă şi prea des te măsura cu privirile ei încruntate. Ş-apoi nici nu era sinceră cu tine.
31.
Nici nu observă când sosi luna decembrie. „E al treilea an de când suntem împreună”, se gândi Naum şi se miră de această nouă măsurătoare, cu un nou punct de reper, cu un nou sistem de referinţă. Acum toată viaţa lui o împărţea în două perioade – cea cu Doroteea şi alta, parcă mai puţin însemnată, cu celelalte femei. Cea cu Doroteea părea să tragă mai mult la cântarul vieţii, chiar dacă cu celelalte avea zece copii, iar cu ea nici unul. Chiar dacă... Alungă gândurile urâte, care îi provocau numai indispoziţie şi necazuri. Poate nu mai e mult, îşi zise, deşi de mai multe ori se gândise cu groază şi presimţiri sumbre la ziua despărţirii lor.
Doroteea însă se afla mereu în vâlvora pregătirilor pentru plecarea în SUA. Îşi păstră locul de muncă la firma „Xerox”, deşi obţinuse de la Bunel un regim de muncă mai lejer. Deveni mai sobră, mai concentrată, mai atentă, parcă se şi mai maturizase. În ultima vreme lui Naum i se păru chiar că devenise alta – mai atrăgătoare, mai fermecătoare, dar şi mai gospodină. Întorcându-se de la serviciu, mătura, spăla, pregătea demâncare, apoi stătea ore în şir la calculator, studiind engleza, dialogând cu prietenele sale aflate deja la muncă în străinătate. În astfel de seri ar fi vrut să oprească timpul în loc, să o admire aşa o veşnicie. Dar timpul a fost întotdeauna neîndurător, iar cu dânsul îndeosebi. Decembrie se apropia de sfârşit, veneau sărbătorile de iarnă...
Cel de al treilea revelion consecutiv îl petreceau împreună – în doi, în aparta- mentul lui încăpător, cu trei camere, cu şampanie, lumânări şi bucate delicioase, pregătite de o gospodină

fermecătoare. Şi în acest revelion ea îl sărută când acele ceasornicului bătură sosirea Anului Nou, iar când patimile se potoliră, îi zise cu voce domoală:
– Îngeraşule! Ce bine e că te am alături... Anul acesta, cu ajutorul lui Dumnezeu, poate voi pleca la muncă peste hotare. Am să-ţi trimit mesaje, cadouri americane, iar după ce voi câştiga bani destui mă voi întoarce la tine. Vom face din apartamentul nostru o jucărie...
Sorbi din paharul cu şampanie şi continuă visătoare:
– În anul care vine am să-ţi mai fac o surpriză, care de fapt ţi se datorează mai mult ţie. Jos fumatul! Chiar din prima zi. Şi întrucât fosta ta soţie m-a asigurat că plecarea mea va fi posibilă pe la sfârşitul verii, nu mai târziu de toamna asta, vreau să-ţi fac o invitaţie.
– O invitaţie? Mie? o privi uimit Naum.
– Te iubesc atât de tare, motănaşule, ciripi ea cu vocea stăpânită de emoţii.
Vreau ca în luna mai să plecăm din nou la odihnă în Turcia. Părinţii mi-au depus de pe-acum bani la cec pentru plecarea în SUA...
Naum nu se bucură prea tare. Se aşteptase la o cu totul altă invitaţie. Îşi închipuise pentru o frântură de secundă că păşesc alături, ea în rochie de mireasă, el în costum alb şi papion negru, spre palatul fericirii, unde-i întâmpină nuntaşii, apoi trec la braţ prin tunelul de flori...
Scutură fărâma de închipuire şi zise totuşi pe un ton împăciuitor:
– Dacă va fi un an bun. Şi dacă, eventual, nu aduci nici un prejudiciu financiar plecării tale...
Şi iar au dansat o bucată de noapte, amândoi, acoperiţi de vocea plăcută a lui Chris Rea.
– Ce minunat e cu tine!
– Vrei să fim împreună totdeauna?
– Crezi că am de ales? zâmbi Doroteea strânsă mai aproape la piept.
...Avea impresia că cineva totuşi îi urmăreşte din negura nopţii. Un ochi rece, de plumb, bacovian. Şi cu un zâmbet vrăjmaş de zeflemitor: „Chiar aşa, careva- săzică? Las-o, dom'le, mai moale... Că vezi bine..."
Naum închise ochii, scutură din cap, şi vedenia dispăru...
32.
Acum era sigur – va pleca în toamnă, cu contract de muncă. Va lucra ca recepţionieră la un hotel din Arlington, lângă Washington. Chiar din primele zile ale anului era ocupată ca niciodată. Ziua muncea la firma „Xerox", în timpul liber învăţa din manuale şi de trei ori pe săptămână frecventa cursurile de perfecţionare a limbii engleze. În serile lungi de iarnă se aşeza la calculator, corespondând cu diferite persoane şi dorind să afle cât mai multe despre ţara de peste ocean. Adună toate actele necesare pe care trebuia să le prezinte la Ambasada SUA, ca să o accepte la interviul pentru acordarea vizei. O ajută Naum, desigur, obţinându-i o referinţă de la administraţia unui hotel din oraş, unde, chipurile, muncea. Tot el fu acela care o obligă să fie mai insistentă cu perfectarea actelor – să o contacteze pe fosta lui soţie şi să concretizeze unele detalii cu referire la contractul de muncă, care trebuia, şi el, prezentat la Ambasadă.
Plecările în America în acea perioadă ajunseră pe muchie de cuţit. Guvernarea comunistă intenţiona să blocheze activitatea firmelor ce se ocupau de plasarea cetăţenilor moldoveni în câmpul muncii peste hotare, monopolizând această afacere bănoasă într-o firmă gestionată de clientela lor. Şi chiar preşedintele ţării îi avertiză sever pe toţi responsabilii din guvern să pună, tacit, stavile la hotare– nici un greier să nu treacă! Bela îi telefonă chiar ea lui Naum, sfătuindu-l ca atunci când Doroteea va susţine interviul, să nu-i divulge ofiţerului cine anume a pregătit-o de plecarea în SUA. Oricum, pregătirile Doroteei decurgeau până una-alta în ritm normal, dar cu fiecare zi Naum cădea tot mai des în depresie, conştient că Doroteea îl va părăsi definitiv.
– Stai liniştit, îngeraşule, încă nu se ştie nimic concret – voi pleca sau nu, îl consola ea.
În ziua lui de naştere Doroteea pregăti, ca de obicei, o masă de sărbătoare. Seara veniră oaspeţi mulţi: Pavel Nică, Alexei Bunghiu, Anatol Roşcovanu, Sergiu şi Dumitru Fusu... S-au

veselit şi au lăudat-o pe Doroteea că e o gospodină excelentă. Şi copiii lui o acceptaseră şi o stimau – nu conteneau să o laude când îi servea cu bucate gustoase. Şi numai Naum se simţea prost – nu mai era acel de acum trei ani. Însă la vreo două zile i se făcu rău de tot şi fu nevoit să meargă la Nicolae Cucoş, medic la spitalul orăşenesc, dar şi un vechi prieten încă din copilărie. Investigaţiile l-au îngrijorat serios pe domnul doctor:
– Băiete, problemele tale sunt grave! Eşti bolnav de hepatita B şi trebuie să o tratezi neapărat. Pe deasupra, ce-i cu „pozitivele”? îi flutură el hârtiuţa cu rezultatele analizelor de sânge. La vârsta asta de unde te-ai mai pricopsit şi cu „busuioc” veneric? Cu cine trăieşti acum? Ea s-a controlat vreodată? Ori ai „cules” prin mahala această bogăţie?
Naum rămase perplex şi, din trist ce era, acum părea să i se fi înecat şi ultima corabie. Nu avu încotro, trebui să se interneze în staţionar. Nicolae Cucoş era un specialist recunoscut în tot oraşul. Cât a durat tratamentul, nu-l slăbeau telefoanele doamnei cu coadă lungă cu plângerile ei asupra celor doi. Doroteea rămase acum singură în apartament şi nu încăpea nici o îndoială că-şi făcea de cap nestingherit.
– Nu pot să-i fac nimic, dragă! se răsti într-un sfârşit Naum la pârâtoare. Dacă-ţi vine bine, prinde-o şi chelfăneaz-o!
Se plictisi să mai facă scene de gelozie, aşa că hotărî să o lase de capul ei. Ba chiar îi veni un gând năstruşnic – ca scriitor, ar fi bine să studieze psihologia unei curve veritabile. Poate de aceea a şi insistat ca Doroteea să nu-i facă nici o vizită.

– Nu pierde timpul, perfecţionează-ţi engleza, îi hotărî la telefon. „Şi şofatul” voi să mai adauge, dar se abţinu. Nu avea nici un rost.
Revenit acasă, Doroteea îl întâmpină cu o veste bună:
– Iubiţelule, deja am comandat biletele de odihnă la Kemer pentru luna mai. Am să folosesc o parte din concediul ce mi se cuvine, apoi, după ce ne întoarcem din Turcia, cealaltă poate o voi petrece acasă, la părinţi. Plecarea mea este preconizată pentru toamnă, aşa că până atunci mai este. Şi încă o noutate: la vară are să vină în ospeţie verişoara mea de la Tula, pentru o săptămână. Dacă nu eşti împotrivă, va sta la noi.
– Nici o problemă, răspunse Naum cu indiferenţă. Şi tot atunci găsi oportun să o anunţe: În timpul tratamentului medicii m-au avertizat că hepatita se transmite şi prin contacte sexuale. Şi mi-au mai depistat nişte maladii... Ciupercuţe, hlamide. Trebuie să te tratezi şi tu...
Doroteea primi această informaţie vădit liniştită.
– Chiar mâine am să o sun pe Viorica să-mi procur medicamentele necesare de la farmacia ei.
Naum părea acum absent la toate: la ordinea exemplară în care găsi apartamentul, la reacţia ei absolut liniştită, când îi pomeni de bolile cu pricina. De cînd trăiau împreună, nu avusese cu nimeni raporturi extraconjugale şi era sigur că anume ea l-a „împodobit” cu aceste boli venerice. Da, această fiinţă gingaşă de lângă el, cu ochişorii jucăuşi şi zâmbet fals. Şi ca să-i spulbere parcă gândurile negre, Doroteea reluă vorba despre concediu:
– Să le facem toate pe rând. Mai întâi plecăm la odihnă în Turcia, apoi ne vom trata şi bolile. Ştii că mai am şi boala mea de toate zilele.
Avea probleme cu intestinele – nu avea scaun câte o săptămână, dar să consulte un medic se intimida. Chiar şi lui îi spuse despre acest necaz peste un an de când s-au cunoscut.
– Cât am stat în spital, am consultat şi un proctolog referitor la dereglările tale.
– Ce-a spus?
– Să urmezi un tratament. Altfel pot apărea urmări grave. Până la cancer.
– Da? murmură ea pusă uşor pe gânduri. Peste câteva săptămâni trebuie să urmăm neapărat tratamentele. Dar mai întâi ne odihnim la mare! Situaţia rabdă – o săptămână în plus sau în minus nu schimbă nimic.
Se lăsaseră zile cu călduri şi arşiţă, iar odată cu ele păru să se instaleze treptat şi o înstrăinare inexplicabilă între ei, tolerată tacit de amândoi. În sinea sa Naum începuse să o urască pe fata

de care se îndrăgostise lulea, dar care îi provocase până la urmă atâtea necazuri cu infidelitatea ei. Nu se mai cutremurau la apropiere ca altădată, gingăşia fetei, trupul ei tânăr şi seducător părea că se brutalizase. Nu-i mai procurau plăcere discuţiile cu ea pe nici o temă, se ruga să vină cât mai curând toamna, când avea să plece. Poate că atunci se va simţi altfel, mai liber şi mai limpezit. Acum se lăsă dus de voinţa fetei – ea procură biletele, alergă prin magazine, aranjând pregătirile pentru mare. Nici măcar nu se mai interesa de ce vine seara târziu, chiar şi în zilele când avea engleza. Pe sufletul lui puseră stăpânire descumpănirea şi o imensă surzenie. Slujba, de câteva luni, nu-i aducea venit ca să facă faţă nevoilor copiilor şi mamelor acestora din oraş. Deveni chiar pesimist, iar tristeţea nu-l mai părăsea. În aşternut se manifesta fără nici o plăcere –îşi închipuia mereu cum Doroteea face dragoste cu altul. Devenise parcă şi mai neputincios. Când păşiră pragul aerogării cu bagajele burduşite, avu chiar o dorinţă stranie şi lugubră. Ca în timpul zborului avionul să se prăbuşească în mare. Prea multe greşeli făcuse până acum, prea multe. Şi faţă de fostele soţii, şi faţă de copii, şi mai ales faţă de propria demnitate de bărbat. Se considera un neghiob, un tontălău slab de fire, dacă tolerează cu atâta indiferenţă infidelitatea dezgustătoare a unei puştoaice, dacă s-a prins în laţul unor sentimente juvenile şi a ajuns să o iubească orbeşte, ca un drogat. Conştientiza că nici un bărbat din lume nu ar fi procedat ca el, că de mult şi-ar fi rânduit viaţa altfel. Nu mai era tânăr, dar nici atât de bătrân, mai avea posibilitate să-şi aranjeze viitorul, să-şi aducă în casă o femeie potrivită vârstei sale, şi nu o puştoaică desfrânată, care îl hrăneşte zilnic cu diminutive şi mângâieli false.

Toate aceste gânduri Doroteea nu i le putea citi şi era singurul lucru care îl împăca întrucâtva cu sine însuşi. De fapt, ce fel de împăcare putea fi? Nu mai dorea nimic, decât să facă un bine acestei fiinţe, ca în viitor, poate, să-i fie cel puţin recunoscătoare. Ş-apoi a comis în viaţa de până la ea atâtea greşeli! A fost şi brutal, şi crud cu femeile care i-au născut copii, neiertător şi josnic cu prima, dar mai ales cu cea de-a doua soţie. Acum simţea că soarta se răfuieşte cu el şi îi cere să-şi plătească poliţele destinului. Şi trebuia să rabde. Acum mergea la odihnă, într-o ţară a paradisului, avea nevoie de această relaxare, după ce se tratase de hepatită. Dar oricum, se simţea ca niciodată de prost, era total indispus. Şi numai pe Doroteea părea să nu o afecteze prea tare mina lui mohorâtă. Se culca mereu pe braţele lui, netezindu-i primele ninsori de pe tâmple:

– Fii mai vesel, motănaşule. Sunt alături de tine, se alinta ea până adormi. Când urcă în avion, descoperi că uitase în taxiul care îi aduseră la aeroport aparatul de fotografiat şi ochelarii de citit. Asta îl amărî şi mai tare – era sigur că nu va putea nici scrie, nici citi la mare. De data aceasta călătoria la Kemer i se păru lipsită de farmec, şi nicidecum nu se putea compara cu cea din vara anului trecut. Şi intuiţia nu-l trădă – primul disconfort l-au avut deja la cazare – deşi achitaseră o sumă frumuşică pentru un hotel de trei stele, administraţia îi cază la început într-unul de două stele. Abia după câteva nopţi, la insistenţa lui Naum, au fost mutaţi într-un hotel de patru stele, după cum era indicat în biletele procurate.

În acel an nu au făcut nici o poză, nu au scris nici o pagină. Culcat pe un pat pliant pe malul mării, Naum urmărea aproape absent cum Doroteea se bălăcea în apă – într-un costum de baie albastru, nu mai era acea domnişoară proaspătă şi fină, cum fusese anul trecut, când se plimbau pe aceeaşi plajă. Se străduia să ascundă nişte dureri acute în spate, căpătate chiar în ziua când aveau să vină aici, la Kemer – prietenul Dumitru Fusu îi aduse un sac cu zahăr pentru compoturile şi dulceţurile de vară şi Naum şi-a permis să-l ducă de la parter la etaj, în aparta- ment, de unul singur.

Trecură câteva zile şi situaţia parcă reveni la normal. Doroteea a intrat într-o zi în vorbă cu un tânăr turc care vorbea engleza. Au tăifăsuit o vreme, apoi i s-a destăinuit:

– Pezevenchiul... A întrebat dacă sunt liberă. Când i-am spus că eşti soţul meu, m-a privit uimit: „Nu eşti cu el, gândurile tale sunt în altă parte...”.

– Şi n-are dreptate?

–Ei, aş! se alintă ca de obicei Doroteea. Sunt numai a ta, iubiţelule!
După câteva zile de zbucium, Mediterana se linişti. Lumea se tot întreba: să fie vreun semn bun? Pe litoralul staţiunii balneare năvăliră parcă de undeva, din înălţimile munţilor, o puzderie de vilegiaturişti vorbind graiuri diferite şi înţoliţi pestriţ. În vecinătatea Doroteei şi a lui Naum îşi făcuse loc o altă pereche, care, probabil, conversa bulgăreşte. Discutau şi se contraziceau mereu într-o problemă ce ţine de arta fotografiei. Ambii dotaţi cu aparate performante, nu mai încetau să imortalizeze peisajele din jur, selectau feţe de oameni ieşiţi pe plajă, analizând apoi pozele deja pe monitor. Ecusoanele de la gât îi trădau că sunt reporteri ai prestigiosului ziar american Forwards. Fata era josuţă de statură, cu părul negru ca tăciunele, ochii mari, pătrunzători. Costumul de baie vişiniu amintea de imaginea unei nimfe din Grecia antică. Ceva la fel de miraculos ţineau să sugereze şi paşii cu care măsura ritmic nisipul de pe plajă. Bărbatul, dimpotrivă, era înalt, suplu, cu mustăţi şi barbă căruntă ca de ţap, cu un smoc de păr prins la ceafă. Lăsa impresia că este un preot de pe muntele Athos şi că a nimerit pe plajă, cu aparatul de fotografiat la gât, ocazional. Discuţiile dintre cei doi, aci domoale, aci repezite, îi aminteau lui Naum Vainştein nişte cuvinte bulgăreşti, învăţate în adolescenţă, când avusese ocazia să călătorească timp de o lună la Plovdiv, Sofia, Burgas şi Varna. Dar nu cuvintele propriu-zise, ci mai curând tonalitatea rostirii lor şi felul de a gesticula l-au făcut să înţeleagă că între corespondenţii americani de origine bulgară se iscase o ceartă.
Soarele se ridica nemilos spre zenit, iar întinderea plajei de la Kemer forfotea. Aerul îmbâcsit cu miros de citrice turceşti, cântecele ce izvorau ca apa din megafoanele instalate în hoteluri creau o atmosferă de adevărată sărbătoare pentru cei din jur. Şi numai Naum avea impresia că-l asediase un vacarm aproape insuportabil, obositor. Toată lumea se scălda şi se bronza, tolănită pe paturile pliante şi îndeletnicindu-se fiecare cu ce prefera – jucau şah şi dame, citeau cărţi şi ziare, rezolvau rebusuri şi integrame, admirau muzica sau pur şi simplu urmăreau prin binoclu corăbiile ce veneau sau plecau din chei, cascada din depărtare, zborul pescăruşilor, acum unicele fiinţe autohtone ale golfului Antalya. Lumea ca lumea, păsările ca păsările şi numai corespondenţii americani de origine bulgară făceau excepţie. Părea să fie în exerciţiul funcţiunii şi tot ce se întâmpla aici într-o clipă, într-o oră, într-o zi trebuia reflectat în timp şi în spaţiu. Altfel zis, continuau să adune materiale pentru publicaţia ce le-a încredinţat această misiune nobilă.
Urmărindu-le munca şi cearta, Naum se legase oarecum de această pereche, singurul subiect ce părea să-l mai intereseze acum pe tot întinsul mediteranean, mai degrabă ca scriitor decât ca simplu turist, care a evadat din tumultul civilizaţiei moderne şi vrea să-şi scuture stresurile, oboseala de peste an în apele şi în peisajul subtropical. Doroteea trecuse undeva pe planul doi, nici el neputîndu-şi explica de ce nu-l mai interesează, nu-l captivează, ca anul trecut, prezenţa sau lipsa ei. Ea se bălăcea în mare sau în piscină, se întreţinea cu tineri turci în engleză, bea tonic ori mînca o îngheţată la umbra unei terase şi, periodic, nu uita să vină lângă el, să-l cuprindă sau să-l sărute şi să-i spună aceeaşi frază banală „Ce bine e, motănel, că suntem alături. Te iubăsc, mă!”
33.
În penultima zi de aflare la Kemer, tabloul nu părea să sufere mari schimbări. Atât că Naum, scufundându-se în valuri, se lovi de o piatră şi simţi imediat o durere acută în coloana vertebrală. Deranjat de aceste dureri, se gândi că va avea din nou probleme cu hernia de disc, pe care medicii nu o dată i-au propus să o opereze. Din cauza bolii, de câte ori se mai scălda în restul zilei, se întindea copilăreşte pe burtă, intrând în apele mării ca o reptilă. Înotând aşa, parcă-l mai lăsau durerile. Prefera să o ia razna, depărtându-se de mal, unde era mai puţină lume şi astfel putea să admire munţii pitoreşti din preajma staţiunii, dar şi cerul albastru-siniliu.
Rămase oarecum surprins când observă că şi cei doi fotoreporteri preferau să înoate la o distanţă mai mare de litoral. Acum, când îi revăzu şi pe ei în largul mării, îşi aminti de unde i

se întipăriseră în minte cîteva fraze în bulgară: atunci, în 1977, se aflase o lună întreagă în compania Dimei Maţanova, o domnişoară drăguţă din satul Dorkovo, situat pe malul lacului Batak de lângă Pazardjik, în ţara trandafirilor, Bulgaria. După aproape treizeci de ani, de când nu o mai văzuse, păstra vie în memorie vocea ei zglobie şi cuvintele ruseşti pe care le rostea cu un evident accent străin. Îi veni aşa, dintr-odată, o asemănare a atmosferei de acum trei decenii, actualizând în simţiri comportamentul celor doi americani de origine bulgară. Poate că anume acest resentiment îl făcu să iasă la mal, lăsându-I pe cei doi fotoreporteri în obişnuita lor discuţie înfocată.
Scăpat de îmbrăţişările mării, părea că şi durerile din coloana vertebrală îl mai slăbesc, aşa încât simţi nevoia să se întindă pe o canapea de piele albastră. Razele soarelui băteau deja pieziş, parcă intenţionând să ascundă tot mai mult vârfurile de basm medieval ale Kemerului. Oamenii locului spuneau că pe aceste cărări, cândva, ţinuseră calea spre Palestina cavalerii cruciadelor. Acum însă Naum zări cum din apă îşi făcu apariţia „preotul" bulgar, care adineaori înota cu colega sa de la ziarul american. Era singur şi părea oarecum tulburat. Îşi adună agitat şi în grabă toate aparatele şi bulendrele într-un sac de campanie, îşi aprinse un trabuc cubanez şi, trăgând nervos din el, se întinse pe o canapea de alături. Era ora când de obicei oamenii părăsesc marea, grăbindu-se la cină, după care se adună la distracţiile de seară ce aveau loc cu regularitate în curtea staţiunii balneare Larisa M, lângă piscina cu apă dulce şi cristalină în care se oglindea puzderia de becuri multicolore, jucăuşe.
Noaptea trecu fără mari dureri, căci îşi întinse corpul pe perne moi. Dimineaţa se stârni un vânt puternic, valurile mării vuiau supărate, învolburându-se în talazuri rebele. Din vreme-n vreme tuna şi fulgera ca în cele din urmă peste tot litoralul să se dezlănţuie răpăitul unei ploi torenţiale.
Ploaia nu ţinu mult. Peste numai un sfert de ceas norii grei se topiră undeva în depărtările golfului Antalya, înspre Cipru. Ziua se aşeza cu aerul ei proaspăt, mirosind a fructe exotice, ca toate celelalte de până acum, îndeosebi a portocale turceşti. Cu atât mai neaşteptat fu tabloul lugubru pe care aveau să-l vadă pe plajă oamenii veniţi încoace îndată după ploaie – salvamarii scoteau din iureşul valurilor trupul unei domnişoare, având pe corp urme de vădită violenţă. Faţa îi era toată în vânătăi haşurate, iar gâţele-i lungi îi înfăşurau gâtul subţire, parcă anume să-i curme respiraţia. Era colega „preotului" din tandemul fotoreporterilor de la ziarul american. Ceea ce-l miră şi mai mult pe Naum e că nu descoperi nici urmă din tinereţea fermecătoare a bulgăroaicei pe care mai ieri o admira. Nici urmă din agitaţia celor doi fotoreporteri, care, câteva zile la rând, se grăbeau să imortalizeze clipele şi orele de odihnă ale unei întregi plaje turceşti.
Medicii-legişti au constatat moartea ei violentă, după care au acoperit-o cu un cearşaf alb, astfel marcându-i plecarea ireversibilă. Dar unde-i tânărul care a însoţit-o până la tragedie? Acum Naum îşi dădu seama de ce era tulburat ieri, când ieşise din mare. În doar câteva clipe se zvoni peste tot litoralul că a fost dat în ur- mărire internaţională şi că în toiul nopţii izbutise să părăsească staţiunea, lăsând portul Antalya şi făcându-se dispărut cu un avion în direcţia Mesopotamiei. În aceeaşi zi Vainştein, răpus de dureri, părăsi şi el Turcia. Alinturile şi mângâierile Doroteei acum îl iritau uşor, gândurile zburându-i bezmetice când spre chipul domnişoarei de acum treizeci de ani, Dima Maţanova, când spre trupul tinerei sugrumate în apele Mediteranei. Încerca să alunge aceste imagini, gândindu-se că va trebui totuşi să se interneze de urgenţă în spital şi să-şi opereze hernia.
Reveniră acasă văduvit de elanul şi entuziasmul din vara trecută. Nici bronzul de pe corpul Doroteei nu era cel de anul trecut. „Banală odihnă", îşi zise Naum, tot luptându-se să scape de cele două imaginii ce nu-l părăseau deja de-o zi şi ceva. Se gândi să se interneze imediat la spitalul de urgenţă, dar la Crocmaz murise bunica Doroteei după tată şi ea plecă cu părintele la înmormântare. S-a întors peste trei zile cu impresii apăsătoare. Tatăl ei, deşi mai avea fraţi şi surori, a acoperit aproape toate cheltuielile de înmormântare. La Crocmaz a fost şocată şi de

faptul cât de mult se bea... Curând însă a aflat că acele femei băutoare erau venite din satele vecine, căci la Crocmaz nu se obişnuia ca femeile să fie atât de strâns înfrăţite cu paharul. „Degradare completă, îndeosebi între femei”, mărturisea ea cu amărăciune. La întoarcere tatii i se făcu rău, avu o uşoară dereglare psihică – nu dormise câteva nopţi în şir. A fost nevoită să conducă ea maşina, iar din oraş a telefonat unei rude, care l-a dus pe tata la Brânza.
Dimineaţa următoare Doroteea se trezi mai devreme, se spălă, bău un ceai, privind MuzTV, programul ei preferat în ultimul timp, de la care mai deprindea mai mult graiul american al limbii engleze, apoi culegea câteva mesaje SMS şi pleca la serviciu. Naum plecă singur la spital.
Investigaţiile nu au durat prea mult. Profesorul Ghidirim, doctorul Cucoş şi alţi doi chirurgi pe care Naum nu-i cunoştea au fost unanimi – trebuia să accepte operaţia de hernie de disc.
– Dacă renunţi la intervenţia chirurgicală, există pericolul să dereglezi mai grav aparatul locomotor, îi emise verdictul profesorul.
La nici o săptămână după ce s-au întors din Antalya, se internă la spitalul de urgenţă pentru o serioasă intervenţie chirurgicală la coloana vertebrală.

34.
În taină, Doroteea se bucură că domnul avocat avea să fie ţintuit pentru mai mult timp la pat. Era un prilej pentru a se simţi în sfârşit liberă. Până atunci se întâlnea cu Felix ca pe furate – după serviciu, când la el acasă, când în pădure. Acum avea prilejul să o facă chiar în apartamentul domnului avocat, cât el se va afla în sala de reanimare, apoi la recuperare. Doar să se ferească de SIS. Deşi, de la o vreme, prea puţin contau pentru ea cele trei bătrânele care stăteau de gardă pe banca din faţa scării. Făceau sex peste tot, inclusiv în maşină, pe bancheta din spate, când se nimerea.
Felix nu avea cine ştie ce sentimente faţă de vecina sa din cartierul de sus. Îi plăcea mai mult să se laude câte unui amic:
– E dată dracului gagica! Pesemne că i-a fost totdeauna drag călăritul. Ca să vezi, la început îmi părea atât de modestă, dar acum în fiecare zi îmi pipăie pantalonii! Bravo gagioala! Tace şi face!
Când simţi parcă o răceală din partea lui Felix, nu se ruşină nici de braţele unor amici de-ai lui.Curînd mai toţi colegii de la „Matrix” prinseră a se întrece cu laude şi glume pipărate la adresa talentului gagicii de la „Xerox”.
Cât a stat în spital, se străduia să nu se gândească la Doroteea. Dar nu a fost să fie. Gândurile rele şi amărăciunea din inimă îi pricinuiau dureri şi mai mari, până a fost dus în sala de operaţie. Mai departe nu ţinea minte nimic. Aflase de la profesorul Ghidirim că operaţia a durat mai bine de două ore, cu anestezie totală, că atunci când a fost readus în salon, îl aşteptau aproape toţi copiii şi câteva dintre mamele lor. Când îşi reveni, simţi că se învârte totul în jurul lui şi ceru apă – gura îi era uscată. Stătea în salon cu încă trei bolnavi netransportabili. Stăruia un miros greu, iar pe lângă toate incomodităţile din salon de afară năvălea arşiţa de iunie.
Doroteea veni abia peste trei zile după ce a fost operat. Avea privirile îngrijorate, îi aduse apă şi ceva demâncare.
I-a spus că a sosit de la Tula verişoara ei Parascovia şi curând va veni pe câteva zile să vadă oraşul.
– Las-să vină, se învoi Naum, simţind durere în tot corpul.
L-a vizitat din nou la alte câteva zile, tocmai când se nimeri să vină feciora- şul lui Dorin cu mama sa. Se îngrăşase puţin. „N-o fi gravidă Doroteea?.. De la Felix?..”, îl fulgeră o bănuială, dar imediat îşi zise: „N-are acum nevoie de prun- ci, ia cu regularitate contraceptive... E în libertate deplină...” Înghiţind câteva noduri, se uita ţintă la Doroteea. Ea roşi. Lui Naum acum nu-i păsa dacă are pro- bleme mari sau mai mici, pe el îl apăsau cu totul alte necazuri. Când

îşi revenise după anestezie, descoperise că nu putea urina. Anestezia îi provocase complicaţii la vezica urinară şi medicii i-au aplicat un cateter. Asistentele medicale îi făceau injecţiile cam neglijent şi el scrâşnea din dinţi de durere.
A stat nemişcat pe spate peste zece zile. Doroteea nu a mai venit să-l vadă. Nici el nu a insistat. Avea o mică bucurie – în Elveţia se desfăşura campionatul european de fotbal, iar el era un mare microbist. Cineva din rudele pacienţilor din salon adusese un televizor mic şi priveau cu toţii meciuri până pe după miezul nopţii. Când se stingeau luminile, pentru Naum începeau coşmarurile. La capul lui era un pacient care-şi zdrăngănea întruna picioarele, lovindu-l în creştet. Avea impresia că aici, la spitalul de urgenţă, se află pe câmpul de luptă într-un război perpetuu. Câţiva pacienţi din saloanele vecine decedaseră si medicii i-au scos în coridor, ca pe o mobilă veche, lăsându-i „să se răcească". Până atunci Naum crezuse că moartea unui om este o tragedie, un dezastru care îi înspăimântă ne- apărat pe cei din jur. Acum vedea indiferenţa lucrătorilor medicali, a celor care alergau încolo şi încoace pe lângă cadavre, fără să se înfioreze. Şi Naum înţelese că în viaţă cel mai mult contează dragostea şi moartea e sfârşitul ei. Cu fiece zi se întărea în convingerea că a nimerit într-o capcană – prea tare se îndrăgostise de Doroteea. Simţea peste tot lipsa ei. Dar ce se va face când ea va pleca? Oricât ar părea de paradoxal, gândurile îi erau numai la ea. Şi totuşi trebuie să o ajute să plece. Conştientiza că ar fi o ironie să creadă că fata l-a iubit vreodată. Nu, a avut nevoie doar de serviciile lui. Şi totodată se mira cum poate să-l măgulească cu vorbe dulci, să se culce cu el în acelaşi aşternut, iar gândurile ei… O, de-ar fi putut să-i citească gândurile şi trăirile!
– Încornortatule! Scumpa ta Dorotee e în aşternut chiar în apartamentul tău cu altul... Se plânge că pentru tinereţea ei eşti... slab de sculă, îi întrerupse meditaţi- ile o voce anonimă la celular. Suna probabil de la un telefon din stradă.

35.
Către sfârşitul săptămânii i s-a scos cateterul. Rana mai sângera, dar i s-a permis de-acum să se mişte. Cum se va ridica, cum va face primii paşi, cum se va trata în condiţii de casă? – toate aceste gânduri îl frământaseră cât a zăcut la pat. Avea frică de ziua când va trebui să se ridice. Fiica sa Mirabela fu aceea care îl ajută să se ridice, să facă primii paşi. Tot ea îi procură de la farmacie un corset, pe care era obligat să şi-l pună când va fi să se ridice şi să se plimbe prin casă, sprijinit numaidecât în cârjă. Îl săgetau dureri mai în tot corpul, dar cel mai mult în spate şi la căile urinare.
Acasă fu transportat într-o zi de vineri. Doroteea plecă chiar a doua zi la Brânza să o aducă pe verişoara sa. Culcat pe canapea, rămase de unul singur, cu tavanul alb şi tăcerea din casă. Doar câte-un lătrat de maidanezi şi maşina gunoierilor mai spărgea liniştea din cartierul de sus. La o jumătate de oră sună celularul. Era glasul Doroteei:
– Nu fi trist, duminică mă-ntorc. O să-ţi aduc bucate gustoase. Mama a hotărât să-ţi trimită o perină, o plapumă şi două perne, să-ţi fie mai comod în aşternut! Nu te da bătut! Doar eşti bărbat în toată legea! Te pupăcesc, iepuraşule...
A doua zi îl vizită Mirabela. Veni să-l ajute să se mişte prin casă. Deşi depăşise frica primilor paşi, mai avea nevoie de sprijin. Mai exact, de o supraveghere, în eventualitatea că îşi va pierde echilibrul. Se temea să nu cadă întâmplător, iar o cădere i-ar fi fost catastrofală. Din dormitor trecu în salon, apoi dori să-şi vadă şi biblioteca. Cât lipsise, observă că apartamentul ajunse într-o uşoară dezordine şi confortul de odinioară părea să se fi retras undeva în amintiri. Se vedea că Doroteea nu se omorâse să-l ţină în ordine. „Cuibuşor de nebunii", zise în sinea lui şi se surprinse cu o bună doză de zeflemea.
Trebuia să stea mai mult culcat, iar când se ridica sau se aşeza pe pat, trebuia să respecte nişte procedee speciale, indicate de medic. Sâmbătă şi duminică în oraş a plouat, încetinind abia când Doroteea se întoarse de la Brânza, împreună cu verişoara ei Parascovia, o fetişcană cu talie de viespe. Aduse, precum a promis, mâncăruri delicioase, o plapumă frumoasă, o perină

şi două perne meşterite de mama ei, cadou special pentru domnul avocat, spre a-şi odihni coastele mai comod. Aşternu apoi pe pat lenjerie proaspătă, mai deretică în fugă cele lăsate la întâmplare în ajun, cuibuşorul lor reveni la ordinea de cîndva şi Naum se convinse o dată în plus că ea, cu anii, s-a făcut gospodină în toată legea. Parascoviei îi spuse aceeaşi legendă – că stă în gazdă la domnul avocat şi scriitor, care a ajutat-o şi o mai ajută mult. Seara Doroteea se culca în bibliotecă, împreună cu verişoara sa. Domnişoara din Rusia abia împlinise 19 ani şi nu-i trăsnea prin minte că Doroteea, la 26 de ani ai săi e capabilă să ducă o viaţă conjugală cu Naum. Parascovia avea un somn adânc şi nu simţi când, pe la miezul nopţii, Doroteea se strecură în aşternutul lui Naum. Era prima oară după câteva săptămâni când au făcut dragoste. Naum era fericit că i s-au restabilit funcţiile bărbăteşti, chiar dacă mai simţea dureri teribile în spate.

Cu Parascovia se împrieteni din primele clipe. Absolvise colegiul de medicină şi acum trecuse în anul doi la facultate, aşa că ţinea de minune locul unei asistente medicale. Naum stătea zile întregi în casă, respectând indicaţiile medicilor, şi doar arareori ieşea afară să se plimbe în jurul blocului. Parascovia îl însoţea. După câteva zile extinseră aria plimbărilor – ajunseră pe aleea bulevardului larg şi străjuit de două rânduri de tei târziii, care tocmai îşi scuturau floarea, dar parfumul lor fin şi fermecător mai stăruia, acoperind însă cu greu mirosul de gaze de eşapament. Lui Naum îi plăcea să servească domnişoara cu îngheţată şi să-i povestească despre tinereţea lui, despre vremurile când călătorea în adâncurile Rusiei, la învăţătură sau acumulând experienţă de viaţă, fie ca ostaş în armată, fie ca avocat, fie ca ziarist... Rusia dintotdeauna a fost pentru Naum o ţară miraculoasă, cu o diversitate de po- poare şi obiceiuri. I-au plăcut oamenii simpli din cătunele ruseşti, îi găsea acolo pe eroii lui Turgheniev, Tolstoi, Cehov, Şukşin, Abramov, era fermecat de frumuseţea lirică a naturii, descrisă inconfundabil de Esenin. Dacă nu s-ar fi născut într-o fami- lie de evrei basarabeni şi nu ar fi citit de mic operele lui Salom Alehem, poate că ar fi ales Rusia ca loc de trai. Acolo te simţi liber, aripile ţi se desfac în toată măreţia lor, ca să asaltezi imensitatea cerului şi a pământului. Parascovia îl asculta precum îl ascultase cândva domnişoara Giulietta Ghicciardi pe un genial muzicant, pe o bancă din Germania, ca în cele din urmă să-i dăruiască clipa de inspiraţie şi omeni- rea să se aleagă cu „Sonata lunii". Era o fiinţă duioasă, firavă, sinceră, neprihănită, cu boiul şi sânii încă nealteraţi de rutina şi neantul experienţei erotice şi Naum se simţea foarte bine în compania ei.

Peste o săptămână şi ceva Parascovia plecă şi Naum descoperi că în casă, dar şi în sufletul lui se înscăună din nou rutina. Mai ales când rămânea singur acasă, Doroteea grăbindu-se în fiecare dimineaţă la firma „Xerox". Se instaură din nou acelaşi curs al vieţii, cu zile şi nopţi când mai bune, când mai puţin bune. Era deja luna lui cuptor, cu arşiţă şi călduri insuportabile la bloc. Într-una din acele zile Doroteea se trezi fără celularul procurat în rate pe când muncea la asociaţie – i-a fost furat în troleibuz. De atunci Naum nu mai putea s-o contacteze telefonic decât dacă îl suna dânsa, comunicându-i unde se află şi ce are de gând să facă. Abia peste câteva săptămâni se pricopsi cu un mobil, împrumutat de la vecinii de la „Matrix". Era un aparat vechi, cu defecte vădite, căci i se răspundea mereu că abonatul nu se află în aria de acoperire. Într-o seară, când el îi făcu observaţie, Doroteei îi sări ţandăra:

– Ce sunt eu vinovată că aşa este telefonia asta idioată din Moldova!

De fapt era şi ea supărată – în celularul care i s-a furat, pe lângă faptul că era unul performant, avuse stocată foarte multă informaţie preţioasă. Acum simţea lipsa lui şi pretenţiile domnului avocat o iritau.

– Bine, calmează-te! Te aşteaptă interviul la ambasadă.

Şi Naum îi întinse invitaţia, în care era anunţată că peste două săptămâni trebuia să se prezinte la Ambasada SUA pentru interviu. Doroteea sări peste el şi începu să-l sărute, bucuroasă peste măsură. O potoli, odată cu durerile din spate, care încă nu-i trecuseră cu totul. De fapt, era mulţumit şi nu prea. Mulţumit că, în sfârşit degrabă poate se va sfârşi acest calvar, care

devenea tot mai insuportabil. Telefoanele cu voci anonime, care o pârau pe Doroteea în privinţa la noi şi noi bărbaţi cu care era surprinsă în oraş îl găsiră şi acasă. Aveau o periodicitate aproape fixă, ca un abonament poştal la o publicaţie periodică. El nu mai reacţiona în nici un fel. „Fie ce-o fi! Ştiu că nu mai nutreşte nici un sentiment sincer faţă de mine. Trebuie să scap şi eu de obsesia pentru ea...”
Cu aceste gânduri adormea şi se trezea. Era într-o convalescenţă nu numai fizică, ci şi sufletească.
* * *
– Am decis să emigrez în America.
Aproape că nu-i recunoscu vocea. Iţik Mazik părea abătut din cale afară. Bâigui ceva a scuze, că-l vizitează abia la câteva săptămâni după operaţie, dar Naum îi spulberă remuşcările, încercând să pară vesel. De fapt, era sincer bucuros de vizita unui dintre cei mai fideli amici. Îl neli- niştea însă starea Honei – purta acum perucă pe capul acoperit cu ace- eaşi broboadă, mereu ştergându-şi fruntea, bărbia, gâtul de sudoare. Iţik o ţinea de mână şi se străduia să nu o scape de sub supraveghere pentru nici o clipă.
– Plec! Hona mea nu mai poate suporta aici nici clima, nici sărăcia. Şoin gheendict!(Gata! (ivrit). Businessul nostru s-a dus de râpă! Mergi cu noi în ţara raiului pe pământ, onorate Naum?
Naum nu se grăbi să-i răspundă. Privi în ochii tulburii ai Honei şi un fior rece îi străpunse spatele. Simţi iar câteva săgeţi în locul operat.
„Unde vă porniţi, sărmanii de voi, în starea asta? voi să le zică, dar se reţinu.
– Dacă aş putea să iau mormintele părinţilor cu mine, aş merge, zise într-un târziu.
– Ce te-ai legat de morminte? izbucni Iţik. Vom veni la locul de veci al părinţilor în fiecare an! Angajăm o persoană care să păzească, să îngri- jească mormintele! Hai cu noi la Miami! Acuma toţi pleacă. Nu aştepta aici zile mai bune.
– Nu plec nicăieri, răspunse de astă dată hotărât.
– Mişighin a cop! (nebun de cap (ivrit) făcu Iţik nemulţumit de îndărătnicia oarbă a prietenului. Fă cum doreşti, dar noi plecăm!
– Să vă ajute Cel de Sus!
– Totuna plecăm! Aici, în pustietatea asta basarabeană, nu mai are nimeni ce face…
Şi zicând acestea, Iţik îşi turnă un pahar cu tărie dintr-un şcalic (vas din sticlă de 250 ml) pe care-l aduse, probabil să marcheze despărţirea. Bănuia că Naum n-are să accepte plecarea şi nici să o încuviinţeze pe a lor. Dădu stopca (păhăruţ mic de 50 ml) peste cap, aduse vioara sub bărbie şi trecu cu arcuşul peste strune. O frântură de melodie tristă se desprinse din inima viorii, apoi amuţi cu un scârţâit fals, de parcă glasul viorii se întrerupse la o jumătate de notă. În clipa următoare Iţik Mazik dispăru în întunericul uşii, ducând-o pe Hona lui de mână.
Era mai bine de un ceas de când înnoptase…
* * *
36.
Deşi i se părea că timpul se scurge încet, parcă făcându-i în ciudă, pentru Naum luna august căzu pe neaşteptate. Malca, fiica lui de la prima soţie, absolvise cu succes Liceul „Spiru Haret” şi acum pleca la învăţătură în Canada, la Colegiul Algonguin din Ottawa. Avu emoţii până când primi de la fiică vestea că a ajuns cu bine la destinaţie. Se mândrea că uneia dintre odraslele lui i-a reuşit plecarea la studii peste ocean, dar în acelaşi timp o tângă neînţeleasă îl copleşea tot mai des. „Toată lumea pleacă… Cu ce o supără acest meleag de o rară frumuseţe şi blajinătate? Ce nu-i ajunge? De ce nu şi-ar făuri aici, pe loc bunăstarea şi fericirea? Pe acest pământ, în care, dacă scapi o sămânţă şi cerul o lacrimă peste ea, creşte un pai cu bobul plin? Un neamţ la o adică, pentru a culege roade mă- noase, trebuie să care cernoziom peste argila lor, să toarne fertilizanţi cu găleata, pe când aici în Moldova…”

Ieşi să se plimbe pe bulevard singur. Se întremase deja binişor şi putea să umbe fără baston. Totuşi, îl luă pentru orice eventualitate. Măsurând mai mult trotuarul decât sprijinindu-se în el, trecu pe lângă căsuţele din foi de carton în care se aciuaseră două boschetare şi un boschetar. Şi le improvizaseră de puţină vreme în curtea blocului lor, chiar în spatele bănicii unde „prezidau" cu regularitate cele trei
„pălării de damă de la SIS". În văzul lor şi al altor locatari, schimbă cu ei mai multe vorbe, îi întrebă de sănătate şi viaţa lor de câine, le lăsă ceva parale şi primi de la ei câteva cărţi de valoare aduse de la gunoiştea oraşului. Pe bulevard găsi murdărie şi iarbă călcată peste tot – cu jumătate de lună înainte de începutul anului şcolar, în oraş se organizau iarmaroace, şi la spartul lor, până a doua zi dimineaţă, oraşul era împânzit cu resturi de hârtie, pungi de celofan, etichete şi alte gunoaie de tot felul. O bătrânică întârziase cu două coşuri largi din lozie, din cele în care femeile de la ţară obişnuiesc să pună pomenile când pleacă la biserică sau cele de sfinţit în noaptea de Paşti. Bătrânica îşi trecu câte o mână prin toartele coşurilor şi era gata să plece, când prinse privirile domnului elegant asupra lor.
– Vă plac, nu-i aşa, domnule? Sunt ultimele, poate le cumpăraţi?
În privirile ei Naum citi o rugăminte incomensurabilă. I se făcu oarecum milă.
– Cât fac împreună? întrebă el, mai mult mecanic. Nu conta cât ar fi costat, pentru el acum conta acea privire rugătoare şi chipul bătrânicăi de la ţară, pentru care cele două-trei sute de lei făceau mai mult decât un onorariu de avocat. Le cumpără şi se întoarse dintr-odată spre casă.
Doroteea fu încântată de această achiziţie ciudată şi îl rugă să i le dea ca să le ducă la Brânza. „Mama o să se bucure mult!" fu argumentul ei final.
– Să le spui părinţilor de unde te-ai pricopsit cu ele, se amuză Naum.
– Pe ei cel mai mult îi interesează plecarea mea, zâmbi fata.
Naum era convins că Doroteea va reuşi la interviul de la Ambasada SUA, prevăzut pentru luna octombrie. Prin firma primei sale soţii primise de la ad- ministraţia hotelului Cristal din Arlington contractul de muncă şi nu-i rămânea decât să aştepte ziua plecării. Era început de an şcolar, cu aglomeraţie de tineri la ambasade, care doreau să emigreze pentru un loc permanent de trai sau pentru studii în străinătate. Se formau cozi enorme la ambasade, în special la cea a SUA şi a României. Lumea pleca, pleca, pleca. Şi nu lume de rând, ci viitorul acestui meleag. Mai toate cunoştinţele lui Naum, trecute de 50 de ani, se lăudau că au rămas fără copiii care au emigrat în străinătate şi cât o duc bine acolo. Satele deveneau din ce în ce mai pustii. Printre oamenii de rând tot mai des se vehicula părerea că aceasta este unica modalitate de a te salva, de a-ţ reface viaţa.
Tot în aceste zile plecă în SUA, în statul Florida, la Miami, Iţik Mazik, împreună cu Hona lui. Naum îi petrecuse la aeroport, împreună cu Doroteea. La despărţire, Iţik îl sărută mai întâi pe Naum, apoi pământul, şi ambii, el şi Hona, cu lacrimi în ochi, se grăbită să urce scara avionului... Despărţirea o emoţionă adânc pe Doroteea. La început Naum luă starea ei ca pe o nouă mostră de fariseism, dar mai târziu avea să se convingă că fata trecea prin trăiri sincere. La solicitarea conducerii de la hotelul Cristal, Doroteea a telefonat de câteva ori, a vorbit cu administratorul, care a rugat-o să-i trimită prin internet câteva poze. În SUA, la hotelul din coastele capitalei, era nevoie ca personalul să fie tânăr, elegant şi frumos. Naum îi făcu mai multe poze, în diferite ipostaze, pe care urma să le trimită prin poşta electronică. Curând primi două recenzii încu- rajatoare. Era fericită, trăia cu gândul la viitor şi pentru ea părea să nu mai existe trecutul şi prezentul. Se concentra şi alegea cele mai calme, cele mai reţinute fraze în timpul convorbirilor telefonice cu administraţia hotelului, unde ştia că va ajunge în octombrie. Când vorbea cu Washingtonul, îl ruga pe Naum să o lase singură în salon, deşi ştia că nu înţelege engleza.
37.

Doroteea fredona mereu un cântec, ce semăna mai mult cu un imn. O auzea pentru prima dată cântând. Administraţia hotelului o acceptase ca pe un potenţial candidat şi-i furnizase informaţia cum trebuie să procedeze în viitor, dacă ambasada îi va accepta plecarea la Washington. Era informată că, odată cu sosirea la destinaţie, va fi cazată pentru o perioadă de două săptămâni la hotel, până îşi va găsi o gazdă în sectorul particular al capitalei americane. Mai află că va lucra împreună cu o turcoaică, ce urma să sosească din Turcia.
Naum analiza cum se pregăteşte Doroteea să ajungă la destinaţie. Nu fuma, nu dorea să fie sunată la telefon şi rupsese orice legătură cu toate prietenele sale, inclusiv cu Taşca Lungu.
– Îngeraşule, aş avea nevoie de banii cu care am cumpărat biletele pentru Kemer, îi spuse ea în ajunul interviului.
– Nici o problemă, răspunse Naum mai mult mecanic. Nu încercă nici să protesteze, nici să o întrebe de ce i-a făcut acea surpriză, dacă nu era convinsă că are destui bani. Împrumută de la amicul său Tudor Şoltoianu opt mii de lei şi-i dădu fetei. Pentru Naum anul se dovedi a fi destul de anevoios din punct de vedere material. Stătuse de două ori în spital, avea grijă să le dea copiilor bani pentru vacanţă şi începutul noului an şcolar. Doroteea însă, când îl vedea amărât, încerca să-i alunge tristeţea:
– Nu te descuraja, motănel, ne descurcăm noi cumva...
În dimineaţa zilei în care se pregătea să plece la ambasadă, Naum o binecuvântă. Pe la orele mesei Doroteea îl telefonă în culmea fericirii:
– Am trecut cu brio interviul, mâine primesc viza şi la 13 octombrie zbor spre Washington!
Avu senzaţia că vocea fericită a Doroteei dezlănţui în sufletul lui un cutremur dezastruos. Pământul prinse a-i luneca de sub picioare. „ S-a terminat” – îşi zise în sinea lui şi un tremur rece îi cuprinse toată fiinţa.
Doroteea veni acasă seara târziu. Nu o întrebă unde a fost, cu ce s-a ocupat. Privea tăcut într-un punct imaginar din tavan.
– Nu te mâhni, iepuraşule, sunt alături de tine, îi netezea ea părul. Vocea, mângâierile ei păreau artificiale, false.
Seara îi spuse cât de fericiţi sunt părinţii ei că pleacă să cîştige bani. Îşi făcu un plan pentru zilele ce vor preceda plecarea. Trebuie să treacă pe la firma „Xerox”, să informeze administraţia că demisionează definitiv şi să i se dea soco- teala, să comande un bilet de avion la o agenţie, apoi să plece pe o săptămână la Brânza. După care va reveni pe 11 octombrie să-şi facă bagajele. O vedea acum ca pe o persoană absolut matură, era evident că nu mai are nevoie de sprijinul, de sfaturile lui.
– Hai mai bine să vorbim despre viitorul nostru, propuse deodată Naum, ştiind din capul locului că nu va obţine nici o promisiune concretă de la ea.
– Te-ascult, iubiţelule, şi Doroteea se aşeză pe canapea, îl îmbrăţişă şi se lipi cu gingăşie de umărul lui.
– Pleci... începu Naum. Pentru totdeauna.....
– Îngeraşule, ştii cât de mult ţin la tine...
– Te rog să mă asculţi, o întrerupse bărbatul. Vreau să-ţi dau nişte sfaturi, dacă ai nevoie de ele.
– Desigur, motănel, sunt numai ochi şi urechi.
Naum oftă adânc, parcă voind să-şi adune tot curajul, apoi începu:
– Când vei ajunge acolo, să nu faci dragoste cu primul bărbat întâlnit în cale. Să îngădui niţel, până se vor da cărţile pe faţă.
– Îmi pare rău că mă consideri uşuratică, îngeraşule.
– Vorbesc serios, Doroteea, nu-ţi sunt duşman. În caz că vei întâlni un alt bărbat, mă poţi părăsi, dar s-o faci pe artista.
– Adică?

– Ştii că sunt o fire emotivă. La început, în prima jumătate de an, să-mi scrii cât mai multe mesaje... ca să mă pot obişnui fără tine. Dacă vei tăcea, am să înnebunesc... Ştii bine că te iubesc…
– Ştiu, iubiţelule, ştiu, încuviinţă ea mângâietor, ţuguind buzele ei cărnoase şi sărutându-l.
– Dacă îmi vei scrie, voi continua să te simt aproape. Jură că-mi vei scrie.
– Bine, jur.
– Nu insist ca după un an sau cât vei sta acolo, în SUA, să revii la mine. Dacă vei întâlni bărbatul potrivit, căsătoreşte-te. Dar să ştii că uşa casei mele totdeauna va fi deschisă pentru tine.
– Desigur, iepuraşule, căzu de acord fata. Doar că viaţa ta e monotonă şi tristă. Ai puţini prieteni.
– Prieten mi-ai fost tu şi mi-a fost suficient. Femeie mi-ai fost tu şi la fel mi-a fost suficient...
– Bine, bine. Hai să ne sexuim, apoi să dormim. Mâine mă aşteaptă multe treburi. Şi mai trebuie să plec la Brânza.
– Noapte bună! Să nu uiţi să mai scrii ceva în „«cronica»” mea. Când voi citi, am să te simt alături.
– Vise plăcute, motănel! Încă nu am plecat nicăieri.
Doroteea adormi şi se adânci în obişnuitul ei sforăit. Naum rămase rezemat într-un cot şi savura chipul ei dormind. De câteva ori o sărută pe frunte, pe ochi, pe obrăjori, pe bărbie, pe gât. Ea simţea căldura sărutului şi, rămânând cu ochii închişi, surâdea ca un prunc. Plecarea fetei, conştientiza el, îi va schimba radical viaţa. Îl va arunca în mrejele cotidianului anost.
Ca de obicei, în zori Naum adormea pentru câteva ore. Doroteea, şi de această dată, se trezi devreme, îşi adună toate lucrurile, actele pe care trebuia să le lase acasă, la ţară. Pregătirile ei semănau cu o evacuare totală – se goliră umeraşele, sertarele, dulapurile. Adunase multe buclucuri şi pentru a merge la gara de nord trebuia să cheme un taxi. Dar acest lucru putea să-l facă şi mai îndeseară. Acum trebuia să meargă la serviciu, să-l anunţe pe „Bunel” că îl părăseşte şi să-şi pri- mească simbria. Îngădui o habă, apoi se aşeză la masa de scris din biroul lui Naum, făcu notiţe în „«cronica»” lui personală şi îi lăsă un bileţel:
Dragul meu iepuraş!
Îţi doresc un weekend fericit. Să nu fii trist şi vei vedea că totul se va aranja. Eu îţi sunt alături, oricum!
Te pupăcesc, Doroteea.
P.S. Să fii cuminte, mă întorc degrabă!
Când reveni din oraş, Doroteea era palidă, indispusă. Se vedea că avusese un conflict, despre care Naum nu prea avea chef să o întrebe. Va dori, îi va spune. Ea se retrase în odaia din bibliotecă şi vorbi îndelung şi agitat cu cineva. Mai întâi româneşte, apoi ruseşte şi englezeşte. Când se apropie ora de plecare la Brânza şi comandă taxiul, Doroteea păru să observe în cele din urmă şi prezenţa lui Naum. Îi povesti, indignată, cum a petrecut-o „Bunelul”. Ştia, câinele de el, că dânsa pleacă şi are bilet pentru America! Când i-a cerut salariul, a scos banii din buzu- nar şi i-a aruncat supărat pe masă. Amintindu-şi de acel gest ofensator, izbucni în plâns. Lui Naum i se făcu milă de ea, o apropie la piept, liniştind-o.
– Unde plec eu şi ce mă voi face fără tine, iubiţelul meu!? aproape că strigă printre lacrimi Doroteea. Ce-am să mă fac fără tine?
Ultimele cuvinte i s-au părut sincere, durute şi Naum mai să izbucnească şi el în plâns. Îi fulgeră prin minte: „Totuşi, mă iubeşte. Iar când mă va pierde, are să mă iubească şi mai tare. Are să-mi simtă lipsa...”
Înainte de a ieşi pe uşă, Doroteea îi lăsă unele din lucrurile ei pentru Rahela.
– Să mă aştepţi că am să vin, zise ea la despărţire, printre sughiţuri. Mă vei ajuta să-mi cumpăr atunci o geantă de călătorie... Doar am de făcut cale lungă.
Naum rămase singur în casă. Simţea un gol imens în suflet.

După plecarea ei, l-a sunat tatăl Doroteei, ca să-i mulţumească în numele familiei pentru ce a făcut ca fiica lor să poată pleca cu contract de muncă în America. Părinţii nu ştiau că Doroteea are să mai fie o săptămână la Brânza, câteva zile la oraş, după care va veni clipa despărţirii definitive.

38.

La Brânza părinţii ei erau în plină reparaţie, care părea că luase un caracter cronic şi nu se mai sfârşea. Doroteea se arătă ca niciodată harnică – a cărat nisip cu maşina de lângă Gârloi, un loc din capătul satului, din Zăvoi a adus apă în bidoane. Împreună cu tata au făcut mortar şi au finisat pereţii din cămară, unde dânsa dormea de fiecare dată când venea acasă. În această odaie fusese un incendiu şi acum, după reparaţie, încăperea devenea mai spaţioasă şi mai luminoasă. Îşi dădea seama că degrabă nu va veni în sat ca să-i mai poată ajuta. Câteva zile a muncit din greu, apropiind întrucâtva sfârşitul reparaţiei. În zilele rămase s-a plimbat cu maşina tatei pe la toate prietenele şi prietenii din sat. L-a vizitat pe colegul său Vasile, cu care avuse o aventură de dragoste înainte de a se întâlni cu Naum. Şi-au amintit de vremurile de odinioară şi au băut câte o bere. Era mândră că pleacă în America. Vorbea cu încântare despre civilizaţia de acolo şi spunea că va face tot posibilul să rămână cât mai mult în SUA ca să facă bani mulţi. Îşi va procura o maşină luxoasă, apartament la oraş. Vasile avea calculator şi ea îl rugă să-i ajute pe părinţi să poată coresponda când se va afla deja în cealaltă emisferă. Nu vroia să depindă de nimeni, inclusiv de serviciile lui Naum. Apoi, cu prilejul plecării, organiză în ultima seară o petrecere pe malul Prutului cu foştii ei colegi de liceu şi alţi prieteni din copilărie.

– Cum de ai reuşit să obţii un contract de muncă în America? se mirau toţi şi ea răspundea autoritar:

– Fiecare dintre voi poate pleca dacă ştie bine limba engleză şi îşi găseşte un sponsor!

Petrecură până după miezul nopţii. Când s-a întors acasă, mama Dina o aştepta la portiţă.

– Ţi-a sunat avocatul, o anunţă ea un pic supărată. A vrut să vorbească ceva cu tine.

– Şi ce i-ai spus?

– Că eşti plecată cu un coleg de şcoală şi te vei întoarce mai târziu... Doroteea avea să doarmă încă două nopţi la oraş, la Naum şi, ştiindu-l gelos, imediat încercă să ia legătură cu el. Însă la celălalt capăt telefonul era deconectat. Începu să se neliniştească, dar nu avu ce face şi se culcă. „Degrabă, degrabă îi voi da papucii, gândi ea. Au rămas ore numărate. Răbdare şi… fără tutun, domnişoară!” Ştiind că până la urmă el va debloca celularul, Doroteea îi trimise un mesaj:„Fii liniştit, puişorul meu drag. Mâine revin în braţele tale să te pupăcesc şi să te sexuiesc. Nu fi trist, îngeraşule!”

Înainte de culcare avu o convorbire cu mama.

– Pleci, draga mamei. Pe cât timp? şi începu să plângă.

– Nu ştiu când am să revin. Dacă totul va fi bine, am să-mi prelungesc viza de şedere şi voi face tot posibilul să mă stabilesc pentru totdeauna în SUA.

– Vom muri de dorul tău.

– Am să vă scriu şi am să vă trimit bani, începu să smiorcăie şi fiica.

– Cum o să te desparţi de domnul avocat? ochii ei o ţintiră de astă dată fix şi Doroteea pricepu că mama de mult ştie despre concubinajul lor.

– Am să-i dau papucii, răspunse calm fata. Are copii de care trebuie să se îngrijească. Ş-apoi e şi la vârsta când e dator de-acum să chibzuiască ce poziţie va ocupa în sicriu...

Şi fiica îşi dădu seama că ultima frază fu prea crudă – părinţii ei erau cam de aceeaşi vârstă. Hotărî să întoarcă altfel discuţia:

– Mamă, pe mine nu mă mai interesează trecutul, nici prezentul. Gândurile mele sunt spre viitor. Toată viaţa am visat s-ajung în America, să vorbesc engleza. Acolo ţi se schimbă principiile de viaţă, mentalitatea, deoarece ai bani în buzunar. Şi te rog să nu-mi mai aminteşti niciodată de perioada petrecută în gazdă la acest jidov...

– Dacă are să ţină morţiş să revii la el? nu se lăsa mama.
– Păi n-am băut gaz, răspunse ea iritată. Hai să încheiem discuţia...
– Te-a ajutat foarte mult. Trebuie să-i fii recunoscătoare.
– Boşorogul! E mai mic decât tata cu doi ani. N-am să-l păstrez nici ca prieten.
– Nu-i bine să uiţi oamenii care te-au ajutat, nu-i bine, fata mea.
Se lăsă o pauză lungă. Mama şi fiica nu se puteau despărţi nicidecum. Doroteea fu cea care curmă tăcerea:
– După întâmplarea ceea din adolescenţă, nu pot suferi bărbaţii…
Îşi aminti acea întâmplare dramatică din biografia ei, când Vladimir Veleşco, un tip din Giurgiuleşti, a violat-o cu brutalitate. Abia împlinise 16 ani. Erau la o competiţie sportivă la Giurgiuleşti şi în una din pauze o acostă un student de la educaţia fizică, tot el şi antrenorul echipei-gazdă. Fetiţei, isteaţă şi bine dezvoltată în pofida staturii sale cam mici, îi plăcu să flirteze cu tânărul profesor aflat în practică. Nici nu-şi dădu seama cum se pomeniră în sala de sport, unde se întâmplară toate. Se temu să spună antrenorului lor – îi era ruşine să nu afle colegii. Şi acasă îi spuse mamei prea târziu, când studentul de la educaţia fizică era plecat deja la muncă în străinătate. Curînd şi pentru ea relaţiile sexuale aveau să devină o obişnuinţă plăcută. Doar că de atunci nu mai credea nici un bărbat şi nici că între un bărbat şi o femeie poate exista o dragoste adevărată. „Toţi sunt făcuţi de-o mamă, numai cu pofte sexuale, avea să conchidă ea mai târziu. Iar dacă ei vor plăceri, apoi ce e prohibit în faptele mele? Că am învăţat să trag foloase din asta, să-i folosesc în interesul meu?”
Ştia că nici tatăl Mihail nu este corect cu mama Dina. Au fost cazuri când şi-a ieşit din ţâţâni şi a bătut-o nemotivat, a alungat-o noaptea de la casă. Nu avea temeiuri să iubească bărbaţii. Nu-i credea şi îi ura pe merit. Chiar şi la Universitate, spre uimirea tuturor colegilor, şi-a ales teza de masterat „Violul şi acţiunile perverse din această categorie de infracţiuni penale”. Analiză legislaţia ce condamnă în fond bărbaţii. A susţinut teza cu brio, cu dârzenie şi ură în voce.
– Să te desparţi frumos de domnul avocat, o trezi din amintiri mama sa.
– O astfel de îndrumare am auzit chiar de la el.
– Dar de la Toma ţi-ai luat rămas-bun?
– E un depravat. M-a întâlnit cu vreo lună în urmă pe Bulevardul Renaşterii. Când a aflat că plec în America, ştii ce mi-a spus? Că aş face bine să-i restitui toate cheltuielile pe care le-a avut cât am fost prieteni. Îţi închipui ce fariseu?!
– Chiar aşa ţi-a spus?
– Întocmai.
– Ce soartă ai tu, draga mamei. Oriunde te-ai afla, toţi se despart de tine anapoda, se tângui mama Dina.
– Aşa mi-i norocul, ce pot face, mamă? În America voi întâlni, mă gândesc, bărbaţi de treabă, educaţi, cu stimă faţă de femei. Acolo femeile sunt ocrotite prin lege... Nu m-oi pierde, o linişti fiica.
– Am să mă rog să-ţi ajute Dumnezeu! Hai, dormi că mâine trebuie să prinzi autobuzul în zori…
La despărţire de casa din cărămidă roşie, cu ogradă largă şi poartă albastră, locul unde şi-a petrecut anii frumoşi ai copilăriei, a plâns ca niciodată, îmbrăţi- şându-şi părinţii de parcă îi părăsea pentru totdeauna. Mama Dina, deşi suporta rău drumul călătorind în maşină, făgădui să vină peste trei zile împreună cu tata la oraş, să o petreacă la avion.
39.
Toamna ajunse în zenitul ei. Naum prefera acest anotimp încă din anii adolescenţei, când se îndrăgosti pentru prima oară de o colegă de clasă cu părul blond şi zâmbet ştrengăresc. Fiorul acela l-a simţit faţă de colegă şi în ultimele luni de şcoală, şi când a sosit ora despărţirii. Credea că fata are să-i scrie, are să-l caute, are să-l dorească. La serata de absolvire, când

veselia din curtea şcolii era în toi şi el dansa cu ea, veni deodată tatăl ei şi o luă acasă. A doua zi dimineaţă plecară în alt oraş şi Naum rămase cu inima zdrobită. N-a mai văzut-o după aceea aproape patru ani. Cât a fost la şcoala profesională, la armată, apoi student la universitate, i-a scris nenumărate scrisori, rugând-o să-i răspundă măcar la una. Fata lui dragă l-a dat uitării. Nu i-a răspuns la nici una. Când a întâlnit-o, era deja căsătorită.
A doua oară se îndrăgosti de o colegă de la istorie, dar nici de data aceasta nu a fost o dragoste reciprocă. A treia la fel... Apoi se căsători, fără a-şi cunoaşte prea bine consoarta, până în seara nunţii se ştiau doar de o lună. Viaţa conjugală, aproape treisprezece ani, a fost mai mult o gâlceavă continuă, fără iubire. Chiar dacă soţia i-a născut doi copii. După divorţ a mai încercat să facă un cuplu, dar, aceeaşi poveste. Dezamăgit că nu-i merge în dragoste, a început să fure iubiri străine. S-a dedat mai mulţi ani unui cumplit vagabondaj sexual. Femeile veneau şi plecau. Unele se îndrăgosteau, de altele se îndrăgostea el, dar cu nici una nu a cimentat o familie. Unele i-au născut bastarzi, astfel că, ajuns la cincizeci de ani, palmaresul lui număra o duzină de copii extraconjugali. Ce-i drept, a avut dintotdeauna curajul să-i recunoască pe toţi şi în oraş i se duse vestea că are zece copii de la opt femei.
Anii treceau şi el se căina că nu are o femeie care să-l iubească pătimaş, precum ar fi iubit-o şi el. Când o întâlni pe Ioana din Brînza, îşi făcu iluzii că la vârsta lui încă mai e capabil să se îndrăgostească de o puştoaică. În cei aproape patru ani de concubinaj croise nenumărate planuri – să întemeieze o familie închegată prin lege şi blagoslovită de Cel de Sus, să-i nască un copil… Acum vedea că toate iluziile lui s-au spulberat ca o ceaţă într-o zi cu soare. Fata pleacă de la el pentru totdeauna… Ciudat dar de fiecare dată lega relaţii mai de durată numai cu fete tinere, chiar domnişoare. De s-ar fi aTaşcat de vreo femei de-o vârstă apropiată de a sa, poate că avea să-i fie altfel soarta. Dar acestea fie că avea deja un plod sau doi, fie că îl părăseau pentru că e evreu, fie că el nu le suporta caracterul de cum îl afla mai îndeaproape. Sau poate aşa i-a fost scris de sus?
…Începu să aibă coşmaruri. Nu-şi închipuia cum o va scoate la capăt cu Doroteea. Când ajunse în convalescenţă, a înţeles că salvarea lui este calmul şi... credinţa în Cel de Sus. De cum se simţi în stare, merse la Teleneşti să revadă mormintele bunicilor, străbunicilor. Se speti puţin până curăţă cărarea de crengi şi cosi iarba înaltă, făcând pârtie până la pietrele funerare cu inscripţii abia des- luşite. Fotografiile celor înhumaţi demult fuseseră vandalizate. Era singurul care venea la aceste morminte, ceva mai într-o coastă a cimitirului, şi de fiecare dată inima i se umplea de amărăciune. Mai des mergea la cimitirul evreiesc din oraşul natal. Se aşeza pe banca de lângă mormintele părinţilor şi le cerea sfaturi, căutând dezlegarea necazurilor sale. Sâmbăta mergea uneori la sinagoga în curs de restabilire. În oraş rămăseseră puţini evrei, însă majoritatea fiind cu mult mai în vârstă decât el. La sinagogă veneau să se roage doar câţiva bătrâni în cârje, cu feţele pline de boli şi suferinţe. În orele cât se ruga cu Tora în faţă, memoria îi perinda copilăria, tinereţea, alături de părinţi. Au fost unicele fiinţe care l-au înţeles, l-au susţinut şi l-au iubit. Prieteni de suflet n-a prea avut. De Iţik Mazik îl lega vioara şi faptul că locuiau în apropiere, când trăia cu prima sa soţie. De fapt, Bela nu o avea la inimă pe Hona. Poate de-aceea nici nu-şi prea făcuse alţi prieteni. De-aceea nici nu a dorit să emigreze. Fără prieteni nu are nici un rost să hoinăreşti prin lume în căutarea fericirii. În plus, copiii lui erau încă mici şi simţea că trebuie să le fie alături, să-i călăuzească. Poate cîndva, unele dintre odraslele lui îi vor deveni prieteni apropiaţi, dar deocamdată trebuia să aibă grijă el de ei. Toţi banii câştigaţi se duceau ca apa în nisipul fierbinte, adeseori din această cauză scăpa sărăcia adevărată în casă. Se întâmpla ca săptămâni întregi să trăiască fără un ban în buzunar. Care femeie şi-ar fi legat destinul de un astfel de bărbat?
Şi când Doroteea acceptă să împartă aşternutul cu el, se crezu fericit. Mai credea într-o dragoste adevărată chiar şi atunci când înţelesese că toate cuvintele dulci şi mângâietoare ale Doroteei nu-s decât declaraţii. Şi a trebuit să treacă ani ca să se convingă de acest adevăr crud. Acum nu mai credea şi era târziu să regrete. Se afla în aşteptarea unui eveniment crucial şi nu

se încumeta să prevadă consecinţele în momentul când va conştientiza că ea l-a părăsit definitiv. În fiecare dimineaţă când ieşea sau intra în casă, punea mâna pe mezuza de coşer, şoptind Şoimer dalesei Igudim!(ocrotitorul uşii de la intrarea în casa evreiască), ce însemna ocrotitorul uşii de la intrarea în casa evreiască. În aceste zile află că se găsiseră câteva organizaţii neguvernamentale, finanţate din străinătate, care acceptaseră să repare sinagoga, şi mormintele în delăsare totală. Se bucură întrucâtva, dar tristeţea nu-l părăsea când vedea că ultimii evrei emigrau şi nu era departe ziua când nu va rămâne nici o amintire despre ei în această urbe, decât poate lespezile împrăştiate printre buruieni şi crengi uscate căzute peste ele. Abia acum, după atîta zbucium şi atîtea interpelări, într-o bună zi veniseră la el câţiva oameni de afaceri moldoveni, unii cândva clienţi pe care-i apărase în procese de judecată, şi se oferiră să finanţeze repararea mormin- telor şi construcţia gardului ce ar despărţi cimitirul de parcul de cultură şi odihnă al orăşenilor. Aceste noutăţi au picat la timpul potrivit, abătându-l întrucâtva de la gândurile sale sumbre despre clipa când fata lui iubită va pleca în străinătate. Până atunci se gândea la ea dimineaţa, ziua, seara, noaptea...
Pentru a se mai abate de la gândurile grele, venea la cimitir, punea mâna pe lopată şi ajuta meşterii care începuseră să construiască gardul. A muncit dezinteresat, crezând că-şi va găsi astfel un refugiu şi liniştea sufletească. Dar când descoperi într-o zi că meşterii folosesc lespezile de morminte părăsite la repararea gardului, se îngrozi. Bani ajungeau doar pentru construirea gardului. Mormintele vandaliza- te trebuiau să aştepte încă multă vreme în voia sorţii – reparaţia sinagogii decurgea încet, cele două-trei ONG-uri se aflau încă în negocieri cu donatorii.
La toate acestea în ultimele zile se mai adăugă un necaz: descoperi că papagalul pe care îl cumpăraseră pentru Doroteea, zburase din colivia pe care o uitase deschisă. Canarul profitase probabil de faptul că ferestruica de la odaie era deschisă şi dispăruse fără urmă. Acum tăcerea îi vuia şi mai tare în urechi.
Trată dispariţia păsării exotice ca un semn rău. Ce necazuri oare-l mai aşteap- tă? Considera că trebuie să se ţină dârz. Are copii şi atâtea obligaţii în acest oraş, cine altul în afară de el putea să le rezolve. „Trebuie să fiu cât mai atent şi corect cu oamenii”, îşi zicea el tot mai des. În ajun împrumută bani ca să-i organizeze Doroteei o masă în cinstea plecării.
40.
Până sosi Doroteea de la Brânza, făcu toate cumpărăturile. Adună tot ce-i trebuia pentru masă, iar din banii rămaşi procură un lănţişor de aur, cu un gherdan ce simboliza zodia taurului. De cum intră pe uşă, se apropie de Doroteea şi-i prinse podoaba la gât. Plăcut surprinsă, fericită, se privi câteva clipe în oglindă – era un dar inimaginabil, de care nu avusese parte vreodată – după care încercă să-l mustre:
– De ce ţi-ai permis aşa scumpete? Ştiu că nu ai acum bani pentru asemenea cadouri.
Doroteea mai avea multe de făcut. Trebuia să se frizeze şi să-şi procure o geantă de călătorie. Fata vru să plece de una singură în oraş, dar când văzu că Naum insistă, cedă. „Are ea şi alte planuri, dar măcar aceste două zile voi face să fie numai ale mele, îşi zise în sinea lui. De poimâine va proceda cum doreşte, va aparţine cui o vrea...”
Mai întâi au mers la frizeria de lângă cafeneaua „ La plăcinte”, unde ea se întâlnea câteodată cu prietenele sale. În sala de aşteptare, pe două măsuţe, erau împrăştiate reviste americane.
– Începe a te deprinde cu atmosfera din Washington, zise Naum.
Avea faţa gravă, ochii absenţi şi i se părea că pluteşte într-un vis neclar şi obositor. Doroteea însă părea veselă, radia de bucurie şi glumea, îi povestea cât de amabili şi de ospitalieri, a citit ea, sunt americanii. Acelaşi lucru l-a aflat corespondând prin internet cu toate prietenele sale care lucrează deja în SUA. Avea o voce oficială, ca de diplomat. Ceva se schimbase radical în comportamentul ei. Şi Naum încercă să o mai iscodească:
– De ce nu aştepţi s-ajungi la destinaţie? Poate acolo sunt alte tipuri de tunsori, conform ovalului feţei...

– Femeile au trei tipuri de siluiete, zise ea, fără a se uita la el, frunzărind paginile cu poze de modele din revistele de pe măsuţe. Cele înalte, cu picioarele lungi şi subţiri, se numesc banane; altele mici de statură şi rotunjoare, aşa ca mine, se numesc prăsade...
– Iar cel de-al treilea tip..?
– Celor care se îngraşă, devenind egale atât ca statură cât şi ca lăţime, li se spune măr! Adică, cu cât cobori mai jos, silueta privită devine bombată în talie, fese şi gambe...
După frizerie merseră la magazinul Soiuz, de unde Naum prefera să-i cum- pere întotdeauna costum, rochii. Tot aici au ales o geantă mare, de culoare gri, şi alta mai mică, de culoare roşie. Doroteea fredona o melodie, pronunţând cuvinte engleze, nici să-i piese de Naum, care păşea alături îngândurat, cu faţa mâhnită.
Acasă împachetară hainele, verificară actele, iar în amurg sosiră aproape toţi prietenii lui Naum, să-şi ia rămas-bun de la Doroteea. Au stat la masă, s-au foto- grafiat, iar când pe cer se ridică luna şi stelele împânziră bolta, au mers în piaţa centrală, unde se desfăşura Sărbătoarea Vinului. Naum făcu mai multe poze cu femeia iubită, în compania căreia se afla ultimele ore, după atâta trai în comun. Se vedea cât colo că gândurile Doroteei sunt departe, deşi glumea vesel şi dez- involt. Unica legătură dintre ea şi Naum acum era că îl ţinea la braţ, tot repetând fraza ei banală: „Nu fi trist, iepuraşule. Sunt alături de tine”.
Într-un târziu se despărţiră de prieteni şi se întoarseră în doi acasă. Ea mai verifică o dată buclucurile adunate în cele două valize, apoi scoase din poşetă o mulţime de mărunţişuri: scrisorele, bileţele cu numere de telefoane, sticluţe mici în care fusese parfum bărbătesc, periuţe şi... câteva prezervative ca să le arunce în căldarea cu gunoi.
– Ai să-mi scrii cum ajungi?
– Da, da, murmură ea, ţuguind buzele şi sărutându-l pe obraz. Nu fi trist, îngeraşule! Chiar dacă plec, las inima şi cugetul lângă tine.
– Scrie ceva în „cronica” mea, o rugă el. Pentru ultima oară...
– Fac orice doreşti, căzu de acord Doroteea.
– Ne culcăm?
– Am să te iubesc în noaptea asta ca niciodată, îl asigură ea zâmbitoare, ca o mireasă fericită.
A fost o noapte zbuciumată. Locatarii de sub ei, nişte lăieşi, s-au certat şi au urlat până în zori. Oricât a fost stimulat şi îndemnat, nu reuşi să fie la înălţimea aşteptărilor Doroteei. Apoi fata adormi buştean, sforăind strident. Naum ieşi în salon, în biroul de lucru şi scrise o scrisoare de adio pentru fiinţa iubită, care în ore numărate avea să plece pentru totdeauna...
A trezit-o pe la orele patru dimineaţa. Răsună un apel telefonic şi tata Mihail îi anunţă că deja îi aşteaptă la aerogară, împreună cu mama. Naum comandă taxiul, iar Doroteea îşi făcu toaleta. Când se auzi claxonul în prag, ieşiră cu valizele încărcate. O vreme păstrară tăcerea. Ea se culcase pe braţele lui, iar Naum nu ştia cum să înceapă discuţia... Prin geamul maşinii de afară pătrundea un vântuleţ răcoros de octombrie. Călătoreau pentru ultima oară împreună. Simţi că Doroteea i se culcuşeşte şi mai călduţ în braţe, de parcă nu voia să se dezlipească de pe genunchii lui niciodată. Când apărură în depărtare luminile colorate ale aerogării, îi strecură scrisoarea ticluită noaptea, împăturită în opt, în gentuţa neagră de pe umăr.
– Să mă contactezi pe internet de cum ajungi la destinaţie.
Doroteea dădu aprobator din cap şi, îndreptându-se din şale, se întinse som- noroasă, fredonând ceva sub nas...
– E melodia preferată a patronului hotelului, explică ea. Am aflat-o la calculator...
În sala mare a aerogării se adunase lume multă. O jumătate plecau în străinătate, iar cealaltă jumătate îi petreceau. Tabloul acestui exod îl întristă pe Naum. Dar şi mai tare i se întuneca sufletul când vedea cât de fericiţi sunt cei care în sfârşit au obţinut posibilitatea de a părăsi ţara. Ceva mai într-o parte, un grup de preoţi aştepta sosirea unei delegaţii monahale din Grecia, de pe muntele Athos, care urma să aducă moaştele unor sfinţi canonizaţi şi o icoană

sfântă pentru cre- dincioşii din Basarabia. Pe o bancă dintr-un colţ al sălii, obosiţi şi chinuiţi, aşteptau părinţii Doroteei.
– A venit şi băiatul de la procuratura din Căuşeni să te petreacă? o întrebă mama Dina pe fată. Fiica se prefăcu a nu auzi.
– Domnul avocat Naum Vainştein îndată ne va face nişte poze, pentru istorie. S-au fotografiat cu toţii în grup, apoi Doroteea cu fiecare în parte. Înregistrarea la avion se amână pentru o oră. Plictisiţi de aşteptare, după ce s-au informat despre toate eventualele schimbări, Naum şi Doroteea au pornit să se plimbe prin sala modernă a aerogării. Curând sosi o ceată de preoţi de pe Muntele Athos, cu cutii mici în care se păstrau sfintele moaşte şi o icoană sfântă, încrustată cu pietre scumpe. Le ţineau în mâini, afişându-le publicului adunat. Delegaţia a fost întâmpinată cu pompă de un grup de preoţi basarabeni, în frunte cu parohul bisericii Sfânta Teodora de la Sihla. Tot atunci preoţimea, ca la comandă, umplu sala forfotind de lume cu evlavioase cântece bisericeşti.
După ce procesiunea se îndreptă spre oraş într-un convoi de limuzine, Naum se mai fotografie o dată alături de Doroteea. Reluară plimbarea prin aerogară. Mai departe de părinţi, Naum aştepta să-i spună un cuvânt de adio pentru despărţirea ce se apropia. Ea însă părea că nici de gând nu are să scoată o vorbă. Faţa îi radia de fericire şi doar când ajungea în dreptul părinţilor, care-i măsurau cu priviri absente, îi încuraja cu un zâmbet. Se simţi de prisos în cercul acestei familii, era trist şi descumpănit.
Când se anunţă îmbarcarea, au dat bagajele şi Doroteea s-a apropiat mai întâi de părinţi, îmbrăţişându-i fără a scăpa o lacrimă. Pe neaşteptate, Naum simţi cum cineva îi ia faţa în palmele mici şi moi şi îl sărută în fugă pe ambii obraji. Şi tot atunci, dezmeticind-se, o văzu pe Doroteea îndepărtându-se şi dispărând dincolo de barierele aparatelor de control ale vameşilor, fără a se întoarce să-i mai spună ceva. Totul se petrecu instantaneu, încât el, buimac, rămase înţepenit şi mut, sfâşiat de o durere crudă şi nedreaptă. În clipa următoare se întrebă, nebun şi zăpăcit:
„Care dragoste, omule, dacă nici a se despărţi omeneşte nu a fost în stare?" Privirile lui căutau, frenetic, o imagine de sprijin – nu-i venea să creadă că domnişoara sua- vă, cu chip de înger şi ochii de jăratic, simbol al iubirii vieţii lui, într-o clipă deveni iarăşi... Ioana de la Brânza, dispărută într-un spaţiu aproape inexistent cugetului său, între Curtea de Apel până în ziua când o cunoscu, şi o pasăre de fier care avea să o ducă fără întoarcere peste ocean, la hotel necunoscut şi străin...
Aiurit, se lăsă pe o bancă goală. Nici el nu ştiu de ce îşi aminti un caz exa- minat în instanţă. Îl apăra pe un bărbat învinuit de omorîrea amantei sale... Doi ani cât a durat procesul Naum a crezut că bărbatul nu are nici o vină. Instanţa în cele din urmă l-a achitat şi l-a eliberat de sub arest. A fost nevoie de o singură zi să stea de vorbă cu el în libertate, ca să-şi dea seama că nimeni altul decât el comisese omuciderea... Acum, în momentul despărţirii de Doroteea, avea aceeaşi senzaţie de nerozie.
41.
Acasă s-a întors împreună cu părinţii fetei. Avea senzaţia că vin de la cimitir, unde au petrecut mortul pe ultimul drum.
– Ce fată bună am crescut! încercă să alunge tăcerea din maşină mama Dina. N-a ieşit niciodată din cuvântul nostru. Îmi pare bine că s-a găsit această posibilitate de a pleca în SUA. Ştiţi cum e, anii trec, iar ea trebuie să-şi facă un rost în viaţă. Păcat că n-a venit s-o petreacă şi băiatul ei de la procuratura din Căuşeni. Ca părinţi, îţi mulţumim din suflet, domnule avocat. Nu vom uita niciodată ce-ai făcut pentru fata noastră. Ne vom aminti totdeauna de dumneata numai de bine. Dumnezeu să te ocrotească şi să te aibă în paza lui, pe dumneata şi pe copiii care ţi i-a dat... Suntem oameni cu obraz. La sărbători îţi vom trimite bucate pregătite de noi... Mihail, de câte ori va veni cu maşina la oraş, are să-ţi aducă câte-un sac cu cartofi, miere de

albine, ceva din fruptul de vacă. Noi alt om mai bun aici în oraş n-avem... Dumnezeu să-ţi dea sănătate şi bucurie în familie...
– Nu am nici un merit în treaba asta, răspunse Naum îngândurat. Contează că fata a vrut să plece şi a izbutit.
– Dacă nu te superi, vom ţine deodată legătura cu fiica noastră prin dumitale, intră în vorbă şi tata Mihail, până acum tăcut şi atent la drum.
– Aşa cred şi eu, murmură sec Naum, când maşina ajunse în pragul blocului.
– Ţi-om suna numaidecât, se grăbiră, aproape într-un glas, să-l asigure părinţii Doroteei.
Urcă încet scările şi intră în casă ca într-o cetate veche, cu zidurile măcinate de trecerea anilor. Simţi dintr-odată un aer rece şi pustiu. Se lungi pe canapeaua în care a dormit atâtea nopţi cu Doroteea. Îşi acoperi faţa cu mâinile şi culese între degetele-i mari două lacrimi calde şi măşcate...
...A doua zi o petrecu într-o totală descumpănire, cuprins de senzaţia unui ins fără valoare, a unei fiinţe ce nu trebuie nimănui.
42.
Avionul decolă greoi şi începu să urce, scârţâind din toate încheieturile, spre tăriile cerului. Se înălţa încet, ţinând pasagerii într-o încordare neplăcută şi o uşoară frică. Gândurile la părinţi, la copii, la cei pe care-i lăsaseră acum câteva clipe la sol, unui pentru câteva zile sau săptămâni, altui pentru ani buni sau chiar pentru totdeauna, se cuibăriseră undeva în ungherele creierului, cât această pasăre de fier trecu prin golurile de aer, străbătînd norii grei şi cenuşii. Abia când avionul ajunse la înălţimea sa de zbor şi motoarele se mai domoliră, unii pasageri începură să ur- mărească plapuma imensă de sub aripi, alţii să-şi potrivească pernele sub cap, sau stăteau în aşteptarea bucatelor pe care aveau să le servească degrabă stewardesele. Doroteea până acum suportase uşor zborurile cu avionul. De această dată însă se simţi şi ea prost până avionul ajunse la culoarul său de zbor. Avu dureri în urechi şi o uşoară senzaţie de greaţă. Când păru că se mai linişti, căută un şerve- ţel în geantă, să-şi culeagă broboanele de sudoare. Dădu de un bileţel, împăturit în opt, de o manieră cunoscută. Asemenea bileţele găsea fie de ziua ei, fie de revelion sau întâi martie. I le strecura Naum, cu o surpriză plăcută sau cuvinte dulci de dragoste. Despături bileţelul şi un val de repulsie se suprapuse peste senzaţiile neplăcute de adineaori. „Doamne, bogdaproste că m-ai izbăvit de el după trei ani de chinuri! Am fost ostatică în plasele bătrâneţii, o sclavă sexuală pentru o brută mangosită. Mulţumesc, Doamne, că m-ai salvat! E primul bărbat nesăţios. Lasă-l să creadă că l-am iubit! Bogdaproste că am scăpat de el”.
Era de la Naum. Se sili să o citească, dar mai degrabă pentru a avea un motiv în plus să-l boscorodească decât din curiozitate. O ruga să-i telefoneze, să nu uite de clipele frumoase petrecute împreună. Dacă va avea vreodată ocazia, să-l viziteze, iar dacă el nu va mai fi în viaţă, să vină cu un bucheţel la mormântul lui din cimitirul evreiesc. Îi mai scria că a avut cu ea cea mai frumoasă idilă de dragoste din viaţa lui. „Debilisme de boşorog bătrân! se revoltă ea din nou. Cum de şi-a închipuit că o să-i citesc tâmpenia asta kilometrică!? Nostalgii jidoveşti! Basta, fii fericită, Doroteea! Ba nu, sunt Ioana, cum m-au botezat mama şi tata. Adio, sclavie! Noapte bună, domnule avocăcat...”
Se cuibări mai comod şi încercă să adoarmă, parcă voind să uite mai uşor trecutul. Dar somnul nu se lipea de ea. Privi o vreme prin hublou imensitatea cerului albastru, a nămeţilor de o albeaţă sinilie, dar cât poţi privi acelaşi tablou monoton. Cuprinse cu privirea chipurile din jur şi descoperi în toate feţe tinere, radioase, sprijinite confortabil în fotoliile moi. Toate fericite că zboară în America, îşi închipui ea. Şi sufletul îi fu potopit deodată de bucuria realizării visului vieţii sale. Exclamă aproape cu voce tare: „Bună ziua, tinereţe!”
Foaia ce zăcea pe măsuţa din faţă, desfăcută, scrisul cunoscut păru să-i adumbrească bucuria. O boţi şi o înfundă în buzunăraşul pentru reviste. Dar se răzgândi imediat,, o scoase de la fundul lui, se ridică din fotoliu şi merse spre WC. Închise uşa, rupse scrisoarea lui în bucăţele

mici şi le aruncă la coş. Cu acest gest consideră că a încheiat-o cu Naum Vainştein, lângă care până mai ieri jucase rolul de îndrăgostită, de soţie, găzdaşă, de gospodină. „Ce coşmar am trăit, Doamne!”
Pe scaunul de-alături, lângă hublou, îşi avea locul un tânăr chipeş şi ea hotărî să intre în vorbă cu el...în engleză. Acela acceptă doialogul, dar în dulcele grai românesc...
* * *
Seara i-a telefonat Iţik Mazik de la Miami.
– Aici e raiul pe pământ, frăţine, striga el în receptor. Basm oriental, nu alta!
– Cum îţi merge negoţul cu potcoave? întrebă Naum cu voce stinsă.
– Ţâmis! (bucate făcute din carne, fasole sau morcov. La figurat: foarte bine!). Nu glumi, frăţine! Eu şi cu Hona lucrăm la plajă. Desfacem, apoi strângem umbrelele sub care se dau la umbră cei ce vin să se odihnească. Şi ne ajunge de un trai fericit... Lasă totul şi vino aici, la adevărata civilizaţie. Lasă cimitirul, mormintele... Ne vom întoarce o dată pe an să le citim celor adormiţi Cadişul! (molitvă religioasă în comemorarea celui decedat. Se citeşte la mormînt, în prezenţa a cel puţin 10 oameni, care stau cu faţa îndreptată spre Ierusalim).
* * *

43.
Părinţii, dar mai ales Naum, toţi erau în aşteptarea primelor veşti din America.
Doroteea, de cum ajunse la hotel, descoperi cu stupoare că a uitat contractul de muncă pe care-l semnase la Ambasadă când a obţinut viza. Îi telefonă imediat lui Naum, mai întâi spunându-i că acum în America e ora 3 dimineaţa. Apoi îl rugă să le comunice părinţilor să-i trimită prin poşta rapidă contractul, uitat prin- tre actele rămase acasă. A mai spuse că este foarte derutată – în cazul că nu prezintă contractul de muncă timp de o lună, americanii îi pun ştampilă în paşaport şi o deportează înapoi în Moldova.
– Ajută-mă, îngeraşule!
Naum telefonă la Brânza şi deja a doua zi i-au expediat contractul pe care îl aruncase neglijent într-un sertar. Până a primi contractul prin poştă, Doroteea îl mai contactă o dată la telefon, dar Naum era plecat. Se angajase să ţină un ciclu de prelegeri la Universitatea Umanistică. A răspuns Ester, mezina lui, care trecuse să locuiască pentru un timp la el. Doroteea le-a transmis tuturor salutări şi acesta a fost cel din urmă apel telefonic după plecarea ei. În zilele următoare ţineau legătura doar prin mesaje electronice. Continua să-l dezmierde cu îngeraş, iepuraş, iubiţelul meu... Până să se stabilească în gazdă, să se deprindă cu atmosfera de acolo chiar şi mesajele pentru părinţii i le expedia lui Naum, după care el le citea la telefon.
Doroteea povestea că la Washington timpul e rece, dar orăşenii umblă cu mânecile scurte şi în cizme. Nu-i plăcea mâncarea de la cantină. Celelalte erau superbe – a primit un costum albastru închis, puţin cam larg pe ea, o bluziţă albă cu gulerul răsfrânt şi o eşafă colorată pe care era obligată s-o poarte la gât, ca şi ceilalţi angajaţi ai hotelului. Colegii săi de lucru, spunea ea, sunt veseli, se salută binevoitor. Din Moldova e numai ea şi îi este deja dor de casă şi ...de el. Le mai scria că e recepţioneră la hotelul gestionat de un manager turc, cu ea lucrează mulţi negri, turci şi persoane din diferite ţări. A vizitat Wasingtonul, Pentagonul, Casa Albă, Capitoliul, câteva muzee şi a luat masa la restaurante chinezeşti. Se plângea că la Wasington toate sunt scumpe şi va trebui să muncească din greu ca să-i ajungă pentru cele necesare. Deocamdată administraţia hotelului a pus-o să răspundă la mesajele clienţilor, astfel îşi perfecţiona şi limba vorbită.
Corespondau prin intermediul slide-ului „Colegii”, un program sofisticat, unde fiecare respondent putea să afişeze câte fotografii dorea, cu prietenii, părinţii. Se bucură când descoperi că Doroteea plasase la rubrica „Prieteni” câteva fotografii şi cu el – la poalele munţilor din Kemer şi încă vreo două cu hramul de la Brânza, alături de părinţi şi prietenii familiei. În acele seri de sfârşit de octombrie telefona des şi mama Dina – la Brânza nu exista

nici internet, nici poştă electronică şi toate noutăţile de la fiică trebuia să le afle prin el. Într-o zi se trezi cu tata Mihail sunând la uşă – veni la oraş şi-i lăsă o geantă cu alimente, în semn de recunoştinţă.
În a doua săptămână după despărţirea de Doroteea, în urma unei boli incurabile, a decedat Anatol Roşcovanu. Aflând această ştire tristă, Doroteea îl rugă să aprindă o lumânare la căpătâiul talentatului muzician şi din partea ei... Tot în acele zile Pavel Nică i se mărturisi că medicii i-au descoperit o maladie canceroasă, ur- mare a participării la lichidarea consecinţelor catastrofei nucleare de la Cernobâl.
În prima zi a lui noiembrie, mama Dina îi spuse la telefon că la Brânza înce- puse să funcţioneze internetul şi nu au să-l mai deranjeze. Tot de atunci Doroteea deveni deodată mai rezervată în mesaje. Îi răspundea rece, de fiecare dată aproape cu aceleaşi fraze. Motivă că administraţia hotelului se uită chiorâş la ea dacă îşi permite să abuzeze de internet. În plus, trebuie să lucreze întruna, la Washington totul e scump şi are nevoie de bani.
Câteva zile nu-i scrise deloc. „În SUA e acum ziuă" se gândea Naum, chinuindu-se să adoarmă, dar de fapt aşteptând următorul mesaj de la Doroteea. Din când în când maidanezii porneau un lătrat răsunător în tot cartierul, dîndu-i senzaţia că ceva rău se strecoară în viaţa lui, că un gol imens pune stăpânire pe realitatea din jur. Abia pe la sfârşitul săptămânii mai primi un mesaj prin care fata repeta că administraţia hotelului nu-i permite să scrie mult şi pe viitor va lua legătura cu el tot mai rar.
Se scurseră trei săptămâni. Doroteea nu-i mai scria deloc. Nici o veste de la ea. Într-o seară descoperi că Doroteea aruncase din căsuţa prietenilor apropiaţi pozele cu el. Descoperirea îl şocă atât de tare, încât crezu că are să-şi iasă din minţi. Îi scrise doar două cuvinte: „De ce?" După mai multe zile catadicsi să-I răspundă: „Ah, da. Am locuit la tine trei ani". Şi restabili fotografiile în căsuţa de la rubrica „Colegii".
Fiica sa Ester îl surprinse că nu doarme nopţile, că stă ore întregi în faţa calculatorului, mereu în aşteptarea unui mesaj de la Doroteea.
– De ce face ea aşa ceva? întrebă somnoroasă fiica sa. E oribil, tăticule. Părea atât de cuminte!
Înnebunea. Umbla încolo şi încoace prin casă, la ceasuri târzii. Nu pricepea ce se întâmplă şi de ce. O sună a doua zi pe prietena Taşca Lungu şi o întrebă dacă Doroteea le telefonează, le scrie, nu s-o fi întâmplat ceva cu ea. Taşca confirmă că le scrie cu regularitate şi că e mândră că, în sfârşit, şi-a atins scopul, că în America totul e încântător şi nou şi că îi place acolo şi va face tot posibilul să nu se mai întoarcă. „Cum aşa? se întreba el, simţind cum îşi pierde judecata limpede. Tuturor le scrie, şi numai mie nu? Doar mă numea tot timpul îngeraş, motănel, iubiţelul meu! Ce se întâmplă, Doamne Tu, Cel de Sus?"
Îi telefonă şi mamei Dina, dar şi-a dat îndată seama că a fost o nechibzuinţă. Mama Dina, care până mai ieri fusese ca pâinea caldă cu el, acum îi răspunse rece:
– Fata mea nu e obligată să-ţi telefoneze, domnule!
– Nu... nu-i obligată, murmură el şi închise telefonul.
Acum chiar că-şi ieşea din minţi. Căută o sticlă cu ceva băutură tare – ar fi tras o duşcă-două şi şi-ar fi înecat amarul. Dar renunţă. De când suportase operaţia la coloana vertebrală nu pusese picătură de tărie în gură.
În sfârşit! A doua zi după convorbirea cu mama Dina primi un mesaj de la Doroteea. Era laconic şi supărat: „Ţi-am spus că am să te contactez foarte rar. Administraţia nu ne permite să ne folosim prea des de internet. Crede ce vrei, dar îţi spun adevărul. La ce ţi-a trebuit să-i telefonezi mamei? Te-ai compromis total în ochii mei. La urma urmei, cine eşti tu? Omul la care am locuit trei ani în gazdă..."
Credea că se prăbuşeşte cerul peste el. Nu apucă bine să-şi revină, că îl sună o voce anonimă la celular.

– Cine ţi-a permis, mă băşinosule, să ţii ferecată în casa ta, ca pe o roabă sexuală, o fată de două ori mai tânără ca tine? Şi-acum, când e plecată, de ce n-o laşi în pace? Nu ţi-i frică de copiii tăi, nemernicule?
Era o voce de bărbat. Suna printr-un sistem codificat, căci numărul nu se înregistră. Două zile la rând vocile anonime părea că au să-l termine cu totul. Sunau bărbaţi, femei… Voci agresive, vorbe urâte, indecente. În cea de-a treia seară poşta electronică îi aduse o mapă audio. Era de la o adresă necunoscută şi Naum intui că e ceva compromiţător asupra Doroteei. Evită câteva minute să o deschidă, dar până la urmă accesă un click… Dintr-odată în bibliotecă se rostogoli o voce veselă, atât de dragă acestor pereţi şi savurată atâtea seri şi nopţi la rând… Vorbea Doroteea la celular, chemându-l pe cineva să vină în faţa circului, căci ea va ieşi curînd de la serviciu. Apoi se auzi un şuierat strident de frâne de maşină şi iarăşi voci. Doroteea discuta cu o voce tânără, care, episodic, îi dădea instrucţiuni privind şofatul. Ea îi povestea noutăţile de la serviciu, cât de mult a suferit că nu răspunde la telefon. Curând maşina se opri şi se auzi cum cei doi urcă scările, intră undeva, probabil într-un apartament, căci se auzi clinchetul unei încheietori automate. Apoi ... scârţâitul canapelei şi strigăte de plăcere ale femeii, ale bărbatului... Urmă o pauză nu prea lungă, apoi gâlgâitul apei în baie. Peste alte câteva minute, vocea Doroteei i se plângea bărbatului că e fată tânără, dar e supravegheată de unchiul ei, care e sever şi nu-i dă voie să întîrzie pe drum de la serviciu mai mult de o oră. După pauzele scurte se înţelegea că fumează. Îl numea cu cele mai urâte cuvinte… Altă secvenţă audio, acelaşi scenariu, aceleaşi cuvinte la adresa unchiului tartor, decât că era vorba de o altă voce de bărbat, de un alt fundal, de astă dată trădând că sunt în pădure, căci desluşi, printre cuvinte indecente ciripit de păsările. Urmară apoi a treia, a patra secvenţă… Naum constată că de fiecare dată iniţiativa întâlnirilor cu bărbaţii aparţinea Doroteei...
Se ridică de la calculator şi porni să măsoare cabinetul de la un perete la altul. Păşea mecanic, în neştiinţă, paşii purtându-l prin salon, în dormitor, în bucătărie… Simţi o durere acută în ceafă, apoi în tâmple. O bătaie ritmică începu să-i răsune în creier tot mai puternic şi mai puternic. Erau bătăile propriei inimi. „ O asemenea „surpriză”, gândea el cu înfrigurare, poate veni numai de la nişte servicii speciale, înzestrate cu aparatură sofisticată...” Îi veni ideea să facă o copie a mapei electronice şi să o expedieze Doroteei. Dar de cum apăsă „Copy”, calculatorul îi afişă o fereastră cu cerculeţ roşu şi semnul refuzului. „E cu parolă” se gândi şi încercă alte metode. La un moment dat mapa dispăru cu totul. Zadarnice i-au fost căutările – foarte curând realiză că sunt implicate forţe oculte! „Sau poate e agentura SIS-ului? făcu el o presupunere aiurită. Să fi fost Doroteea agentul lor? Ce potlogărie! Dar la ce bun s-ar interesa SIS-ul de persoana lui? Doar nu prezintă vreo valoare pentru serviciile secrete nici ca scriitor, nici ca avocat, nici ca tată cu mulţi copii. Atunci care-i sensul, care-i scopul spionării?!”. Se apropiau alegerile parlamentare şi poate serviciile secrete ale statului o fac special pentru ca el să nu adere la vreo forţă politică. Aberaţii! Niciodată nu s-a implicat în activitatea vreunui partid…
Se perindau zilele, nopţile. Naum nu voia să creadă că toate ce i se întâmplă în ultimele zile au vreo explicaţie din partea fetei. Dar convingerea că Doroteea ştie despre aceste provocări punea tot mai hotărât stăpânire pe el. La sigur, încerca să-l distrugă moral, să scape de un trecut incomod.
Adună toate fotografiile cu Doroteea şi răsfoia de zeci de ori clipele pe care le imortalizase, amintindu-şi momentele petrecute împreună. Apoi deschidea „cronica”, netezind minute la rând scrisul ei mărunt. Un dor neaşteptat, un dor nebun îi cuprinse din nou fiinţa, crescând şi copleşindu-l până la durere fizică în tâmple, în creier. Dar fata tăcea pe toate canalele. Părea că-l obligă să o uite, să nu-şi amintească de ea niciodată. Se gândi să-i scrie despre „atacurile” de pe internet, dar ce rost ar avea să o facă fără probe? Decât să înrăutăţească şi mai mult relaţiile cu ea. Era o provocare şi mai mult nimic! Şi tot în acele zile se trezi că nu mai poate

accesa căsuţa Doroteei la domeniul „Colegii” – pusese cum se vede o parolă. Îşi zise că trebuie să rabde, să se calmeze, timpul le va dezlega pe toate. Aştepta să afle dezlegarea acestor mistere, apoi să tragă concluziile cores- punzătoare.
Ar mai fi tolerat o săptămână-două, dacă într-o seară una din acele voci ano- nime nu i-ar fi telefonat să-i spună parola Doroteei de la „Colegii”. Nerăbdător, se grăbi să intre în fişierele din poşta Doroteei. Găsi toată corespondenţa ei de zi cu zi, purtată cu toţi prietenii, cunoştinţele, în afară de el. Era fericită, le scria tuturor că a ajuns la Washington, că aici e civilizaţie, viaţă adevărată, că numai aici există un trai decent pentru un om normal. Coresponda cu foştii prieteni, cu amanţi, cu rudele din Rusia. Încântarea şi admiraţia ei nu aveau margini. Le scria că aici oamenii îi zâmbesc, sunt binevoitori şi-i doresc numai binele... Acum înţelese că fata îl minţea cu neruşinare când motiva că nu-i poate scrie deoarece administraţia hotelului…
Toamna se sfârşea, iar Naum nu-şi putea afla liniştea. În ultima zi de noiembrie veni la mormântul părinţilor săi şi stătu la căpătâiul lor până se lăsă întunericul.
44.
Chiar din primele zile de aflare la Washington Doroteea avu senzaţia că a nimerit în lumea fantasticului şi miracolelor. Hotelul unde lucra era de un lux nemaipomenit. Cele cunoscute pe litoralul din Kemer avea impresia că pot fi considerate nişte cocioabe. Realitatea capitalei americane o înnebunise prin fru- museţea şi arhitectura ei. Era dornică să afle şi să vadă cât mai multe.
Exact la o săptămână se mută într-o gazdă, dintr-un cartier liniştit, comod şi plăcut, unde locuia împreună cu o turcoaică modestă, dar cam morocănoasă la prima vedere. La cel dintîi salariu, pe care aici îl primea săptămânal, îşi revizui garderoba, îşi schimbă lookul – începuse a se farda ca un top- model şi se prezenta la serviciu făcînd graţii, atrăgând din primele clipe atenţia tuturor bărbaţilor tineri, inclusiv a proprietarului de hotel. I se părea că a devenit steaua de vineri, accentua numele său luat de-acasă, iar americanii, neobişnuiţi cu un asemenea nume, îi ziseră Jonathana.
Printre bărbaţii cu care făcu cunoştinţă la o zi de la sosire era un tânăr pe nume Dany, jumătate turc, jumătate român, din câte avea să afle mai târziu şi care făcea parte din personalul de deservire al cantinei. Foarte degrabă se împrieteni însă cu Hassan, un turc de o vârstă cu ea, despre care aflase că mai e şi nepotul proprietarului hotelului, şi Dany nu se mai bucura decât de obişnuitul Hello! sau Hay!” şi zâmbetul de serviciu când se vedeau la cantină. Hassan se oferi să o plimbe, după orele de lucru, prin metropola americană cu maşina sa luxoasă. Tâ- nărul era venit mai demult la Washington şi mereu îi corecta greşelile comise în engleză. Ea îi zâmbea senin şi larg şi-l lua la braţ când se plimbau pe străzile largi şi pline de maşini de lux. Nu trecu nici o lună şi jumătate că deja învăţă repede ce înseamnă sex în stilul turcilor pe continentul descoperit de Cristofor Columb! Proaspătul ei prieten Hassan o uimi prin virilitate, astfel că ajunse să uite pentru o săptămână chiar de corespondenţa cu părinţii. Între timp şi patronul hotelului, unchiul lui Hassan, un bărbat bine, între două vârste, se interesă de tânăra Union of Soviet lady (domniţa din Uniunea Sovietică (engl.). O invită în biroul său spaţios, dorind să afle cum s-a aranjat domnişoara venită dintr-o ţară îndepărtată şi aproape necunoscută. Patronul îi dădu îndrumări preţioase – la postul ei de la recepţie trebuie să fie liberă, elegantă, sexy, independentă şi descătuşată, cu zâmbetul pe buze chiar şi cu clienţi care părăsesc hotelul sau refuză serviciile lui. Astfel îi vor avea în permanenţă. Ioana de la Brânza asculta toate indicaţiile patronului zâmbind sedu- cător, deloc jenată, ceea ce-l făcu să-i amintească că o domnişoară ca ea trebuie să fie ascultătoare şi să înţeleagă o dată pentru totdeauna că banii şi sexul guvernează universul! Nu trecu mult timp şi patronul se oferi şi el să-i facă vreo două excursii prin oraş, apoi o invită la patinoarul de lângă Pentagon. Într-una din seri îi arătă că hotelul lui are tot timpul camere libere şi cu ajutorul unor domnişoare elegante, selectate de pe toate meridianele globului, izbuteşte să prospere chiar şi

în această perioadă de criză economică mondială. Şi dacă lady Jonathana se va prezenta la nivelul cerinţelor administraţiei, patronul îi va prelungi termenul de şedere cu con- tract de muncă la Washington sau chiar îi va perfecta, pe viitor, actele de stabilire în SUA. Ş-apoi las' pe lady Jonathana: n-ar fi fost ea Ioana de la Brânza dacă în scurt timp nu l-ar fi cunoscut în aşternut şi pe acest respectabil domn, stăpânul tuturor camerelor libere şi confortabile din luxosul hotel situat în inima celui mai puternic stat din lume. „Uite-aşa se cucereşte America!" îşi zise ea după prima seară petrecută cu patronul. Se simţea fericită că a găsit potecuţele de trecere spre persoanele cheie din acea unitate hotelieră din vecinătatea Pentagonului şi a Casei Albe. Prea puţin conta faptul că pentru Hassan şi patronul hotelului performanţa ei nu constituia decât o statistică ordinară – aproape fiecare domnişoară ce se angaja la hotel trecea prin aşternuturile nepotului şi ale unchiului său turc! La o întâlnire confidenţială a turcilor din administraţia hotelului pe care aceştia o numeau de ochii angajaţilor „O cafea la ibric", toţi căzură de acord în privinţa Ioanei de la Brânza:
– This is a classic whore disguised in the style of prostitutes coming here from the former Soviet Union. (Este o curvă clasică sub acoperire, în stilul tuturor prostituatelor venite aici din fosta Uniune Sovietică (engl.).
Conta că i s-a împlinit visul şi că degrabă va deveni bogată.
Curând patronul o lăsă în pace. Între timp, veniseră domnişoare noi şi se angajaseră la hotel. Şi doar Hassan mai avea grijă să o plimbe prin locurile isto- rice ale Washingtonului, cunoscute în toată lumea: Capitoliul, Galeria de Arte, Cimitirul Arlington, pe la cafenele chinezeşti, europene ce împânzeau împrejurimile. Hassan nu avea complexe că se culcase şi cu unchiul său – o poseda unde se nimerea, inclusiv în salonul maşinii. Ioana uitase de tot ce lăsase acasă, doar când stătea la locul de muncă mai trimitea câte un mesaj cunoştinţelor, părinţilor. Pe Naum îl aruncă din memorie, apoi şi din poşta electronică cum ai şterge cu buretele o urmă de cretă pe o tablă neagră. Uită uşor chipul îngeraşului, apartamentul, biblioteca cu tablourile lui Sezanne şi Modigliani, nucul din faţa balconului, vorbele de dragoste ale domnului avocat, faptele lui… În faţa ei era acum Washingtonul, hotelul Cristal, un patron căruia îi câştigase predispunerea, Hassan, colaboratorii amabili, zâmbăreţi. Dar cel mai mult o bucurau sumele ce se adunau cu fiecare săptămână de lucru în contul ei bancar. Dolari americani, care deveneau din ce în ce mai mulţi. Potrivit condiţiilor contractului şi socote- lilor ei, curând îşi dădu seama că zilnic acumula realmente un salariu lunar pe care-l avea la Asociaţia Spiru Haret.
Şi încă un lucru foarte important pentru o tânără domnişoară: serviciul ei era unul vesel şi atractiv. Patronul obliga colaboratorii, la începutul orelor de muncă, să intoneze imnul pe care Doroteea îl învăţase încă acasă, de pe internet. În rest, ziua de lucru puteai zice ce era tot un cântec. Dorul de casă o apuca doar când îşi amintea de părinţi.
45.
Când se externă de la Spitalul de Neurologie, părea că se mai liniştise, deşi o stare de apatie şi uşoară depresie îl mai stăpânea. Câteva săptămâni de nesomn şi suferinţă neomenească îl aduseră iar pe mâna medicilor. Tensiune arterială, depresie, surmenare psihică şi încă multe altele de-ale medicinei – i se constatase un buchet întreg de boli, care să-i fi servit drept motiv de a fi internat. Spera acum să se refacă – va urma sfatul medicului curant şi va încerca să uite, să şteargă din memorie cei trei ani, a căror pierdere l-a şi adus într-o stare aproape de alienare. Medicii au confirmat unanim că îmbolnăvirea lui ţine de atitudinea nihilistă a Doroteei faţă de el. Refuzul ei de a rămîne la nişte elementare relaţii de comunicare...
Acasă însă găsi din nou apartamentul pustiu şi rece. Amintirile începură iarăşi să-l asedieze. Ester încerca să-l liniştească, fiind alarmată de starea sănătăţii lui. Cel mai mult se temea să nu revină la nopţile sale de coşmar dinaintea internării.

– Ne-am înţeles doar să-mi scrie, să mă deprind treptat cu lipsa ei. Dar ea tace deja de-o lună şi ceva! Ce rău i-am făcut că să-şi bată joc de mine în halul ăsta? se întreba el mai mult pe sine decât se dezvinovăţea în faţa fiicei sale că iar nu-şi poate stăpîni emoţiile.
– Tată, Doroteea nu te-a iubit când era cu tine, acum, cu atât mai mult, încerca ea să-l liniştească. Uit-o…
Naum îşi privi fiica – se făcuse deja fată mare, poate că a cunoscut şi ea deja fiorul dragostei. La sigur, se gândi în sinea lui, fetele se maturizaseră mai repede decât băieţii, deşi le făcuse cu mult mai devreme batmiţva (fetele care au împlinit 12 ani şi o zi, conform ritualului religios evreiesc, sunt obligate să respecte toate poruncile torei, prescrise femeilor). Şi îi răspunse descumpănit: – Dac-aş putea, draga tatei. Dar gândurile singure mă poartă spre ea şi nu am nici o putere asupra lor.
Şi iar veniră nopţi de nesomn şi zbucium sufletesc. O avea mereu în faţă pe fata pe care o iubise şi o mai iubea. Nu pe cea pe care o petrecuse acum două luni în America, nici pe cea care-l dezmierdase tei ani şi mai bine cu diminutive false, ci pe cea care-l urma cu paşi mărunţi, pe un ger cumplit, de la Curtea de Apel spre Liceul Spiru Haret, pe cea care îi dăruise primul sărut aici, în bibliotecă, în fotoliul de sub tabloul lui Sezanne, pe cea care îl potopise cu îmbrăţişări şi sărutări fierbinţi în prima lor noapte de iubire, pe cea care... Pe cine oare, Doamne? Simţi că iar îşi pierde echilibrul psihic şi făcu o sforţare să alunge vedeniile ce prinseră a se învârti ca în roata Dracului în închipuirile lui. Ca să scape mai repede de ele, trecu în camera fiicei. O găsi aplecată asupra temelor – se încheia primul semestru al ultimului ei an şcolar şi Ester avea grijă să-şi mai repare notele la câte vreo materie. O netezi pe cap, o sărută pe frunte şi-i încuviinţă silinţa cu obişnuitul lui „Lasă, fata tatii, totul va fi bine!”.
Căzuse iar într-o depresie adâncă. În două săptămâni slăbi cu şaptesprezece kilograme! Noaptea, ziua îi transpira tot corpul. Vedenia iubitei de altădată deveni o obsesie. Se apropiau sărbătorile de iarnă, se apropia seara de revelion. Naum se simţea singur, părăsit. O talancă ştirbă părea că sună mereu a deşert în sufletul lui. Şi de fapt nu o talancă adevărată, ci o simplă tinichea ruginită.
În seara de revelion hotărî să-i mai scrie, precum îi scrisese în fiecare din zilele de până la internare la Dispensarul Neurologic. Nu i-a răspuns, nu i-a telefonat, nu i-a urat tradiţionalul La Mulţi Ani… Nici părinţii ei de la Brânza nu l-au sunat, nu i-au urat sărbători fericite, deşi se juraseră că n-au să-l uite niciodată.
Era în pragul unei stări de agonie. Nu-şi putea controla acţiunile. Pentru a se mai calma, încercă să-şi răsfoiască amintirile – scoase din sertar „cronica” vieţii şi o deschise de la 1 martie 200... Se gândi că o recapitulare a celor mai importante evenimente de atunci i-ar ameliora atmosfera de necaz şi amărăciune. Ester plecase cu gaşca să petreacă revelionul la liceu. Rămăsese singur. Doar cu masa pe care aştepta bătaia orologiului un tort , o şampanie şi două lumânări aprinse. După trei revelioane fericite, sărbătorea de unul singur sosirea noului an. Doroteea era departe, în America, şi el, cu gândurile la ea, prinse a răsfoi „cronica”, răscolind amintirile anilor trecuţi.
„Îi mulţumesc lui Dumnezeu că are grijă de mine şi am întâlnit un om minunat ca tine! Cu adevărat este extraordinar şi am să-l respect şi am să-l iubesc! Sunt multe lucruri de spus, poate cândva am să ţi le spun pe toate, dar vreau să ştii că eşti cel mai drag suflet din câte există pe pământ.
E noapte. Te sărut. 28.10.200..”
.... „Vreau multe! Un lucru bun, un salariu bun, vreau să fii lângă mine, să mă ajuţi, să mă susţii. Am nevoie de susţinerea şi iubirea ta. Te pup dulce, dulce!
15 noiembrie 200....”
Dar iată şi o notă a lui, de la 1 martie 200... „Seara, după ce am revenit de la saună, Doroteea a recunoscut că m-a înşelat cu alţi bărbaţi...Cu Toma, deşi nu sunt sigur că-i chiar aşa... Am

întrebat-o dacă nu se teme să mă molipsească de vreo boală şi ea a recunoscut că face sex protejat...”
În acelaşi an, la 2 aprilie, Doroteea: „Iubitule! Sau soţiorul meu! Ştiu că greşesc foarte mult prin faptele mele nechibzuite, dar acum la 2.04.200.., ora 14 şi 30 de minute îţi spun cu mâna pe inimă că nu te înşel şi mă simt fericită cu tine. Sper că şi tu eşti un pic fericit cu mine. Totul va fi bine şi voi pune şi eu mai multe pietre la zidirea cetăţii noastre! Te pup şi te iubesc!”
Dar iată şi însemnările din 28 mai 200.., după ce îşi sărbători ziua de naştere la Vadul lui Vodă. „Katerina, prietena lui Rahela, mi-a făcut nişte destăinuiri oribile! S-a aflat în gaşca fiicei mele la sindrofia de la Vadul lui Vodă. Doroteea... a înnoptat în maşina lui Costic. A surprins-o dezbrăcată, cu picioarele sprijinindu- se în parbriz şi un bărbat deasupra ei... Când am întrebat-o de ce m-a înşelat, a negat totul desul de confuz. Zicea că bărbatul era în stare avansată de ebrietate şi nu i-a putut face nimic. Dar că era în maşina lui Costic, dezbrăcată?!...”
O senzaţie de dezgust îi învălui toracele. Lăsă „cronica” şi se apropie de cal- culator, mai verificând o dată dacă Doroteea nu i-a expediat vreun mesaj. Nici un cuvânt... Nici de consolare, nici de felicitare...
Atunci o alungase de-acasă... O chemă înapoi în a treia zi... Era oare convins că va aprecia gestul lui pe care nu l-ar fi făcut nici un bărbat care se respectă? A căzut pradă jurămintelor ei?
„Ştiu! E foarte complicat şi dificil, dar sunt sigură că totul va fi bine. Vreau să te liniştești, să fii împăcat sufleteşte. Sunt cu tine alături, te iubesc şi te susţin în toate!” Cât de mult ar avea nevoie acum de aceste cuvinte! Fie şi mincinoase, fie doar un singur rând!
„Te stimez, te respect, oricât ar părea de banal, te iubesc! Vreau să te ajut, dar nu ştiu cum, pot doar să te susţin şi să sperăm împreună că totul va fi bine. Să ne ajute Dumnezeu.”
3 decembrie 200... „Azi vorbim de păcate! Da, am multe, dar nu e cazul să mă judeci. Cel puţin, sunt corectă faţă de tine, chiar dacă ai multe suspiciuni. Nu mă presa, te rog! În rest, cred că totul va fi bine. Peste mai puţin de o lună vom serba trecerea a încă unui an şi vom petrece bine! Cu speranţă că anul ce vine va fi şi mai bun, a ta Doroteea.”
„Ce-a fost la 3 decembrie 200...?” se încordă el să-şi amintească. Şi întoarse fila, dar următoarea notă era deja făcută după aproape jumătate de an, la prima odihnă a lor în Turcia, la Kemer: „Eşti bărbatul vieţii mele şi niciodată nu am avut tendinţa de a fi cu tine pentru bani, avere sau altceva. Mersi mult pentru cea mai plăcută surpriză pe care o am la 25 de ani. Sunt la mare cu tine! 21 mai 200.., Turcia, Kemer, Doroteea”….31 decembrie 200... Masa de revelion: „Mâine va fi o altă zi, posibil mai bună sau mai rea, vom vedea. Important e să ştii că ai susţinerea mea în tot ce vei face! La mulţi ani, puiule! Cu dragoste, a ta Doroteea, ora 18 şi 35 minute”.
Încetul cu încetul Doroteea devenea parcă o părticică din viaţa lui. Copiii săi au prins a se apropia de ea şi a o stima. La finele anului începuse a insista să plece la muncă în SUA. Naum a considerat că orice s-ar întâmpla, totuna vor fi împreună. Şi o rugă pe Bela, prima lui soţie, să o ajute...
Mai întoarse o filă. „Zi de duminică. Tristeţea mă copleşeşte. Nu ştiu ce se întâmplă, dar mă îndepărtez tot mai mult de tine, nu te mai simt alături. Scuze dacă ţi-am greşit cu ceva. E destul de târziu, nu ştiu dacă vei înţelege ce am vrut să-ţi zic... Am să dispar din viaţa ta şi nu vei mai auzi de mine. Vreau să vezi în mine o personalitate. Cineva, care e gata mereu să te ajute şi să te susţină. Întotdeauna am încercat să nu-ţi cer mai mult decât ai fost în stare să-mi dai. Şi nu vreau absolut nimic de la tine, decât să simt că sunt iubită şi că îţi faci griji să mă aştepţi. Scuză-mă pentru prea multă sinceritate, ştiu doar că nu voi avea curajul să-ţi spun asta în faţă. Vreau doar un lucru, să mă ierţi pentru tot. 24 mai 200.”

La acea dată reveniseră recent din cea de-a doua călătorie făcută la Kemer. Textul pare să fi fost scris înainte de operaţia la coloana vertebrală sau poate când se afla în spital...
Ce-a urmat? Ah, da, aventura cu Felix şi alt conflict, alte jurăminte... Şi din nou iertare... Socoti că e tânără şi... De fapt, de ce s-ar minţi? O iubea totuşi, deşi nu mai credea că ea îl iubeşte ca la început. Că nu va cădea iar în păcat...
Ce crudă este viaţa cîteodată, se gândi el. De multe ori îţi calci pe inimă şi mergi mai departe prin viaţă batjocorit şi înjosit. Oare de asta tot dragostea e de vină? O iubea, adevărat, dar oare dragostea pentru ea îl orbea, îl făcea să o ierte, să-şi nesocoteasacă demnitatea şi orgoliul de bărbat? Cum a ajuns să nu-i mai pese de aventurile ei şi să o ţină în casă, să împartă aşternutul cu ea? Dar de ce oare Doroteea nu pleca de la el? se întrebă el deodată şi-i păru că făcu o descoperire. Cum nu s-a întrebat atunci când îi punea coarne? Şi îşi aminti că în ultima jumătate de an, în pofida tuturor zvonurilor, nu-i mai cerea nici o socoteală.
…Ultima filă, ultima notă. Era a Doroteei.
„Salut, îngeraşule! Aş vrea să nu fii trist şi să te pot bucura cu ceva. Eşti cel mai frumos cadou pe care putea să mi-l ofere soarta şi să ştii că au fost nişte ani frumoşi trăiţi alături de tine. Mi-ai fost şi tată, şi învăţător, şi soţ în acelaşi timp. Şi asta n-are să poată să mi-o ia nimeni... Îngeraşule! Tu ai fost (?!) totul pentru mine şi mă bucur că Dumnezeu mi-a dat să am un asemenea înger păzitor alături.
Crezi sau nu, dar îmi va fi greu fără tine. Mă bucur că plec. Lume nouă, ori- zonturi noi, însă mi-e şi trist pentru că ştiu că un bărbat ca tine nu voi mai avea niciodată. Dar nu cred că distanţa trebuie să ne despartă, să rupă orice legătură dintre noi. Mereu vei rămâne acela care mă ceartă, mă laudă, mă compătimeşte, şi asta deocamdată nu o poate schimba nimeni. Persişti în sufletul meu şi vei persista mereu, chiar dacă ne vor despărţi mii de kilometri. Şi nu fi trist, fiindcă voi fi mereu alături în amintiri şi nu numai. Să ai grijă de tine, iar eu o să mă rog lui Dumnezeu să ai parte numai de bucurii şi fericire. Te pupăcesc dulce! P.S. Scuze că nu ţi-am scris mult, dar e sincer şi cu toată dragostea! 12.10.200..."
Termină de răsfoit „cronica". Mai departe nu era nici o notă. După plecarea ei nu a mai scris nici el nici un rând. După acel sărut din aerogară, ultimul, pur şi simplu, nu a mai fost în stare. Să fi fost sărutul …lui Iuda?
…Privi îngândurat cum sfârâie cele două lumânări, care nu mai semănau să fie totuna. Doroteea era departe, în altă lume şi nu mai dorea să audă de numele lui. Iar chipul ei îi cotropise sufletul, cugetul, inima, creierul. Toate celelalte din realitatea din jur nu mai aveau loc. Devenise dominanta psihicului său şi medicii îl diagnosticaseră cu o maladie paranoică...Şi totuşi purta în amintire o filă frumoasă şi de neuitat a vieţii, fiindcă a iubit-o. Pe planeta dragostei nu există vârstă, ani, depărtări, oprelişti.
46.
Ieşi pe balcon să mai ia o gură de aer proaspăt. Seara începu să ningă lin, acoperind asfaltul plin de noroi – decembrie fusese o lună cu vreme urâtă, moină şi ţâşpoacă. Ramurile copacilor se înveleau cu un tul alb. Printre cartiere se mai auzeau cete întârziate de urători, la toate geamurile ardeau lumini. Câte un maidanez rătăcit lătra, de dragul lătratului, la lună… Un avion se auzea înălţîndu-se greoi deasupra oraşului. Probabil se îndrepta spre Moscova sau Washington, spre cine ştie care alte colţuri îndepărtate ale lumii. „Pleacă lumea, se gândi cu amărăciune Naum. Avem o ţară frumoasă şi oamenii pleacă, îşi părăsesc meleagurile natale ca să afle un alt trai, mai decent sau mai frumos, pe alte tărâmuri. Cei mai mulţi n-au să mai revină. Se lipsesc benevol de vatra pe care le-a hărăzit-o Dum- nezeu… Ce va lăsa acest exod generaţiilor viitoare? Nu-l vor fura alte popoare, invadând acest colţ de rai, după cei toţi băştinaşii vor apuca calea străinătăţii? Cum s-a întâmplat şi cu poporul evreu acum un mileniu... Acum neamul său s-a împrăştiat prin toată lumea, iar pe vetrele străvechi hălăduiesc seminţii străine. Exoduri peste mări şi pustiuri, prigoniri, exterminări şi holocausturi – iată de ce au avut parte strămoşii lui de-a lungul secolelor, după ce pe meleagurile lor, tot nişte străini

l-au răstignit pe cruce pe Fiul Celui de Sus. Şi acum pleacă de pe unde le-a fost bine şi unde au găsit limbaj comun cu băştinaşii – câţi au rămas în Basarabia? Şi, ca să vezi, cei mai mulţi pleacă nu spre celălalt ţărm al Mediteranei, ci pe cealaltă emisferă – în Canada, în America. În cel mai rău caz, în Germania, acolo de unde a început exterminarea lor în epoca modernă. De ce se întâmplă oare aşa? Nu cumva pentru că pământul făgăduinţei nu ar fi fost al lor? Decât în legende, în suflet, în buchea Torei? Acolo au prins rădăcini alte semin- ţii, care nici nu doresc să ştie acum că e pământul strămoşilor evrei. Huiduieli, acte de terorism e tot ce-a moştenit generaţia de azi şi de mâine de la strămoşii neamului lor. Cât de uşor, ah! cât de uşor îşi pot pierde ţara! Şi cât de greu, o cît de greu şi-o recapătă un popor nedemn de ea. Peste veacuri, basarabenii nu-şi vor revendica, pe la înaltele curţi, vatra, pierdută acum atât de uşor?”

Dar el, Naum Vainştein, cine este el? Avocat sau scriitor? Evreu sau român basarabean naturalizat? Care e rostul vieţii lui? Ce a luat bun de la viaţă şi ce a dat în loc lumii acesteia rătăcite?

Peste un sfert de ceas omenirea va măsura timpul cu altă cifră. Pleacă un an vechi şi soseşte altul nou. Pentru el, nu ca scriitor, ci ca om, anii trăiţi cu Doroteea însemnau enorm de mult. Poate chiar o viaţă de om, adevărată. Pentru ea nimic n-au însemnat. Marele lui regret este convingerea că ea, Ioana de la Brânza, nicio- dată nu va înţelege, nu va conştientiza care a fost vina ei în relaţiile cu dânsul…

Se întoarse în casă. Degerase. Spre marea lui dezamăgire, una din lumânările de pe masă abia se stinsese. Fumega. Cealaltă continua să ardă. Va păşi curând în noul an, dintr-un decembrie trist va trece într-un ianuarie frumos, cu multă zăpadă. Mai verifică o dată poşta, dar… aceeaşi tăcere duşmană. Poate într-un târziu, îşi va aduce aminte totuşi de îngeraş şi îi va scrie o felicitare, urându-i sincer „La mulţi ani şi multă fericire în anul boului, domnule avocat!”

Bătu orologiul miezul nopţii la ruşi. Mai era o oră până să înceapă o nouă filă de calendar. Nu deschise şampania, nu avea pentru cine. „Poetul şi şampania, ce titlu minunat de nuvelă, zâmbi el sarcastic. Şi deodată cuvintele prinseră a se înşirui, uşor şi unduios, direct în căsuţa poştei electronice:

Te-ai dus, te-ai dus din anii mei,
Ca cea mai dulce din femei.
Te-ai dus spre iad sau paradis,
„La revedere!” nu mi-ai zis.

Ţi-e rău, ţi-e bine, nu mai ştiu,
Nu te întrebi de-s mort, de-s viu,
Luat-ai tot de la-nceput,
Al nostru-ai sfărâmat trecut.

Prin ani de mână amândoi,
Prin viscole-am trecut şi ploi...
Ai devenit un ghem de nervi,
Nu mă mai vezi, nu mă observi.

Va trece viaţa ca un vânt
Precum trec toate pe pământ,
De nimeni însă niciodată
Nu vei fi-aşa zeificată.

Când împreună noi am fost,

Doar acel timp avuse-un rost,
Erai atunci, sub crengi de tei,
Cea mai iubită din femei.

Şi undeva, într-un târziu,
Vei căuta ca-ntr-un pustiu
Acea tăcere-nfiorată
Ce ne umpluse altădată.

Cine în vis dă cu piciorul
Ca pasărea-i ce-şi uită zborul,
Dispare-n unde de uitări:
Ca-n valurile unei mări.

Făcu click pe adresa cunoscută, şi când pendulul virtual desenă un cerc rotund şi negru, iar cadranul dispăru, semn că mesajul a plecat către destinatar, Naum auzi din nou bătăile orologiului. Sosise Anul Nou, 200… În cartierele oraşului luminau focuri de artificii şi răsunau petarde. Speriaţi, maidanezii schelălăiau înfricoşaţi şi se doseau pe după blocuri.

47.
…Nici a doua zi, nici peste o săptămână, nici peste o lună Doroteea nu a mai dat nici un semn de răspuns. Nu o mai interesa persoana lui, nu o atingea durerea lui. Amintirile despre domnul avocat demult le fărâmiţase bucăţele şi le aruncase…la coş. Avea în faţă o realitate nouă, oameni noi, perspective şi principii de viaţă noi. „Trecutul romantic, moralitatea excesivă este un teritoriu agreat de naivi şi proşti, lipsiţi de voinţa de a trăi viaţa din plin", îşi zicea atunci când vreo zdreanţă de amintire îi făcea din degetul arătător.
După aventura cu Hassan şi patronul hotelului, la jumătate de an de la sosirea ei la Arlington, Ioana de la Brânza se lipi din nou de Dany. Nu se ataşă prea tare şi-l avea ca simplu concubin, până la o nouă aventură. Bărbatul avea familie în România, dar îi spuse că se află în proces de divorţ. Locuiau într-un apartament închiriat într-o margine de oraş. În fiecare dimineaţă şi seară se deplasau la serviciu cu maşinile. Ioana se pricopsise cu un Rower scund şi simpatic, al cărui salon îl umplu cu multe păpuşi de diferite culori. La început Dany i se păru un bărbat atent, dar curînd descoperi că e un zgârciob – o ferecase în aceleaşi canoane ca şi Toma cândva. Fiecare îşi avea bugetul lui, principiu devenit obişnuinţă la perechile din Occident, deşi, să recunoaştem, foarte incomod. De sărbători nu i-a făcut nici un cadou, până şi la ziua ei de naştere îi dărui doar un buchet de gladiole. În scurt timp se plictisise cu el şi începuse a înţelege că şi într-o lume modernă, prosperă există oamenii fără calităţi. O lume care îţi schimbă viziunea, principiile, dar care duce totuşi un trai calculat. Calculate mişcările, gesturile, zâmbetul. Şi banii, firește. Poate chiar în primul rând banii.
Inconştient, căuta un alt bărbat. Bogat, pe care l-ar fi putut acapara, asigu- rându-şi astfel viitorul. La locul ei de muncă era ca un manechin într-o vitrină scumpă în faţa cumpărătorilor cotidieni. Sobrietate, atenţie, vigilenţă, zâmbete şi putea să-şi atingă uşor scopul. Deocamdată va pluti în corabia pe care i-o oferă momentul. E tânără, are nevoie de bărbat, de dragoste.
Rar de tot amintirile îi lunecau spre Naum. Descoperi că e un om cu viziuni patriarhale, inacceptabile pentru principiile ei de viaţă, neinteresant. Cu atât mai mult cu cît nu l-a iubit niciodată. Dacă în Moldova era mai greu să trăieşti alături de un om pe care nu-l iubeşti, aici poţi trăi şi cu un cimpanzeu, numai să fie bogat. Mai descoperi că în jurul ei, deşi toţi zâmbeau şi aveau un comportament amabil, persistau invidia crasă, ura, trufia, făţărnicia…
Răbdătoare, se închistă, fiind mereu cu gândul cum să găsească o variantă oportună de a ieşi din această încercuire a unui singur bărbat, care cu fiece zi îi tot dădea de înţeles că ea trebuie

să se împace cu gândul că este posesiunea lui. Deprinderile de acasă, camuflate pe o vreme, nu-i dădeau astâmpăr. Pe lângă recepţia din hotelul Cristal bărbaţii curgeau gârlă. Completând formularele, vedea că la Wasington vin în vizită din toate colţurile ţării ingineri, militari, businessmeni, artişti, turişti de diferite confesiuni religioase. Toţi îi zâmbeau şi toţi se dădeau la ea, sugerîndu-i că nu ar fi împotrivă să o cunoască mai îndeaproape. Se nimereau bărbaţi pe gustul ei, dar ea potrivi că mai bun dintre toţi părea a fi Dany, care era mai precaut. Blând la vorbă, atent, avansase în scurtă vreme de la cantină la şef de recepţie şi părea că e amorezat de Doroteea. Nu o slăbea din ochi nici pentru un ceas, iar ea continua să-l trateze cu... tăcerea... Încă de pe când era studentă, locuind la cămin, învăţase să tacă şi să facă ce îi dorea sufletul. Îşi aminti de mai mulţi colegi pe care i-a avut şi au avut-o, apoi de Toma, de flăcăii din Brânza ce-i avea când mergea în vizită la părinţi, de Naum, Costic, Felix şi de încă mulţi alţii. Nu-i convenea s-o numească cineva curvă sau whore, precum le zic americanii rusoaicelor şi celorlalte prostituate venite din fosta Uniune, dar nici nu era deprinsă să fie constantă, să fie aşa cum vrea un bărbat.

Odată se încurcă cu un marinar din Los Angeles şi profitând de ocazia că Dany era plecat la Pittsburg într-o deplasare de serviciu, se culcă cu flăcăul într-o cameră de hotel. Peste câteva zile, când marinarul plecă şi-i lăsă ca plată câteva sute de dolari, se simţi pustiită şi părăsită. Promisiunile că va căuta orice posibili- tate de a reveni la Arlington cât mai curând, când îşi va petrece familia la odihnă în Florida, nu o măguleau. Se bucură când se revăzu cu Dany, el însă o chemă chiar a doua zi în biroul lui de serviciu şi o pofti să privească în monitor. Ioana se văzu filmată cu marinarul din Los Angeles… Comisese o imprudenţă, uitase că toate camerele de hotel sunt dotate cu aparatură video.

Ruptura fu iminentă. Însă tinereţea nu o lăsă de izbelişte – îşi găsi curînd refugiu în braţele unui turc, care avea deja vreo cinci ani de şedere în SUA. Era o fire colerică şi când avea vreo neplăcere la serviciu, obişnuia să intre în WC-ul de la subsol şi vreo jumătate de oră să se certe în gura mare, turceşte, cu pereţii. Kemal, aşa se numea, nu ascundea că are acasă, la Izmir, încă două soţii, cărora le trimitea sistematic bani să educe cei patru copii. Era inginer şi avea un salariu impunător. Nu era zgârcit ca Dany, îi procură bijuterii turceşti scumpe. Ea îşi dădea seama că giuvaierele pot fi şi contrafăcute, dar îi făcea plăcere să le pună când pe ale lui Kemal, când pe cele dăruite de Naum. Se împăcau bine pe malul Potomak river. Locuiau la hotel, într-o cameră luxoasă, pe care o achita bărbatul. Când sosi timpul ca Kemal să plece în concediu, îi ceru să-l însoţească în Turcia cu o singură condiţie: să se convertească la islam şi să-şi pună hainele tradiţionale ale femeilor din seminţia lui. Ioana respinse propunerea turcului.

În luna octombrie se împlinea un an de la aflarea ei la Arlington şi fiind- că îşi îndeplinea disciplinat obligaţiile, învăţase la perfecţie engleza, patronul hotelului Cristal îi prelungi contractul de muncă. Ioana de la Brânza decise să nu mai convieţuiască cu nimeni, ci să-şi caute de treabă. Adunase deja în cont o sumă frumuşică. Nu mai voia să se întoarcă la baştină şi peste un an şi ceva din dorul de casă nu mai rămăsese decât o amintire subţire şi vagă. Dorea doar să-şi vadă părinţii. Nu avea nici un chef să se gândească la trecut, care nu însemna nimic pentru ea. Aici, în SUA, oricât de multe dezamăgiri sentimentale o năvăleau, totuna avea un viitor sigur. Hotărî să se ocupe de afaceri la modul cel mai serios. Urmă cursuri de manager şi foarte curând patronul îi încredinţă să gestioneze grupul de recepţionere, compus din domnişoare ce veneau din diferite ţări ale lumii. Câştigurile ei deveneau substanţiale. Putea să-şi procure un apartament la oraş ca să-şi aducă părinţii. Nu mai dorea să aibă alături pe nimeni, dacă persoana nu-i aducea profit. Nu avea sentimente, nu avea alte scopuri decât cariera, întocmai cum o au persoanele obsedate de business din Occident, unde toate sunt privite prin prisma banului. Viaţa adevărată este in- teresul material, îşi formulă ea cu timpul principiul ei propriu de viaţă. Pentru ea nu exista trecut. O interesa doar viitorul. Despre Naum nu-şi mai amintea. El nu avea loc nici măcar în visele ei de noapte. Era decisă să nu-şi

întemeieze o familie, să nu aibă copii. Nu a iubit niciodată copiii. A iubit bărbaţii. Concubinajele din trecut i se păreau nişte iluzii irosite, crâmpeie accidentale ale biografiei sale. Nu avea nici prieteni, decât colegi de serviciu. Se bucura că se află în societatea americană, unde-ţi sunt garantate toate drepturile, unde poţi trăi cum îţi place şi unde viaţa este o luptă perpetuă pentru supravieţuire. Şi supravieţuieşte doar acela care nu cade pradă sentimentelor profunde şi curate, slăbiciunilor mărunte…

48.

Toamnele în Moldova se lasă cu mult soare, cu multe fructe şi cu vin nou. Naum venea la cimitirul evreiesc, la mormintele părinţilor săi împreună cu o parte din copiii lui care încă nu plecaseră în străinătate. Datele de naştere şi cele de deces ale părinţilor aproape coincideau. Conform datinilor şi legilor Torei, în aceste zile se vine la morminte pentru a aprinde nişte lumânări. Le cerea sfatul în tăcere, le comemora amintirea şi-i deprindea şi pe copii să poarte cinstea strămoşilor, se întorceau cu toţii cu faţa spre Ierusalim şi citeau din Tora. În oraş, sinagoga se mai reconstruia şi el îl chema pe rabinul Mendele Iacov-Şneer să citească Cadişul... Odată cu barmviţa, Naum dărui relicva sfântă a familiei lui, Tora veche de la bunicul său Moshe, fiului Aizik, băiatul din gemeni, care era o fire ingenioasă, îşi dădea străduinţa să afle toate tradiţiile poporului evreu, frecventând de sărbători sinagoga. Deprinsese ca de Iom Kipur (sărbătoare religioasă; se mai numeşte sărbătoarea celor 10 zile) să scoată sunete sacre la şofar (corn de capră sau berbec cu care se emit sunete la sărbătoarea hanukia). Naum, care se străduia ca urmaşii lui să nu uite nicicând că sunt evrei şi să înveţe a citi Tora, se bucura de interesul vădit al fiului său, ce părea să preia ştafeta neamului şi să o ducă mai departe. Deja având un susţinător, încerca să le cultive acelaşi sentiment şi celorlalţi copii. În apartamentul lui făcu loc pentru harta Israelului şi nu scăpa nici o ocazie să le spună cât de frumoasă este această ţară atât de mică cu o istorie atât de zbuciumată. Copiii învăţaseră a citi Tora în ivrit, respectau sărbătorile de Pesah şi Hanuchia (paştele şi sărbătoare religioasă când se aprind 8 lumânări). În casele mamelor mai toţi aveau în uşorul uşii mezuze coşer (mezuze purificate în stil coşer), Venerau Kubbud ov voem (ritual al copiilor evrei de stimă neasemuită faţă de părinţi), respectul copiilor faţă de părinţi. Cu trecerea timpului se bucura că a reuşit să-i consolideze în jurul său.

În zilele de sărbători religioase ale creştinilor obişnuia să meargă la prietenii lui, nea Ion şi tanti Maria Roibu de la Grătieşti. De fiecare dată lua cu el pe cineva dintre copii, fie gemenii Aizik şi Ester, fie Dorin sau Golda şi Freida. Treceau de obicei şi pe la sectorul evreiesc din cimitirul „Sfântul Lazăr” să se închine celora plecaţi din viaţă, care în decursul anilor i-au fost buni prieteni. Naum era un om sociabil, avea cunoştinţe, prieteni între români, ruşi, ucraineni, găgăuzi, cu care se întâlnea mereu, se sfătuia. Dar cea mai mare bucurie îi erau copiii, pe care îi apropia şi cu care se mângâia acum, când starea sănătăţii lui era cam proastă. Îl deranjau ficatul, inima, dar cel mai des îl chinuiau depresiile. Medicii îl sfătuiau să se debaraseze de Ioana de la Brânza, dominanta psihicului său, să arunce din casă tot ce-i provoca amintiri despre ea. Naum însă nu se grăbea să o facă. Într- un timp porni să scrie o nuvelă, poate cea mai bună nuvelă de dragoste scrisă de el vreodată. După primele zeci de pagini ajunse iar la dispensarul neurologic. Revenit acasă, găsi un teanc de fotografii cu femeia viselor şi coşmarurilor sale, adunate de Ester, pe care fiica lui insistă să le arunce sau să le dea foc. Le mai frunzări câteva zile, ca să descopere cu nedumerire că a trăit în casă cu un om absolut străin, pe care nu l-a cunoscut deloc. Şi nici mare lucru despre trecutul ei nu ştia. Îşi aminti atunci de presupunerea făcută de soţia anesteziologului Paladi, precum că Doroteea şi mama ei i-au făcut farmece, ca fata să-l folosească. Acum era înclinat să creadă că vecina avusese dreptate. Fata nu i-a fost nici soţie, nici concubină, ci mai degrabă o fiinţă vicleană, cinică, a dormit cu el într-un aşternut, contaminându-l de disperare şi depresie. Îi nimicise nu numai dragostea, ci şi încrederea în viaţă.

Aruncă fotografiile adunate ca pe nişte lucruri străine. În aceeaşi zi Naum duse „cronica” în care avea notele Doroteei la Arhiva de Stat în calitate de ma- nuscris scriitoricesc. Îşi lăsă doar începutul de nuvelă ascuns la fundul ultimului sertar al mesei de scris.
– Complicat lucru e viaţa omului, îl consolă Pavel Nică, pe care Naum îl vizită în acele zile la patul de suferinţe. Oamenii sunt ca nişte figuri pe o tablă de şah. Oricât de iscusit ai juca, una şi aceeaşi ecuaţie nu-ţi asigură succesul de fiecare dată.
– Trebuie să recunosc, căzu de acord Naum cu bunul său prieten. Poate că unul din cele mai mari neajunsuri ale mele este că mereu mă grăbesc să trăiesc.
…Timpul prinse a-i netezi rănile, a-i netezi suferinţele şi treptat-treptat durerea sufletească se mai ostoi. Rămaseră în urmă sărbătorile de iarnă, precum şi cel de-al cincizeci şi cincilea februarie al lui Naum. În curtea blocului iată-iată se va instaura primăvara. Iarna care-şi trăia ultimele zile zgudui Basarabia cu un accident rutier stupid în care a murit poetul naţional Grigore Vieru. La doar două săptămâni, răpus de cancer, trecu în lumea celor drepţi şi prietenul lui cel mai bun Pavel Nică... Răvăşit de aceste două pierderi şi de vechile-i chinuri sufleteşti, Naum mai urmă un tratament. De astă dată reveni acasă parcă mai împăcat cu sine şi cu viaţa, mai liniştit.
Se scurse un an – sau poate mai bine? – când într-o seară licări în poşta-i electronică o adresă pe care atât de mult o căuta mai înainte şi de patru-cinci ori pe zi. Un fior aproape uitat îi săgetă fiinţa şi se grăbi să facă clic pe adresa cunoscută. Citi o frază scurtă de tot, dar care emana un parfum din cele mai fin mirositoare.
Nu ţi-am scris demult, poate prea demult ca să nu te întreb dacă îţi pot solicita un ajutor. De fapt e mai degrabă un gest. Şi dacă nu mai ţii mânie pe mine...
Aceeaşi, Droteea.
Nu-i venea să creadă. Mai citi o dată adresa, închise, apoi deschise iar poşta... Era adevărat. Doroteea îi expediase mesajul...
Nu judeca ce face. Scrise dintr-o răsuflare câteva cuvinte, care veneau de undeva, din nişte amintiri înmormântate acum câteva luni. Degetul arătător apăsă mecanic pe adresa de la care aşteptă atâta vreme măcar un semn...
Trecuse deja de miezul nopţii, dar adresa cunoscută întârzia să apară. Cu presimţiri din cele mai confuze adormi îmbrăcat şi toată noaptea avu un somn tulbure. Când se trezi dimineaţă, afară era deja ziuă. Primul lucru care-i veni în gând, să facă iar click pe net. Era! Venise mesajul!
Mulţumesc enorm. Mă crezi sau nu, am început sa plâng când am citit mesajul tău. Niciodată nu am crezut ca îmi vei oferi ajutor după toate cele întâmplate între noi. Nu credeam să-mi răspunzi atât de repede şi chiar cu greu m-am decis să apelez la ajutorul tău, dar acuma tu eşti unica mea speranţă. Ţii minte, m-ai ajutat cu scrisoarea de recomandare de la hotel (am anexat-o). Cred ca ai originalul, daca l-ai păstrat... Acuma am nevoie de o scrisoare similară, care ar confirma ca am lucrat acolo. Eu am să-ţi trimit scrisoarea gata scrisă, daca poţi, sa o semnezi. Daca poţi, desigur. Voi fi recunoscătoare.
Scuză-mă pentru toate.... bune si rele. Mulţumesc.
De data aceasta nu reciti mesajul. Se ridică de la calculator, se plimbă ca un sfert de ceas prin toate odăile, căutând cu nările parcă un parfum dispărut. Nu-l găsi. Trecu în revistă visele din noaptea aceasta, căznindu-se să le găsească o tălmăcire, o justificare a gestului său mecanic. Din clipă în clipă hotărârea de a-i scrie tot ce crede el despre ea, acum, după un an de tăcere şi după chinurile pe care le-a suportat, se întărea tot mai mult. Se aşeză hotărât în faţa calculatorului şi se ridică abia după ce termină ultima frază. După care fu sigur că nu mai are ce-i scrie. Se gândi să o mai recitească o dată, dar refuză în acelaşi moment. O expedie şi merse să-şi facă un duş.
Nu trecu nici jumătate de oră că îi veni un nou mesaj.

Ca întotdeauna, ai dreptate. Te înţeleg de ce crezi aşa despre mine. Dar hai sa zicem ca am procedat amândoi urât. Ce s-a întâmplat, s-a întâmplat, nu ai cum întoarce toate şi le şterge, ca urmele de cretă pe tablă. Ce zici să începem o relaţie pe o pagina nouă? Doar putem rămâne prieteni, nu? Ioana din Brânza.
Schimbarea numelui îl înfurie. Îi răspunse scut şi sec: Am să încerc să obţin scrisoarea de care ai nevoie... Şi expedie mesajul fără să îl semneze...
I-au fost de ajuns două trei zile ca să decidă hotărât să o uite. În seara celei de-a treia îi scrise ultimul mesaj. Ioana.
Fiindcă am fost totdeauna cinstit cu tine, iţi spun cum este. Am mers la prie- tenul meu Sergiu Busuioc, fiindcă el m-a ajutat data trecută. Ştiind câte am avut a suferi din cauza ta, cu toată stima faţă de mine, a refuzat să mă ajute. Deşi, a spus el, ar putea uşor să facă o asemenea scrisoare. A fost categoric, când i-am spus că de fapt pe tine te ajută.
Am mers atunci eu singur la patronul hotelului, cunoscându-l pentru în- tâia dată. M-a primit amabil, dar a spus ca nu poate face nimic, fiindcă s-au descoperit mai multe cazuri de corupţie, că a făcut ceva similar şi pentru alte persoane, care au emigrat in Canada. Acum este cercetat, are probleme grave.
M-a rugat chiar să nu facem careva trimiteri la el, fiindcă de la ambasada SUA pot veni ofiţerii de cercetare penală sa verifice chiar ei în registre daca persoana a fost angajata hotelului. M-a sfătuit că ar fi bine nici să nu divulgam cuiva că ţi-a făcut asemenea serviciu, fiindcă e periculos nu numai pentru el...
Asta-i situaţia cu scrisoarea.
În ceea ce priveşte propunerea să rămânem prieteni... Dororteea, m-ai lovit prea dureros prin comportamentul tău de până a pleca şi după ce ai plecat. Rana va sângera încă multa vreme. Nu poţi şti cât de dureros ai lovit în mine. Si nici nu doresc să ştii vreodată. De ce ai procedat aşa cum ai procedat numai tu poţi şti... Dar nu mai cred că am nevoie de explicaţii. Rămân deocamdată la dorinţa ca să nu te întâlnesc în această viaţă niciodată. Este singurul lucru pe care ţi-l cer la moment. Am putea să rămânem la nivel de comunicare, poate, dar nu ştiu, zău...
Al tău fost stăpân al gazdei...
...Zilele însorite erau tot mai frecvente, primăvara intra în drepturile sale. În- mugurise salcia, ici-colo îşi desfăceau primele flori caişii. Timpul parcă îl pregătea pentru un nou ciclu al vieţii. „Toate-s trecătoare pe pământ, îşi spuse Naum. Trebuie s-o şterg din memorie. Va fi greu, dar trebuie. Pentru mine Doroteea a murit. Pentru lume ...să trăiască veşnic!”
* * *
După doi ani de aflare în America, s-a întors acasă Iţik Mazik. Cu tot cu nevastă, pentru totdeauna. Veni la Naum, îmbrăcat ca un prinţ, însoţit de Hona, la fel îmbrăcată elegant. Nu o mai ţinea de mână, nici Hona părea să nu mai aibă ochii tulburi, privirile rătăcite.
– De ce nu te-ai stabilit acolo definitiv, frăţine? se miră Naum.
– La Miami, nu mi-am aflat locul. Acolo, pe Miami beach mişună atâ- ţia tineri... Şi tinere... Mă uitam la ele şi mă prăpădeam. Numai cu ochii mă uitam, ca în cele din urmă să fiu învinuit de patronul plajei că prin comportamentul meu comit... hărţuieli sexuale. Cum îţi place, ha?Dar Hona mea mi-i martor – să mă ferească Cel de Sus! Eu ştiu doar a cânta la vioară şi atâta tot. Iar acolo, în America nu sunt moldoveni să facă cumetrii, nunţi, să înmormânteze morţii cu muzică! Acolo eu sunt nimic, iar aici sînt Iţik Mazik!
– La Miami şi eu am suferit de pe urma unor hărţuieli sexuale. Bărbaţii mă mâncau din ochi, se amestecă Hona în vorbă, potrivindu-şi peruca.
Iţik o trase de mână, semn să tacă. Hona smiorcăi un pic, dar nu mai scoase o vorbă.
– Şi unde ţi-i vioara?
– A trebuit să o vând, să scap de proces. Vreau să-ţi spun că am vândut-o mai pe nimic…
– Păcat, oftă Naum sincer. Să-ţi cumperi alta Iţik, că aici în Moldova viorile răsună frumos.

– Mie-mi spui? Eu sunt scripcar din tată-n fiu, parcă nu ştii? Aici în Moldova şi omenia-i omenie, şi scripca-i scripcă adevărată. Acolo, amice, nu-i omenia noastră! Nici cimitirele nu-s ca la noi... Tu ce-ai mai reuşit cu zidul acela ?
– Reuşit, măi Iţik. Am reuşit…
După ce a tras o duşcă din coniacul preferat „Călăraşi", făcu o mişcare, ca şi cum ar fi dus vioara sub bărbie, dar dădu a lehamite din mână. Ca să încheie mai apoi:
– De mai stăteam o vară la Miami, o pierdeam pe Hona, auraşul meu! Hărţuieli sexuale ca în America nu am văzut de când mă ştiu pe lume! Ş-apoi eu, chiar dacă mă uitam la cele tinere, cu voia Honei, eram doar cu... văzutul! Că, vorba ceea, nu mă mai slujeşte râma...
* * *
49.
Ioana de la Brânza se afla în SUA deja al zecelea an. Se îmbogăţise, îşi cumpărase un hotel la Detroit. Se împlinise la corp, ochii i se scăldau în grăsime– devenise tipul de femeie măr. Sosise în vizită la părinţi, care de ceva vreme zăceau la pat. Avea mult de lucru la Detroit – era sezonul estival şi venise în Moldova pentru o perioadă scurtă. În mahala nu mai era nimeni de seama ei – care plecase la învăţătură, care la muncă în străinătate. Cei de o vârstă cu părinţii ei decedaseră în cea mai mare parte. Era primăvară, înfloreau salcâmii şi în poarta casei părinteşti, unde ardea singurul bec din tot satul, plutea un miros sălbatic de îmbietor. Că Doroteea sosise în vizită la părinţi Naum află de la copiii lui. Nu dorea să o vadă.
Când copiii îl anunţară, un tic abia perceptibil îi săgetă obrazul stâng din bărbie până sub streaşina tâmplei, peste care se instauraseră de mult viforniţele. Ieşi afară, se retrase în dosul staţiei de unde o urmărise cu mulţi ani în urmă, să nu-l vadă copiii cum îi saltă umerii. Un deceniu întreg vântoaicele i-au spulberat nămeţi în plete, primăverile îi troieneau amintirile cu petale de cireş şi de măr, cu flori de tei, iar verile îi mai topeau din tristeţile ce răscoleau o iubire pe cât de fulgerătoare, pe atât de falsă, ce nu-i mai lăsă loc pentru nici o femeie în suflet. Nici mai tânără, nici măcar de-o vârstă cu el. Şi doar toamnele, cu nesăbuita lor paletă de culori, îi mângâiau nostalgiile şi-l îmbiau la masa de scris. Scrisese în aceşti zece ani două romane, mai multe nuvele scurte, văzură lumina tiparului, în condiţii grele pentru editorii de carte, vreo cinci cărţi. Şi doar o singură nuvelă, începută într-un târziu de toamnă, zăcea smerită în ultimul sertar de la masa lui de scris, aşteptându-şi continuarea sau sfârşitul. În octombrie al fiecărui an autorul ei, cel mai bun scriitor printre avocaţi şi cel mai bun avocat printre scriitori, scoate din sertar cele vreo cincizeci-şaizeci de pagini scrise, şterge praful de pe ele, încearcă a mai rotunji câteva fraze, dar numai atât. Când se apleacă mai adânc asupra imaşului alb, un arcuş invizibil trece peste cea dintâi strună a sufletului, scoate un sunet dulce şi amar, iar când notele prind a suna fals şi a-i scrijela simţirile, le ascunde iar la fundul sertarului până în următorul brumărel. Când o va termina, nici el nu ştie. Şi oare o va termina vreodată?
Aizik, Ester, Dorin, Golda şi Freida au fost cei care, fără a-i spune tatălui lor, plecară într-o zi cu maşina în satul de pe malul Prutului. Voiau să o vadă, să înţeleagă de ce tatăl lor, când aude de numele ei, tresare şi le interzice să-şi amintească de ea. Poate vor avea noroc să stea de vorbă cu ea, să descuie vreun lacăt din tainele de pe care nu doreşte să tragă vălul părintele lor. Luaseră cu ei chiar şi un dictafon, o cameră de filmat şi sperau să-i facă o surpriză nu numai tatălui lor, dar şi acelei femei pe care el a iubit-o pătimaş, din câte ştiu ei de la fraţii şi surorile lor mai mari.
Era o seară întunecoasă, cu cerul împânzit de nori. La poarta de culoare albastră a casei din cărămidă roşie au văzut o limuzină neagră, luxoasă. La chemarea lor ieşi o femeie mică de statură, dolofană, cu faţa cam lătăreaţă. Pe mâini şi la gât purta podoabe scumpe, masive, ce împrăştiau luciri de raze de lumina becului de pe stâlpul din poartă. La cea mai mică mişcare a stăpânei, razele jucau în toate părţile, ca ale unui girofar. Părul ei lung cădea dezordonat peste umeri şi costumul de un albastru-siniliu. Îi privi cu mirare şi un fel de teamă, de parcă

veniseră la ea să o aresteze sau să o tâlhărească. Se vedea cât colo că nu se bucură de apariţia celor cinci în poartă. Domnişoarele însă o priveau cu zâmbetul pe buze, îndemnând-o parcă să priceapă de unde vin şi ai cui copii sunt.
În faţă ieşi Aizik, cel mai mare dintre ei şi care era leit tatăl său în tinereţe. Din spusele şi suferinţele tatălui său dînsul ştia toate amănuntele dragostei lor şi băiatul dorea să clarifice meritele acestei femei trecute şi ea prin ani, care l-a făcut pe tatăl lui să sufere atît de pătimaş la o vârstă înaintată. Spre deosebire de ceilalţi veniţi, el se apropie cu totul de ea şi o aţinti cu privirile parcă dorind să-i pătrundă în esenţa sufletului, fără să o hipnotizeze. Oricît de mult s-a străduit, nu a putut desluşi nimic important, nimic deosebit. Femeia avea o faţă scăldată în grăsime, dar absentă şi rece. Voia, voia s-o întrebe multe, dar nu se încumeta, fiind sigur că nu este capabilă de a porni pe un făgaş al dialogului, al reculegerilor şi lăsa să domine tăcerea între ei. În aceeaşi clipă femeia grăsană tresări – pricepu, precum se vede, cine sunt tinerii care o vizitează. Îşi trecu mâinile prin păr, apoi le lăsă încrucişate pe piept.
– Bună seara, copii, zise ea cu voce tremurătoare.
– Sunteţi Doroteea?
– Tanti Ioana?
Nu răspunse la nici un nume. Privi spre casa cu pereţii de cărămidă roşie, apoi îi mai măsură o dată pe oaspeţii nepoftiţi, duse mâna la gură şi tuşi sec, ca să-şi dreagă glasul.
– Am venit acasă, zise ea în loc de răspuns, spulberând acea pauză confuză. Părinţii mei sunt pe moarte şi...
Le dădu de înţeles printr-un semn că se grăbeşte să intre în casă, de unde se auzi un vaiet de om bolnav. .
– Să plecăm? întrebă Aizik. Şi cum răspunsul întârzia, îi mai adresă o întrebare: Îţi mai aminteşti vreodată de tata?
Femeia din poartă interpretă întrebarea ca pe o avertizare, ca pe o insultă. Îi păru că aceşti tineri obraznici veniseră să-i ceară socoteală pentru un trecut îndepărtat, faţă de care nu purta nici o vină. Clătină din cap a dojană şi-i măsură din nou cu o privire deja încruntată.
Aizik întinse braţele, îşi grămădi surorile şi fratele, gata parcă să-i apere de orice pericol, şi-i sili să urce în maşină. Nu mai avea nici un rost să mai stea la această casă cu pereţi din cărămidă roşie, cu o femeie descumpănită în poarta vopsită în albastru.” Da, gîndi atunci Aizik. Probabil că în viaţă i-a fost mai uşor să fie târfă decît să găsească împreună cu tata o cale de dialog, al simplei şi omeneştei comunicări după ce s-au despărţit pentru totdeauna.... Da, se vede că a fost o curvă şireată, avînd scopuri viclene... Deşi eu nu am dreptul s-o condamn. Aşa a dorit să procedeze ea. Cum i-a dictat inima, şi sunt sigur că niciodată nu va conştientiza ce năpastă i-a adus tatălui meu. Niciodată! Ea n-a fost capabilă să înţeleagă bărbatul care a iubit-o cu adevărat, fiindcă n-a avut nevoie de asemenea iubire.. Ea n-a fost şi nici nu va fi capabilă nicicînd să iubească. Ea barem nu doreşte să-şi amintească de nişte vremuri plăcute petrecute cu un bărbat care o stima şi o iubea. Nu are nevoie. Pentru dînsa era un timp care trebuie uitat... Nu în zadar i-a scris odată tatei: „ Dacă ţi-i greu a-ţi aminti de anii petrecuţi împreu nă cu mine, şterge-i din memorie! Uită-i! O să-ţi fie mai uşor....” Acestea au fost ultimele ei vorbe scrise cîndva tatălui său şi împreună cu ele Aizik a înţeles de ce tatăl lui a simţit atunci că această fiinţă cu numele de „ În tacu zace Dracu” i-a nimicit nu numai dragostea, cu o proverbială brutalitate, ci i-a ştirbit şi încrederea în oameni...”
Cu aceste gînduri, privind la figura ei bondoacă, clădită parcă din lut ca un monument, Aizik urcă în maşină. „Ce socoteală îi poţi cere unui mort?” le zise el celora din maşină şi îi aruncă o ultimă căutătură femeii cu mîna sprijinită de gard. În ochii ei parcă se aprinseră câteva scântei de aduceri-aminte. Dar era târziu. Închise portiera cu un pocnet rece şi sec. Când porni motorul, Aizik şi ceilalţi auziră din urmă un reproş căruia nu-i înţeleseră sensul şi rostul:
– Domnilor! În viaţă nu trebuie să te conduci de trecut. Omul procedează corect doar gîndindu-se la viitor!

Pe şleaul Brînzei se făcuse întuneric. Câinii satului urlau a sărăcie şi pustiu. La o poartă albastră rămăsese o femeie semănând cu o frunză ce continua să hăulească prin văzduh, în căutarea zbenguielii. Părea că i-a reuşit.

* * *

Este greşit să se creadă că toţi oamenii, indiferent de culoarea ochilor şi a părului, sunt aceiaşi, trăiesc aceleaşi sentimente. Viaţa are şi metamorfozele ei. Unii trăiesc ca nişte materialişti, fără a lăsa vreo urmă după ei, însă cum rămîne cu afirmaţia care spune că dragostea nu este o invenţie a poeţilor? Că ea nu recunoaşte hotare, diferenţe de vîrstă?
Este o afirmaţie care nu poate generaliza lucrurile. Sunt cazuri unice, rar întîlnite. Poate rar de tot, pe care oamenii le imortalizează imediat în balade frumoase, pentru încîntarea generaţiilor care vin. În cazul dat, însă, nu a fost vorba de o baladă, ci de o tragedie.

50.

Naum a supravieţuit dramei. Natura totuşi nu suportă golul.
Deodată în faţa ochilor lui apăru ca aievea un tablou de demult, când a trecut pe la cimitirul evreiesc din Teleneşti, unde se odihneau bunicii lui. Cimitirul era total părăsit, lespezile strămutate – se vedea că de foarte multă vreme nu călcase picior de evreu pe acolo. Dar o minune îl surprinse totuşi – din câteva morminte se ridicaseră trei pruni rămuroşi. Era luna iulie şi fructele dădeau în pârg. De culoare chihlimbarie, de departe aminteau trei candelabre uriaşe cu lumânările aprinse.
Peste Basarabia vântoaicele continuau să bată. „Până când, Doamne?”, se întrebă Naum Vainştein şi îşi făcu cruce, creştineşte.